

II

ITALIJANSKA I NEMAČKA DOKUMENTA

BR. 73

DIREKTIVE KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOGL KORPUSA OD 1 MAJA 1943 GOD. KOMANDANTIMA SPECIJALNIH BATALJONA O ZADACIMA I TAKTICI¹

KOMANDA XI ARMISKOGL KORPUSA
Operativno odeljenje

Br. prot. 02/2297 op.

V.P. 46, 1 maj 1943/XXI

Predmet: Direktive za komandante specijalnih bataljona

KOMANDANTU SPECIJALNOG BATALJONA BR. 1
KOMANDANTU SPECIJALNOG BATALJONA BR. 2
KOMANDANTU SPECIJALNOG BATALJONA BR. 3

i na znanje:

KOMANDAMA VELIKIH JEDINICA

Obrazovao sam specijalne bataljone za borbu protiv komunističkih formacija u Sloveniji, pod nazivom »**Nacionalni partizani**«.

Njihove karakteristike:

moralne: da su sastavljeni od ljudi prožetih žarkom voljom da se bore i unište odmetnike;

operativne: da su u stanju da dejstvuju izolovano i 'da sami reše ishod jedne borbe.'

Dok komandantima bataljona prepuštam najširu inicijativu za sprovodenje programa obuke koji treba da omogući

stvaranje savršenog borbenog instrumenta, podvlačim osnovne koncepcije kojima će biti potrebno nadahnuti njihovu obuku i upotrebu.

- I) — Potrebno je stvoriti naviku:
- = za pojedince: da deluju izolovano;
 - = za jedinice: da umeju ostvariti najveću moguću raščlanjenost.

Raščlanjenost će omogućiti:

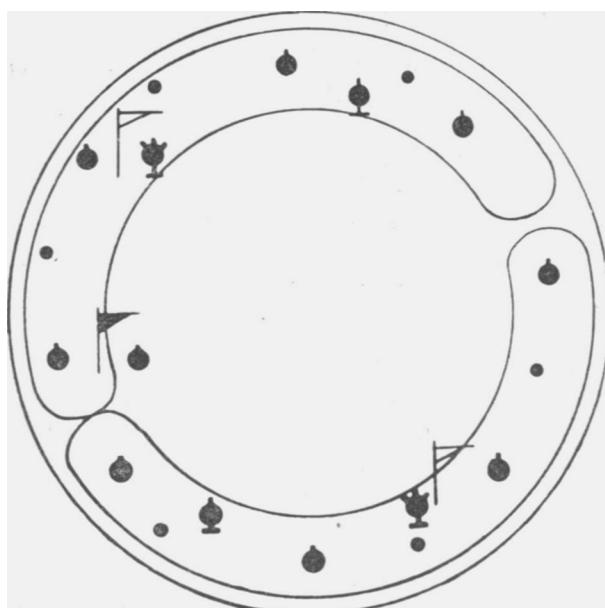
- *i u kretanju i u mirovanju*: da se čuvaju na svih 360 stepeni i da brzo zauzimaju najpogodniji raspored u cilju suprotstavljanja situaciji;
 - *pri napadu*: da dezorientišu protivnika napadajući iz više pravaca;
 - *u odbrani*: da sebi obezbede potrebnu slobodu akcije;
 - *pri gonjenju i odvajajanju od neprijatelja*: (kad to nametnu okolnosti): da savladaju protivnika brzinom, krećući se u svim mogućim pravcima.
- II) — *Bataljon »Nacionalni partizani« treba da se smatra da je stalno u akciji*, (u kasarni — napolju — bilo da se odmara — bilo da dejstvuje — kad jede — kad spava — kad maršuje — kad miruje). —
Koristi jedan jedini pravi odmor: otsustvo. Bataljon se tada raspušta — odmara se kod svoje kuće — čitav.
- III) — Pošto je stvoren da »napada« i »uništava« uzima u obzir jedan jedini način akcije: *manevarsku ofanzivu, koja se realizuje u epizodnoj borbi*.
Njegov »vjeruju« treba, dakle, da bude *pokret*.
Kad je primoran da se brani — brani se u pokretu — raščlanjen na sve svoje sastavne celije — odeljenja — *formirajući se ponovno na osnovu prostog naznačivanja unapred određenog mesta*.
- IV) — Njegov cilj imao jedno jedino ime: *Partizan, neprijatelj njegovih drugova*.
Dakle, on ne osvaja niti okupira — on uništava čoveka koji mu se suprotstavlja.
- V) — Bataljon treba stalno da smatra sebe »*neprekidno opkoljenim*« — njegov neprijatelj je svuda.

Za bataljon ne postoji front, *njegov front je horizont*: svako oko, svako oružje treba da bude uperno na svaki pojedini stepen od onih 360 koji ga sačinjavaju.

Njegova formacija — ona u kojoj se kreće, u kojoj miruje, jede, spava i ima slobodan izlaz, je jedna jedina: ona koja mu omogućuje da svuda vidi.

S obzirom na ono što se od nje traži, ona može biti samo jedan krug: prikazujem vam ga jednim crtežom.

j PRAVAC KRETANJA

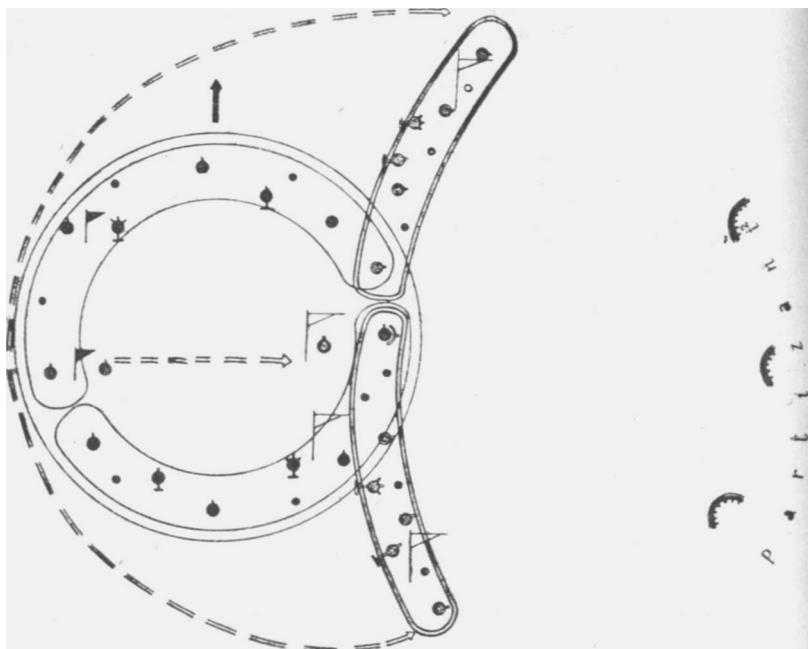
Bataljon je raščlanjen na svoje čete — čete na vodove — vodovi na odjeljenja.

Široke formacije — širokog razmaha — ljudi koji ne traže da se dodiruju laktovima — snabdevanje i službe odmah iza jedinica. Komanda i komandni elementi nisu izolovani u centru, nego se oslanjaju na one elemente za koje komandant bude smatrao da su najpogodniji.

Skladan, elastičan i manevarski raspored.

TI) — Pri prvom hicu iz puške ili pri prvom rafalu — kad se utvrdi odakle dolazi napad — krug se otvara sa svoje suprotne strane.

Oba kraja se izbacuju na dva krila neprijatelja,« tako da ponovo formiraju krug više napred, zatvarajući neprijatelja među elemente koji ga suzbijaju i među dve čeljusti klešta koje se zatvaraju.

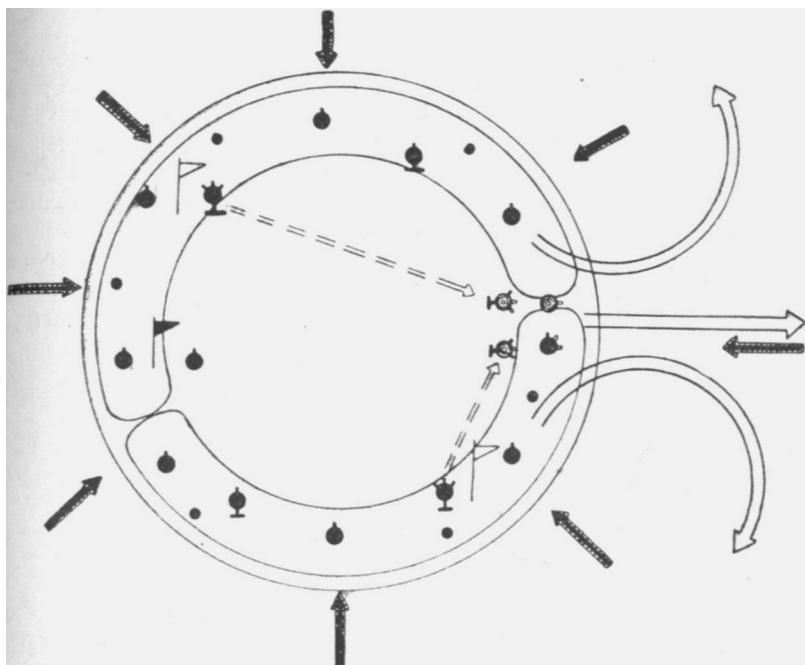

•II) — Ako se neprijatelj nalazi »svuda« i nije moguće da se isture krila, ovaj raspored omogućuje suprotstavljanje napadu sa svih strana.

Formirani krug ostaje zatvoren i — uz odgovarajuću vatrenu podršku — napašće protivudarima na tačku koja se smatra najslabijom,³ i to najodlučnije i najenergičnije.

Kad probije na jednom otseku, elementi koji su probili nastojaće da vatrom i pokretom slede begunce, vodovi koji su u neposrednom dodiru sa prođorom upašće u njega i — šireći se sa strane —

deblokirajući ostale, udarajući s leđa na neprijatelja koji stoji nasuprot ostalim delovima kruga.

VIII) — Ovo su pravila za život i akciju bataljona kad deluje izolovan — ili kad dejstvuje zajedno sa drugim sličnim jedinicama.

Kad bude pozvan da sadejstvuje sa normalnim bataljonima u akcijama većih srazmara — komandant će se upravlјati na osnovu direktiva komandanta grupacije, koji će voditi računa o njegovim specijalnim karakteristikama.

IX) — *Radi upotrebe napominjem, da:*

- kad god to bude moguće, treba nastojati da se postigne akcija *iznenadenja* — *u obliku prepada*.
- Treba ići za bitnim faktorima iznenadenja — *tajnošću t brzinom*.

— Krećući se što je moguće više noću, u tišini, izbegavajući puteve i sela, zaobilazeći — ako je potrebno — naselja i vodeći za sobom stanovnike koji se sretnu, puštajući ih tek posle završene akcije.

- Organizujući detaljno i brzo svaku akciju; j
- c) — Uvek će biti potrebno koristiti: obaveštenja mesnih komandi i pouzdane mesne vodiče koji poznaju teren;
- d) — Kad — usled sticaja raznih faktora i neočekijanih okolnosti, ili pred izrazitom brojnom nadmoćnošću neprijatelja — komandant bataljona predvidi da neće moći ostvariti povoljan ishod, treba da izbegne akciju, odlučujući brzo i sprovođeći odluku odmah, odlažući za bolju priliku batine koje su odmetnicima... obilno suđene.

Ne treba se žacati busije ili zasede; podlim i mučkim sistemima partizana treba suprotstaviti analogue sisteme.

Ne dodajem ništa više: znam da će vere, volje i energije biti dovoljno i da će sjajni rezultati krunisati vaš napor.

General armiskog korpusa
KOMANDANT
 Gastone Gambara s r.]

BR. 74

IZVEŠTAJ 2ANDARMERISKOG SREZA KAMNIK OD 1 MAJA 1943 GOD. O SPALJIVANJU MAGAZINA ŽELEZNIČ- KE STANICE JARŠE I ŽELEZNICKE STANICE TRZIN¹

30 april

Zand, srez Kamnik javlja.

U Jaršama su banditi zapalili magazin železničke stanice.
 Dalje jejavljeno da je žel. stanica Trzin upravo u plamenu.
 Predao: podnarednik Walter

1 maj

Zand, srez Kamnik javlja:

30. IV. 1943 u 23 čas. banditi su oko 10 minuta zvonili svim zvonima u crkvi na Sv. Gori, kota 849 (8 km jugoist. od Vača) i ubrzo zatim zapalili vatru na koti 932 (9 km jugoist. od Vača).

Predao žand. narednik-vodnik Weingraber.

BR. 75

**TZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
2 MAJA ^{1943. GOD} - KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O NAPADU PARTIZANSKIH BRIGADA NA
GARNIZONE MOKRONOG, ŠT. RUPERT I RAKOVNIK¹**

Telegram

V. P. 59, 2 maj 1943 -XXI

**OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

02/3004. Operativni izveštaj za 2 maj

VESTI O NEPRIJATELJU

- 1) — Banda od 200 kom. bandita iz Like primećena je u zoni Trebelno (XL—CU).
- 2) — Pouzdani obaveštajac javlja da jaka ustanička banda večeras dolazi u zonu Travni Dol (XI—CF) — Laze (XL—CF). To bi mogla biti brigada »Sercer« u pokretu, koja je ranije bila primećena u zoni Podgrad.

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 3) — Noću uoči 2-og jake ustaničke snage, verovatno XIII hrvatska brigada, zatim brigade »Gubec«, »Cankar« i teritorijalni odredi započeli su snažan napad na garnizone Mokronog — St. Rupert — Rakovnik, prekinuvši istovremeno prugu u dolini Mirna i zaprečivši prelaze Trebnju. Pošto su u Mokronogu ustanici napili na uporišta, infiltrirali su se među ova i prodrli u naselje. Pokušaj zauzimanja fabrike kože osjetio je garnizon koji se nalazi ispred ove fabrike. Ustanici su ipak uspeli da uhvate nekoliko civila i da opljačkaju poneku kuću na periferiji. Jutros u zoru snage garnizona su posle žestoke borbe normalizovale situaciju. Napad na garnizon St. Rupert još je u toku; nedostaju tačna obavestenja. Garnizon i dalje pruža otpor. Garnizon Rakovnik, koji je preko noći isturio jedan odred za zasedu u zoni Vesela Gora (ZV—DE), jutros u zonu je izašao razrešivši ga zadatka. Dalji učestali pokušaji potpomaganja garnizona St. Rupert ostali su bez rezultata, s obzirom na nadmoćnije ustaničke snage koje su se nalazile na

okolnim uzvišenjima. Protivnički gubici još nisu utvrđeni. Naši do sada utvrđeni gubici: poginula jedna cr. koš. i jedan vojnik antikomunista, ranjen jedan finans i dva vojnika antikomunista, nestao jedan od cr. koš. Jutros je grupacija Pelazzi, sastavljena od 98-og bat. cr. koš. i II bat. 24-og peš. puka, spec, bataljona br. 1 voda od 75/73 mm, koji su došli iz Trebnja, započela: akciju protiv ustaničkih bandi stupivši sa njima u dodir u visini Gomile (ZT—CZ). Posle četvoročasovne žestoke borbe bila je zauzeta kota 320. Akcija nije mogla biti nastavljena s obzirom na žilav otpor protivnika sa susednog grebena bez oznake kote, jugoistočno od Gomile (ZT—CU), koji se produžio do večeri. Intervenisala je artiljerija garnizona Trebnje. Akcija će biti nastavljena sutradan uz učešće grupacije »Sordi«, sastavljene od bat. »Cacciatori« i od bataljona iz sastava 23-eg i 24-og peš. puka, kao i voda od 75/17 mm upućenih noću uoči 3-eg u Trebnje.

Neprijateljski gubici su ogromni. Na terenu je izbrojano 29 mrtvih. Zaplenjene su dve puške. Naši gubici: 4 poginula, među kojima kapetan Bonaiuti iz 98-og bat. cr. koš., i 10 ranjenih, među kojima por. Di Giacomo, koji su preneti u Novo Mesto.

- 4) — Vrši se nadzor prelaza preko Krke, između Novog Mesta i Kostanjevice.
- 5) — Noću uoči 2-og paljba iz automatskog oružja u cilju uznemiravanja garnizona Straža (ZT—CM).
- 6) — Garnizon Stopiče (XR—CM) vršio je nadzor u zoni Vinja Vas (XP—CK) — V. Cerovec — Dolž (XR—CK).
- 7) — Garnizon Semič (XN—BZ) pretražio je zonu Sela (XL—BZ) — Kal (XP—CD).
- 8) — Garnizon Črnomelj (XN—BS), uz učešće garnizona Dragatuš (XN—BN), vršio je nadzor u zoni Tanča Gora (XL—BQ) — Beli Hrib (XN—BQ).
- 9) — Aktivnost malih razmara od strane ostalih garnizona.

DNEVNI GUBICI

- 10) — Naši: 6 mrtvih, od kojih jedan oficir; 13 ranjenih, od kojih jedan oficir, 1 nestao. Protivnički utvrđeni: 29 mrtvih.

ATMOSFERSKE PRILIKE

- 11) — Oblačno sa padavinama. Maksimalna temperatura + 19; minimalna + 8.

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
3 MAJA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O AKCIJI U DOLINI MIRNE¹**

Telegram

V. P. 59, 3 maj 1943/XXI

**OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARM. KORPUSA**

Br. 02/3026/op. Operativni izveštaj za 3 maj

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — Jutros je nastavljena akcija protiv komunističkih bandi u dolini Mirne. Kolona »Pelazzi«, sastavljena od 98-og bat. cr. koš., I/51-og »Cacciatori«, spec. bat. br. 1 i voda od 75/13 mm udarila je severno od doline Mirne na Rakovnik (ZV—CZ) — St. Rupert (ZV—DE). Kolona »Sordi« sastavljena od II bat. 24-og peš. puka, bataljona iz sastava 23-eg i 24-og peš. puka i voda od 65/17 mm udarila je južno od doline Mirne na Mokronog (XL—CZ). Kolona »Sordi« je raspršila izlozane patrole kom. bandita koje su se udaljile u pravcu Trebelnog (XL—CU). Kolone su se večeras sastale u zoni Mokronog gde će se zadržati. Prema prikupljenim obaveštenjima pokazalo se da su napad na garnizone u zoni doline Mirne izvršile brigade IV i XIII hrvatska i slovenačke brigade »Gubec« i »Cankar«, koje izgleda da su bile jako angažovane kako u tom napadu na garnizone tako i u jučerašnjoj akciji grupacije »Pelazzi«, i rascepile se u dve grupe: jedna u zoni sevemo od doline Mirna, a druga u zoni Trebelno — Skocjan (XT—CU). U toku su proveravanja. Na osnovu lično izvršenih proveravanja na licu mesta, ističem herojsko držanje garnizona. Utvrđeno je da su partizani upotrebili jedan top od 65/17 mm i minobacače od 81 mm koji su naročito teško oštetili kantonman garnizona St. Rupert. Utvrđeno je da je top od 65/17 mm bio pogoden minom iz minobacača od 81 mm od strane garnizona Rakovnik. Mora biti da su protivnički gubici bili znatni. Prema obaveštenjima prikupljenim na licu mesta i iz saslušanja jednog kom. bandita, koji se našim tru-

pama predao sa oružjem, izgleda da je u jučerašnjoj borbi ubijen jedan komandant brigade. Hrvatska XIII brigada navodno je pokopala mnogo leševa u šumi severno od Gomile (ZT—CZ). Našim trupama se predao jedan naoružani kom. bandit — pripadnik brigade »Gubec« — i jedan bez oružja. Naši ukupni gubici u toku dva dana borbe: mrtvi: jedan oficir — kapetan Bonaiuti — i 4 cr. koš. iz 98-e legije cr. koš., 4 vojnika antikomunista; 21 ranjen, od kojih por. Di Giacomo, 7 cr. koš., 1 finans, 3 artiljerca, od kojih je jedan docnije izdahnuo u 54-oj poljskoj bolnici, i 9 vojnika antikomunista. Nestali: 1 cr. koš. i 3 vojnika antikomunista.

- 2) — Garnizon Žužemberk (ZN—CO) izvršio je noću uoči 3-eg patrolno izviđanje na Križ (ZL—CQ).
- 3) — Garnizon Mirna Peč (ZV—CQ) pretražio je zone Dečja Vas (ZT—CS) — Globodol (ZT—CQ) — Jablan (ZV—CQ) — Kal (XI—CQ).
- 4) — Vrši se nadzor nad prelazima preko Krke između Novog Mesta i Kostanjevice.
- 5) — Garnizon Stopiče vršio je nadzor u zonama naselja Brusnice (XR—CO) — Gaberje (XT—CM) i Dolž (XR—CQ).
- 6) — Ostali garnizoni vršili su akcije malih razmara.
- 7) — Garnizonu Kostanjevica predala su se dva naoružana kom. bandita.

UKUPNI GUBICI ZA VREME BORBI U DOLINI MIRNE (2 i 3 tek. mes.)

- 8) — Naši: mrtvi: 5 M.V.S.N.,² 4 M.V.A.C.,³ ranjeni: 8 M.V.S.N., 3 iz kr. vojske, 1 finans, 9 M.V.A.C.; nestali: 1 M.V.S.N. i 3 M.V.A.C.
Protivnički utvrđeni: 30 mrtvih. Predali se: 1 naoružani kom. bandit i 1 bez oružja.

ATMOSFERSKE PRILIKE

- 9) — Oblačno sa padavinama. Temperatura: maksimalna +13; minimalna +7.

GENERAL MACCARIO

* Milizia volontaria sicurezza nazionale — Dobrovoljna milicija nacionalne bezbednosti

**7APISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMACKIH
RUKOVODILACA, ODRŽANE 3 MAJA 1943 GOD. KOD
PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE DR
MÜLLER-HACCIUSA PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ
ŠTAJERSKOJ¹**

HA I
RA/A-405-Dr.Pi/Schw.

Poverijivo
Maribor, 3 maja 1943

Zapisnik

Predmet: Štabna konferencija 3 maja 1943 u 8 čas.

Pretsedava: Pretsednik pokraj. Vlade Dr Miiller-Haccius.

Za ustanovu: Dr Rudolf Pichler.

Pretsednik pokrajin, vlade: saopštava da je po pitanju bezbednosti u Donjoj Štajerskoj nastupilo ponovno pooštrenje; poslednjih dana izvršeni su prepadi od strane bandi u dosad nezapamćenom obimu. Žičana prepreka vešto je prosečena i bande su u većem broju prodrle kroz prosečene otvore. Šef civilne uprave lično je pregledao mesta prodora i naredio potrebne mere koje su delom već izvršene a delom će se izvršiti u najskorije vreme.

Državna železnica, državni savetnik Cerha:

U s. Sava na granici između Gorenjske i Donje Štajerske jedna banda u jačini od 200 ljudi izvršila je noću između 30. 4 i 1. 5 1943 prepad na želez, stanicu i spalila je, zatim je razorila stanične uređaje kao i telefonske i telegrafske linije. Šef stanice uspeo je da sa ženom i decom umakne, šef saobraćajne službe bio je pod pretnjom da dobije metak u potiljak te je dobio nervni šok, dok je jedna skretničarka odvučena u šumu. Na istoj pruzi zaustavljen je voz koji je dolazio iz Kresnica, pa je poliven benzinom i gasom i zapaljen. Dragoceni materijal u vozu koji je bio namenjen Bugarskoj i sastojao se od radio-aparata i automobila uništen je. Šteta je vrlo velika. U isto vreme na pruzi zapadno od Litije izbačen je iz koloseka jedan voz, kojom prilikom je železnički nasip, srećom, bio tako malo oštećen da je samo tender lokomotive, koja je bila obratno postavljena, iskočio iz šina. Voz koji je iz Zidanog Mosta bio upućen u pomoć nije stigao do mesta iskliznuća, pošto nije bila

moguća vožnja kroz razorenu i zapaljenu železničku stanicu s Sava. Stoga je morao biti dovezen preko italijanske teritorije drugi pomoći voz iz Jesenica. ...

Državna pošta, Dr Fritsch:

Poštanska stanica u Dolenjim Raduljama bila je napadnuta. U Dednji Vasi banditi su ubili sina poštanske činovnice.

Sledeča štabna konferencija održće se 17 maja 1943 u 8 čas.
Graz — Grad, u maloj sali.

Za tačnost:
Schwab s.r.

Potpisao: j
Dr Pichler s.r.

BR. 78

IZVJEŠTAJ KARABINIERSKE GRUPE GORICA OD 4 MAJA
1943 GOD. KOMANDI KRALJEVSKIH KARABINIJERA JE-
DANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O REZULTATIMA
ČIŠĆENJA PLANINE GOLOBAR I JAVORNIK¹

**TERITORIJALNA LEGIJA KR. KARABINIJERA TRST
GRUPA GORICA**

Poverljivo

Br. 1/1588 pov. prot. Gorica, 4 maj 1943. XXI

Predmet: aktivnost ustanika

KOMANDI KR. KARABINIJERA XI ARMISKOG KORPUSA
Vojna pošta 46

KOMANDI GRUPE KR. KARAB.

Trst — Rijeka — Pula — Ljubljana — Sušak
i na znanje

KOMANDI KR. KARAB. PRI VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA SLOVENIJA-DALMACIJA (2 ARMIIA)
Vojna pošta 10

Veza: akt pod istim brojem od 28 aprila o. g. o završenoj
operaciji čišćenja planina Golobar i Javornik. Ubijena su 43

ustanika, među kojima zamenik komandanta puka Bombač Alojz, zvani Boris,² jedan komandir čete i zamenik komandira čete, politički komesar i tri žene. Pronađeno 27 vojničkih pušaka, 6 pištolja, 47 ručnih bombi, 1700 metaka za ručno oružje, razni delovi mitraljeza, 5200 kg eksploziva, 2 punjenja amonijevog nitrata, 19 poljskih čebadi, 3 jugoslovenske zastave, kao i drugi predmeti, dokumenti, propagandni materijal. Naši gubici: 1 potporučnik i 3 alpinca mrtvi, 1 kapetan i 6-alpinaca ranjeni.

MAJOR, KOMANDANT GRUPE
(Guido Verde)
(M. P.) **Verde**

BR. 79

IZVEŠTAJ PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD 5 MAJA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPU- SA O ZAVRŠENOM ČIŠĆENJU DOLINE MIRNE¹

Telegram

V. P. 59, 5 maj 1943 -XXI

**OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

02/3067. Operativni izveštaj za 5 maj

VESTI O NEPRIJATELJU

- 1) — Javljeno je o premeštanju brigade »Cankar« iz zone Čatež (ZP—DE) u zonu Ajdovec (ZR—CO).
- 2) — Primećena je ogromna ustanička formacija, verovatno XIII hrvatska brigada, u zoni Šmaver (ZR—CS) — G. i D. Vrh (ZR—CS).
- 3) — Brigada »Gubec« nalazi se južno od nabora Radešča — Črmošnjice (ZT—CK) u pokretu prema Planini (XH—BU).
- 4) — Delovi hrvatske brigade u zoni Špeharje (XL—BH).

² Podatak nije tačan. Alojz Bombač-Boris je poginuo kao komandant brigade »Simon Gregorčić« u jesen 1943 u Vrhpolju kod Vipave.

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 5) — Kolona »Pelazzi« vršila je nadzor u zoni Št. Rupert (ZV—DE) — Gomila (ZT—CZ) i zaštitu radova na opravci žel. pruge u dolini Mirne. U zoni Št. Rupert nađeno je na terenu i pokopano na mesnom groblju 17 leševa kom. bandita. Drugih 7 leševa kom.bandita nađeno je u zoni kote 320 južno od Gomile (ZT—CU). Svi su pripadali XIII-oj hrvatskoj brigadi. Prema tome utvrđeni ustanički gubici, prilikom nedavnih borbi u dolini Mirne, iznose 59 mrtvih. Jedinice će se u toku ove noći zadržati u zoni Mokronog (XL—CZ). Kolona »Sordit« je raspушtena: II bat. 24-og peš. puka vratio se u Novo Mesto. Bataljon iz sastava 23-eg peš. puka i vod 65/17 zadržali su se u Trebnju.
- 6) — Garnizon Žužemberk (ZN—CO) nadgledao je zonu Reber (ZL—CQ) — Zalisec (ZN—CQ). Patrola istog garnizona sukobila se prilikom pretraživanja zone Sadinja Vas (ZN—CO) sa jakom ustaničkom grupom. 2 kom. bandita su ubijena. Na našoj strani nije bilo gubitaka.
- 7) — Garnizon Mirna Peć (ZV—CQ) pretražio je zonu Mali Vrh — Golobinjek (ST—CQ) — Podboršt (ZV—CQ) raspršivši ustanike kod Malog Vrha.
- 8) — Garnizon Št. Jernej nadgledao je zonu Struški Gozd (XR—CO) — Mokro Polje (XT—CO).
- 9) — Garnizon Stopiče (XP—CM) vršio je patrolna izvidanja u Vinjoj Vasi (XP—CK) — Dolžu (XR—CK) — Gaberju (ST—CM).
- 10) — Ostali garnizoni vršili su akcije malih razmera.

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

- 11) — Noću uoči 5-og uznemiravanje iz automatskog oružja protiv položaja za zaštitu pruge na južnom ulazu u tunel Sv. Ana (ZV—CS) i u stanicu Mirna Peć.
- 12) — Pod zaštitom naših jedinica završeni su radovi na opravci žel. pruge u dolini Mirne.

DNEVNI GUBICI

- 13) — Naši: nijedan. Protivnički utvrđeni: ubijena 2 kom. bandita. Nađeno je još 24 kom. bandita ubijenih 2 i 3 tek. prilikom borbi u dolini Mirne.

ATMOSFERSKE PRILIKE

- 14) — Oblačno. Temperatura: maksimalna+19; minimalna+7.

**17VEŠTAJ PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD 6 MAJA
IQI3 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KOR-
PUSA O SUKOBU SA PARTIZANIMA U ZONI PRIBANCI¹**

Telegram

V. P. 59, 6 maj 1943 - XXI

**OD KOMANDE PES. DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

Br. 02/3092/op. Operativni izveštaj za 6 maj.

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — Kolona »Pelazzi« vratila se u Trebnje (ZP—CU) raščitivši zonu duž žel. pruge u dolini Mirna. Kolona je raspuštena. I bat. 51 peš. puka vratio se u Ljubljjanu. Spec. bat. br. 1 privremeno je u Trebnju na raspoređenju tom garnizonu.
- 2) — Patrola garnizona Žužemberk (ZN—CO) prilikom pretraživanja zone Trebča Vas — Sadinja Vas (ZN—CO) raspršila je ustanike u ovom poslednjem mestu.
- 3) — Garnizon Mirna Peč (ZV—CQ) nadgledao je zonu Globodol — Golobinjek (ZT—CQ) — Goriška Vas (ZV—CQ).
- 4) — Garnizon St. Jernej (IH—CQ) pretražio je zonu Gradišče (XT—CQ) — Mokro Polje (XT—CO) — Stara Vas (XV—CQ). Noću uoči 6-og patrola istog garnizona raspršila je grupe kom. bandita u blizini mostova G. Gomila (XT—CS) i Dobrava (XV—CS).
- 5) — Garnizon Stopiče (XP—CM) nadgledao je zonu Vinja Vas — V. Cerovec (XP—CK) — Dolž (XR—CK) — Gaberje (XT—CM) — Slatnik (XR—CM).
- 6) — Garnizon Črnomelj (XN—BS) pregledao je uz učešće garnizona Dragatuš (XN—BN) zonu Tanča Gora (XL—BQ) — Obrške Košenice (XN—BQ).
- 7) — Patrole garnizona Vinica (XR—BH), prilikom pretraživanja zone Pribanci (XR—BH), sukobile su se jutros u blizini pomenutog mesta sa jakom ustaničkom bandom, koja je pokušavala da opkoli naše jedinice. Našim protivdejstvom neprijatelju su naneti sigurni gubici. Zaplenjena je jedna puška i mnogo municije. Ranjen je jedan podoficir iz 23-eg peš. puka. U garnizon Vinica

još se nisu vratili poručnik Manzoni Romeo i ppor. Marrone Vincenzo, obojica komandiri patrola iz 23-eg peš puka.²

DNEVNI GUBICI

- I) — Naši: nestala dva oficira kr. vojske; ranjen: jedan podo-ficir kr. vojske.

ATMOSFERSKE PRILIKE

- 9) — Oblačno. Temperatura: maksimalna +24; minimalna +13.

GENERAL MACCARIO

BR. 81

NAREĐENJE KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 7 MAJA 1943 GOD. ZA PROMENU RASPOREDA PODREĐENIH JEDINICA¹

PA TM 4 — Ljubljana 39 45 99 7-V- 23,15 č.

"telegram

V.P. 46, 7 maj 1943-XXI

OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA

KOMANDI PES. DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI PES. DIVIZIJE »CACCIATORI«
KOMANDI PES. DIVIZIJE »MACERATA«
KOMANDI GRUPACIJE CR. KOS. »XXI APRILE«
i na znanje
SUPERSLODI — Operativno
KOMANDI V ARM. KORPUSA

•2/2396. U vezi akta 02/1893 od 9-og aprila i u potvrdu usmenih naređenja.

Od 00,00 časova dana 8-og tek.:

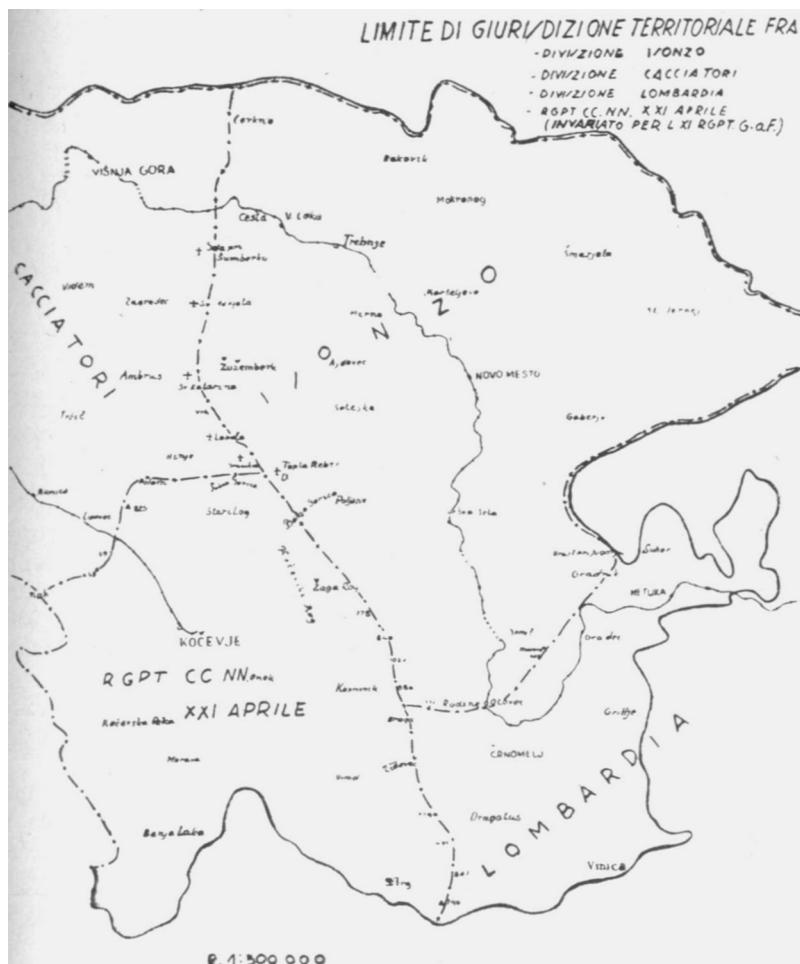
- 1) — Divizija »Cacciatori« proširuje svoju nadležnost nad sa-dašnjom teritorijom grupacije cr. koš. »XXI Aprile«,

¹ Vidi dok. br. 84.

izuzev zone garnizona Hinje, koja prelazi u nadležnost divizije »Isonzo«.

- 2) — Grupacija »XXI Aprile« prima nadležnost nad dosadašnjom teritorijom divizije »Macerata«.
- 3) — Divizija »Macerata« prelazi iz nadležnosti XI arm. korpusa u nadležnost V arm. korpusa.

GENERAL GAMBARA

IZVEŠTAJ KOMANDE KARABINIJERSKE STANICE GORI.
CA OD 1 MAJA 1943 GOD. GORIČKOJ KVESTURI O NA-
PADU PARTIZANA NA KASARNU U CEPOVANU!

TERITORIJALNA LEGIJA KR. KARABINIJERA TRST

Stanica Gorica

Br. 2/682 pov. prot. Gorica, 7/5/1943 XXI
Predmet: Obaveštenje

Hitno
poverljivo

MINISTARSTVU UNUTRAŠNJIH POSLOVA	RIM
GLAVNOJ KOMANDI KR. KARABINIJERA	RIM
KOMANDI XXIII ARMISKOG KORPUSA	V. P. 87
KOMANDI TERITORIJALNE ODBRANE	UDINE
KRALJEVSKOJ PREFEKTURI	GORICA
GENERALSTABU POLICIJE	V. P. 9
SPECIJALNOM INSPEKTORU JAVNE	TRST
BEZBEDNOSTI JULIJSKE KRAJINE	V. P. 159
KOMANDI PESADISKE DIVIZIJE »VENETO«	GORICA
KOMANDI VOJNE ZONE	UDINE
KOMANDI VOJNE ZONE	TRST
KOMANDI TERITOR. LEGIJE KR. KARAB.	GORICA
KRALJEVSKOJ KVESTURI	GORICA
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	GORICA
KOMANDI VOJNE PODZONE	GORICA
KOMANDI VOJNE PODZONE	TOLMIN
KOMANDI CETE KR. KARAB.	GORICA-centar

Sinoć, 6 maja 1943, u 23 časa, u Čepovanu (Gorica) grupe ustanika, kako izgleda u velikom broju, napale su istovremeno žestokom vatrom iz karabina, automatskog oružja i ručnim, bombama obližnje kasarne posednute od strane jedinica 256 pešadiskog puka »Veneto«, 21 policske grupe i karabinijerske stanice.

Usled brzog protivdejstva naših vojnika napadači su bili prinuđeni da se povuku posle nekoliko pokušaja da se približe zgradama.

Lakše su ranjeni: karabinijer Lorenzon Narciso iz Policske grupe, koga je okrznuo metak, i vojnici Lanni Nicola i Failla Sebastiano iz 256 pešadiskog puka, parčadima bombi.

Gubici ustanika do sada nisu utvrđeni.

PORUČNIK, KOMANDIR STANICE

(Luigi Scarpa)

(M. P.)

Scarpa

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 8 MAJA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« O NAPADU PARTIZANA NA NA GARNIZON VINICA¹

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
•SLOVENIJA — DALMACIJA«
OPERATIVNO ODELJENJE

Br. 7483
Stiglo: 9. 5. 1943

Telegogram

Datum i čas | ^otP^r- 8-5-43!,²³
(prijem 9. 5. 43; 1

OD KOMANDE XI ARM. KORP.
SUPERSLODI — Operativno
i na znanje
KOMANDAMA V I XXIII ARM. KORPUSA

Br. 02/2442

8 kopija
— 1 Ekspediciji
— 1 Nač. štaba
— 1 Zam. Nač. štaba
— 2 Operativ, odeljenju
— 1 Obavešt. odeljenju
— 1 Kr. karabinjerima
— 1 Odeljenju telekomun.

IZVEŠTAJ OD 8 MAJA 1943 — XXI

OPERATIVNA AKTIVNOST

Divizija »Isonzo«

- U toku napada na garnizon Vinica (XR—BH Ogulin), o čemu javlja naš izveštaj od 7-og,² naše su trupe imale 3 mrtva i 3 ranjena.
- Topovskom paljbom porušeno je naše utvrđenje koje su držali ustanici. Izgubljen 1 bacač od 45 mm, uništen topov-

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (18 E-5).

² U izveštaju Jedanaestog armiskog korpusa od 7 maja 1943 god. navodi se da su noću između 6 i 7 maja 1943 god. jake formacije partizana napale garnizon Vinica.

skom granatom, 1 neupotrebljiv mitraljez i 2 puške koje su pripadale poginulima.

- Dva oficira za koje je javljeno u istom izveštaju da se nisu povratili u garnizon, poručnik Romeo Manzoni i potporučnik Vincenzo Marrone, iz 23. pešadijskog, još uvek se nisu vratili i stoga se smatraju nestalim.
- U toku je čišćenje zone od raspršenih i odvojenih partizanskih patrola.
- U blizini Rihpoveca (ZV—CU) nagnana je u bekstvo grupa ustanika koja je imala 1 mrtvog.
- Raspršene grupe ustanika u zoni Orešje (ZT—DE Novo Mesto) i u zoni Reber (ZL—CQ).
- Noću 8-og u blizini 94 km (ZT—CS) odnesene su tri šine a u blizini 100/500 km (ZP—CU) eksplozija mine oštetila prugu.
- Danas 8-og u 11.40 sati pruga je na oba mesta popravljena.
- Pod mostičem između Trebnja (ZR—CU) i Ponikva (ZT—CS) pronađen eksplozivni materijal.

Divizija »Cacciatori«

- U zoni Bistra — Verd (TN—CZ Cerknica) nađen jedan pištolj, meci, razna odeća i uhapšen bivši vojnik M.V.A.C. koga smo izbacili pod sumnjom da je pomagao ustanike. Istraga je u toku.
- Partizani raspršeni iz zasede u zoni Kurja Vas (TN—DH), Ljubljana.
- Formacija M.V.A.C. koja je izviđala zonu M. Vas (ZN—CU Novo Mesto) zarobila je 1 ustanika. Predao se 1 partizan bez oružja.

Divizija »Lombardia«

- U zoni Netretić (LI—BN Samobor) banda ustanika nagnana je u bekstvo pretrpevši sigurne gubitke koji nisu mogli **biti utvrđeni**.
- Ujutro 7-og tekućeg, usled eksplozije mine, iskočio je teretni voz koji je dolazio iz Ogulina[^] i to lokomotiva i **5** vagona, u blizini 503 km (KI—AX Karlovac). Pruga je popravljena u 14.30.

Pregled gubitaka u toku dana: Naši: 3 mrtva, 3 ranjena, **2** oficira nestala. Neprijateljski: 1 mrtav, 1 zarobljen, 1 se predao.

GENERAL GAMBARA

**IZVEŠTAJ KOMANDE PESADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
9 MAJA 1943 GOD. KOMANDIJEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O SUKOBU SA PARTIZANIMA KOD PRIBA-
NACA¹**

Na br. 1 akta br. 0212472 od 1. 5. 1943.
(14)

KOMANDA PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO«

Odeljenje Načelnika štaba — Sekcija operat. i službe

Br. 02/3143 prot. op. V. P. 59-9 maja 1943 — XXI

Predmet: Akcija na Pribance (HR—BH) 6. t.m.

**KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA
Operativno**

Vojna pošta 46

Veza: operativni izveštaj 02/3092 od 6 tek.

Prema onom što je na licu mesta utvrđeno proizlazi sledeće, u vezi sa napadom pomenutim u predmetu, u kojem jejavljeno da su nestali poručnik Manzoni Romeo i potporučnik Marrone Vincenzo.

Jedna grupa ustanika postavila je prošlih dana na zvoniku u Pribancima jedan mitraljez sa zadatkom da tuče teren severno od mosta Vinica na Kupi.

Komandant garnizona Vinica, poručnik Manzoni, utvrdivši jačinu ustanika raspoređenih u Pribancima, naredio je da se noću 6. izvrši iznenadna akcija na spomenuto mesto da bi se uništila grupa ustanika i zaplenilo automatsko oružje.

Oko 3 sata izašle su iz Vinice, pod komandom oficira. 4 patrole, svaka od po 8 ljudi, koje su, pod zaštitom tame, uspele da pređu most na Kupi uputivši se prema Pribancima.²

Malo dalje od mosta naše su patrole došle u dodir sa neprijateljem koji je pokušao da ih opkoli.

Posle kratke i žestoke borbe — u kojoj izgleda da su ustanici pretrpeli *sigurno osetljive gubitke* — vodeći računa da je iznenadenje već neuspelo, a što je pretstavljalno preko

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (18 B-5).

potreban elemenat za uspeh akcije, poručnik Manzoni je naredio *povlačenje patrola u Vinicu*.

Cim je preden most, izvršeno je prebrojavanje ljudstva i pokazalo se da nema jednog od podoficira koji su sačinjavali patrole.

Poručnik Manzoni i p. poručnik Marrone povratili su se stoga sa 3 vojnika istim putem da bi pronašli podoficira koji je nedostajao.³

U ovom njihovom *plemenitom* pokušaju patrolu je opkolilo mnoštvo ustanika: 3 vojnika su uspela da umaknu partizanima, dok se dva oficira, verovatno ranjena, nisu povratila.

Nestali podoficir povratio se je, ranjen u grlo, u Vinicu.⁴

Prema izveštajima dobijenim na licu mesta, poručnik Manzoni izgleda da je ubijen, dok potporučnik Marrone izgleda da je ranjen i zarobljen od partizana.

Tačnost prepisa potvrđuje
kapetan, šef odeljenja
— F. Macelria —

Diviziski general
Komandant
A. Maccario

³ Dopisano crvenim mastilom: »velika greška! Dva oficira i 3 vojnika da se povrate u zonu neprijatelja da bi pronašli jednog podoficira.«

**JZVEŠTAJ GORIČKE KVESTURE OD 11. MAJA 1943. GOD.
MINISTARSTVU UNUTRAŠNJIH POSLOVA O ČIŠČENJU
ZONE TOLMINSKI LOM¹**

Telegram

MINISTARSTVU UNUTRAŠNJIH POSLOVA, KABINET I
ODELJENJE BEZBEDNOSTI

Rim

036093

Na dan 10. o.m. na visoravni Kal nad Kanalom, Tolminski Lom, Gorica, započela je akcija čišćenja koju izvode jedinice Kr. vojske, 19 pokretnih policiskih grupa i 200 crnih košulja 59 legije Sežana. Ovi poslednji i dve čete alpinaca prikleštili su grupu ustanika. Dosada je utvrđeno 16 ubijenih ustanika. Naši gubici: poginulo 4 vojnika. Akcija još traje. Uhapšeno 38 sumnjivih lica i oduzeto nekoliko grla stoke. Prefekt Cavani.

Di Stato
Kvestor

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
12 MAJA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O AKCIJI U ZONI AJDOVEC¹**

Telegram

V. P. 59, 12 maj 1943 — XXI

OD KOMANDE PES. DIVIZIJE »ISONZO«

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/3256/op. Operativni izveštaj za 12 maj

VESTI O NEPRIJATELJU

- 1) — Javljeno je o pokretu jake ustaničke formacije iz zone Poljane (ZT—CF) prema zoni Črmošnjice (ZV—CD).
- 2) — Primećena je jaka formacija u zoni Stari Trg (ZV—BL) — Plemenitaš (ZV—BH), koja je došla iz Lukova Dola (XI—BF).
- 3) — Primećena je jaka formacija jugozapadno od Vivodine (LI—CD).

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 4) — Na zonu Ajdovec (ZR—CO), gde su bile primećene jake ustaničke formacije, usretsređena je akcija koju je izvršila kolona »Pelazzi«, sastavljena od 98-og bat. cr. koš., I/51-og peš., 105 bat. cr. koš., jednog voda od 75/13 mm, udarajući od Trebnja (ZP—CU), kolona »Sordi«, sastavljena od II/24-og neš., III/24-og peš. i voda od 65/17 mm, udarajući iz Novog Mesta, i spec. bataljon br. 1 koji je udario od Straže (ZT—CM). U akciji su uzele učešća i jedinice garnizona Žužemberk i Straža, koje su kontrolisale zonu doline Krke sa ciljem da spreče izmicanje ustanika prema jugozapadu. Kolona »Pelazzi«, kojoj su se od početka suprotstavljale jake ustaničke patrole, sukobila se sa velikom formacijom (za koju se smatra da je brigada »Tomšić«) u zoni Kal — kota 418 (ZR—CO), koja je na dominantnim položajima zauzela defanzivni raspored. Protivnički otpor je razbijen posle žestokog i dužeg sukoba. Kolona »Sordi« i Specijalni bataljon br. 1 raspršili su ustaničke natrole i uništili blindirani protivavionski ton na koti 509 (ZT—CO) kao i poljske uređaje. Protivnički gubici

nisu utvrđeni. Na našoj strani nije bilo gubitaka. Kolone su se zadržale u zoni Ajdovec.

- 5) — Garnizon Rakovnik (ZV—CZ) pregledao je zonu Kot (ZT—DE) — Maček — Horn (ZV—DE) — Hrastno (XI—DE). Noću uoči 12 postavljene su zasede u blizini naselja Vesela Gora (ZT—DE) — Mirna (ZT—CZ).
- 6) — Garnizon Krmelj (XN—DE) pretražio je zonu Stražberk (XL—DE) — Pijavice (XL—DE).
- 7) — Garnizon Mirna Peč (ZV—CQ) vršio je nadzor u zoni Jordankal — Vrhpeč (ZT—CS) — Goriška Vas — Jabljan (ZV—CQ). U blizini Jordankala i Vrhpeča raspršeni su ustanici. Noću uoči 12-og jedinica istog garnizona u zasedi kod Biške Vasi (ZV—CS) raspršila je grupu ustanika. Predao se jedan naoružan kom. bandit.
- 8) — Patrole garnizona Stopiče (XP—CN) prilikom pretrživanja zone Gaberje (XR—CM) sukobile su se sa jakom grupom ustanika. Poginuo je jedan vojnik antikomunista. Protivnički gubici nisu utvrđeni.
- 9) — Garnizon Semič (XN—BZ) pregledao je zonu Vrčice (XL —BZ), Podreber (XP—BZ).
- 10) — Ostali garnizoni su vršili akcije malih razmara.
- 11) — Garnizonu Žužemberk (ZI—CO) predao se jedan naoružan kom. bandit, a garnizonu Podzemelj (XT—BU) jedan kom. bandit bez oružja.

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

- 12) — Noću uoči 12-og ustanici su minama prekinuli žel. prugu u blizini Velike Loke (ZP—CZ). Istovremeno su ustanici otvorili vatru iz automatskog oružja na naše položaje za zaštitu pruge na deonici Sv. Lovrenc (ZN—CZ) — Velika Loka. Protivdejstvom naših patrola ustanici su rasterani. Radovi na opravci započeti su jutros u zoru te je saobraćaj uspostavljen već u 9 č.
- 13) — Noću uoči 12-og paljba iz automatskog oružja na grupu za zaštitu pruge kod stanice Sela pri Otovcu (XL—BS).

DNEVNI GUBICI

- 14) — Naši: mrtav 1 vojnik antikomunista. Protivnički utvrđeni: 3 kom. bandita od kojih su se 2 predala sa oružjem.

ATMOSFERSKE PRILIKE

- 15) — Vedro. Temperatura: maksimalna +24; minimalna +12.

GENERAL MACCARIO

**IZVEŠTAJ GORIČKE KVESTURE OD 12 MAJA 1943 GOD
O REZULTATIMA ČIŠĆENJA ZONE TOLMINSKI LOM¹**

Gorica
(M. P.)
Telegram

12/5 10.20

Primljeno
od odeljenja Tr

S 2. — DNI R TRST 0162 — 89-12-9/25. —

Br. 4754. — U vezi sa jučerašnjim telegramom pod istim brojem izveštavam da je poznati sukob okončan juče popodne time što su preostali ustanici oterani prema granici nemačke Slovenije. Utvrđeni gubici kod ustanika: 16. — Sami partizani odneli su mrtve i mnogobrojne ranjene. Jedan ustanik zarobljen. Naši gubici iznose pet mrtvih, od kojih dva podoficira, i 9 ranjenih — sve alpinci. Prikupljeno mnogobrojno oružje, među kojim jedan puškomitraljez sa municijom i obilan razni materijal. Vrše se utvrđivanja. O svemu ću naknadno podneti izveštaj.

Za glavnog inspektora policije
[paraf]

P. UFFICIO P. S. DI ~~OBBLI~~
PIEDICOLLE

N°01004

Oggetto : Attività dei partiti di sinistra.

FONOGRAFIA IN COPIA.

ALLA D. U. M. S. D. C. L. A. P. L. A.

AL D. COM. ISIA - O. D. C. D. P. D. P. O. V. I. Z. I. A.
MONTEVARCHI

O L Z A N O

Per notizia cominciò chiili il corrente circa 50
ribelli aggredivano nel paese Tuco un squadrone di alpini
rimasta a prendersi l'accantonamento della 6ª Compagnia.

In seguito alla pronta reazione degli alpini, i ribelli
si allontanavano lasciando 4 morti; da parte nostra:
un morto ad un ferito. Commissario Agg. Sicurezza Mr. Garre

P.G.C.
Appiglione di P.S.

Miray

ro Mac

**IZVEŠTAJ KRALJEVSKOG ODELJENJA GRANIČNE SLUŽBE JAVNE BEZBEDNOSTI PODBRDO OD 12 MAJA 1943
GOD. GORIČKOJ KVESTURI O NAPADU PARTIZANA NA
GRUPU ALPINACA U SELU LIVEK¹**

KR. ODELJ. GRANIČNE SLUŽBE JAVNE BEZBEDNOSTI
PODBRDO

Br. 01004

Podbrdo, 12. 5. 1943. **XXI**

Predmet: Aktivnost ustanika

Kopija fonograma

KR. KVESTURI

Gorica

**KR. KOMESARIJATU ZA SLUŽBE GRANIČNE POLICIJE
IV ZONE**

B o l z a n o

Radi znanja izveštavam da je na dan 10 o.m. oko 60 ustanika napalo u selu Livek grupu alpinaca koji su ostali kao posada kantonmana 648 čete.

Zahvaljujući brzom protivdejstvu alpinaca ustanici su se udaljili ostavivši 4 mrtva; na našoj strani: jedan mrtav i jedan ranjen. Komesar bezbednosti Dr Garro.

1

(M P.) Za tačnost prepisa
pristav javne bezbednosti
t

Kr. kvestura

Gorica

15 maj 1943

Kabinet

**OPERATIVNI IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE
»ISONZO« OD 13 MAJA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI ZAGORICA
— DOBRNIC¹**

Telegram

V. P. 59, 13 maj 1943 — XXI

OD KOMANDE PES. DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/3292. Operativni izveštaj za 13 maj

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — Danas u zoru kolona »Pelazzi« i kolona »Sordi«, sa spec. bataljonom br. 1, nastavile su akciju nastupajući iz zone Ajdovec prema zoni Zagorica (ZP—CQ) — Dobrnič (ZP—CS), gde se, prema vestima dobijenim na licu mesta, posle jučerašnje borbe prikupila glavnina brigade »Tomšić«. Raspršene su grupe kom. bandita: na mestu jučerašnjeg sukoba nađena su 3 ubijena kom. bandj^a, jedan karabin model 91, jedan sanduk za municiju za mitraljez, odeća umrljana krvlju i mnogo paketića sa Jekovima. Meštani potvrđuju da su kom. banditi juče pretrpeli osetne gubitke i da su se udaljili iz zone, odvodeći mnogo ranjenika, među kojima 18 teških na nosilima. U toku ove noći trupe će se zadržati u zoni V. Loka — Trebnje.
 - 2) — Garnizon Rakovnik (ZV—CZ) vršio je nadzor u zoni Okrog (ZT—DE) — Horn (ZV—DE) — Hrastno (XI—DE).
 - 3) — Garnizon Stopiče (XP—CM) pretražio je zone naselja Pristava (XN—CF) — V. Cerovec (XP—CK) — Dolž (XR—CK) — V. Slatnek (XP—ZM) — Brusnice (XR —CO).
 - 4) — Ostali garnizoni vršili su akcije malih razmara.
 - 5) — Predali su se: jedan naoružan kom. bandit garnizonu Mirna Peč (ZV—CQ), jedan naoružan bandit garnizonu Metlika, 4 naoružana kom. bandita garnizonu Podzemelj (XT—BU) i jedan naoružan garnizonu Griblje (XT—BS).
- NAPADI NA KOMUNIKACIJE
- 6) — Noću uoči 13-og ustanici su pomoću mine prekinuli žel. prugu na km 102,600 u blizini V. Loke (ZP—CZ). Isto-

vremeno su otvorili vatru iz automatskog oružja na grupu za zaštitu pruge pri stanici V. Loka. Protivdejstvom naših patrola kom. banditi su rasterani. Saobraćaj je uspostavljen u 8 časova.

m ____ Noću uoči 13-og grupe za zaštitu pruge na vijaduktu Cesta (ZI—CZ) i Stranje (ZI—CZ) osujetile su pokušaj sabotaže nateravši u bekstvo grupu ustanika u blizini km 108.

DNEVNI GUBICI

g) ____ Naši: nijedan. Protivnički utvrđeni: 3 kom. bandita ubijena; 7 naoružanih kom. bandita se predalo.

ATMOSFERSKE PRILIKE

.— Vedro. Maksim, temper. -f24; minimalna +12.

GENERAL MACCARIO

BR. 90

OPERATIVNI IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD 15 MAJA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI ČATEŽ — TIHABOJ — SV. KRIZ¹

Telegram

V. P. 59, 15 maj 1943 — XXI

OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARM. KORPUSA

Br. 02/3367/op. Operativni izveštaj za 15 maj.

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — U vezi potvrđenog prisustva bandi »Tomšič« i »Cankar« u zoni Čatež (ZP—DE) — Sv. Križ (ZP—DH), u toku noći između 14-og i 15-og, izvršeno je zatvaranje zone između Temenice (ZI—DE) — pruge Ljubljana — Trebnje — doline Mirna — nabora Št. Rupert. U prvim jutarnjim časovima kolona »Pelazzi«, sastavljena od 98-og bat. cr. koš. i 105-og bat. cr. koš., I/51-og peš., voda od 75/13 mm, od Temenica; kolona »Berardi«, sastavljena od I i

III/23-eg peš. puka, voda od 75/13 mm iz Trebnje; kolona »Sordi«, sastavljena od II/24-og peš. puka, bataljona XI-e grupacije gran, straže, spec. bat. br. 1, organske jedinice garnizona Rakovnik i voda od 65/17 mm \z Rakovnika, koncentrično su udarile na Čatež (ZP—DE) — Tihaboj (ZR—DE) — Sv. Križ (ZP—DH) — Brezje (ZP—DH). Da bi izmakli našoj akciji, partizani su raspuštali formacije i gledali su da u malim grupama izbegnu našem opkoljavanju, koristeći šume koje su sada već potpuno distale, a sa lakin kolonama po ekscentričnim pravcima u toku čitavog dana davali su povoda nizu sukoba koji su postojali sve oštiri ukoliko se obroč stezao. Protivnik je davao naročito jak otpor na koti 521 kod Okroga (ZT—DE) — kota 443 kod Zabukovja (ZT—DE) — Sv. Peter (ZR—DE) i Kumpoljski Grad (ZR—DE), gde je borba trajala u toku čitavog dana. Kasno noću trupe su izbile na nemačku granicu između Pretržja (ZN—DH) i Brezja (ZP—DH). Kod Zabukovja (ZT—DE) uništeno je nekoliko slagališta municije. Utvrđeno je da u Kumpoljskom Gradu postoji partizanska bolnica sa kapacitetom za oko 100 ljudi; bolnica je uništena. Kolona »Berrardi« je u toku svog napredovanja uočila i vatrom iz automatskog oružja raspršila kolonu ustaničke komore nanevši joj, koliko se moglo razabrati, osetne gubitke. Na terenu je izbrojano 37 mrtvih. Prema složnom tvrđenju mesnog stanovništva, koje je u raznim mestima zone video partizanske kolone sa mrtvima i ranjenima, treba smatrati da su protivnički gubici mnogo veći.

Naši gubici: jedan vojnik iz bataljona gran, straže mrtav, a jedan iz 23-eg peš. puka ranjen i prenet u Novo Mesto. Trupe su se zadržale u zoni Sv. Križ (ZP—DH) — Brezje (ZP—DH) — Pretržje (ZN—DH) — Tihaboj (ZR—DE).

- 2) — Jedinica garnizona Mirna Peč (ZV—CQ) pretražila je zonu Globodol — Osredek (ZT—CQ). Kod Malog Vrha (ZT—CQ), posle dužeg vatre nog dejstva, raspršene su grupe ustanika.
- 3) — Garnizon St. Jernej (IH—CQ) i Kostanjevica (LI—CQ) pretražili su zone Mokro Polje (XT—CO) — G. Gomila (XT—CQ) — Cisti Breg (KI—CS) — Ostrog (MH—CO).
- 4) — Garnizon Stopiče (XP—CM) pretražio je zonu Podgrad (XN—CK) — Dolž (XR—CK).
- 5) — Garnizon Straža (ZV—CM) nadgledao je zonu D. Straža (ZV—CO) — Potok Volavče (XI—CM).

Jedinica garnizona Semič (XN—BH) pretražila je zonu
Vinji Vrh — Krupa (XP—BU).
m____ Ostali garnizoni vršili su akcije malih razmara. Garni-
zonus Novo Mesto predao se jedan naoružan kom. bandit.

DNEVNI GUBICI

g)• Naši: jedan mrtav i jedan ranjen. Protivnički: 37 mrtvih;
jedan zarobljen; dva se predala.

ATMOSFERSKE PRILIKE

9) — Vedro. Temperatura: maksimalna +26; minimalna +14.

**ZA GENERALA KOMANDANTA SL. OTS.
GENERAL CERRUTI**

BR. 91

**IZVEŠTAJ KOMANDE GRANIČNE STRAŽE JEDANAESTOG
ARMISKOG KORPUSA OD 15 MAJA 1943 GOD. GORIČKOJ
PREFEKTURI O AKCIJAMA U ZONI KAL — KOLOVRAT¹**

**KOMANDA GRANIČNE STRAŽE
XI ARMISKOG KORPUSA**

Odeljenje Operativno
Br. I/1750/0p. prot.

Gorica, 15 maj 1J)43/XXI

Predmet: Izveštaj o akcijama protiv ustanika koje su vođene
na visoravni Kal — Tolminski Lom — zoni Na Ježi
— zoni dolina Kamnica — Kolovrat
9 jun 1943 . . .²
XXI
02958-a 4 b

Ekselenciji

PREFEKTU

Gorica

(M. P.)

U vezi sa naređenjima izdatim od strane ove komande
aktom koji dostavljam, na dan 10 o.m. detaljno su čišćene gore

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u
Ljubljani.

* Dopisano crvenom olovkom: »Dr Panebianco neka ovo primi
ka znanju«

pomenute zone od strane jedinica alpinaca, Granične divizije »Veneto« i Glavnog inspektorata javne bezbednosti.

Dok na visoravni Kal — Tolminski Lom i u zoni Ma Ježi jedinice nisu naišle na ustaničke formacije, u zoni dolina Kamnica — Koločrat (DU—RL) bila je napadnuta banda približne jačme od 100—120 ljudi.

U ovoj zoni bile su u početku određene da dejstvuju: 1 četa smelih Granične straže (XXI sektor), koja je od Tolmina preko Volča trebalo da dostigne dolinu Kamnica i da izbije na k. 544, i 408, četa 103 alpiskog puka, koja je iz Kobarida preko Fona trebalo da izbije na Hlevnik (k. 876) sa zadatkom zaprečavanja gornjeg dela doline Kamnica.

Izvođenje akcije

Na dan 10. o. m. oko 9 časova četa smelih Granične straže stupila je u dodir sa ustanicima u šumi na brdu kod naselja Kamnica, i, u isto doba, uočila pokrete neprijatelja u pravcu M. Podlabuža. Pomenuta četa napala je i naterala u bekstvo grupu ustanika goneći je izvan naselja Kamnica, u pravcu Kovacičeva Pl., (Kobarid 25.000).

U 11 časova 408 četa, dolazeći, kao što sam gore pomenuo, iz Kobarida, stupila je u dodir sa neprijateljem koji je zauzeo odbranbeni položaj na Hlevniku (k. 876).

Malo posle podneva četa smelih Granične straže, koja je neprekidno bila u dodiru sa ustanicima, uspela je da ih priklesti na prevoju južno od Hlevnika (k. 876) i na taj način omogućila 408 ceti alpinaca da produži svoje napredovanje i zatvoriti prolaz ustanicima sa severa.

Čuvši da se vodi bitka, jedinice koje su dejstvovali u susednoj zoni uputile su se prema Hlevniku (k. 876), gde je, pre svih, stigla 648 četa alpinaca, koja je, na inicijativu svoga komandira, iz okoline Drenke pošla da potpomogne akciju 408 čete.

Ustanici su se u međuvremenu zaborakadirali u kućama Kamnice i u jednom bunkeru u Hlevniku (876) tako da su morali biti upotrebljeni minobacači od 81 mm da bi se odatle isterali.

Posle žestoke borbe, dok je četa smelih Granične straže savladala ustanike koji su se bili zaborakadirali u Kamnici, 648 četa uz pomoć 30/bis pionirske čete zauzela je na juriš Hlevnik (k. 876).

Ustanici su se tada podelili na male grupe bežeći u obližnju prostranu i gustu šumu gonjeni od strane svih naših jedinica koje su svuda nailazile na različit materijal, kao i na leševe i vidljive tragove krvi, što je svedočilo o gubicima nanetim neprijatelju u teškoj borbi.

Pošto se spustila noć, jedinice su se pripremile da izvrše ~~za~~ prečavanje cele šumovite zone kako bi ustanicima onemogućili bekstvo, i tu su prenoćile.

U zoru 11-og otpočela je detaljna akcija čišćenja prilikom koje su zatečeni drugi leševi ustanika, oružje, municija i različit **materijal**.

Čišćenje je završeno oko podneva.

Naneseni gubici:

- 12 mrtvih nađeno i sahranjeno na mestu, među kojima **jedan** komandir voda;
- mnogobrojni ranjeni, od kojih je jedan kasnije zarobljen te se ispostavilo da je to neki Poliani Felice, zvani Gortan — iz Idrije, rođen 1924 god.;
- zato što su u kući neke Rutter Marije (iz naselja Karanica) primećene krvave mrlje, ista je uhapšena i predata karabinjerima;
- prilog br. 1 sadrži spisak oružja i materijala koje smo zaplenili od ustanika.

Naši gubici:

- 5 poginulih (od kojih 3 alpinca — 1 vojnik Granične straže — 1 pionir);
- 8 ranjenih (od kojih 7 alpinaca — 1 vojnik Granične straže);
- pored toga lakše je ranjen kapetan Rozzi Ferdinando, komandir 648 čete alpinaca.

Razmatranja. —

. — *Akcija naših jedinica:* dva dana najžešćih borbi i napornih čišćenja na neprohodnom terenu i protiv neprijatelja koji je pružao veoma žilav otpor još jednom su jasno dokazali udarnu snagu i požrtvovanje svih naših upotrebljenih jedinica.

Naročito su se istakle:

- 648 i 408 četa alpinaca, koje su na dan 10-og popodne na juriš zauzele Hlevnik (k. 876);
- četa smelih Granične straže koja je napala, potukla i bez predaha gonila ustanike, uprkos njihove neprekidne i jake vatre iz teškog oružja.

Taktika ustanika:

- žestok otpor našim jedinicama;
- obilno snabdeveni municijom, upotrebljavaju i raspolazu puškomitraljezima, teškim mitraljezima i automatskim puškama.

Iz ovih elemenata da se jasno uočiti:

- 1) povratak na nacionalnu teritoriju ustanika koji su poslednjih meseci mobilisani i prebačeni prvo bitno na teritoriju bivše Jugoslavije radi primanja oružja i izvođenja obuke; J
- 2) prisustvo mnogobrojnih lica iz bivše Jugoslavije koji se bore sa njima svojstvenom taktikom i žestinom;
- 3) mogućnost za protivnika da se u najvećoj meri snabdeva oružjem i municijom;
- 4) novi način dejstva ustaničkih bandi, kojima, kako izgleda, više nije samo cilj da uznemiravaju naše jedinice, već i da vode sopstvene ratne akcije. Usled takvog načina može da dođe do širih i znatnijih ofanzivnih akcija protiv izolovanih odeljenja.

Potreba prilagođavanja naše taktike neprijateljevoj

Iz napred izloženog razmatranja proizlazi da je potrebno predvideti promenu načina upotrebe jedinica i pre svega:

- više ne izvoditi akcije izolovanim jedinicama u jačini jedne čete ili slabijim;
- naprotiv, akcije treba izvoditi masovno, snagama koje će manevrirati na širokom prostoru i biti tako gusto raspoređene, kako bi padom mraka bile u stanju da, bez ikakvog međuprostora između čoveka i čoveka, zatvore celo zemljište oko mesta gde je neprijatelj pružio otpor i time ga spreče da umakne;
- imati na raspoloženju jednu manevarsku masu i jedinice sa odgovarajućim vozilima, koji ne treba odmah da stupe u akciju, već ih imati pri ruci i baciti ih tamo gde neprijatelj pruža najžešći otpor ili pak na puteve najverovatnijeg bekstvaj protivnika;
- predvideti upotrebu bacača plamena, topova i pre svega minobacača. Ovo poslednje oružje je najefikasnije: i u ovim borbama videle su se čitave grupe neprijatelja kako lete u vazduh usled dejstva minobacača;
- svaka četa ili manja jedinica koja izolovano dejstvuje treba da ima jednog lekara. Ovo je pitanje od ogromnog značaja i to ne samo u materijalnom, već i u moralnom pogledu, zbog toga što ranjenici mogu odmah biti lečeni a borci treba da budu uvereni da će im sanitetski oficir odmah pružiti eventualnu pomoć ne čekajući na njegov dolazak iz susedne jedinice.

**BRIGADNI GENERAL
KOMANDANT**
— Carlo Danioni —
(M. P.)

Prilog br. 1 aktu br. 1/1750/0p
15 maj 1943 — XXI

Spisak materijala zaplenjenog u toku akcije

- 1 puškomitraljez »breda«
- 1 karabin mod. 91
 - 4 karabina »Steyr«
 - 1 puška »Mauser«
 - 1 puška »Steyr«
 - 1 pištolj mod. 89
 - 1 pištolj »Steyr«
 - 4 kg trolila
 - 2 kg pertita
 - 1 ručna bomba
 - 1 truba
 - 1 stotinjak metaka za pušku »Mauser«
 - 1 sanitetska torbica

Razni dokumenti

Spisak stoke rekvirirane u Kamnici

- 1 vo
- 2 krave
- 1 june
- 1 ovca
- 1 svinja

(M. P.)

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
16 MAJA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O ZAVRŠETKU AKCIJE U ZONI CATEZ — xi.
HABOJ — SV. KRIŽ¹

Telegram

V. P. 59, 16 maj 1943 — XXI

OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/3381/op. Operativni izveštaj za 16 maj

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — Jutros u zoru, operišuće kolone su završivši sa čišćenjem zone Sv. Križ (ZP—DH), udarile na Trebnje, raščišćesđ vajući teren duž pravaca Tihaboj (ZP—DE) — G. Ravne — Jelša (ZP—CZ) — M. Sevnica (ZR—CZ) — Rače ' Selo (ZP—CU) i Sv. Križ (ZP—DH) — Kumpoljski Grad (ZR—DE) — D. Sevnica (ZR—CZ) Hudenje (ZR—CU)! Rasterane su izolovane patrole ustanika koji su na terenu ostavili jednog mrtvog naoružanog. Mi nismo imali gubitaka. Prema obaveštenjima prikupljenim na licu mesta, izgleda da ustanici nameravaju da se prikupe u zoni između doline Mirne i doline Krke. Preduzeta je aktivna obaveštajna služba radi lokalizovanja novih zona sa koncentracijama bandi.
- 2) — Sa ciljem da se ustaničkim bandama tučenim u zoni Čatež (ZP—DE) — Sv. Križ (ZP—DH) spreči premeštanje u zonu Gorjanci, pojačan je nadzor nad prelazima preko Krke, između Novog Mesta i Kostanjevice, a naspram tih prelaza predviđena je eventualna intervencija artiljerije garnizona Novo Mesto i Št. Jernej.
- 3) — Garnizon Straža (ZT—CM) pretražio je zonu Kulova Sela (ZT—CM).
- 4) — Garnizon Stopiče (XP—CM) vršio je nadzor u zonama Podgrad (XN—CK) — Dolž (XR—CK) — Hrušica (XR—CM).
- 5) — Garnizon Semič (XN—BS) pretražio je zonu Strekljevec (XP—CD).
- 6) — Ostali garnizoni vršili su akcije malih razmara.

— Garnizonu Velika Loka (ZP—CZ) predala su se dva naoružana kom. bandita iz brigade »Tomšić«; garnizonu Mirna Peč (ZV—CQ) predala su se 2 kom. bandita (od kojih jedan naoružan) — pripadnici brigade »Tomšić«.

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

- g) — Noću uoči 16-og akcije uz nemiravanja protiv grupe za zaštitu pruge u stražarnici br. 32 (km 85,8) od strane kom. bandita, koji su raspršeni protivdejstvom patrola.
9) — Noću uoči 16-og patrola grupe za zaštitu pruge 118 raspršila je u blizini Muhabera (XL—CO) ustanički koji su nameravali da izvrše sabotažu na žel. pruzi.

DNEVNI GUBICI

- 10) — Naši: nijedan. Protivnički: 1 kom. bandit ubijen; 4 se predalo, od kojih 3 naoružana.

ATMOSFERSKE PRILIKE

- 11) — Promenljivo. Temperatura: maksimalna +25;_v minimalna +10.

GENERAL MACCARIO

**ZAPISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMAČKIM
RUKOVODILACA, ODRŽANE 17. MAJA 1943. GOD. ROD
PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE DR
MÜLLER-HACCIUSA PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ
ŠTAJERSKOJ¹**

RA/A-405-Dr. Pi/Rei

Maribor, 17 maj 1943

Zapisnik

Predmet: Štaba konferencija od 17. maja 1943., 8 čas.

Pretsedava: Pretsednik pokrajin, vlade Dr Müller-Haccius. I

Za ustanovu: Dr Rudolf Pichler.

Pretsednik pokrajin, vlade ukazuje odmah u početku na stanje' bezbednosti koje neprekidno stvara znatnu zategnutost i zbog kojeg je potrebno da se situacija temeljno prouči da bi se učinili potrebni predloži za otklanjanje slučajeva opasnosti. .9

Policija poretna:

Policiske snage u Donjoj Štajerskoj trenutno su otišle u Gorenjsku da bi se тамо suzbile bande, koje se у kratkom razmaku] vremena pojavljuju jedna za drugom. Može se očekivati da će se jedinice uskoro moći ponovo vratiti u Donju Štajersku. Sada postoje jake borbene jedinice i da nije bila nastupila potreba za prebacivanjem snaga u Gorenjsku, u Donjoj Štajerskoj mogla bi se već izvesti jedna veća akcija. U suzbijanju bandi primenjivaće se druga taktika, sa težnjom da se postigne veća; koncentracija snaga.

Policija bezbednosti: Kriminalni komesar Farnleitner:

Komandant je obećao da će na konferenciju doći u 11 čas. Pošto dosad nije došao, izveštaj se ne može podneti.

Zemaljski savetnik Dr Frohner:

2. 5. 1943 bande su u predelu Hrastnik zaustavile izletnike. Potom su članovi bande izletnicima držali predavanja i poučne govore pa ih zatim otpustili.

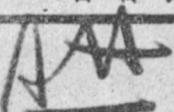
Sledeća štabna konferencija održaće se 31. 5. 1943 u 8 čas. '

Za tačnost:

Reich

Potpisao: j
Dr Pichler 1

Generalità dei congiunti, di cui non superiore

	<u>Fotogramma</u>	10 / 5 / 1943 XXI
Luogo		
	Dall'ufficio I.S. Tolmino	
N.	N°681 Stamane ore 6 circa un camion trasportante il comando	
Partenita	dell'8° Battaglione complemento Ris del 10° Regg. Alpini di Marcia, che si distaccava a Sogno. Giunti al a 3 Km. da Caporetto Farnova d'Isonzo, oltre il ponte la guardia veniva uscito da	
Cognome e Nome	bunki quando erano ribelli che ostruivano la strada. I ribelli, quindi, lanciavano bombe uccidendo 2 ufficiali - 3 alpini. 14 feriti dei quali 4 gravi. Tre alpini risultano dispersi. Ribelli si impossessavano stazione radio, armi et munizioni incendiavano il camion et spogliavano tutti i militari che componevano il comando.	
T.	T. Zanetti	
R.	Putignano/ore 19,30	
N.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 	

**IZVEŠTAJ ODELJENJA JAVNE BEZBEDNOSTI TOLMIN OD
18. MAJA 1943. GOD. GORIČKOJ KVESTURI O NAPADU
PARTIZANA NA KAMION VOJNIKA KOD KOBARIDA¹**

Fonogram

Kr. kvestura
Gorica
19 maj 1943
Kabinet

18/5/1943 XXI

Iz odelj. javne bezbednosti Tolmin

Br. 681 Jutros oko 6 časova jedan kamion prevozio je komandu 8 dopunskog bataljona bis 103 pohodnog alpiškog puka, koji se premeštao u Zagreb. Stigavši na 3 km od Trnova (kod Kobarida), prešavši preko mosta Na Gradu kamion je napala banda naoružanih ustanika koji su zakrčili put. Ustanici su potom bacili bombe ubivši 2 oficira i 3 alpinca, ranivši 14, od kojih 4 teško. Tri alpinca su nestala. Ustanici su se dočepali radiostanice, oružja i municije, zatim zapalili kamion i svukli **sva vojna lica** koja su sačinjavala komandu.²

T. Zanetti
R. Putignano./čas. 19,30.

Za komesara
vodnik Giorgi

* Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

¹ U izveštaju karabinijerske grupe Gorica od 20. maja 1943 god. navodi se »... poginuli jedan poručnik alpinac, jedan potporučnik lekar, 3 vojnika, ranjeno je 3 oficira i 11 vojnika. Ustanici su zaplenili 2 radiostanice, 1 mitraljez, 1 puškomitraljez i 20 karabina pa zapalivši kamion i svukavši nekoliko poginulih umakli. U toku je čišćenje« (Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.)

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
19 MAJA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA VOZ KOD URŠNm
SELA I RUŠENJU PRUGE U DOLINI MIRNE¹**

Telegram

V.P. 59, 19 maj 1943-XXI

**OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

Br. 02/3435. Operativni izvestaj za 19 maj

IZMENE U DISLOKACIJI JEDINICA

- 1) — 9-a četa III/23-eg peš. puka: iz Semiča u Novo Mesto.²

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 2) — Garnizon Žužemberk (ZL—CO) pretražio je zonu Ajdovec (ZR—CO).
- 3) — Jedinica garnizona Mirna Peč (ZV—CQ) raspršila je posle žestokog sukoba u blizini naselja Globodol (ZT—CQ) jaku ustaničku formaciju, nanevši joj sigurne gubitke — ocenjene od oka. Mi nismo imali nijedan gubitak.
- 4) — Danas su ustanici sa uzvišenja kote 547 (XN—BZ) izvršili paljbu iz automatskog oružja protiv garnizona Semič. Brzim protivdejstvom i intervencijom jedinica pomenutog garnizona napadači su rasterani. Naši gubici: ranjeno 6 vojnika. Protivnički gubici nisu utvrđeni. I
- 5) — Ostali garnizoni vršili su akcije malih razmara.
- 6) — Jedinica garnizona Straža (ZV—CM), prilikom pretrživanja zone Podgora (XI—CO), zarobila je jednog kom. bandita.
- 7) — Garnizonu Mokronog (XL—CZ) predao se jedan naoružani kom. bandit.

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

² U izveštaju za 18 maj navode se sledeće promene u dislokaciji jedinica »1.) — I. bat. 23-eg peš puka: iz Novog Mesta u Semič (XN—BS). Spec. bat. br. 1; iz Novog Mesta u Ljubljani. Komanda 13-e inž. čete (Železničari): iz Karlovca u Novo Mesto.«

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

Noću uoči 19-og ustanici su prekinuli žel. prugu u dolini Mirne u dužini od oko hiljadu metara, između km 5,2 i 6,7 dignuvši šine. U toku su radovi na popravci pod zaštitom naših jedinica. Ospozobljeno je 650 metara pruge. Predviđa se da će saobraćaj biti sutra uspostavljen.

Danas pre podne u 10,45 časova, teretni voz br. 9263/11 koji prenosi eksploziv, pošavši iz Novog Mesta u Črnomelj (XN—BS) napadnut je rafalima iz automatskog oružja na deonici Uršna Sela (XI—CF) — severni ulaz u tunel Laze (XL—CD). Brzim protivdejstvom pratiće ustanici su rasterani. Poginuo je jedan vojnik; ranjeni su ppor. Carbone Salvatore i jedan vojnik.

PREGLED GUBITAKA

Naši: jedan vojnik mrtav; osam ranjenih. Protivnički: zarobljen jedan kom. bandit, a jedan se predao naoružan.

GENERAL MACCARIO

**IZVEŠTAJ GRUPE KARABINIJERA TRST OD 19 MAJA 1943
GOD. KOMANDI KARABINIJERA JEDANAESTOG ARMI-
SKOG KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA KAMION
VOJNIKA KOD ŠTJAKA¹**

**TERITORIJALNA LEGIJA KR. KARABINIJERA TRST
GRUPA TRST**

Poverljivo

Br. 1/577-3 Pov. prot. Trst, 19 maj 1943 — XXI

Predmet: Aktivnost ustanika

KOMANDI KARABINIJERA PRI XI ARMISKOM KORPUSU

V. P. 46

KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	Pula
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	Rijeka
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	Gorica
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	Ljubljana
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	Sušak
KOMANDI CETE KR. KARAB.	Trst—Centar
KOMANDI CETE KR. KARAB.	Trst—Periferija

i na znanje

KOMANDI KARABINIJERA PRI VISOJ KOMANDI ORUŽANIH

SNAGA »SLOVENIJA—DALMACIJA« (2 ARMIJA) V. P. 10

Na dan 16 o. m. oko 18 časova blizu mesta Ravne kod Štjaka (Trst) oko 50 ustanika skrivenih u obližnjoj gustoj šumi napali su mitraljeskim rafalima, koji su bili upravljeni sa šest pokretnih položaja, vojni kamion reg. br. R. E. 79105 — u službi kod 59 legije crnih košulja iz Sežane na Krasu, kojim je upravljao šofer Castellan Giuseppe, Angelov, pripadnik 5 automob. puka iz Trsta, star 21 god., nastanjen u Valdobbiadene (Trbiž). U kamionu su se nalazili poručnik Fumis Bruno, pok. Giacoma, star 36 god. i 30 pripadnika crnih košulja gore ponunate jedinice koja se vraćala iz operacije, tučena prilikom svog povratka u odeljenje koje se nalazi u Stjaku. Vojnici su odmah stupili u borbu, koja se vodila preko 1 čas uz veliko vatreno dejstvo automatskog oružja i ručnih bombi, uspevši da skrše akciju neprijatelja koji se dao u bekstvo. Na našoj strani

poginulo je 7: 1) Gore pomenuti šofer; 2) kom. I čete Galzi Antonio, Antonijev, star 48 god., nastanjen u Trebču; 3) Zam. kom. čete Battini Onelio, Carlov, star 44 god., nastanjen u Nabrejiju; 4) prip. crnih košulja Ricco Alberico, od N. N., star 39 god., nastanjen u San Sistu; 5) pripadnik crnih košulja Manelli Antonio, Michelov, star 38 god., nastanjen u Općinama kod Trsta; 6) prip. crnih košulja Pitacco Luigi, pok. Valentina, star 29 god^{00*} - nastanjen u Piranu; 7) Vidrik Stanislav, Antonijev, star 33 god., nastanjen u Croste, i 15 ranjenih, uračunavši tu i ranije pomenutog poručnika, od kojih 5 teško.

Za vreme borbe poginula je neka Laurenčič Justina, pok. Franca, stara 26 god., nastanjena u Stjaku, koja je u trenutku napada prolazila kroz zonu.

U snažnoj operaciji čišćenja, koju su u zoni odmah izvršile jedinice 29 legije Carsa, kralj, vojske, pokretne grupe policije i vojske iz Sežane, ubijeni su Hrib Josip, pok. Josipa, star 57 god., nastanjen u Sežani, obaveštajac koji se nalazio blizu mesta napada, i 14 ustanika čiji identitet dosad još nije mogao biti utvrđen. Pomenuto čišćenje se nastavlja.

POTPUKOVNIK, KOMANDANT GRUPE
(Espartero Petrini)

K.

(M. P.)

**IZVEŠTAJ GLAVNOG INSPEKTORA POLICIJE TRST OD
20 MAJA 1943 GOD. GORIČKOJ PREFEKTURI O REZULTA-
TIMA ČIŠĆENJA DOLINE SOČE¹**

279 EKS. SEFU POLICIJE RIM I NA
ZNANJE PREFEKTIMA GORICE, UDINE;
KOMANDI 8 ARMije V. P. 170;
KOMANDI 24 ARMISKOG KORPUSA V. P. 300;
KOMANDI LEGIJE CRNIH KOŠULJA PADOVA

SS GRZ TRST 0417 226 TF 30 15/30 SL ZA GORICU

Br. 05183 U vezi sa mojim telegramom 05183 od 20 o. m.² izveštavam da su u daljim operacijama koje su izvodile jedinice uz podršku 14 policiskih grupa na teritoriji Kobarid — Bovec — Mija — Starijski Vrh — Vršanja Glava — Stol, odnosno Monte Fervicum³ i Monte Badan,⁴ zarobljena 2 naoružana ustanička. Pri više puta ponovljenim pokušajima da pređu Soču u blizini Trnova, koji su uvek bili osujećeni budnošću naših grupa, ustanički su ostavili kožnu torbu sa 59 metaka za pušku »Mauser« i jednu ručnu bombu. Dva karabinijera lako su ranjena parčadima ručne bombe, dok gubici partizana nisu poznati, ali moraju biti znatni što se da zaključiti po mnogim tragovima krvi na zemljишtu. Prilikom čišćenja koje je vršeno duž obale Soče i u okolini Gabrija u jednoj pećini otkrivena je tajna tvornica municije i zaplenjeno: dve puške, dve bajonete, puščani barut, mnogobrojne bombe tipa »sipe«, koje je trebalo da budu napunjene, i velika paklena mašina. Pored toga u pećinama koje su ustanički napustili pronađeno je 945 metaka za oružje model 91, 6 dinamitskih punjenja, 2 kompletne sedla za brdsku artiljeriju naše vojske. Čišćenjem obronaka na brdu Stol od strane četa alpinaca naišlo se na tragove nekoliko ustaničkih logora koji su skoro napušteni; skupljen je materijal i razna oprema, među kojom jedan naš prazan sandučić za municiju i vojnička bluza čiji je rukav bio pocepan i obilno natopljen krvljom, sa oznakom političkog komesara bataljona. Uhapšeno je 45 osoba koje su teško osumnjičene za partizansku, aktivnost. Glavni inspektor policije Gueli.

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

² Dokumenat nije sačuvan.

³ Verovatno Ognjen

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
21 MAJA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O AKCIJI U ZONI TREBELNO¹**

Telegram

V. P. 59, 21 maj 1943 — XXI

OD KOMANDE PES. DIVIZIJE »ISONZO«

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/3511/op. Operativni izveštaj za 21 maj

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — Povodom obaveštenja prema kojima se brigada »Gubec« nalazi u zoni Zabukovje (XI—XL/CU) Cešnjice (XL—CS), kolona »Pelazzi« (sastavljena od 98-og bat. cr. koš., I/51-og peš., 105-og bat. cr. koš. i jednog voda od 75/13 mm) iz Trebnja i kolona »Sordi« (sastavljena od II/24-og peš., III/23-eg peš., bataljona XI grupacije Gran, straže i jednog voda od 65/17 mm) iz Novog Mesta izvršile su jutros u zoru akciju u zoni. Garnizon Mirna Peč uzeo je učešća u akciji zaprečivši u visini kote 405 (ZV—CS) — 366 (XI—CS) prilaze sa istoka. Kolona »Pelazzi«, pošto je savladala otpor ustaničkih grupa raspoređenih na kotama 543 (ZV—CU) i 531 (XI—CU), u zoni kote 549 — Vrh (ZI—CU) stupila je u dodir sa jakim neprijateljskim formacijama, koje je posle žestoke borbe rasterala. Nastavila je akciju goneći ustanike sve do zone Trebelno (XL—CU), gde je stigla kasno uveče. Kolona »Sordi«, savladavši u zoni Radulja (XL/XN/XP—CS) naizmeničan otpor jakih ustaničkih grupa, naročito uporan na koti 604 i koti 507 (XN—CS), udarila je na Laze. Zahvaljujući gustoj šumi ustanici su se izvukli iz borbe. Uspešno je intervenisala artiljerija garnizona Novo Mesto i Trebnje. Uništeni su neprijateljski defanzivni uređaji. Protivnički gubici su osetni, na terenu utvrđeno: 3 ubijena kom. bandita. Još 4 ubijena kom. bandita i 10 ranjenih primećeno je na kolima prilikom prolaska Višca (XN—CQ). Zaplenjena je jedna puška i municija. Naši gubici: jedna cr. koš. i jedan vojnik

antikomunista mrtvi; 5 ranjenih, među kojima jedan oficir 98-e legije cr. koš. evakuisani u Mokronog (XT—CU).²

- 2) — Garnizon Žužemberk (ZL—CO) pretražio je zonu Dobra na³ — Podlipa (ZP—CQ).
- 3) — Paljba iz automatskog oružja u cilju uznenemiravanja **nаш** jedinica za zaštitu radova na bodljikavoj žici kod Šmarje (IH—CO).
- 4) — Noću uoči 21-og naša jedinica u zasedi kod mosta Polje (ZT—CM) osujetila je intervencijom artiljerije iz Straže (ZV—CM) pokušaj ustaničkih grupa da pređu Krku. J
- 5) — Garnizon Semič pretražio je zone Osojnik — Štrekljevec (XP—CD) i Mladica — Lipovec (XN—BZ). U ovom poslednjem mestu raspršena je grupa ustanika.
- 6) — Ostali garnizoni vršili su akcije malih razmara.
- 7) — Garnizonu Velika Loka (ZP—CU) predao se jedan nenaoružan kom. bandit.

PREGLED GUBITAKA

. 1

- 8) — Naši gubici: mrtvi: 1 M.V.S.N. i 1 M.V.A.C.; ranjeni: 5 M.V.S.N. Protivnički: 7 kom. bandita ubijeno; 10 ranjenih, a 1 se predao.

GENERAL MACCARIO

² U operativnom izveštaju za 22 maj stoji: »Kolona »Pelazzic iz zone Trebelno (XL-CU) — Mokronog (XL-CZ), a kolona »Sordic« iz zone Laze (XL-CS) vratile su se — prva u Trebnje (ZR-CU) a druga u Novo Mesto, kontrolišući zone između ovih mesta. Nije bilo sukoba sa kom. banditima.« (Original u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.)

M'Vivere

LETTONE TERRITORIALE DEI CARABINIERI REALI DI TRIESTE
GRUPPO DI SORZIA

SEGRETO *Sp*
R.I./7781 di prot. Segreto. Gondia li 22 Maggio 1943. M.I.

OSSERVATO: Attività ribelli.

AL COMANDO DELL'XI° CORPO D'ARMATA

AL COMANDO DEL GRUPPO CC. RR. DI TRIESTE-BIOMBO-~~COLA-LIQUANE-SIBIAK~~

~~COLA-LIQUANE-SIBIAK~~

AL COMANDO DEL CC. RR. DEL COMANDO SUPERIORE
PF-AA. SLOVENIA-DAMAZIA (2° ARMATA)

~~DOSSIER MILITARE 16~~

~~DOSSIER MILITARE 10~~

Giorni 18,19,20 corrente reparti brigata alpina marcia 3 con militari
altre armi et maelei polizia hanno rastrellato zona compresa triangolo
delimitato Monte Mit - Caporetto - Saga scontrandosi a Plamna Bosina
con banda di circa 200 ribelli alla quale hanno inflitto forti perdite
e costretta a bandire abbandonare sul terreno 8 morti et vario materiale.
Nostre perdite due tenenti alpini et 4 alpini morti un ufficiale
et 19 soldati feriti.-

IL MAGGIORE COMANDANTE DEL GRUPPO
(Guido Verde) *Sp* *M. L.*

**IZVEŠTAJ KARABINIJERSKE GRUPE GORICA OD 22 MAJ
1943 GOD. KOMANDI KARABINIJERA JEDANAESTOG
ARMISKOG KORPUSA O ČIŠĆENJU ZONE MIJA — KOBA-
RID — ŽAGA I BORBI NA PLANINI BOZCA¹**

**TERITORIJALNA LEGIJA KR. KARABINIJERA TRST
GRUPA GORICA**

Poverljivo

Br. 1/1781 Pov. prot. Gorica, 22 maj 1943 — XXI
Predmet: Aktivnost ustanika

KOMANDI KR. KARAB. XI ARMISKOG KORPUSA
Vojna pošta 46

KOMANDI GRUPE KR. KARAB.
Trst — Rijeka — Pula — Ljubljana — Sušak
i na znanje

KOMANDI KR. KARAB. VIŠE KOMANDE ORUŽANIH
SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« (2 ARMIJA)
Vojna pošta 10

U dane 18, 19, 20 o. m. jedinice 3 pohodne alpiske brigade
sa vojnicima ostalih rodova oružja i policiskim odredima čistile
su zonu u trouglu ograničenom Mija — Kobarid — Žaga, su-
kobivši se u planini M. Boziza² sa bandom od oko 200 ustanika,
kojima su nanele osetne gubitke primoravši ih da na terenu
ostave 8 mrtvih i razni materijal. Naši gubici: 2 poručnika
alpinca i 4 alpinca mrtvi, 1 oficir i 19 vojnika ranjeni.

MAJOR, KOMANDANT GRUPE
(Guido Verde)
(M. P.) Verde

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u
Ljubljani.

² Na karti 1 : 100.000 Božca

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
25 MAJA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O BORBI NA TOLSTOM VRHU I NAPADU PAR
TIZANA NA PATROLU KOD BIRČNE VASI¹

Telegram

V. P. 59, 25 maj 1943 — XXI

**OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

02/3591/op. Operativni izveštaj za 25 maj

IZMENE U DISLOKACIJI

- 1) — Vod od 75/13 mm VII-e baterije 6-og art. puka iz Novog • Mesta u St. Jernej (IH—CQ).

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 2) — III bat. 23-eg peš. puka od Ratež (XR—CO) i formacija M.V.A.C. od St. Jernej (IH—CQ) i Stopiče (XP--CM), izvršili su zajedničku akciju na Tolsti Vrh (XT—CO), gde su bili primećeni delovi brigade »Cankar«. Uzvišenja i naselja Tolsti Vrh bila su zauzeta posle duže borbe. Protivnik je sigurno imao gubitaka, ali nisu mogli biti utvrđeni. Naši gubici: mrtav jedan naš vojnik i jedan M.V.A.C.; ranjeni su pporučnici Toffo Lino i Brusa Lorenzo. III bat. 23-eg peš. puka zadržao se na položaju, i
- 3) — Garnizon Mirna Peč (ZV—CQ) kontrolisao je zonu Kal (XI—CQ) Šentjurje (XI—CS) nateravši u bekstvo. posle žive borbe kod Šentjurja, grupe ustanika.
- 4) — Noću uoči 25-og i na dan 25-og garnizon Rakovnik (ZV —CZ) vršio je nadzor u zoni Horn (ZV/XI—DE) Cirnik — Pijavica (XL—DE). Rasterana je grupa ustanika.
- 5) — Uveče 24-og i danas pre podne akcija uz nemiravanja iz automatskog oružja protiv garnizona Semič (XN—BZ) od strane ustaničkih grupa koje su raspršene našim protivdjstvom.
Jedinica istog garnizona pretražila je zonu Osojnik (XP—CD).

**Garnizonu Novo Mesto predao se jedan naoružan kom.
bandit — pripadnik brigade »Cankar«.**

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

Noću uoči 25-og ustaničke grupe su napale našu patrolu za zaštitu pruge koja se nalazi u nedovršenom bunkeru na km 70,400 i oštetile drugi nedovršeni bunker na km 69,4. Brzim protivdejstvom i intervencijom jedinica za pojačanje i oklopnog žel. automobila iz Novog Mesta ustanici su rasterani. Naši gubici: 1 vojnik Gran. straže nestao a 2 lako ranjena.

PREGLED GUBITAKA

Naši: jedan naš vojnik i jedan M.V.A.C. poginuli; 2 oficira i 2 vojnika ranjena; nestao je 1 vojnik Gran. straže. Protivnički utvrđeni: predao se 1 naoružan.

GENERAL MACCARIO

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
26 MAJA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O SUKOBU SA PARTIZANIMA NA TOLSTOM
VRHU¹

Telegram

V. P. 59, 26 maj 1943 — XXI

**OD KOMANDE PES. DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

Br. 02/3611/op. Operativni izveštaj za 26 maj

VESTI O NEPRIJATELJU

- 1) — Primećen je pokret bataljona brigade »Tomšić« iz zone Ajdovec (ZR—CO) prema zoni severno od Trebnje (ZP—CU).

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 2) — U toku noći uoči 26-og akcije uz nemiravanja od strane ustaničkih grupa protiv III-eg bat. 23-eg peš. puka razmeštenog u zoni Tolsti Vrh (XT—CO). Bataljon se danas rasporedio u zoni Mokro Polje (XT—CO) — Gradišće i (XT—CQ) radi zaštite radova na postavljanju bodljikave žice koji se nastavljaju.
- 3) — Garnizon Semič (XN—BZ) rasterao je posle žestokog sukoba u blizini Mladice (XN—BZ) grupe ustanika. Ranjen je 1 vojnik antikomunista.

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

- 4) — Noću uoči 26-og patrole za zaštitu pruge rasterale su u blizini km 69,4 grupe ustanika i uklonile veliko kamenje koje su ovi postavili na šine.
- 5) — Noću uoči 26-og patrola za zaštitu pruge sukobila se u blizini km 91,100 sa grupom ustanika koju je rasterala. U blizini km 91,7 prekinuta je telefonska linija usled toga što je oboren nekoliko stubova, ali je ubrzo popravljena.

PREGLED GUBITAKA

- 6) — Naši: ranjen je 1 M.V.A.C. Protivnički utvrđeni: nijedan.

GENERAL MACCARIO

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 28 MAJA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O PRONALAŽENJU TEHNIČKOG I PROPAGANDNOG MATERIJALA U LJUBLJANI I PARTIZANSKOM NAPADU NA BELOGARDISTIKU POSADU U PLANINI¹

Kopija telegrama

Datum i cas \ otp. 28. 5. 43; 21.15
 J primlj. 28. 5. 43.; 23.45

visa komanda oružanih snaga
»slovenija — dalmacija«
OPERATIVNO ODELJENJE
Br. 8703
Stiglo: 29. 5. 43

OD KOMANDE XI ARMIJ. KORPUSA
KOMANDI 2 ARMIJE — Operativno
i na znanje
KOMANDI V i XXII ARM. KORPUSA

Br. 02/2884

IZVEŠTAJ OD 28 MAJA 1943-XXI

OPERATIVNA AKTIVNOST

Divizija »Isonzo«

— Noću 27-og paljba radi uznemiravanja na naš odred koji se zadržavao u zoni Gradišće (XT—CQ Novo Mesto), Mokro Polje (XT—CO). Predao se 1 ustanik naoružan puškom.

Divizija »Cacciatori«

— Jutros u 4.30 sati, završivši operacije izviđanja, vojnici i izviđački odred mobilisanog XIV bataljona Kraljevskih karabinijera izvršili su jednovremeno prepad u 14 mesta na periferiji Ljubljane. U 10 od spomenutih mesta pronađen je u vešto skrivenim prostorijama obilan propagandni materijal, 3 radio prijemnika, 2 puške »mauser« sa municijom, štamparske

mašine, velike količine hrane, štofa, lažni pečati raznih udruženja, lične karte, nepotpunjene propusnice, radne knjižice i razni nemački dokumenti.

— Do sada su uhapšene 22 osobe, od kojih su neke poseđovale lažna dokumenta, dok su druge odavna tražene.

— Trupe garnizona Grosuplje (VH—CZ Cerknica) i formacije M.V.A.C. sukobile su se, za vreme noćnog izviđanja zone Leskovec (VO—DE), i raspršile ustaničke patrole koje su se opirale minobacačkom paljbom.

Divizija »Lombardia«

— Predalo se 1 naoružano lice koje je imalo zadatku od partizana da ih obaveštava o našim radovima u zoni Toplice Lešće (IH—BO Karlovac).

— Obična aktivnost svih garnizona u kontrolisanju.

XI grupacija G.A.F.

— Noću 28-og ustanici su zauzeli položaj M.V.A.C. u crkvi Sv. Duha u Planini (SR—CQ Vrhnika), koji se sastojao od 7 vojnika A.C. i 2 italijanska vojnika — za vezu.

— Osim toga partizani su odveli 7 civila u Gornju Planinu.

— U toku je akcija čišćenja zone pomoću policiskih pasa.

— U zoni Knežji Vrh (UK—CF Cerknica) pronađene i porušene 2 barake nedavno sagrađene, kapacitet 200 mesta, i njima pripadajuće skladište drva.

Grupacija »XXI Aprile«

— Mnogobrojne akcije malih razmera sa pokretnim trupama svih garnizona.

Pregled gubitaka u toku dana:

Naši: 2 vojnika i 7 vojnika A.C. nestali.

Neprijateljski: 2 se predala, 22 uhapšena.

GENERAL GAMBARA

Kopije br. 1 — Ekselenciji
1 — Načel, štaba
1 — Zam. načel, štaba
2 — Operativnom odelenju
1 — Obaveštajnom
1 — Komandi Kr. karabinijera
1 — Odeljenju telekomunikacija

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
Jo MAJA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O SUKOBU SA PARTIZANIMA KOD ORNUŠKE
VASI¹**

Telegram

V. P. 59, 29 maj 1943 — XXI

**OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

02/3686/op. Operativni izveštaj za 29 maj

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — Trupe garnizona zone Št. Jernej i III bat. 23-eg peš. puka vrše zaštitu radova na postavljanju bodljikave žice na granici.
- 2) — Noću uoči 29-og garnizon Rakovnik (ZV—CZ) postavio je zasedu u blizini naselja Kot (ZT—DE) — kota 304 (ZT—CZ).
- 3) — Garnizon Krmelj (ZL—DE) pretražio je zonu Vrhi — Stražberk — Mladatiče (XL—DE).
- 4) — Garnizon Žužemberk (ZN—CO) kontrolisao je zonu Reber (ZL—CQ).
- 5) — Povodom obaveštenja o prisustvu ustaničke formacije u zoni Cerovec — Ornuška Vas (XI—CS), garnizon Mirna Peč (ZV—CQ) izvršio je juče popodne akciju u zoni sa svim raspoloživim snagama. Pošto je rasterala ustaničke patrole u zoni Cerovec, naša jedinica je zatim stupila u dodir, u blizini Ornuške Vasi, sa glavninom protivničke formacije, koju je posle žestokog sukoba, koji je trajao do kasno uveče, raspršila uz osetne gubitke. Na terenu je nađen obijen komandir terenske čete. Zaplenjen je dvogled i lična odeća sa oznakama čina pomenutog starešine. Naši obaveštajcijavljaju da su prilikom ovog sukoba ustanici pretrpeli gubitak od 5 mrtvih i 18 ranjenih.

Na našoj strani: ranjen je 1 vojnik.

ti) — Ostali garnizoni su vršili akcije malih razmara.

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

- 7) — Noću uoči 29-og naša patrola za zaštitu pruge iznenadila je u blizini km 94,7 jaku grupu ustanika koju je napala' i raspršila uz intervenciju jedinice za pojačanje iz Trebnja.
- 8) — Jutros u 6 časova na putnički voz koji je dolazio iz Novog Mesta ispaljeno je nekoliko puščanih zrna od strane grupe ustanika koja je rasterana brzom intervencijom naše patrole za zaštitu pruge. U toku pretraživanja patrola je našla na šinama 3 neeksplodirane mine koje su odmah uklonjene.
- 9) — Noću uoči 29-og pokušaj ustanika da se približe severnom ulazu u tunel Laze (XL—CD) odmah je bio osuđećen.

PREGLED DNEVNIH GUBITAKA

- 10) — Naši: 1 vojnik ranjen. Protivnički utvrđeni: i mrtav.

General Maccario

**ZAPISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMACKIH
RUKOVODILACA, ODRŽANE 31. MAJA 1942 GOD. KOD
PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE DR
MÜLLER-HACCIUSA PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ
ŠTAJERSKOJ¹**

RA/A-405-Dr. Pi./Schw.

Poverljivo
Maribor, 1. juna 1943

Zapisnik

Predmet: Štabna konferencija od 31. maja 1943., 9 čas.

Pretsedava: Pretsednik pokraj, vlade Dr Müller-Haccius.

Za ustanovu: Dr Rudolf Pichler.

Stanje bezbednosti, viši vladin savetnik Dr Wötz:

U poslednjih 10—14 dana banditi su prvi put u Donjoj Štajerskoj vršili prinudna regrutovanja, i to u 17 slučajeva u okrugu Celje. Nasilnih dela sa pljačkom bilo je više slučajeva, tako u Šmartnom ob Paki, Gornjem Gradu, Preboldu i Vitanju, gde je lovac odvučen u šumu; dalje je na Pohorju zapaljena lovačka kuća. Noću od subote 24. maja na nedelju 25. maja 1943. bande u jačini od oko 250 ljudi, podeljene u dve grupe, presekle su graničnu prepreku i prodrle u srez Trbovlje. Jedna grupa je u predelu Dol pri Hrastniku sustignuta i uvučena u borbu pri čemu je pretrpela gubitke u ranjenim i zarobljenim, druga grupa je opljačkala štalu Nemač. naseljeničkog društva. Iz izjave zarobljenika proizilazi da su se u bandi nalazila samo pojedina lica iz Gorenjske i Donje Štajerske, dok su veliki njen deo sačinjavali ljudi iz Dolenjske i Istre. Bande su imale nalog da se na teritoriji Rajha snabdu sa sredstvima za ishranu. Bande su takođe izvršile nekoliko ubistava nad pripadnicima mesnog stanovništva.

Sledeča štabna konferencija održaće se 21. juna 1943, ako zbog nepredviđenih razloga ne bude održana 15. juna 1943.

Za tačnost:
Schwab

Potpisao:
Dr Pichler

IZVEŠTAJ KARABINJERSKE STANICE TREBNJE OD i
JUNA 1943 GOD. O PREKIDU PRUGE IZMEĐU TREBNJA I
GOMILE I NAPADU NA VOZ¹

XIV MOBILISANI BATALJON KRALJEVSKIH KARABINIJERA
Ispostava Trebnje

Br. 1/112 prot. Poverijivo * Trebnje, 1 jun 1943 — XXI
Predmet: Delatnost ustanika
Izveštaj

VISOKI KOMESAR PROVINCije	LJUBLJANA
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA	V. P. 46
KOMANDI PESADISKE DIVIZIJE »ISONZO«	V. P. 59
KRALJEVSKOJ KVESTURI	LJUBLJANA
VOJNOM RATNOM SUDU Otsek	LJUBLJANA
KOMANDI KR. KARAB. KOMANDE SUPERSLODA (2 armija)	V. p. 10
KOMANDI 98 LEGIJE JURISNIH CRNIH KOŠULJA	SEDISTE
CIVILNOM KOMESARIJATU	NOVO MESTO
KOMANDI XIV MOBILISANOG BATALJONA KR. KARAB.	V. p. 10
KOMANDI CETE KR. KARAB. i na znanje	NOVO MESTO
KOMANDI LEGIJE KR. KARAB.	TRST
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	TRST
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	PULA
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	RIJEKA
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	GORICA

Oko 17 sati 31 maja tek. god. između Gomile i Mirne (mapa J, Novo Mesto ZT—CZ) ustanici su prouzrokovali prekid železničke pruge na tri mesta, eksplozijom mina i skidanjem zavrtanja sa šina, i napali voz dolazeći iz Mokronoga (ista karta XL—CZ) na putu za Trebnje.

Posle oko 10 minuta borbe vozu je uspelo da se sa pratnjom vrati u Mokronog.

Lako su ranjeni ložač Anzelić Franc i artiljerac Rinaldi Antonio.

Pruga je opravljena 1 tek. mes. pre podne.

POTPORUCNIK KOMANDANT
Manlio Zuar

(M. P.)

2

BR. 106

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD 5 JUNA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA o ČIŠĆENJU ZONE ČATEZ¹

Telegram

V. P. 59, 5 jun 1943 — XXI

OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/3864. Operativni izveštaj za 5 juna

OPERATIVNA AKJIVNOST

- 1) — Jutros u 2 časa započeta je akcija protiv bandi primećenih u zoni Čatež (ZP—DE) Sv. Križ (ZP—DH). II bat. 24-og peš. puka i organski bataljon 24-og peš. puka pod zapovedništvom pukovnika Sordi udarili su na Moravče (ZN—DE) dejstvujući duž pravca Trebnje (ZR—CU) — Iglenik (ZP—CZ) — Golek (ZP—CZ) — Okrog (ZP—DE) i Trebnje — Hudenje (ZR—CU) — Cirnik (ZR—CZ) — G. Ravne (ZP—DE) — Tlaka — Turn (ZP—DE), ne naišavši uopšte na kom. bandite. II četa tenkova-bacača plamena i II vod oklopnih automobila dejstvovali su duž puta V. Loka (ZN—CZ) — Čatež (ZP—DE) — Moravče (ZN—DE) — Tihaboj (ZP—DE). Duž gore pomenutog puta otklonjeno je nekoliko prekida.
98 bat. cr. koš. — 11/23 bat. i bataljon iz sastava 98 legije cr. koš. pod zapovedništvom pukovnika Pelazzi uđa-

* Dopoljeno crvenim mastilom: »413 pov. — 7—4, 3 juna 1943,
Major kom. bat. Ettore Giovannini.«

rili su od Mirna — Rakovnik (ZV—CZ) na Tihaboj —. Sv. Križ — Brezje (ZP—DH). Jake ustaničke snage raspršene su uz gubitke posle žestokog sukoba u zoni Zaloka (ZT—DE). Na terenu su nadena 3 mrtva, od kojih jedna žena. Zaplenjene su tri puške, municija i razni materijal. Predao se jedan partizan iz brigade »Gubec«. Naši gubici: 1 podoficir iz 117-og bat. cr. koš. ranjen. Prema obaveštenjima prikupljenim na licu mesta proizlazi da su se velike formacije od oko 700 kom. bandita i bande brigade »Tomšič« zaustavile u zoni Kumpoljski Grad (ZR—DE) i Cirnik (ZR—CZ), a da se u Turnu nalazila partizanska komanda koja se noću uoči 4-og navodno premestila prema Čatežu. Stanovništvo zone kaže da su kom. banditi nameravali da se upute prema zapadu gde nisu mogli da pređu nemačku granicu. Jedinice su se zadržale u zoni.

- 2) — Garnizon Mirna Peč (ZV—CQ) pretražio je zonu Goriška Vas (ZV—CQ) — Brezova Reber (HT—CU) — V. Lipovec — Ajdovec (ZR—CO) — Podlipa (ZR—CQ) — Kal (ZR —CQ) — Jordankai (ZT—CS).
- 3) — Garnizon Straža (ZT—CM) nadgledao je zonu s desne strane Krke između potoka Volavče (XI—CM) — Polje (ZT—CM) — Grmada (ZP—CM).
- 4) — Jedinica garnizona Semič (XN—BZ) raspršila je grupu ustanika prilikom pretraživanja zone Gradnik (XR—CD) — Osojnik (XP—CD).
- 5) — Ostali garnizoni vršili su akcije malih razmera. Garnizon St. Jernej i III/23-eg peš. vrše zaštitu bodljikave žice na granici.

PREGLED GUBITAKA

- 6) — Naši: 1 M.V.S.N. ranjen. Protivnički utvrđeni: 3 kom. bandita ubijena, 1 se predao.

GENERAL MACCARIO

IZVEŠTAJ 2ANDARMERISKE STANICE ŠMARTNO PRI
LITIJI ^{0D} ⁵ JUNA 1943 GOD. ZAPOVEDNIKU POLICIJE
PORETKA ALPSKE OBLASTI O PARTIZANSKOM NAPADU
NA JAVORJE, DEBECE I OSREDEK¹

5 JU^N

[2zandarmeriska stanica Šmartno pri Litiji — žandarmeriski narednik Heidler.

5. 6 u 1.45 čas. granični komesar u Šmartnom pri Litiji obavestio je ovdašnju žandarmerisku stanicu da su banditi prešli državnu granicu i zaposeli sela Javorje, Debeče i Osredek, tj. oko 8 km južno od Šmartnog pri Litiji. Do sada još nije poznat njihov broj. Verovatno je reč o velikom planskom napadu. Zand, stanica Šmartno moli za pojačanje jer su u samoj varoši na raspoloženju samo snage žandarmeriske stanice.² Kapetanu Otrembi, bojište Šmartno pri Litiji.

Odmah potražite mogućnost za sletanje aviona i to javite prema karti 1 : 75.000.

Brenner

¹ Originalni dnevnik telefonskih depeša nalazi se u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« on
6 JUNA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O BORBI U ZONI TREBNJE — MIRNA — ČATEŽ¹

Telegram

V. P. 59, 6 jun 1943 — XXI

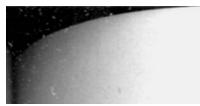
OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA
Br. 02/3899/op. Operativni izveštaj za 6 jun

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — Kolone »Sordi« i »Pelazzi«, koje su danas u zoru nastavile pokret raščišćavajući zonu između nemačke granice i linije Trebnje (ZP—CU) — Mirna (ZT—CZ), sukobile su se u zoni kota 374 (ZN—CZ) — Ribnica (ZP—CZ)² sa jakim grupama kom. bandita, koji su posle duže borbe bili raspršeni uz sigurne osetne gubitke. Na terenu je nađeno 5 ubijenih ustnika a zarobljen je 1 naoružani t partizan, pripadnik brigade »Gubec« i još jedan ranjen, pripadnik brigade »Tomšić«. Na našoj strani 1 vojnik mrtav a 10 lako ranjenih. Istovremeno je primećeno povlačenje velikih ustaničkih formacija preko pruge u zonu Krtina (ZN—CZ). Na lice mesta je upućena organska jedinica garnizona Trebnje sa oklopnim automobilom i oklopnom dresinom, koji su sprečili dalje povlačenje. Jedinice su se zadržale u zoni Čatež (ZP—DE), osim bataljona iz sastava 24-og peš., koji se kasno uveče vratio u Trebnje, a zatim u Novo Mesto s obzirom na potrebu da više ne obustavlja radove na bodljikavoj žici. Garnizonu Trebnje predao se jedan partizan i jedna partizanka³ nenaoružani, pripadnici brigade »Gubec«.
- 2) — Garnizon Žužemberk (ZL—CO) je na dan 5-og pretraživao zonu Dobrnič (ZP—CS) — Ajdovec (ZR—CO). 1
- 3) — Garnizon Mirna Peč (ZV—CQ) je u blizini Osredek (ZP—CQ) naterao u bekstvo ustnika.
- 4) — Garnizon Semič (XN—BZ) je kod Nestoplja Vas (XN—BU) i kod Goliša (XP—BZ) raspršio ustaničke grupe. J
- 5) — Ostali garnizoni vršili su akcije malih razmera.

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja a Ljubljani.
³ U blizini Čateža.

g) — Garnizon Št. Jernej i III/23-eg peš. vrše zaštitu radova na postavljanju bodljikave žice na granici.

PREGLED GUBITAKA

7) — Naši: 1 mrtav i 10 ranjenih iz kr. vojske. Protivnički utvrđeni: ubijeno 5 kom. bandita, 2 zarobljena a 2 su se predala.

GENERAL MACCARIO

BK. 109

**IZVEŠTAJ KOMANDE OSME ARMije OD 8 JUNA 1943 GOD.
GENERALŠTABU ITALIJANSKE SUVOZEMNE VOJSKE O
NAPADU PARTIZANA NA ITALIJANSKU PATROLU KOD
TRTNIKA¹**

PREDMET:

Telegram

otpreme: 8-VI-1943

20.15

Datum i čas

prijema: 9-VI-1943

1.00

OD KOMANDE VIII ARMIJE

GENERALŠTABU VOJSKE — OPERATIVNO I otsek 3-i

i na znanje:

R. I.E.²

KOMANDI II ARMIJE (samo za II armiju)

Br. 03/78 protokola. Na dan 8 juna 1943 — XXI

Na dan 7 juna naša patrola napadnuta od strane velike bande ustanika u blizini senjaka kod Trtnika (Tolmin PM—DU) primila je neposrednu pomoć od druge jedinice dodeljene za pratinju kolone za snabdevanje hranom i upućene iz Grahova u Nemški Rut kod Grahova.

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

² R. I. E. — Reparto informacioni ezercito — Vojno-obaveštajno odeljenje.

L

Ustanici su naterani u bekstvo. Naši gubici: 1 oficir poginuo, a ranjeno je 5 vojnika, od kojih 1 oficir.

Vrši se raščišćavanje.

Istog dana u 23,30 č. usled eksplozije mina postavljenih kod stuba žel. mosta u dolini rečice Bača (Čepovan OM—BS) srušio se jedan luk dug 34 metra.

Naknadno dalja saopštenja.

Vrši se prebacivanje putnika kamionima iz Sv. Lucije na Soči u Podmelec.

Komanda VIII³ armije
Z...

5 kopija
1 Nač. štaba
1 Pomoć. nač. štaba
2 Operat. odelj.
1 Obavešt. odelj.

BR. 110

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD 8 JUNA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O ČIŠČENJU ZONE CATEZ¹

Telegram

V. P. 59, 8 jun 1943 — XXI

OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

02/3968. Operativni izveštaj za 8 jun

VESTI O NEPRIJATELJU

- 1) — Primećena je formacija brigade »Tomšič« i delovi brigade »Gubec« u zoni Dobrnič (ZP—CS).
- 2) — Bande brigade »Gubec« primećene su u zoni Trebelno (XL—CU).

" Paraf Zanussi-a

OPERATIVNA AKTIVNOST

Grupacija »Pelazzi«, koja je jutros pošla sa tri bataljona iz zone Čatež (ZP—DE), a sa jednim bataljonom iz zone Rakovnik (ZV—CZ), u prvim popodnevnim časovima doštrigla je mesta Moravče (ZV—DE), Tihaboj (ZR—DE), Sv. Križ (ZR—DH) i Brezje (ZP—DH) raščišćavajući zonu. Male ustaničke grupe raspršene su uz sigurne gubitke. Na terenu su nađeni ubijeni jedan komandir čete i jedna partizanka. Zaplenjena je jedna puška i municija. Sve jedinice su se vratile u Trebnje osim II/24-og peš., koji se zadržao u zoni Čatež i bataljona iz sastava 98-e legije cr. koš. koji se vratio u Rakovnik.

Garnizon Stopiče (XP—CM) pretražio je zonu Vinja Vas — V. Cerovec (XP—CK) — Hrušica (XR—CM).

Garnizon Semič (XM—BL) pretražio je zonu Brezje (XI—BL). U blizini pomenutog mesta i kod kote 407 (XZ—BZ) uništeni su defanzivni uređaji.

Ostali garnizoni vršili su akcije malih razmara.

Garnizon Št. Jernej i III/23-eg peš. vrše zaštitu radova na postavljanju bodljikave žice.

Predali su se: garnizonu Trebnje — jedan naoružani kom. bandit; garnizonu Krmelj jedan nenaoružani kom. bandit; garnizonu Mirna Peč tri kom. bandita, od kojih dva naoružana; garnizonu Velika Loka jedan naoružani kom. bandit.

PREGLED GUBITAKA

Naši: nijedan; neprijateljski: ubijena dva kom. bandita.

Predalo se 7 kom. bandita, od kojih 5 naoružanih.

GENERAL MACCARIO

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
9 JUNA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O ČIŠČENJU ZONE DOBRIC — DOBRAVA
VRBOVEC¹**

Telegram

V. P. 59, 9 jun 1943 — XXI

**OD KOMANDE PES. DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA
Br. 02/3998/op. Operativni izveštaj za 9 jun**

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — Noću uoči 9-og ljudstvo IV bat. cr. koš. grupacije >XXI Aprile«, prilikom boravka u zoni Dvor (ZN—CU). suko-bilo se sa grupom ustanika koji su pokušavali da pređu mostove na Krki. Kom. banditi su bili naterani u bekstvo uz sigurne gubitke, ostavivši na terenu ličnu odeću umrljanu krvlju. Naši gubici: ubijen jedan pripadnik cr. koš.
- 2) — Jutros u zoru, II bat. 23-eg peš. puka iz Trebnja (ZR—CU) i trupe garnizona Žužemberk (ZL—CO), u sadejstvu sa jedinicama divizije »Cacciatori«, započele su akciju protiv ustaničkih bandi koje su primećene u zoni Dobrnič (ZP-CS) — Dobrava (ZP-CQ) — Vrbovec (ZR-CQ). Bataljon je dostigao zonu Vrbovec, pošto je raspršio uz sigurne gubitke jake patrole kom. bandita. Trupe garnizona Žužemberk koje su se utvrđile na koti 301 (ZP-CQ), da **bi** sprečile povlačenje kom. bandita prema jugozapadu, u prvim popodnevnim časovima bile su napadnute od strane jakih ustaničkih snaga, koje su u učestalim napadima bile odbijene uz velike gubitke. Na terenu je utvrđeno 20 mrtvih. Zaplenjena je 1 puška. Da bi izbegla opkoljavanje od strane nadmoćnijih ustaničkih snaga, naša jedinica je zatim jurišanjem uspela da otvori sebi prolaz na Dobravu i da se poveže u Liseču (ZN-CS) sa jedinicama divizije »Cacciatori«. Naši gubici: 6 lakše ranjenih. Istovremeno sa akcijom koja je vođena u zoni Dobrnič, trupe garnizona Mirna Peč (ZV-CQ), pojačane jednom četom 23-eg peš. puka i jednim pionirskim vodom, četa M.V.A.C. iz Novog Mesta (XN-CO), trupe garnizoM;

Straža (ZV-CM) i IV bat. cr. koš. iz Dvora, udarili su na zonu Ajdovec (ZR-CO) gde su bile primećene druge ustaničke formacije. Kasno popodne jedinice su dostigle zonu Ajdovec, rasteravši uz gubitke snažne patrole kom. bandita. Na terenu utvrđeno: 2 kom. bandita ubijena. Zaplenjene su dve puške. Mi nismo imali nijedan gubitak. Trupe će se zadržati na dostignutim položajima da bi sutra u zoru nastavile akciju.

II bat. 24-og peš. puka, koji je ostao u Čatežu (ZP-DE), izvršio je patrolno izviđanje u zoni. Nikakav sukob sa kom. banditima.

8-og tek. popodne jedinica garnizona Trebnje (ZR-CU), prilikom pretraživanja zone Vrhtrebno (ZR-CS), naterala je u bekstvo grupu ustanika koji su ostavili 5 ranaca. Noću uoči 9-og, patrole garnizona Straža (ZV-CM), u zasedi kod mosta G. Polje (ZT-CM), raspršile su grupe ustanika koji su sa kolima pokušavali da pređu Škrku. Uzela je učešća i artiljerija garnizona Straža.

Jedinica garnizona Semič (XN-BZ), prilikom pretraživanja zone Starihov Vrh — Brezje (ZN-BU) — Vinji Vrh (XP-BU) sukobila se u blizini Brezja sa ustaničkom formacijom koju je naterala u bekstvo uz sigurne gubitke. Iz obaveštenja prikupljenih na licu mesta proizlazi da su kom. banditi pretrpeli gubitak od 4 ranjena.

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

Noću uoči 9-og paljba u cilju uznemiravanja stalnih grupa za zaštitu pruge na km 53,8 i 54,06.

DNEVNI GUBICI

Naši: 1 mrtav, 6 lakše ranjenih. Neprijateljski utvrđeni: 22 mrtva.

GENERAL MACCARIO

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« on
10 JUNA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O ČIŠČENJU ZONE AJDOVEC — ŽUŽEMBERK
— DOBRNIC¹**

Telegram

V. P. 59, 10 juni 1943 — XXI

**OD KOMANDE PES. DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

Br. 02/4025/op. Operativni izveštaj za 10 juni

IZMENE U DISLOKACIJI JEDINICA

- 1) — Komanda 23-eg peš. puka i pukovske jedinice iz Semiča u Novo Mesto.
- 2) — Ustanovljen je garnizon u Bela Cerkev (XT-CS) raspoređivanjem IV čete II-og bataljona M.V.A.C. u pomenuto mesto.

VESTI O NEPRIJATELJU

- 3) — Primećen je pokret nepoznate formacije *iz* zone Črmošnice (ZV-CD) na hrvatsku teritoriju u severnu Belu Krajinu.

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 4) — Jedinice koje su se zadržale u zoni Vrbovec (ZR-CR) — Ajdovec (ZR-CO), jutros su nastavile akciju. IV bat. cr. koš. nastupao je od Ajdovec na Dobrava (ZP-CQ) raščišćavajući, u sadejstvu sa II bataljonom 23-eg peš. puka koji je nastupao od Vrbovec, zonu između Globodol (ZT-CQ) — Ajdovec i Žužemberk (ZN-CO) — Dobrič (ZP-CS). Istovremeno su trupe garnizona Mirna Peč (ZV-CQ) raščišćavale zonu duž pravca Ajdovec — Brezova Reber (ZT-CO) — Jablan (ZV-CQ) — Mirna Peč, a trupe garnizona Straža (ZT-CM) zonu duž pravca Ajdovec — V. Lipovec (ZR-CO) — Straža. Ceta koja poseda most Dvor (ZN-CO) raščistila je zonu Dvor — Žužemberk a u nadziravanju mostova zamenilo ju je ljudstvo garnizona Žužemberk. U zoni nisu **zatečeni** kom. banditi. Duž ceste Žužemberk — Trebnje otklo-

njeni su brojni prekidi i mine. Kolone garnizona Stral[^] i Mirna Peč vratile su se u svoje garnizone; IV bat. cr. koš. i II bat. 23-eg peš. puka u Trebnje.

- 5) — II bat. 24-og peš. puka, koji se bio zadržao u zoni Čatež (ZP-DE), vratio se u Trebnje raščišćavajući zonu duž pravca Čatež — Golek (ZP-CZ) Račje Selo — (ZR-CU) — Trebnje.
- 6) — Jedinice garnizona St. Jernej (IH-CQ) nadziravale su zonu Smarjeta (XR-CS), Skocjan (QT-CU) i pretražile zonu Zameško (KI-CS), D. Gomila (XV-CS), Draga (XT-CS).
- 7) — Patrola garnizona Stopiče (XP-CM) vršila je nadzor u zoni Konec (XP-CF).
- 8) — Patrola garnizona Ratež (XR-CO) prilikom pretraživanja zone Toplice (XP-CQ) uhvatila je jednu ženu pripadnicu oslobođilačkog fronta.
- 9) — Ostali garnizoni vršili su akcije malih razmara.
- 10) — Garnizon St. Jemej i III bat. 23-eg peš. puka vrše zaštitu radova na postavljanju bodljikave žice. Kom. banditi su vršili paljbu u cilju uznemiravanja.

DNEVNI GUBICI

- 11) — Naši: nijedan. Neprijateljski: uhvaćena jedna žena.

GENERAL MACCARIO

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI« OD 11 JUNA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O ČIŠĆENJU ZONE LIPOGLAV I BORBI KOD SENTURJA¹

Vrlo hitno

Ručni fonogram

Poverljivo 1

Od komande divizije »Cacciatori delle Alpi«
Komandi XI arm. korpusa

2492/op.

OPERATIVNE NOVOSTI OD 11 JUNA.

Akcija u zoni Lipoglav: Noću uoči 11 i tokom jutrošnjeg jutra, jedinice koje operišu uz pomoć trupa koje su namenjene poznatom zaprečavanju, nastavile su čišćenje zone za koju je utvrđeno da je potpuno očišćena. Iz zadnjih vesti se saznaće da je, u manjim sukobima kasnog popodneva juče 10., četa Arditi 1. art. puka pešadiske divizije imala 1 ranjenog, a zadala ustanicima još neutvrđene gubitke. Formaciji M.V.A.C. iz Bizovika predao se, u zoni Mali Lipoglav (VH-DE), jedan ustanik naoružan ručnim bombama. Po izvršenom čišćenju, formacioni bataljon 51 peš. puka i 1/52 stigli su železnicom u svoja sedišta.

Sektor Borovnica:

Garnizon Vrhnika: Jedinice garnizona ispitale su zone Celo — Kozjek — k. 415 kod Golča (TI-DE).

Garnizon Polhov Gradec: Trupe garnizona su očistile zonu Belica (TN-DN).

Garnizon Notranje Gorice: Formacija M.V.A.C. iz Gorice pretražila je zonu Plešivica (TP-DE).

Sektor Grosuplje:

Garnizon Senturje: Jutros je 1/51, uz pomoć mesne formacije M.V.A.C., napao grupe ustanika smeštene na visovima koji opkoljavaju garnizon. Tokom šestokih borbi ustanici su razbijeni. Zadani gubici: vrlo osetni ali još neutvrđeni. Pretrpljeni gubici: 2 vojnika mrtva i 8 milicionera A. C. ranjeno.

Sektor Ribnica:

Garnizon Rob: Trupe garnizona ispitale su zonu Mačke — Pečke — Strletje (UO-CO) — Bukovec (UM-CQ).

Garnizon Velike Lašće: Mesna formacija M.V.A.C. očistila je zone Vintarji — Jazbine (US-CM) — Crni Potok (US-CO) i, M. Slevica (US-CO).

Garnizon Videm, — Krška Vas: Odeljenje M.V.A.C. iz Ambrusa izvršilo je ispitivanje duž puta Višnje (US-CO) — Ratje (VU-CM) — Hinje (ZI-CM) — Prevole — Vršiček (VU-CM) — Višnje — Ambrus. Odeljenje M.V.A.C. iz Hočevja očistilo je zonu Sentrumar (VO-CQ) — Gaberje (VM-CS).

Akcija u zoni Dobrnič: Iz zadnjih vesti se saznaće da su u borbama koje su se vodile u zoni Selca (ZL-CU) i Podbukovje (ZL-CS) jedinice koje su operisale zadobile 2 mrtva (1 pripadnik crnih košulja i 1 milicioner A.C.).

Pregled dnevnih gubitaka:

— naši: Kr. vojske: 2 mrtva i 1 ranjen

M.V.S.N.: 1 mrtav

M.V.A.C.: 1 mrtav i 8 ranjeno

— neprijateljski: 1 ustanik se predao.

General privremeni komandant MAGGIORE PERNI

20001106

Video

V. d. načelnika štaba major
(Giuseppe Dotti) Giuseppe Dotti sr.

**ZAPOVEST VIŠEG VODE SS I POLICIJE ALPSKE OBLASTI
OD 12 JUNA 1943 GOD. ZA SKLANJANJE POGINULIH
NEMACKIH VOJNIKA¹**

Prepis

Viši vođa SS i policije
kod državnih namesnika
u Salzburgu, Koruškoj,
Štajerskoj, Tirolu i Vorarl-
bergs u XVIII vojnoj oblasti

Bled, 12 juna 1943

Op. br. v. 483/43

Zapovest!

Jedan vanredan slučaj daje mi povoda da izdam sledeću zapovest:

U borbi koja se odigrala 5. VI. na prostoru Javorja banditima je uspelo da se dočepaju poginulih nemačkih boraca. Banditi su ne samo izmrcvarili pale borce, već su ih pored toga i opljačkali, te je tako banditima opet palo u ruke oružje kao i delovi uniforme.

Žalosno je da je bandit u stanju da ni jednog svog poginulog ne ostavi na borbenom položaju, već iste tako sakrije da ih niko ne može pronaći, dok naše čete svoje pale drugove ostavljaju na mestu pogibije. Čete će odmah preduzeti mere da ubuduće nijedan nemački borac ne padne u ruke banditima. U slučaju da se to desi uzeću na odgovornost komandira čete.

Za tačnost prepisa:
potpis nečitak
narednik vodnik zaštite. policije

SS vođa grupe
general-lajtnant policije
Rösener, s. r.

Komandant policije poretku
Alpenland
Sedište komande Bled

Bled, 15. 6. 1943

Sadržaj: Sklanjanje palih
drugova.

Prednju zapovest Višeg vodje SS policije pri XVIII vojnoj
oblasti SS vodja grupe i policiskog general-lajtnanta Rösenera
dostavljam na znanje i upravljanje.

Za tačnost
potpis nečitak
polic, kapetan

Potpis
Brenner
generalmajor i komandant

BR. 115

**ODLOMAK IZ DNEVNIKA TELEFONSKIH DEPEŠA KOD
ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE OBLASTI —
KOMANDNO MESTO BLED O BORBAMA U TUHINJSKOJ
DOLINI¹**

13 juni

Radiostanica Bled (narednik vodnik Thalhammer) javlja preko
radija:

Zandarm. stanica Šmartno nalazi se u dodiru sa neprijateljem.
Banditi pokušavaju da izvrše napad na stanicu Gornji Tuhinj.
Snažna vatrica. Ostalo sledi.

Zand, stanica Šmartno

Radiostanica Bled (narednik vodnik Thalhammer) šalje sledeći
telegram: Jake snage bandita napale su žandarm. stanicu
Zgornji Tuhinj. Zand, stanica Šmartno požurila je u pomoć.
2,5 km ispred Zgornjeg Tuhinja veća grupa bandita obasula
ju je tako snažnom vatrom da se patrola iz Šmartnog morala
povući. Banditi idu u pravcu Šmartnog. Pošto je stanica u opa-
nosti molim za hitnu pomoć. Borba se vodi od 0.10 čas. Stanica

Šmartno nije sada u stanju da oslobodi stanicu Zgornji Tuhinj.
Naselje Šmartno obezbedeno.

Zand, stanica Šmartno

²

Radiogram za 4 četu 19 SS polic, puka u Vranskom preko
žand. stanice Vransko:

- 1) Zand, stanica u Zgornjem Tuhinju i Šmartnom v Tu-
hinju u ovo vreme nalaze se u borbi sa banditima.
- 2) 4 četa 19 polic, puka neka se odmah probije kroz Tu-
hinjsku dolinu u pomoć stanicama.

Blank s. r.
kapetan zaštitne policije

1) Predato žand. stanicu Vransko u 2,40 časova. Otuda je
javljeno da je 4 četa verovatno već od juče u akciji.

2) Telegram sa istim tekstrom predat komandi grada Mari-
bor da ga ista preda dalje preko I bat. 19 SS polic, puka u
Vransko.

II bat. 19 polic, puka (vodnik Wappler) javlja:

5 i 6 četa u jačini 2 oficira i 141 borac otišle su u 3.30 i
3.45 čas. Podređene su majoru Bergeru.

Zand, stanica Kamnik (p.poručnik Wigisser) javlja:

12. 6. 43. oko 24.00 časa banditi su pozvali na predaju žand. stanicu Zgornji Tuhinj. Posle odbijanja tog poziva banditi su jakim eksplozivom razbili ulaznu kapiju na žand. stanicu i istu počeli napadati oružanom vatrom. Priputcavanje je trajalo do 3.00 časa. Posada je pružala uspešan otpor. Prostorije su zbog borbe potpuno nepodesne za boravak. Sopstvenih gubitaka nema. Gubici bandita nisu poznati. Jačina bandita oko 200—300 ljudi. Pravci dolaska i odlaska nisu poznati. 3 žand. rez. četa (mot.) iz Kamnika, žand. patrole stанице Kamnik i državna tajna policija poslate su da deblokiraju stanicu. Sa neprijateljem nije bilo dodira. Zandarmeriske prostorije u Zg. Tuhinju su neupotrebljive za dalji boravak. 3 žand. rezervna četa ostavila je u Zg. Tuhinju jedno odeljenje kao pojačanje žand. stanicu. Molim za uputstvo da li mogu premestiti žandarme, inventar i slično u Šmartno v Tuh. dolini, dok se to ne opravi ili obezbedi drugo boravište.

³

² Dopisano olovkom: »mot. 3 iz Kamnika
1/19 (Trbovlje) iz Motnika biće angažovana,..
bez dodira sa neprijateljem.«

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI« OD 13 JUNA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O BORBAMA KOD ŠENTURJA¹

Fonogram

13 jun 1943 — XXI

**OD KOMANDE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

Br. 2520/op. Operativni izveštaj za 13 jun 1943.—

Izvršeni pokreti: streljački vod VI čete 52-og peš. iz Tržiča u Hinje. Ceta M.V.A.C. iz Hinja u Dobrepolje. Producije sutra za Novo Mesto.

Akcija u zoni Senturje: Noću uoči 13-og operišuće jedinice izdržale su više borbi protiv formacija kom. bandita nanevi im sigurne gubitke koji nisu utvrđeni. Borbe su trajale čitav današnji dan a naročito su žestoke bile duž linije: kota 490 — kota 567 Gradišče — Vrh — kota 580 Sv. Peter (UQ-CU). Avijacija je često intervenisala bacajući male bombe na kom. bandite razmeštene u zoni Vrh — kota 580 Sv. Peter (UQ-CU) i mitraljirajući snažne grupe u pokretu duž staze koja od Medvedica (prolazeći neposredno istočno od kote 749 Gora) vodi u M. Ločnik (US-CU-CS). Danas kasno popodne posle žestokih sukoba operišuće jedinice raščistile su sledeća mesta: bataljon smelih br. 2 i 3 kotu 490 severno od Gradišča (UQ-CU); I/52-og kotu 567 Gradišče (UQ-CU); I/51-og zonu Rogatec — Vrbičje (US-CU); CIV bat. cr. koš. zonu Goričica (US-CU). Akcija je i dalje u toku. Naši gubici: mrtvi: 1 oficir (por. Pascucci iz I/52-og) i 9 vojnika; ranjeni: 7 (među kojima 2 M.V.A.C.). Gubici neprijatelja još nisu utvrđeni, ali su sigurno veliki.

SEKTOR BOROVNICA:

Garnizon Polhov Gradec: lokalna formacija M.V.A.C. pretražila je zonu Dvor (TN-DL).

Garnizon Horjul: Trupe garnizona raščistile su zonu Kladnik (TL-DL).

Garnizon Vrhnika: jedinice garnizona izvršile su izviđanje u zoni Tisovec (TL-CZ).

SEKTOR RIBNICA:

Garnizon Rob: lokalna formacija M.V.A.C. izvršila je patrolno izviđanje u zoni V. Osolnik — Javorje (UQ-CQ) — M. Osolnik (US-CQ).

Garnizon Videm — Krška Vas: Odeljenje M.V.A.C. Ambrus raščišćavalo je zonu Kuželjevec — Laze (VQ-CQ).

Garnizon Ribnica: lokalna formacija M.V.A.C. pretražila je zone Prigorica — Zalužje — Blata (VO-CF).

PREGLED DNEVNIH GUBITAKA:

Naši: kr. vojska: mrtvih osam (među kojima jedan oficir), četiri ranjena.

M.V.S.N.: dva mrtva,
jedan ranjen.

M.V.A.C.: dva ranjena.

Neprijateljski: još nisu utvrđeni.

GENERAL PRIVREMENI KOMANDANT
Maggiore Perni

FONOGRAFIA A MANO

13 GIUGNO 1943 /XXI

DA COMANDO DIVISIONE CACCIATORI DELLE ALPI
AL COMANDO XI CAI

N. 2520/OP. NOTIZIARIO OPERATIVO GIORNO 13 GIUGNO 1943.
MOVIMENTI EFFETTUATI: PL. FICILIERI VI CP. 52 PTR. DA
TRIC AT HINJE. COMPAGNIA M.V.A.C. DA HINJE AT DORREPOLJE.
PROSEGUIMA' GIORNATA DOMANI PER NUOVO MESTO.

AZIONE ZONA SENTURJE: NELLA NOTTE SUL 13 REPARTI OPERANTI
HABENT SOSTENUTO VIVACE COMBATTIMENTI CONTRO FORMAZIONI B.C. INFLIG-
GENDO LORO SIGURE PERDITE NON ACCERTATE. COMBATTIMENTI SONO CONTINUA-
TI PER INTERA GIORNA ODIERA ET SONO STATI PARTICOLARMENTE ACCANITI
LUNGO ALLINEAMENTO: Q. 490 - Q. 567 DI GRADISCE = Vrh = Q. 580 DI SV.
PETER /UQ-CU/. AVIAZIONE EST INTERVENUTA RIPETUTAMENTE SPOSTANDO
B.C. DISLOCATI IN ZONA VRH = Q. 580 DI SV. PETER /UQ-CU/ ET MITRA-
GLIANDO FORTI NUCLEI MOVIMENTO LUNGO SENTIERO CHE DA MEDVIDICA PAS-
SABDO IMMEDIATA ADIACENZE AD EST DI Q. 740 DI GORA PORTA AT M.
LOGIN /US-CU-SB/. TARDÒ Pomeriggio odierno dopo vivaci scontri RE-
PARTI OPERANTI HABENT SEGUENTI LOCALITÀ: BTG. ARDITI N.2 ET 3 Q.
490 AT NORD DI GRADISCE /UQ-CU/; I/52° Q. 567 GRADISCE /UQ-CU/; I/51°
ZONA ROGATEC - VRTOJNE /US-CU/; CIV BTO. CC.NN. ZONA GORICICE /US-CU/.
AZIONE EST TUTTORA IN CORSO. NOSTRE PERDITE: MORTI: 1 UFFICIALE
(TRA I PARTECIPANTI DEL I/52°) ET 9 SOLDATI; PERITI: 7 (FRA CUI 2 MILITI
A.C.). NON ANCORA ACCERTATE MA SICURAMENTE GRAVI QUELLE DEL NEMICO.

S E T T O R E B O R O V N I C A :

PRESIDIO POLHOV GRADEC: LOCALE FORMAZIONE M.V.A.C. HABET PRELUSTRA-
TO ZONA DVOR/TB-IL/.
PRESIDIO HORMUL: TRUPPE PRESIDIO HABENT RASTRELLATO ZONA KLAVKIK
/TB-IL/.
PRESIDIO VERCONICO: REPARTI PRESIDIO HABENT EFFETTUATO RICOGNIZIONE
ZONA TISOVSC /TL-GZ/.

S E T T O R E R I B E I C A :

PRESIDIO ROB: LOCALE FORMAZIONE M.V.A.C. EFFETTUATA PUNTATA ZONA V.
OSCOLNIK = JAVORJE /UQ-CQ/ = M. OSCOLNIK /US-CQ/.
PRESIDIO VIREM = KRSKA VAS: DESTACAMENTO M.V.A.C. AMBRUS HABET RES-
GUITO ZONA KUZELJEVEC = LAZB /VQ-CQ/.
PRESIDIO RIBENICA: LOCALE FORMAZIONE M.V.A.C. HABET PRELUSTRATO ZONE
PRIGOMICA = ZALUZJE = BLATA /VO-OP/.

RIEPILOGO PERDITE GIORNATA:

NOSTRE: ESERCITO: MORTI OTTO / TRA CUI UN UFFICIALE/ *l suff. f. t. p.*
PERITI QUATTRO
M.V.S.N. MORTI DUE *2 cc NN*
VERITI UNO
M.V.A.C. PERITI DUE
NEMICI: NON ANCORA ACCERTATE.

GENERALI COM/TS IN LE MAGGIORI PRINI.

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOOG KORPUSA OD 14 JUNA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O BORBAMA U ZONI ŠENTURJE¹

V. P. 10, od 14 juna 1943 — XXI
u 23.45 časa

visa komanda oružanih snaga
»SLOVENIJA — DALMACIJA«
OPERATIVNO ODELJENJE
Br. 9777

Stiglo 15 juna 1943 — XXI

Telegram

OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
ZA KOMANDU 2 ARMIJE — OPERATIVNO ODELJENJE
,i na znanje
KOMANDI V, XXIII i XXIV ARM. KORPUSA

Br. 02/2190'.—

IZVEŠTAJ OD 14 JUNA

OPERATIVNA DELATNOST

Divizija »Isonzo« — u blizini Pećine (ZR-DE N. Mesto) nagnani su u bekstvo ustanici i imali su gubitke od 2 mrtva i nekoliko ranjenih. Zaplenjena je jedna puška. Za vreme kratkotrajnog sukoba u zoni Gorenja Vas (XR-CS) ranjen je jedan dobrovoljac antikomunista.

Predala su se dva ustanika, od kojih je jedan bio naoružan. Divizija »Cacciatori«: u akciji u zoni Šenturje (US-CU Cerknica), koja je juče nastavljena, izvedeno je više borbi protiv jakih formacija i zadani su im teški gubici, koji su u toku utvrđivanja. S naše strane poginuli su: poručnik Paseneci Carlo iz I bataljona 52 puka, 7 vojnika i 2 pripadnika crnih košulja; ranjeni su: 4 vojnika, 1 pripadnik crnih košulja i 2 dobrovoljca antikomunista.—²

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (18 F-5).

² U izveštaju Komande Jedanaestog armiskog korpusa od 16 juna 1943 god. stoji: »Beleška: ...

Kao delimične ispravke izveštaja od 14 juna: mesto 7 vojnika mrtvih čitaj: 4 vojnika mrtva, 2 pripadnika crnih košulja mrtva, jedan dobrovoljac antikomunista mrtav.« (Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta, 18 F-5).

Divizija »Lombardia«: — U zoni Sošice (KI-CK Samobor) XIU ustaški bataljon sukobio se sa jakom bandom ustanika, koja se povukla prema Jezerinama (IH-CK) i iza sebe ostavila na telenu 25 mrtvih.

XI grupacija Granične straže: U kratkotrajnom sukobu sa ustanicima u zoni Kranjče (UR-CQ Cerknica) protivnik je nagiba u bekstvo. Otvorena je paljba za uznenimiravanje protiv stržarskih mesta za obezbedenje železničke pruge 27 i 29 (SR CZ Vrhnika).

Delatnost vazduhoplovstva: — Izvedene su izviđačke akcije u više navrata, obasipanje malim bombama i mitraljiranje zone Senturje.

Pregled gubitaka u toku dana: Naši gubici: poginuli: jedan oficir, 7 vojnika, 2 pripadnika crnih košulja; ranjena: 4 vojnika, jedan pripadnik crnih košulja, 3 dobrovoljca antikomunista. — Neprijateljski gubici: 27 mrtvih, a 2 se predala.

GENERAL GAMBARA 20001406

Kopije:

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoćniku načelnika štaba
- 2 Operativnom odeljenju
- 1 Obaveštajnom odeljenju
- 1 Telegrafskom odeljenju
- 1 Kr. karabinijerima

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI NELLE ALPI« OD 15 JUNA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI ŠENTURJE — V. LIPLJENE — DOBREPOLJE¹

ponogram

Poverljivo

Vrlo hitno

OD KOMANDE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

2555/op. Operativni izveštaj za 15 juna.

Izvršeni pokreti: I/51-og vratio se u Ljubljanu. I/52-og vratio se u V. Lašče.

Akcija u zoni Šenturje — V. Lipljene (VH-CS) — Dobrepolje: Juče popodne oko 20 časova izvršeno je vazdušno bombardovanje i artiljerisko tučenje zone Limberk — Vodice — Cerovica (UK-CS), gde su bile primećene jake grupe kom. bandita u **zastanku**. Vrlo pouzdani izvori uveravaju da je neprijatelj sigurno pretrpeo gubitak od 4 mrtva i 16 ranjenih i još izvestan neutvrđen broj mrtvih i ranjenih.

Danas rano popodne spec, bataljoni br. 1, 2 i 3 dostigli su sa kamionima Šenturje, odakle su u sadejstvu sa CIV bat. cr. košulja započeli raščišćavanje fronta južno od zone obuhvaćene sa severa paraleлом Šenturje, sa juga paraleлом Dobrepolje, sa zapada linijom Gradišće (UQ-CU) — Ponikve (VH-CQ), sa istoka prugom Grosuplje — Dobrepolje, gde su bile primećene jake grupe. kom. bandita koji su se raspršili usled akcije prethodnih dana. Akcija je u toku. Za vreme premeštanja specijalnih bataljona u Šenturje, usled automobilske nesreće izazvane razbijanjem dvokolica, jedan kamion je snažno udario u kuću u naselju Šmarje, prouzrokovavši 17 ranjenih, među vojnicima spec. bataljona br. 1. Ranjenici su preneti u ljubljansku vojnu bolnicu.

SEKTOR LJUBLJANSKIH TRUPA:

Garnizon Dobrova: Za vreme izviđanja u zoni Brezje (TH-DH) jedinica garnizona je našla propagandni materijal.

¹ Original se nalazi ti arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

SEKTOR BOROVNICA:

Garnizon Polhov Gradec: Jedinice garnizona su pretražile zonu Koreno (TI-DL).

Garnizon Vrhnika: jedinice garnizona su raščistile zonu Rakov Hrib (TI-CZ) — Snežni Grič — Kotel (SR-CZ).

Garnizon Borovnica: lokalna formacija M.V.A.C izvršila je izviđanje duž staze Sobočevu (TP-CU) — Rakitna (UH-CS). I

SEKTOR RIBNICA:

Garnizon Videm — Dobrepolje: patrole formacije M.V.A.C. iz Dobrepolja sukobile su se sa jakim grupama kom. bandita za vreme izviđanja u zoni Vodice (VK-CS). U borbi koja je usledila neprijatelju je nanet utvrđen gubitak od 2 mrtva. Zbog velike nadmoćnosti neprijatelja, komandant formacije je oslobođio patrole zadatka da ne bi bio savladan. Mi nismo imali gubitaka.

Garnizon Turjak: Pregledavajući zonu Laporje (US-CS) patrola odeljenja M.V.A.C. St. Apno uhvatila je kom. bandita naoružanog karabinom 91 i sa 12 šaržera.

Garnizon Ribnica: lokalna formacija M.V.A.C. izvršila je izviđanje u zoni Rakitnica — Blata (VO-CD) — Prigorica (VO-CF). Pregled dnevnih gubitaka: naši: ranjeno 17 vojnika² neprijateljski: 2 mrtva, 1 zarobljen.

GENERAL PRIVREMENI KOMANDANT MAGGIORE PERNI 21001506

OVERAVA: MAJOR NAC. ŠTABA, v. d.
— Giuseppe Dotti — •
Dotti

(M. P.)

IZVEŠTAJ 2ANDARMERISKE STANICE BRASLOVCE OD 15 JUNA 1943 GOD. O NAPADU PARTIZANA NA LETUŠ¹

Zandarmeriska stanica Braslovče, srez Celje

Op. br. 1267

Braslovče, 15 jun 1943

Sadržaj: Banditski prepad na Letuš, opština Braslovče.

14. 6. 1943 oko 17 čas. prodrlo je oko 60 bandita — naoružanih puškama, sa više mašinskih pištolja, jednim lakinim mitraljezom i ručnim bombama — dolazeći sa zapadne strane u mesto Letuš. Oni su na tri izlaza iz mesta postavili straže za osiguranje jačine od po 10—12 ljudi, dok je ostatak bande nasilno upao u radnju mešovite robe Marije Remic i iz iste opljačkao kakao i duvanske artikle u vrednosti koja se dosad još nije mogla utvrditi. Potom su banditi prodrli u zaključane prostorije seoske straže i iz istih opljačkali 8 pušaka (austrijskih karabina) sa oko 120 metaka koje su bile tamo sakrivene.

Za vreme ove akcije putem iz pravca Paške Vasi došao je putnički automobil br. 93201, koga su banditi odmah stavili pod rafalnu vatru lakog mitraljeza. U isto vreme jedan bandit je bacio ručnu bombu na automobil. Auto je odmah zapaljen. Pušćanim zrnima i parčadima bombe lakše su ranjena oba putnika, diplom, inženjer Georg Herzig i njegova supruga Ana Herzig, oboje iz Celja.

Neposredno posle toga stigao je *iz* pravca Mozirja jedan autobus, koji je prevozio članove muzičkog orkestra odeljenja Vermanšafta u Celju iz Ljubna za Vransko. Pri ulasku u mesto autobus je sa više strana obasut puščanom vatrom tako da je morao da stane, da iskrca putnike, koji su morali da se sklone u zaklon. Pri tome je ubijen verman Ludvik Kač, dok je verman Mihael Umek teško ranjen (u međuvremenu od rane umro) i verman Jožef Lednik lako ranjen. Svi vermani pripadaju odeljenju Celje.

Oko 18 čas. došao je putem iz Braslovča motociklista Stanislav Leskovar, rezervni policajac iz Radmirja, i njegov brat Maks Leskovar, SS vojnik jedinice 24600 D, na motociklu »1460«, te su i oni obasuti vatrom mitraljeske grupe koja je u međuvremenu prešla na drugu obalu Savinje. Oba motociklista

su ranjena pala na zemlju. Na tome mestu su posle, sa više puščanih metaka, ubijeni i sa obojice ubijenih skinute su čizme a verovatno im je oduzet delimično i novac kao i njihove lične legitimacije.

U isto vreme došao je putem iz Braslovča narednik-vodnik zaštitne policije iz Radmirja, Franc Lončar na biciklu. Isti je zaustavljen i prinuđen da banditima preda kapu, **bluzu** i opasač. Potom su banditi otišli u Letuš kod zemljoposrednika Martina Lenošeka i Vladimira Bredovnika i iste prinudili da im predaju uniforme Vermanšafta. Tek posle svega ovoga banda je otišla u pravcu Dobrovla.

Ova stanica doznala je za ove događaje 14. 6. 1943 oko 17.30 čas. i odmah je uputila patrolu u jačini od 11 ljudi. Polic, četa iz Šoštanja odredila je jednu grupu od 41 ljudi sa zadatkom da banditima, koji su u međuvremenu pobegli u pravcu Dobrovla, od pozadi preseče otstupnicu. Gonjenje bandita još je u toku.

Prema naknadno primljenim podacima najpre je bila **u** izvidnici u Letušu jedna devojka na biciklu, koja je blizu crkve sačekala jedan deo bandita i potom banditskoj grupi kod crkve prenela zapovest za otvaranje vatre. Prema oceni, devojka je mogla imati oko 18—20 godina, ona je oko 160 cm visoka, jako mršava, sa kratko potšišanom tamnoplavom kosom i bila je **u** letnjoj haljini išaranoj svetlim cvetićima. Da li je ova devojka otstupila sa banditima u Dobrovoljsku planinu ili je pak biciklom produžila drumom, nije se moglo utvrditi.

Sem ove devojke sa banditima je bila još jedna žena. Ona je nosila muško odelo i obezbeđivala je južni izlaz iz Letuša. Ostali banditi bili su većinom mladići koji su imali delimično mrke sportske košulje, delimično su bili odeveni u mrke uniforme stešnjene oko pojasa (nepoznatog, verovatno engleskog porekla), a delimično su nosili i civilno odelo.

Dostavljen:

Komandantu policije poretku »Alpenland« za Donju Štajersku. Komandno mesto Maribor.

Komandantu policije bezbednosti i službe bezbednosti za Donju Štajersku, referat IV N, u Mariboru.

Tajnoj državfioj policiji, ispostava Celje.

Zemaljskom savetniku sreza Celje, Celje.

Zandameriskom okrugu Celje.

Zandameriskom srezu Celje.

Zandarm. odeljenju Zalec.

Uporištu službe bezbed. u Vranskom.

4 četi 19 SS polic, puka u Vranskom.

Gedacht wird auf das Schauspiel am 14.6.1943 in Cilli.

Dr. Br. 1267.

Fraaslaw, den 14. Juni 1943.

Betrieb: Bandenüberfall auf etusch, Gde. Fraaslaw.

Am 14.6.1943, gegen 17 Uhr, drangen ca 6 mit Gewehren, mehreren MG, einem MG und Handgranaten bewaffnete Banditen, von der Ostseite kommend, in die Rtschft Lutsch, Gde. Fraaslaw, ein, stellten an den 3 Rtschingingen 10 - 12 Mann strake Sicherungen, während der Rest der Bande gemeinsam in das Gewichtwarengeschäft Maria Romita eindrang und aus diesem Kakao und Rauchwaren in derselb noch unfeststellbarem Wert entwendete. Sodann drangen Banditen in das vorspernte Landwachtlokal ein und raubten aus diesem die dort in Verwahrung gewesenen 8 Gewehre (8str. Kar.) und ca 120 Schuß Munition.

Während dieser Aktion kam der Pks. "t.-15201" aus der Richtung Pecknitz in Gefahren, welcher von den Banditen sofort mit einer MG - Salve beschossen wurde. GI einsitzig warf einer der Banditen eine Handgranate nach dem Auto. Das Auto selbst wurde in Brand gesteckt. Durch die Schlag- und Blitzeffektion der Handgranate wurden die beiden Insassen, Dipl. Ing. Georg Herzog und dessen Gattin Anna Herzog, beide aus Cilli, leicht verletzt.

Unmittelbar hierauf kam aus der Richtung Fraasberg ein Autobus angefahren, welcher die Mitglieder der Musikkapelle der Wehrmannschaftsstandarte Cilli von Laufen nach Franz zu Berf Ihre hatte. Beim Einfahren in die Rtschft bekam auch der Autobus aus mehreren Richtungen Gewehrfire, sodass dieser stehen bleiben und die Insassen aussteigen und sich in Sicherheit bringen mussten. Dabei wurde der Fahrer Ludwig Kutsch getötet, der Fahrer Michael Neuk Scheer (ist inzwischen den Verletzungen erlegen) und der Fahrer Josef Lednik leicht verletzt. Sämtliche Fahrer gehörten der Standarte Cilli an.

Gegen 18 Uhr kam aus der Richtung Fraaslaw der Kred-fahrer Stanislaus Lenkowar, Pol. Reservist aus Frattmannsdorf, und dessen Bruder Max Lenkowar, 18-Jähriger der Einheit 2600 D, mit dem Kraftrad "1460" und erhielt ebenfalls durch die insel-schen über die Seite gewechselte MG-Gruppe der Banden Feuer, worauf die beiden Fahrer verletzt auf den Boden stürzten. Auf den Boden wurden sie dann durch mehrere Gewehrschüsse getötet, sodann wurden die beiden den Stiefel und vermutlich teilweise auch der Bartschaft und der Ausweise beraubt.

Zur gleichen Zeit kam der Hauptwachtmeister d. Sch. Franz Lontschar aus Frattmannsdorf aus der Richtung Fraaslaw mit einem Fahrrad gefahren. Dieser wurde angehalten und sodann zur Abgabe der Kappe, der Bluse und des Koppels gezwungen. Sodann suchte eine Gruppe der Banditen die beiden Landwirte Martin Lenoschek und Wladimir Bredowik in Lutsch auf und zwangen diese zur Ausföhrung der Wehrmannschaftsuniformen. Erst daraufhin zog die Bande in der Richtung Dobroll ab.

Von den Vorfällen erhielt der ho. Posten gegen 17.30 Uhr des 14.6.1943 Kenntnis, welche sofort eine Streife in der Stärke 1 : 10 Männer entsandte. Die Pol. Kompanie Schönstein stellte eine Gruppe 1 : 40 Männer, welche sodann versuchte, den inzwischen Richtung Dobroll geflüchteten Banditen von rückwärts den Zug abzuschneiden. Die Verfolgung der Banditen ist noch im Gange.

1972

5 četd 19 SS polic, puka u Šoštanju.
Susednim žandarm. stanicama u Paškoj Vasi i Mozirju.

Žandar. srez Celje
Zavedeno 16. 6. 1943
Br. 1972

Vršilac dužnosti komandira
žandarm. stanice:
Kutmann žand. nared. vodnik

BR. 120

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI« OD 17 JUNA 1943 GOD. KOMANDI JEDNAESTOG ARMISKOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI LUCE — ILOVA GORA — POTOK¹

Ručni fonogram

Poverljivo

Vrlo hitno

Od Komande divizije »Cacciatori delle Alpi«
KOMANDI XI ARM. KORPUSA

Br. 2587/op.

OPERATIVNE NOVOSTI OD 17 JUNA

Akcija u zoni Luče — Ilova Gora — Potok: Borbe u kojima učestvuje specijalni bataljon br. 1 i 3 u zoni Luče (VO-ČU) nastavile su se vrlo oštro celo veče dana 16. 1/52, CIV bat. cr. košulja i specijalni bataljon br. 2, dok su pridolazili u mesto borbe, sukobili su se u Prestrani (VO-CU-CS) sa jakim grupama ustnika koje su davale jak otpor sve do kasno u noć, izgubivši se, zatim, zaštićene mrakom. Jutros je ponovo otpočeo pokret ka šumi Pri Križu (VM-CU) koja je označena kao zona koncentracije ustaničkih grupica koje su razbijene u noćnoj borbi. Jedinice koje operišu našle su na terenu 19 ustaničkih leševa, od kojih jednog oficira, i zarobile jednog ustnika koji je bio naoružan karabinom. Drugih 7 ustnika (od kojih dva naoružana puškama) predala su se raznim kolonama. Naši gubici: 2 pripadnika crnih košulja mrtva, dva pripadnika crnih košulja i 4 vojnika ranjeno. Danas kasno posle podne jedinice koje operišu stigle su u odgovarajuća sedišta, jedan deo običnim putem, a jedan deo železnicom.

Sektor trupa Ljubljana:

Garnizon Vevče: Formacija M.V.A.C. iz Bizovik — Devica Marija v Polju — Rudnik, tokom noći izvršila je ispitivanje i postavljala zasede u zoni Javor (UK-DH).

Garnizon Dobrova: Mesna formacija M.V.A.C. ispitala je zonu Brezje (TN-DH).
: ^m

Sektor Borovnica:

Garnizon Notranje Gorice: Formacija M.V.A.C. iz Gorice postavila je noćne zasjede u zoni Plešivica (TP-DE) — Vnanie Gorice (TR-DH).

Garnizon Vrhnika: Noću uoči 17. juna u mestu Verd (TL-J CZ) vojnici 91 sanitарне секције ubili su jednog ustanika naoružanog puškom koji se približio logoru. Jedinice garnizona izvršile su ispitivanje u zoni Kotel (SR-CZ) — Strožev Grič (SR-TI-CZ).

Garnizon Borovnica: Noću uoči 17. juna utvrđeni položaji 35 i 36 napadnuti su puščanom vatrom ustanika koji su se usled naše protivakcije, udaljili. Patrola II/XXI bataljona Granične straže u ispitivanju duž železničke pruge razbila je u zoni Breg (TN-CZ), posle kraće borbe, delove ustanika. Mesnoj formaciji M.V.A.C. predao se jedan nenaoružani ustanik.

Sektor Ribnica:

Garnizon Ribnica: Mesna formacija M.V.A.C. izvršila je ispitivanje u zoni Rakitnica — Kot — Blata — Zalužje (VO-CF-CD). Odeljenje M.V.A.C. iz Breže očistilo je zonu kod k. 493 (VM-CK), k. 964 (VO-CM).

Garnizon Videm — Krška Vas: Izvršeno je bombardovanje iz aviona u zoni Kitni Vrh (VU-CS), gde je bila primenjena jaka koncentracija ustanika.

Pregled dnevnih gubitaka:

- naši: — iz Kr. vojske: ranjena 4
- M.V.S.N.: mrtva 2, ranjena 2
- neprijateljski: mrtvih 20
 - zarobljen 1 (naoružan puškom)
 - predalo se 8 (od kojih 2 naoružana puškom)

General RUGGERO 21001706

Video

V. d. načelnika štaba major

— Giuseppe Dotti —

(M. P.)

Giuseppe Dotti

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI« OD 19. JUNA 1943. GOD. KOMANDI JEDNAESTOG ARMISKOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI TEMENICA — MORAVČE — ČATEŽ¹

poverljivo

Ručni fonogram

Vrlo hitno

Od komande divizije »Cacciatori delle Alpi«
KOMANDI XI ARM. KORPUSA

Bn 2628/op.

OPERATIVNE NOVOSTI OD 19. JUNA

Akcija u zoni Temenica — Moravče — Čatež: Po što je primećena koncentracija ustanika u zoni Sela (VQ-DE) — Metnaj (VS-DE), 1/51 i specijalni bataljon 1, 2 i 3 noću uoči 19. juna došli su železnicom u Višnju Goru, odnosno Stičnu, odakle bi zajedno sa bataljonom formacije 105 legije cr. košulja trebalo da otpočnu čišćenje fronta severno od pomenutih zona. Zainteresovana je nemacka komanda da bi zaprečila deo granice između Kucelja (VO-DE) i Vodice (VU-DH). Po što se u prvim jutarnjim časovima iz vrlo poverljivih izvora poузданo saznao da su se tokom noći ustanici prenesti u zonu Temenica (ZI-DE) — Moravče (ZP-DE) — Čatež (ZP-DE), prethodno koncentrisana akcija se prenela u ovu zonu. Pomenuti pokret ustanika bio je potvrđen i od strane jednog nenaoružanog partizana koji se predao. Akcija je u toku.

Sektor Borovnica:

Garnizon Horjul: Jedinica garnizona, za vreme ispitivanja u zoni Loški Hrib (TN-DH), razbila je posle kraće borbe, komunističke ustanike.

Garnizon Notranje Gorice: Formacija M.V.A.C. iz Gorice pretražila je zonu Dobčenica (TR-DE).

Garnizon Vrhnika: Jedinice garnizona očistile su zonu Drenov Grič (TL-DH) — Cempre (TL-DE) — Betajnova (TI-DE).

Garnizon Borovnica: 111/51 očistio je severne padine Srobotnik — Orešje (TP-CZ) — Tisovec (TR-CZ).

Mesna formacija M.V.A.C. izvršila je ispitivanje u zoni kod k. 737 (TP-CU) — Pristava (TP-CS) — Lašče (TN-CS).

Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (35 C—66).

Sektor Ribnica:

Garnizon V. Lašće: Komanda 1/52 i 2 pojačane čete izvršile su čišćenje zone koja se nalazi između k. 639 (VH-CS) — k. 581 — k. 598 — k. 675 (VK-CS-) — k. 469 (VH-CS).

Garnizon Videni — Krška Vas: Noću uoči 19 juna, 11/52 bio je u noćnim zasedama duž Krške doline, da bi sprečio povlačenje prema jugu komunističkih ustanika koji su potučeni u zoni Lisec (ZN-CS) od strane jedinica 23 peš. puka. Odeljenje M.V.A.C. iz Hočevja, za vrijeme upada na Vrhi, (VO-CU), uhvatilo je ženu obaveštajca ustanika.

Garnizon Ribnica: 111/52 očistio je zonu Dane — k. 608 (VK-CK) — Ravn Dol — Podgora (VH-CK).

Garnizon Hinje: Trupe garnizona pretražile su zonu Dečja Gora (ZI-CM).

Sektori trupa Ljubljana i Grosuplje

U raznim garnizonima izvršena su ispitivanja na kraćem otstojanju.

Pregled dnevnih gubitaka:

- naši: nijedan
- neprijateljski: 1 žena obaveštajac ustanika uhvaćena.

General komandant RUGGERO 20301906

Video: v. d. nač. štaba
major Giuseppe Dotti
Giuseppe Dotti

(M. P.)

**JZVEŠTAJ DRUGOG BATALJONA 19 SS POLICISKOG
PUKA OD 20 JUNA 1943 GOD. ZAPOVEDNIKU POLICIJE
PORETKA ALPSKE OBLASTI O PARTIZANSKOJ MOBILI-
ZACIJI¹**

20. 6. 1943

Telefonska obavest II bat. 19 SS policiskog puka — Lesce

U 13.30 čas. žandarmeriska stanica Podnart poslala je 2 bat. 19 SS policiskog puka sledeću obavest:

Danas u 12.30 banditi su zaposeli selo Cešnjice, Dobravici, Prezrenje i vrše prinudnu regrutaciju. Žandarmeriska stanica traži pomoć.

Dodatno od II bat. 19 policiskog puka:

Akcijski vodovi četa za specijalnu upotrebu, dalje akcijski vodovi 5 i 6 čete 19 SS pol. puka otišli su u 15.40 čas. prema Podnartu. Ostale snage čete za naročitu upotrebu ići će za njima. Druge snage spremne za akciju.

Lukaszewicz s. r.

ZAPISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMAČKIH
RUKOVODILACA, ODRŽANE 21 JUNA 1943 GOD. KOD
PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE DR
MÜLLER-HACCIUSA PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ
STAJERSKOJ¹

RA/A — 405 — Dr. Pi/Schw. Poverijivo
Maribor, 22. juna 1943

Zapisnik

Predmet: Štabna konferencija od 21. juna 1943, 8 čas.

Pretsedava: Pretsed. pokraj. vlade Dr Müller-Haccius.

Za ustanovu: Dr. Rudolf Pichler.

Izveštaji o stanju:

Komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti Sturm-bahnführer Vogt: Stanje bezbednosti pogoršalo se. Na zapad delu Celjskog okruga i u Trbovlju bilo je mnogo prepada. Prvi put izvršen je prepad na jedan rudnik. Izvršila ga je banda u jačini od 40 ljudi koja dejstvuje u predelu Kaple. Najaktivnija je banda kod Planine u jačini od oko 20 ljudi, koja je 15. juna 1943 takođe izvršila napad na brzi voz. Na zapadnom delu Celjskog okruga operiše Kranjski bataljon, koji stalno boravi u Gorenjskoj. Kranjski i Aleksandrov bataljon imaju zajedno 400 ljudi. Bataljon pripada 4 operativnoj zoni. Iz jedne zapovesti Komande 4 operativne zone, koja je zaplenjena pre nekoliko dana, doznaje se da:

1) Pripadnici bande imaju da uništavaju svu arhivu koja sadrži podatke i zapovesti nemačke uprave. Ponaosob se imaju izveštavati imena nemačkih funkcionera, a naročito onih koji pripadaju Štajerskom otadžbinskom savezu.

2) Treba utvrditi u koje dane stiže novac Otadžbinskom savezu i drugim ustanovama. U te dane treba vršiti akcije rekviriranja. Novac treba oduzeti a zgradu i arhivu razoriti.

3) Školsku nastavu treba onemogućiti da bi se sprečilo učenje i vaspitanje slovenačke omladine u nemač. duhu. Školske zgrade treba spaliti ili razoriti, a učitelje likvidirati.

4) Treba sprečiti predaju život, namirnica na otkup državnim ustanovama okupacione sile.

Iz jedne druge zapovesti proizlazi da je štab 4 operativne zone pojedine pripadnike bandita za njihove naročite zasluge odlikovao titulom »udarnika 4 operativne zone«. U jednoj dru-

goj zapovesti konstatuje se da još nije uhvaćen kontakt u dovoljnoj meri sa širokim slojevima naroda. Stoga u 4 zoni treba da zajedno sa patrolama bande odlaze i politički govornici koji će blagonaklono i prijateljski, prilikom obilaska kuća stupati u dodir sa narodom i poučavati ga. Zabranjeno je da se od stanovništva prinudno oduzima hrana i druge stvari od vrednosti, tamo gde nastupi potreba, sve što je neophodno treba otkupiti ili prikupiti dobrovoljnom akcijom.

Zaštitna policija: Italijanska grupa armija planirala je veliku akciju u Dolenjskoj. Stoga je postojala zebnja da će ista imati odjeka i u Donjoj Štajerskoj. Potisnute ka našoj granici, bande su prodrle kroz žičane prepreke preko granice u jačini od preko 2000 ljudi, zaposele carinske granične stanice Osredok i Javorje i pokušale da prođu dalje ka Litiji da bi se tu učvrstile. Usled skoncentrisane snage od ukupno 4000 bandita, naoružanih teškim pešadiskim i automatskim oružjem, stvoreno je prilično opasno stanje. Carinska granična zaštita držala se veoma hrabro i uspela da zadržava nalet bandita puna dva časa, sve dотле dok iste sa dovučenim jačim snagama policije i žandarmerije i raspoloživih jedinica vojske nisu bile oslobođene iz okruženja. Bande su pretrpele teške gubitke.² Na našoj strani bilo je 12 mrtvih i 15 ranjenih. Sem toga, sa snagama od 2000 ljudi policije i žandarmerije kao i pripadnika vojske, izvedene su dve akcije na Pohorju. U ponedeljak, na Duhove, izvršen je veliki prepad na Letuš, u kome je uzeo učešća i štab 4 operativne zone. Štab je napadnut i komandant policije bezbednosti našao je materijal koji je objavljen.³

Državne železnice, državni savetnik Cerha: 15. 6. 1943. noću izvršen je kod Sevnice napad na brzi voz Zagreb — Beč. Usled olabavljenih želez, šina voz je izbačen iz koloseka. Na sreću nije bilo mrtvih, ali je bilo 7 teško i 22 lako ranjenih vojnika. Ekipa za ukazivanje pomoći radila je primerno. U subotu, 19. 6. 1943, u 1 čas i 20 minuta zapaženo je sa jednog praznog ranžirnog voza kod Tremerja da su na susednom koloseku žel. šine olabavljene. Uspelo je da se blagovremenom intervencijom otkloni nesrećan slučaj. . .

³

Sledeća štabna konferencija održaće se 5 jula 1943 u 8 čas. Graz — Grad, u maloj sali.

Za tačnost:
Schwab s.r.

Potpisao:
Dr Pichler s.r.

IZVEŠTAJ KOMANDE OSME ARMije OD 22 JUNA 1940
GOD. GENERALŠTABU ITALIJANSKE SUVOZEMNE VOJ
SKE O ČIŠĆENJU ZONE IZMEĐU IDRIJCE I RBECA¹

PREDMET:

Telegram

otpreme: 22-VI-43

datum i čas prijema;

24

OD KOMANDE VIII ARMije

GENERALŠTABU VOJSKE — Operativno I otsek 3

GENERALŠTABU KRALJEVE VOJSKE

i na znanje

KOMANDI II ARMije

Br. 03/114 prot.

22 jun 1943. Vesti u 17 časova.—

TERITORIJA XXIII ARM. KORPUSA:

Na dan 21-og aktivnost pretraživanja zona Povir (Općine QH-CE), V. Gradišče (Trst QH-BZ), Vremščica (Št. Peter na Krasu EX-CE), zone severno od močvare Sv. Andrej (Postojna SI-OF) kao i duž pograničnog pojasa između Suhog Vrha (Postojna SQ-CK) i Bičke Gore (Snežnik TL-BX).—

Postavljeno je mnogo noćnih zaseda u blizini glavnih naselja u zoni Snežnik. — Ništa značajnoga.—

Za vreme nadletanja, o čemu je javljeno telegramom 03/108, bili su bačeni propagandni leci.—

TERITORIJA XXIV ARM. KORPUSA

Za vreme raščišćavanja zone Brdo Volovnjak (Sv. Peter ob Nadiži DR-NH).—

Nastavljuju se operacije raščišćavanja, o čemu je javljeno telegramom 03/106, između rečica Idrijca i Rbeč, koje vrši grupa bataljona »Julija«.—

r

Na dan 17-og tek. kr. karabinijeri su uhapsili još 4 čoveka
I u zoni Rovte;² prema tome ukupan broj uhapšenih iznosi 24.—

KOMANDA VIII ARMije

7 kopija:
I Ekselenciji,
1 Nač. štaba,
1 pom. nač. štaba,
2 Operat. odelj.,
1 Obav. odelj.,
1 Odelj. za telekomunikacije.

BR. 125

ZAPOVEST ZANDARMERISKOG OKRUGA KRANJ OD 22
JUNA 1943 GOD. ZA POHVALU POSADE ZANDARMERISKE
STANICE GORNJI TUHINJ ZA DRŽANJE U BORBI PROTIV
PARTIZANA¹

Zandarmeriski okrug Kranj
na Bledu

Bled, 22 jun 1943

Zapovest okruga br. 16

1.) Napad na žandarmerisku stanicu Gornji Tuhinj

Noću uoči 13. 6. 1943 banda u jačini od najmanje 400 ljudi pokušala je da zaposedne Tuhinjsku dolinu i da u okviru te akcije likvidira i žandarm. stanice Gornji Tuhinj i Šmartno v Tuh. Malo pre ponoći došao je, po nalogu bandita, mesni seoski vođa sela Gornji Tuhinj i predao stanicu jedno zapečaćeno pismo, u kome se žandarmi pozivaju na predaju, pošto samo na taj način mogu spasti svoje živote. Ne odazovu li se žandarmi ovome pozivu za predaju, stanica će odleteti u vazduh. Na kraju pisma stajala je još napomena da su se već mnogi žandarmi priključili banditima.

Razume se, stanica nije pristala na predaju, već je smesta svoje objekte zaposela i pripremila se za odbranu. Nekoliko minuta posle toga stanica je već bila tučena vatrom teških

2 Rovte kod Trbiža

¹ Original, umnožen na ciklostilu, nalazi se u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

mitraljeza i minobacača. Pola časa posle početka napada banditi su uspeli da jednom minom od 2 kilograma eksploziva razore teška ulazna vrata stanične zgrade kao i strelj. zaklon sa grudobranom od šljunka, oko 5 cm debljine, koji se nalazio odmah iza vrata. Odmah po eksploziji banditi su pokušali da jurišaju. Napad je odbijen ručnim bombama i vatrom iz automatskih oruđa, a tako isto odbijeno je i još deset napada koje su banditi, u toku od okruglo 3 sata trajanja opsedanja, izvršili na stanicu. U stanici nije niko ni ranjen ni povređen. Kod bandita je međutim u svakom slučaju moralo biti gubitaka iako oni na bojištu nisu ostavili ni mrtvih ni ranjenih.

Sve žandarme u okrugu upoznajem sa ovim hrabrim i energičnim držanjem posade stanice Gornji Tuhinj sa napomenom da je smelo držanje i borbeni duh najbolja garancija sopstvene bezbednosti.—
²

Berger
žandarmer. major

Dostavljeno:
Svim jedinicama i
ustanovama u okrugu,
Komandantu žandarm. Celovec,
Privred. stanici Celovec i Kranj.

**IZVEŠTAJ KOMANDE OSME ARMije OD 23 JUNA 1943
GOD. GENERALŠTABU SUVOZEMNE VOJSKE O ČIŠČENJU
TERITORIJE IZMEĐU NADIŽE I IDRIJE I O NAPADU PAR-
TIZANA NA AUTOBUS SA VOJNICIMA KOD MRZLE RUPE¹**

PREDMET:

Telegram

otpreme: 23-VI-43
Datum i čas 17,45
prijema: 23-VI-43
20,30

KOMANDA VIII ARMije

GENERALŠTABU VOJSKE — Operativno I otsek 3

GENERALŠTABU KRALJEVE VOJSKE

i na znanje

KOMANDI II ARMije

Br. 03/117

NA DAN 23 JUNA 1943

VESTI U 17 ČASOVA

— *Teritorija XXIII arm. korpusa:*

Na dan 22-og akcije pretraživanja zona Štorje (Općine OH-CK) Ostri Vrh (Št. Peter na Krasu DN-CF) Klenik (Postojna SQ-CL i SR-CL); zona severoistočno od Božja Martra (Postojna TH-CH) oblast Omogno² (Cabarsko); zone ispred uporišta Veli Vrh (Postojna TK-CD). Ništa značajnoga.

— *Teritorija XXIV arm. korpusa:*

Između Nadiže i Idrije nastavljaju se poznate operacije raščišćavanja, o čemu je javljeno telegramom 03/106, koje vrši grupa bataljona »Julia« uz pomoć jedinica goriške zone i III Alpiske brigade.

Vrši se raščišćavanje zona Koritnica d Veli Vrh (Cepovan PM-DS i OM-DP), gde je bila uočena špilja sa hranom i municijom koje pripadaju ustanicima.

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.
² Na karti 1 : 100.000 nije nadeno

Dalje pojedinosti o napadu na raskrsnicu Gnjezda, ničemu javlja današnji telegram 03/116: 22-og u 08,00 omnibus mobilne policiske grupe Idrija išao je vojnim putem Kodr—Mrzla Rupa, vraćajući se sa službe. Dobro prikriveni napadači pretpostavlja se oko četrdeset njih, napali su vozilo rafalima iz automatskog oružja i ručnim bombama, uspevši da rane svih 20 vojnika koji su se nalazili unutra. Zatim su ranjenike pozvali na predaju, a na njihov odlučan negativni odgovor ostrvili su se na njih revolverima i bodežima.

Ubijeno je deset karabinijera, od kojih dva narednika V.A. tri finansa i dva policiska agenta; ostalu petoricu ranjenih karabinijera, od kojih dvojicu teško, nisu ubili, jer su ih verovatno smatrali mrtvima.

Prema iskazu ranjenika držanje ljudstva bilo je odlično.

Partizani, među kojima nekoliko žena, koje su perfektno govorile italijanski, pretpostavlja se da su svi iz zone; odneli su tri mitraljeza, šesnaest karabina i devetnaest pištolja sa odgovarajućom municijom, a sa leševa su opljačkali sedam pari cipela i nešto odeće.

Čišćenje je još u toku.—

KOMANDA VIII ARMIJE 17002306

Z³

6 kopija:

- 1 Ekselenciji,
- 1 Načelniku štaba,
- 1 Pomoć. nač. štaba,
- 2 Operat. odeljenju,
- 1 Obavešt. odeljenju

**IZVEŠTAJ KOMANDE KARABINIJSKE GRUPE GORICA
OD 23 JUNA 1943 GOD. KOMANDI KRALJEVSKIH KARA-
BINIJERA JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O NA-
PADU PARTIZANA NA AUTOBUS KOD IDRIJE¹**

**TERITORIJALNA LEGIJA KR. KARABINIERA TRST
GRUPA GORICA**

Poverljivo

Br. I. 1941 Pov. prot. Gorica, 23 jun 1943 — XXI

Predmet: Aktivnost ustanika

KOMANDI KR. KARAB. XI ARM. KORPUSA

VOJNA POŠTA 46

KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	TRST
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	RIJEKA
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	PULA
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	SUŠAK
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	LJUBLJANA
KOMANDI CETE KR. KARAB.	GORICA-CENTAR
KOMANDI CETE KR. KARAB.	GORICA-PERIFERIJA

i na znanje

KOMANDI KR. KARAB. 2 ARMIJE VOJNA POŠTA 10

Na dan 22 o.m. u 8,30 čas. u mesto Raskršće Ladi Idrija² (Gorica) (QH-DH), karta 1/50.000 Cepovan, jaka ustanička banda napala je bombama i automatskim oružjem autobus koji je prevozio 20 vojnika I mobilnog odreda Kr. karab. Ubijeni su:

- 10 karabinijera
- 3 finansa
- 2 agenta javne bezbednosti.

Teško ranjeni:

- 5 karabinijera.

I pored otpora ranjenika ustanici su odneli 3 automatske puške i 16 karabina mod. 38 i 19 pištolja. Protivnički gubici nisu poznati.

Odmah izvršeno čišćenje od strane jedinica vojske nije dalo rezultata.

. . ,

MAJOR, KOMANDANT GRUPE
(Guido Verde)

Verde
(M. P.)

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobodenja u Ljubljani.

² Na karti 1 : 100.000 nije nadeno.

IZVEŠTAJ KOMANDE OSME ARMije OD 24 JUNA 1943
GOD. GENERALŠTABU ITALIJANSKE SUVOZEMNE VOj
SKE O ČIŠČENJU ZONE VOJSKO¹

FREDMET:

Telegram V. P. 10, 24 jun 1943 — XXI
14 časova-^

OD KOMANDE VIII ARMije

GENERALŠTABU VOJSKE — Operativno I — otsek 3

GENERALŠTABU KRALJEVE VOJSKE

i na znanje:

KOMANDI II ARMije

Br. prot. 03/119

Na dan 24 juna 1943

VESTI U 9 ČASOVA

TERITORIJA XXIII ARM. KORPUSA

— Prilikom redovnih akcija pretraživanja i patroliranja po-kušalo se sa napadima na naše patrole u predelu brdo Trstelj (Ajdovščina OH-CR) i na putu Ilirska Bistrica — Podgrad — Istra. Brzim protivdejstvom ustanci su rasterani.

TERITORIJA XXIV ARM. KORPUSA

— Nastavljaju se akcije raščišćavanja u zoni Vojsko — Veli Vrh (Cepovan PO-DK i OM-DP) kojima upravlja komandant divizije »Torino«; u zoni Veli Vrh na dan 23-eg naša jedinica: se sukobila sa ustaničkom bandom: 3 ustnika su ubijena a 15 ranjeno; jedan naš je poginuo. U zoni Vojsko prilikom akcije policiske grupe ubijena su tri inorodca; uhapšena su 22 člana porodica ustnika, zapaljeno je 30 kuća i sekvestrirana je stoka.

Istog dana banda od 30 ustnika pucala je iz pušaka na odeljenje alpinaca u Gorju kod Cerkna. Brzim protivdejstvom ustanci su rasterani. Uhapšena su 3 sumnjiva lica.

OSTALE TERITORIJE

Redovna aktivnost pretraživanja i patrola.—

GENERAL GARIBALDI 09002406

Z. . r

Kopije:

- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoč. nač. štaba
- 2 Operat. odeljenju
- 1 Obavešt. odeljenju
- 1 Kom. Kr. karabinijera

BR. 129

**IZVEŠTAJ KOMANDE OSME ARMIJE OD 24 JUNA 1943
GOD. GENERALŠTABU ITALIJANSKE SUVOZEMNE VOJSKE O ČIŠĆENJU TERITORIJE IZMEĐU IDRIJCE I NADIZE¹**

PREDMET:

Telegram V. P. 10, 24 juni 1943 — XXI 21.10 čas.

OD KOMANDE VIII ARMIJE
GENERALŠTABU VOJSKE I ODELJ., otsek 3
GENERALŠTABU KRALJEVE VOJSKE
i na znanje:

KOMANDI II ARMIJE

Br. 03/120 prot.

Na dan 24 juna 1943

VESTI U 17 ČASOVA

TERITORIJA XXIII ARM. KORPUSA
— Redovna aktivnost pretraživanja i patrola u raznim mestima, naročito u zoni preko granice između Božje Martre i Zirovnika (Postojna TH-CF i TI-CF).

¹ Paraf Zanussia.

TERITORIJA XXIV ARM. KORPUSA

- Na dan 21-og tek. vojni kamion koji je išao putem **Gorica**
— Kobarid naterao je u bekstvo dva naoružana ustanika **koji**
su bili zaustavili jednog civila. Nastavlja se čišćenje u **zoni**
između reka Idrijce i Nadiže, o čemu je javljeno telegramom] 03/106, kao i zatvaranje pograničnog pojasa između M. Lašče
(Idrija AK-DK) i Mesarjev Vrh (Crni Vrh — Idrija RQ-CS)/|
Radi dopune vesti koja se odnosi na napad u predelu **Gnjezda**,
o čemu telegram 03/116, preciziramo da je za vreme **čišćenja**
pod upravom komandanta divizije »Torino«, koje je još u **toku**
u zoni Veli Vrh i Vojsko, bilo utvrđeno da su partizani **koji**
su postavili zasedu svi iz zone Vojsko.
Dok je gorelo onih 30 kuća ustanika i njihovih rođaka, stvarno
je došlo do mnogo eksplozija skrivene municije.
U zoni Veli Vrh naše jedinice su zaplenile i 10 pušaka, ručne
 bombe i razne dokumente.

GENERAL GARIBALDI 1700240

z²

1

Kopije:

- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoćniku nač. štaba
- 2 Operat. odeljenju
- 1 Obavešt. odeljenju
- 1 Kr. karabinijerima
- 1 Odelj. za telekomunikacije

JZVESTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 24 JUNA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O BORBI KOD TOBLE REBRI¹

V. P. 10, od 24 juna 1943 — XXI

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»StOVENIJA — DALMACIJA«
OPERATIVNO ODELJENJE

Br. 10355
Stiglo 25 juna 1943 — XXI

Telegram

OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
KOMANDI 2 ARMije OPERATIVNO ODELJENJE
i na znanje:
KOMANDI V, XXIII, XXIV ARM. KORPUSA
Br. 02/3320,— **IZVEŠTAJ OD 24 JUNA**

OPERATIVNA DELATNOST:

Divizija »Isonzo«: — U zoni Slanđji Vrh (XR-CZ Novo Mesto) rasterana je uz sigurne gubitke grupa ustanika koja je ostavila na terenu jednu pušku, municiju i odeću. Ranjen je jedan dobrovoljac antikomunista. Protivnički gubici prilikom borbe u zoni Dvor (ZN-CO) o kojoj je javio jučerašnji izveštaj, od 23 juna, iznose 11 ranjenih ustanika.

Nadalje više ustanika pogodenih u vodi za vreme pokušaja prelaska preko Krke odvukla je brza vodena struja. Na našoj strani dva vojnika su lako ranjena.

Predalo se 16 ustanika, od kojih 12 Rusa.

Divizija »Cacciatori«: — U toku čišćenja duž doline Iška i u blizini Babne Gore (TN-DL Ljubljana) porušene su dve barake za sklonište i logor ustanika. Rasterana je grupa ustanika kod kote 549 u zoni Vrh (ZI-CO Novo Mesto) i imala je jednog poginulog.

Divizija »Lombardia«: — Kolone koje operišu u zoni južno od Corjanaca i juče 23 juna, nagnale su protivnika da stupi u žestoke sukobe. Protivničke formacije, koje pripadaju 13 hrvatskoj brigadi pojačanoj sa 2 bataljona, koji sačinjavaju odred Zumberak i Pokuplje, brane žestoko svoje položaje u zoni Sošice (KI-CK Samobor) i izvode česte i noćne protivnapade.

Naši bataljoni, među kojima su se istakli: II bataljon 74 pešadiskog puka CXXXIV crnih košulja i X ustaški bataljon, vešto su i energično delovali, uz podršku artiljerije i vazduhoplovstva, i naneli neprijatelju ogromne gubitke.

Sem već javljenih rezultata prošlih dana utvrđeno je da je poginulo još 261 lice, među njima neki Simaja Juraj, komandant 2 bataljona Zumberak, i Dragutin Babić, komandant[^] jedne čete ovog bataljona.—

Zarobljen je partizan Šajtović Nikola, student, iz poznate uticajne hrvatske porodice. Pedesetak komada oružja, koje se sada popisuje, palo je u naše ruke, jer su ih ustanici, koji se povlače, ostavili iza sebe na terenu.

Naši gubici: poginuli: 4 vojnika, 2 pripadnika crnih košulja, 11 ustaša; ranjeno: 12 vojnika, 17 pripadnika crnih košulja, 17 ustaša. Nestalo 24 vojnika, 1 ustaša.

Trupama koje operišu izrazio sam svoje zadovoljstvo.¹ Trupe se odmaraju na položajima na koje su stigle.

XI grupacija granične straže. — Pronadene su i porušene barake — skloništa ustanika i odbranbeni uređaji na koti 1019 (UM-CD Cerknica) i u blizini V. Kolačnik (UO-CF).

Grupacija crnih košulja »XXI aprile«:

— Trupe Grupacije u saradnji sa dva bataljona »Caccia[^] tori« stupile su u zoni Topla Reber (ZN-CK Novo Mesto) u žestoku borbu sa formacijom ustanika, koje su prošlih dana progonile trupe »Isonzo« i »Cacciatori«.

Protivnički gubici, koji se utvrđuju, ogromni su.

Na našoj strani poginuli su: kapetan Piangiani Sirio, II bataljona 52 pešadiskog puka, 6 vojnika i jedan pripadnik crnih košulja. Ranjeno je 14 lica.

Pregled gubitaka u toku dana.

Naši gubici: poginuli: 1 oficir, 10 vojnika, tri pripadnika crnih košulja i 11 ustaša, ranjeno: 28 vojnika, 17 pripadnika crnih košulja, 1 dobrovoljac antikomunista, nestala: 2 vojnika, 1 ustaša.

Neprijateljski gubici: poginulo 262 lica; ranjeno 11, a predalо se 16. Jedan je zarobljen.

GENERAL GAMBARA 2200240^{ej}

Kopije:

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoćniku načelnika štaba
- 2 Operativnom odeljenju
- 1 Obaveštajnom odeljenju
- 1 Kr. karabinijerima
- 1 Telegrafskom odeljenju

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 26 JUNA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« O ČIŠĆENJU ZONE SMREČNIK — RAMPOHA I BORBI KOD ONEKA¹

visa komanda oružanih snaga
»slovenija — dalmacija«
OPERATIVNO ODELJENJE

Br. 10479
Stiglo 27 juna 1943- -XXI

Datum	otpreme	26/6/1943	XXI
i	23.00		
čas	prijema	26/6/1943	XXI
		24.00	

PREDMET: BG.

Telegram

OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
ZA KOMANDU 2 ARMIJE — OPERATIVNO ODELJENJE
i na znanje:
KOMANDI XXIII ARM. KORPUSA
KOMANDI XXIV ARM. KORPUSA

Br. 02/3358,—

IZVEŠTAJ OD 26 JUNA

OPERATIVNA DELATNOST

— Pešadiska divizija »Isonzo«: u toku čišćenja u zoni Smrečnik (ZT-CD N. Mesto) Rampoha (ZP-CD) pronađena je i porušena bolnica za 60 bolesnika sa obilnim sanitetskim materijalom i sa 4 barake kapaciteta 450 kreveta sa životnim namirnicama. Zaplenjena je stoka i razni materijal. Većim delom prikupljen je materijal i zaplenjena su 4 konja i 1 vo. Ubijen je jedan ustanik i zaplenjena mu je jedna puška sa municijom. Predalo se 7 ustanika, od kojih su 2 bila naoružana puškama. U zoni Lipovec (ZR-CO) pronađen je leš jedne žene-ustanika i sakupljene su tri mitraljeske cevi, 2 sanduka za municiju i mnogobrojna municija.

U blizini Cešće Vasi (XI-CH) iznenadno je napadnuta il rasterana jaka grupa ustanika i naneti su joj gubici od 7 mrtvih. Zaplenjeno je 6 pušaka i municija.

— Pešadijska divizija »Cacciatori«: u noći između 24 i 25 jedna naša patrola zametnula je borbu sa grupom ustanika[^]» Lanišču (UQ-DE Cerknica), koja je umakla ostavivši iza sebe na terenu jedan puškomitraljez, koji nije imao postolje sa točkovima.

Divizija »Lombardia«: jaka grupa ustanika, koja je došla i »I zone Draganići (OI-BU-DX Samobor), zarobila je — ne naišavši na otpor — 10 domobrana sa odnosnim oružjem i mušičijom. Domobrani su smešteni na stanicu i u bunkeru D. Po-kupje (NK-BQ).

U sukobu u zoni Baroni Selo (MH-CD) ustanici su imali 2 mrtva.

— *XI grupacija Granične straže:* predala su se 3 nenaoružana-j ustanika.

— *Grupacija crnih košulja »XXI Aprile«:* kao delimična ispravka onoga što je javljeno u izveštaju od 24 ovog meseca sledi da su poginula 4 vojnika, a druga 2 da su dobrovoljci antikomunisti. Jedna jaka patrola garnizona Onek (ZN-BU N. Mesto) od 45 lica pod komandom jednog oficira u izviđanju u zoni Vodnjak (ZP-BP) otkrila je ustanike na koti 560 (ZP-BZ). Jedinica je napala, ali je bila brzo opkoljena i zaokružena od prejakih ustaničkih formacija. Jedan deo sa ofi-cirom uspeo je da probije zaokruženje i da se vrati u garnizon, jedan deo pao je u borbi, nekoliko ih je bilo zarobljeno, a zatim su pušteni na slobodu. Naši gubici: 12 mrtvih, 6 ranjenih, 4 nestala. Protivnički gubici: neutvrđeni.

Izvedeno je sukcesivno čišćenje u zoni borbe i pokupljeni su leševi naših poginulih.

Delatnost vazduhoplovstva: Izvedeno je bombardovanje i obasipanje malim bombama u zoni Oštare (LI-CD Samobor).

Pregled gubitaka u toku dana: *Naši gubici:* 12 mrtvih, **6** ranjenih, nestala 4; 10 domobrana zarobljeno. *Neprijateljski gubici:* 11 mrtvih (među njima 1 žena), 10 ih se predalo.

GENERAL GAMBARA

8 kopija:

1	kopija Ekselenciji
1	„ Načelniku štaba
1	„ Pomoćniku načelnika štaba
2	„ Operativnom odeljenju
1	„ Obaveštajnom odeljenju
1	„ Kr. karabinijerima
1	„ Telegrafskom odeljenju

IZVEŠTAJ KOMANDE KARABINIJERSKE CETE KOČEVJE
D 29 JUNA 1943 GOD. KOMANDI KARABINIJERSKE
GRUPE LJUBLJANA O NAPADU PARTIZANA NA GARNI-
ZON PREDGRAD'

XIV Mobilisani bataljon Kraljevskih karabinijera
(Četa Kočevje)

Br. 1/133 Pov. protokola. Kočevje, 29 jun 1943-XXI

Predmet: Napad na vojni garnizon Predgrad

Visokom komesarijatu Prov.	Ljubljana
XI armiskom korpusu	V.P. 46
Grupi Jurišnih crnih košulja »XXI Aprile«	V.P.IIO
Karabinijerima II armije	V.P. 10
Karabinijerima VIII armije	V.P.170
Sudu II armije	Ljubljana
Kraljevskoj kvesturi	Ljubljana
Karabinijerima Grupa	Ljubljana
Civilnom komesarijatu za okolinu	Kočevje
Vojnom garnizonu	Kočevje
Komesarijatu Javne bezbednosti	Kočevje
i na znanje:	
Karabinijerima Legija	Trst
Karabinijerima Grupa	Trst
Karabinijerima Grupa	Rijeka
Karabinijerima Grupa	Pula
Karabinijerima Grupa	Gorica

U noći između 28 i 29 tek. mes. od 0,30 do 4,30 sati jaka ustanička formacija procenjena na dve brigade napadala je vatrom iz minobacača 81 i automatskim oružjem vojni garnizon Predgrad. (Mapa J Novo Mesto ZT-BN), zaposednut od crnih košulja II Legije Grupacije »XXI Aprile« i Dobrovoljne antikomunističke milicije.

Izgleda da se ustanička formacija uputila prema hrvatskoj teritoriji pljačkajući stoku i namirnice.

Dosada utvrđeni protivnički gubici: 20 ranjenih, koji su se lečili po kućama pomenute opštine. Na našoj strani 4 pripadnika crnih košulja ranjena i smeštena u ovdašnju poljsku vojnu bolnicu.

. . .²

Kapetan
komandant, čete
(M.P.) Salvatore Riccioli

BR. 133

IZVEŠTAJ KOMANDE OSME ARMije OD 30 JUNA 1943 GOD. GENERALŠTABU ITALIJANSKE SUVOZEMNE VOJSKE O NAPADU PARTIZANA NA KNEZU I SUKOBU KOD OSEJANA U REŽIJu

PREDMET:

Telegram

Datum i čas \ otpreme: 30-VI-43
I prijema: 30-VI-43
9,25 č
14,30 č

OD KOMANDE VIII ARMije

GENERALŠTABU KRALJ. VOJSKE — Operativno I otsek 3
GENERALŠTABU KRALJ. VOJSKE —

i na znanje:

KOMANDI II ARMije

Br. prot. 03/139.— 30 jun 1943-XXI — Vesti u 9 č —

TERITORIJA XXIV ARM. KORPUSA:

Noću uoči 28 tek. ustanici su napali naše odeljenje u Kneži (Čepovan PI-DS), koje je odmah pružilo otpor nateravši ustanike u bekstvo.—

² Dopisano crvenom olovkom: »U akta. Već načinjen izveštaj.
Po zapovesti kapetan sekretar Augusto Fabri.«

OGGETTO:

TELEGRAMMA

Dato e ora	partenza 30/6/43 ore 9,25
	arrivo 30/6/43 ore 14,30

DA COMANDO 8[°] ARATA

ALLO STATO MAGGIORE R. Esercito - Operazioni 1° sez. 3°

ALLO STATO MAGGIORI R. Esercito - Ricmiles
e, per conoscenza:

AL COMANDO 2° ARATA

Nr. 03/139 di prot.- 30 giugno 1943 XXI° - Novith ore 9.-
TERRITORIO XXIV° CORPO D'ARATA:

Notte sul 26 corrente elementi ribelli attaccavano nostro distaccamento Chiesa San Giorgio (Chiapovano PI-DS) che reagiva prontamente fuggendo ribelli.-

Stessa notte nostra pattuglia impiegava conflitto verso Villa nova Taipana (Udine 100.000) con elementi ribelli uccidendone 2 e catturandone un fucile e tre mitragliatrici.-

Giorne 28 nostro reparto in perlustrazione zona Pieve Buccova Corito (Chiapovano FO-DS e FL-BR) impiegava combattimento con 15 ribelli uccidendone 2 e catturandone altri 2 con tre fucili.-

TERRITORIO DIFESA TERRITORIALE TREVISO:

Pomeriggio 28 corrente nostro reparto scontravasi in località Provale presso quota 1039 Ossacco di Resia con elementi ribelli: un ufficiale caduto e 4 alpini dispersi: in corso rastrellemento e accertamento.-

TERRITORIO XXIII° CORPO D'ARATA:

Nulla da segnalare:-

8° ARATA 09003006

7 copie:

- 1 Eccellenza
- 1 Capo di S.I.
- 1 Sottocapo di S.I.
- 2 Uff. Op.
- 1 Uff. Tele
- 1 Uff. "I"

2

Iste noći naša patrola se sukobila kod Zavrha (Udine 100.000) ga ustanicima, ranivši dvojicu i zaplenivši jednu pušku i tri mitraljeza.—

jja dan 28-og naša jedinica se prilikom pretraživanja zone Krito (kod Bukova) (Cepovan PO-DS i PL-BR) sukobila sa 15 **ustanika** ubivši dvojicu i zarobivši drugu dvojicu sa tri puške.—

TERITORIJA TERITORIJALNE ODBRANE TREVISO:

popodne 28 tek. naša jedinica se sukobila sa ustanicima u predelu Provale kod kote 1039 Osejani; jedan oficir je poginuo a 4 alpinca su nestala; u toku je raščišćavanje i proveravanje.—

TERITORIJA XXIII ARM. KORPUSA:

Nema šta da se javi.—

VIII ARMIJ₂A 09003006
Z...

7 kopija:

- 1 Ekselenciji,
- 1 Nač. štaba,
- 1 Pom. nač. štaba,
- 2 Operat. odelj.
- 1 Odelj. za telekomunikacije,
- 1 Obavešt. odelj.

* Paraf Zanussia.

**NAREĐENJE KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA
TORI DELLE ALPI« OD 3 JULIA 1943 GOD. KOMANDAMA
PUKOVA ZA PRIPRAVNO STANJE U VEZI SA AKCIJOM
U ZONI TREBNJE¹**

vt.

Poverljivo, lično

**KOMANDA PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA TORI DELLE ALPI«
ODELJENJE NAČELNIKA ŠTABA**

**KOMANDA 14 DIVIZIJE
OPERAT. OTSEK I SLUŽBE**

Br. 02/4647 Op.od 6/7. 43 .

Odeljenje: Operativno i službe V.P. 100, 3 jul 1943 XXI
Br. 2847 Op. prot.

Predmet: Operativna aktivnost

KOMANDI SEKTORA BOROVNICA	V.P. 100
KOMANDI SEKTORA GROSUPLJE	V.P. 100
KOMANDI SEKTORA RIBNICA i na znanje	V.P. 100
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA	V.P. 46
KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO«	V.P. 59
KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE »LOMBARDIA«	V.P. 47
KOMANDI GRUPACIJE CR. KOS. »XXI APRILE«	V.P. 46
KOMANDI DIVIZISKE PESADIJE	V.P. 100

Divizija »Lombardia« počev od ponedeljka, 5 o.m.. vršiće akciju čišćenja protiv formacija komunističkih bandita primećenih u zoni istočno od Črnomelja.

U cilju da jedinice divizije budu u stanju da uzmu **učešća** i sadejstvuju u akciji koju bude izvodila divizija »Lombardia« naređujem:

I. — 51 pešadiski puk:

neka drži u pripravnosti jedan formacijski bataljon (**II** bat. ojačan jednom četom III-eg) da krene čim **se da**

znak, sa polaskom u ponedeljak ujutro, 5 o.m. (Železnički transport koji organizuje ova Komanda).

jj.— 52 pešadiski puk:

- a)— neka u Ribnici drži u pripravnosti III bataljon da priskoči u pomoć jedinicama grupacije »XXI Aprije«, sa polaskom na dan 5 o.m. ujutro. (Železnički transport koji organizuje ova Komanda);
- b)— neka izda naređenje II bataljonu da se na dan 7 o.m. ujutro prebaci u zonu Sela pri Sumberku — Orlaka (ZI-CS) kako bi tu bio u stanju da priskoči u pomoć jedinicama divizije »Isonzo« ako ove budu stupile u borbu u zoni južno od Trebnja.

III.— 105 legija crnih košulja:

jedan bataljon crnih košulja u ponedeljak 5. o.m. pre podne prebacice se u zonu Čatež (ZN-DE) i neka bude u stanju da priskoči u pomoć jedinicama divizije »Isonzo« ako ove budu stupile u borbu u zoni severno od Trebnja.

IV.— Jedinice pomenute u tač. II) pod b) i u tač. III) dok ne dobiju eventualna dalja naređenja za stupanje u dejstvo, vršiće operaciju čišćenja i kontrole okolne zone.

(M.P.)

GENERAL KOMANDANT
- Vittorio Ruggero -

Za tačnost prepisa
MAJOR NACELNIK ŠTABA v.d.
- Giuseppe Dotti -
Dotti

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »LOMBAÄ.
DIA« OD 4 JULIA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOC
ARMISKOG KORPUSA O SUKOBU SA PARTIZANIMA KOD
BOJANACA¹**

Pisani telegram

4 jula 1943 — XXI

OD KOMANDE DIV. »LOMBARDIA«

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/7755 — Danas su naše autokolone iz Crnomelja izvršile, snabdevanje detašmana u Podzemlju (XT-BU), Gribliu (XT-BS) i Pobrežju (XV-BU). Istovremeno je jedna četna kolona upućena u izviđanje iz Dragatuša u zonu Bojanci (XR-BU), gde je primećeno nekoliko ustaničkih grupa. Ta je četa, stigavši u Bojance, bila napadnuta od jakih grupa koje su nam odmah jednoga ranile i osmoricu naših zarobile. Budući da je po intenzivnosti vatre iz automatskog oružja, bilo očito da su u pitanju ustanici u znatnom broju, odmah je upućen u pravcu Bojanci LIV bataljon er. košulja, koji se nalazio* u zoni Tribuče (XR-BQ), za indirektnu zaštitu snabdevačke kolone za Pobrežje; isto tako i III bataljon 73 puka iz Crnomelja, takođe za Tribuče. Borba je bila žestoka sa prvim našim delovima, koji su tamo stigli, ali kad su stigle naše ostale snage, ustanici su se odmah povukli prema jugoistoku. Ukupno smo imali šest ranjenih i osam nestalih. Ustanici su ostavili na terenu 15 mrtvih i veliki broj ranjenih. Od naših koji su nestali ustanici su povratili šestoricu. Oni su bili saslušani od komandanta brigade »Tomšić«, koji im je dao zadatak da saopšte komandantu sektora Črnomelj, da je zamenik komandanta Prvog bataljona »Tomšić«, zvani Radi (to je onaj iz mog izveštaja 02/1/3435), bio streljan od partizana. Našoj jedinici, prilikom izveštaja zone Kanižarica (XU-BQ), predala su se dva partizana bez oružja iz brigade »Gubec«, izjavljujući da je brigada sinoć bila u zastanku u Mavrlenu (XJ-BS), odakle se premestila u toku noći u pravcu Lipoveca (XJ-BL). Našoj posadi u Gribliju danas se predao još jedan partizan bez oružja iz brigade »Gubec«.

General Scipione

ZAPISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMACKIH
RUKOVODILACA, ODRŽANE 5 JULIA 1943 GOD. KOD
PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE DR
MÜLLER-HACCIUSA PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ
ŠTAJERSKOJ¹

Poverljivo

I RA/A-405-Dr. Pi/Schw.

Maribor, 7 jul 1943

Zapisnik

- M predmet:** Štabna konferencija od 5. 7. 1943, 8 čas.
I pretsedava: Pretsednik pokraj. vlade Dr Müller-Haccius.
I Za ustanovu: Dr Rudolf Pichler.

Pretsednik pokrajinske vlade odmah u početku iznosi poхvalnicu drž. vođe SS i šefa nemač. policije za žandar, narednika Kapelarija i njegovu ženu, koji su pri jednom napadu od strane bande 18. 5. 1943 na žandarm. stanicu u Ljubnu ob Savinji, u dolini Savinje, prepušteni sami sebi, prihvatili borbu i odbili napad. Zand, nared. odlikovan je želez, krstom II kl. a njegova žena ratnom medaljom za zasluge.

Izveštaj o situaciji:

Komandant policije poretki, major Sager: Delatnost bandi u minulom vremen, periodu nije popustila. Uglavnom su vršeni napadi u cilju otimanja hrane, dok je napada na lica bilo u neznatnom broju. Bilo je upada sa susednih zona. Akcija policije poretki nije imala neki siguran uspeh. Pada u oči da bande odnose sa sobom svoje poginule i ranjene.

Komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti, Untersturmführer Zwickler: U sredu je otpočela akcija na području Pohorja sa snagama zaštitne policije i državne policije. Dosad se nije došlo u dodir sa neprijateljem. Na sledećoj konferenciji podneće se detaljan izveštaj.

Voda saveza: Jedna pronađena zapovest daje izvesne poft datke iz štaba banditske komande. Zapovešću od 6 juna 1943 izgleda da se banditi upućuju na primenu potpuno nove tak-tike. U njoj se naređuje da načelno treba izbegavati ubijanje

ljudi i uništavanje vrednosti, već da se rad okupatora sprečava razaranjem veza, saobraćajnih uređaja i sličnog.

Sledeća štabna konferencija održaće se u ponedeljak, **19** jula 1943 u 8 čas, Graz — Grad, u maloj sali.

Za tačnost:
Schwab s. r.

Potpisao]#
Dr Pichler s. r.

BR. 137

ANALIZA I REZULTATI OPERATIVNE DELATNOSTI JE-DANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 6 JULIA 1943 GOD. ZA VREME OD 15 DO 30 JUNA 1943 GODINE¹

Prilog br. 18

KOMANDA XI AHM. KORPUSA Operativno odeljenje

Br. 02/3530 op. prot. V.P. 46, 6 jul 1943—XXI

Predmet: Operativna aktivnost od 15—30 juna *Zaključci*

KOMANDI PES. DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI PES. DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE I ALPI«
KOMANDI PES. DIVIZIJE »LOMBARDIA«
KOMANDI XI GRUPACIJE GRAN. STRAŽE
KOMANDI XI GRUPACIJE CR. KOS. »XXI APRILE«

Da načinimo mali »bilans« operativne delatnosti od **15—30** juna. —

— naši gubici:	mrtvih	59
	ranjenih	150
	nestalih	5
— neprijateljski gubici:	mrtvih	538
	predali se	104
	zarobljenih	24

Odličan bilans.

Klanjam se mrtvima. — Ranjenicima upućujem dobre želje- — Pohvalujem komandante i vojнике. —

A sada — u poverenju — nekoliko primedbi:

j) — 15 juna 4 famozne slovenačke brigade gravitirale su prema nemačkoj granici između Grosuplja i doline Mirne.—

Uočene, napadnute i proganjene — skoro bez predaha — delom su obezglavljenе, delom odbačene do Kupe.—

Istovremeni pokret snaga sa svih strana nije im dopustio da zastanu više od 24 sata bez prekida: a to je već izvestan *rezultat*.—

Da nisu znale gde da traže mira najbolje pokazuje činjenica da su najjače preostale formacije morale da se sklone u Kočevski Rog gde, kao što je poznato, ne postoji više nikakvih uslova za život.—

Rekao sam: to je već neki rezultat, ali, nažalost, ne definitivni rezultat. Treba priznati da su ovi partizani sjajno manevrisali, i znali su da se »otkače« od naših bataljona kad god su to hteli. A to *mi je mučno*.—

2) — *Akcija naših bataljona:*

— Pohvalna u smislu požrtvovanosti, odricanja i savlađivanja napora.—

— *Nedovoljna u pogledu smelosti, pokretljivosti, sposobnosti manevranja.*—

Nismo nikada pretrpeli »iznenadenje«, ali teško da smo ga i postigli. Kada ga je bilo, nismo ga iskoristili.—

Znam da gusta šuma i neprohodan teren jako ometaju pokretljivost i komandovanje i izazivaju težnju da se ostane *na okupu i u mestu*.

A tu se obraćam neposredno komandantima bataljona i kolona. Priznajmo da jedan rafal iz automatskog oružja i pušaka ne treba još da zaustavi.. polet i volju.

Ovim neću da kažem da treba napasti frontalno, ne (naš cilj nije kota ili mesto, već čovek i njegovo oružje), ali tvrdim da izvor protivničke vatre treba da pretstavlja »tačku ravnanja za razvijanje pokreta koji teži obuhvatanju».

U suštini, od tri — nikada dovoljno pretresanih — oblika dejstva pešadije: *vatra, pokret i napad, u našem slučaju drugi treba da ima prednost.*

Zatim: velike formacije, vrlo pokretljive, fiksiraju i obuhvataju.—

Ovo što je rečeno važi za bataljon ili jedinični koja operiše izolovano kao i za kolonu sa više bataljona.—

Vi ćete mi reći: lako je govoriti — teško dejstvovati. Tačno je i to. Ali ako hoćemo odlučne rezultate treba operisati *tako — samo tako*.—

3) — *Akcija malih garnizona*

Van svake sumnje je da onaj ko se zavlači *ne vidi i ne zna*, onaj ko se kreće — lukavo i skriveno — uu«*zna i ostvaruje*, s tim — razume se — da mu to dopuštaju sopstvene snage. *Aktivnost i pokret moraju daldž biti životni propis za sve garnizone, a ponajviše za OI^ najmanje*.

Pokret ovih malih odreda — sa više razloga nego za veće jedinice — treba uvek da se vrši u »borbenoj formaciji« koja se formira još *unutar garnizona*.

Svaka akcija *treba da ima svoj cilj*: među ovima jedna je vrlo efikasna i nikada ne sme biti zapostavljena: pomoći koju treba dati pokretnim bataljonima koji operišu u zoni.

U takvom slučaju — zaseda postavljena na dominantnim tačkama ili na tačkama prinudnog prolaza, sa težnjom da zaustavi proganjene formacije — može dati savršene rezultate.—

Mi Italijani hvalimo se da smo lukavi.— Sprovedimo u praksi *ovo lukavstvo*, . . . jer, često, da budemo baš objektivni reklo bi se da su partizani lukavi... a ne mi... !!!

Mali garnizoni — naročito oni na Krki — u ovom operativnom periodu odlično su se pokazali u zadržavanju i kontroli.

Hoću da znam imena pojedinih komandanata

Ovo malo snaga — u svim slučajevima, osim jednoga koji će navesti — savršeno se držalo, nanoseći velike gubitke, a ne pretrpevši ih, jer, oprezni i pritajeni, »iznenadili« su bandite primorane na dnevne pokrete.—

Radi izvlačenja pouke navešću jedan slučaj: U savršenom skladu sa mojim uputstvima garnizon Onek,

ostavivši desetak ljudi kod kuće, izašao je sa 45, 4 mazge, 2 teška oruđa i 2 puškomitraljeza. Mali odred — koji je znao o prisustvu ustanika u zoni — nastupao je u koloni po jedan po kolskom putu u dnu doline, sa t.zv. »prethodnicom«, koja se sastojala od malog broja ljudi, na 50 m ispred, i ovi po jedan na istome putu.—

Odred (ne oklevam da kažem... nedovoljno lukav) u ovakvim uslovima mogao je samo da bude iznenaden. A to je i bio. Samo ličnom hrabrošću pojedinaca izbeglo se da svi izginu.—

Sada se možemo spontano upitati: kakav je plan akcije imao komandant odreda, kakve su njegove ideje u odnosu na gerilu? Može se pomisliti da ide na zabavu, tek tako da bi izvršio naređenje da izađe iz garnizona.

Ništa tragično: stvari koje se dešavaju ali i koje se ispaštaju ! ! !

Neka se komandanti četa, bataljona i- pukova nauče da nađu zaklone. Obličnja šuma je odlična za obuku. Neka ova gospoda nauče da nastupaju od kote do kote, da se pozivaju i govore znakom »kukavice« kao partizani, da nose na leđima svoje oružje i hranu bez potrebe za mazgama ... I neka se nastavi sa izlaženjem, to je bitno!—

Učešće avijacije

Neke jedinice ga smatraju vrlo dragocenim i skoro neophodnim, druge ga upravo odbacuju.

Rezultati su skoro uvek bili odlični.

Da ne govorim mnogo za i protiv, ne oklevam da kažem da je vrlo korisno.—

U ovoj, više nego u svakoj drugoj situaciji, potrebno je da oni sa zemlje i oni iz vazduha razgovaraju i da se razumeju.—

Pregledati razne propise u vezi sa ovim i zahtevati da jedinice znaju šta treba da čine, i potsetiti da je u krajnjoj liniji dovoljna jedna strelica i jedno rastojanje (a po mogućstvu i sopstveni znak) za traženje vatre.—

Želim da se na tom polju učine velika poboljšanja: moja komanda, sa svoje strane, upravo proučava kako bi poboljšala ove veze kopna sa vazduhom.—

Drugo nemam da Vam kažem.—

Sada malo odmora, a zatim ćemo nastaviti da se borimo.—

Parola ostaje ista: isprazniti garnizone i disati svež vazduh šuma, svi, čak i sanitet i služba snabdevanja, kao što je pohvalno već učinila jedna podređena! velika jedinica.—

GENERAL ARM. KORPUSA
KOMANDANT
— Gastone Gambara —
Gambara

Za tačnost prepisa :
Major pom. nač. štaba v.d.
— Carlo Mortarotti —
Mortarotti
(M. P.)

BR. 138

ZAPOVEST ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE OBLASTI OD 8 JULIA 1943 GOD. ZA AKCIJU U SREZU CELJE¹

Zapovednik policije poretna	Maribor 8. 7. 43.
Alpenland	Sekcija 1:75.000
Komandno mesto za Donju Štajersku	List: Slov. Bistrica
Maribor	Pragersko
Ia 5220 br. 1300/43	Mozirje
	Železna Kapla

Zapovest za akciju br. 5

1.) N e p r i j a t e l j :

Delatnost bandita u srezu Celje je u poslednje vreme **uzela** maha. Pored prepada u cilju snabdevanja, dogodilo se više teških ubistava, a pristupilo se takođe i prinudnoj regrutaciji.

2.) Zadatak:

Za umirenje sreza Celje biće, u trajanju od otprilike 6 **nedelja unapred.** angažovana 3 poterna odeljenja Vermanshafta Štajerskog otadžbinskog saveza.
Akcija počinje 9. 7. 1943.

Snage će staviti na raspoloženje obe alarmne čete u Celju. Svako poterno odeljenje sačinjavaju 1 ofic. i 40 podof. i vojnika. I, II i III poterno odeljenje izviđače na niže navedenim prostorima, pretresti ove detaljno i uhapsiti sva sumnjiva lica. Banditi kojima se uđe u trag imaju se uništiti.

3.) *Prostori izviđanja:*

I poterno odeljenje: Granice:

Istok: U severnom pravcu duž državne ceste (zaklj. sa mestima Rimske Toplice, Smarjeta, Sv. Krištof, Laško i gradska oblast Celja) — od kote 240 (isklj. sa Jungfrauensprung- duž potoka prema koti 358 — tačno u severnom pravcu prema koti 341 — preko Peteka do Savinje (Levškog mosta);

Sever: uzvodno Savinjom (isklj. sa obuhvaćenim mestima Griže, Dolenja Vas — Prebold (Sv. Pavel) — uzvodno Savinjom do ušća potoka Bolska do drumskog mosta — drumom do Dolenje Vasi.

Zapad: Pokrajinski put Prebold — Trbovlje, počev južno od Prebolda (Sv. Pavel) kod Valgovšekovog mlina — duž puta do sedla kod raspeća na koti 728 — u istočnom pravcu duž grebena preko kote 1030 — prema koti 1051 (Mrzlica) — jugoistočno preko kote 1119 — prema koti 917 (Kržiška planina — raspeće) — duž grebena prema koti 1006 — dalje južno od poljskog dobra Kostel — prema koti 956 (Spodnji Kal) — onda jugoistočno prema koti 757 (imanje Kal) — u istočnom pravcu prema koti 864 (Ostri Vrh) — duž vijugavog jarka do zaklj. sa Breznom — u južnom pravcu prema koti 335 (Breznica) — duž potoka u jugoist. pravcu do 2 »O« Klenovo — onda u jugozap. pravcu do kote 597 (Sv. Stefan) — odande jugoistočno do kote 914 (Kopitnik).

Jug: Uzduž grebena preko kote 873 — prema koti 659 (Lukovški hrib) — prema koti 472 — u severnom pravcu prema državnom putu Celje — Zidani Most.

Centri za dostavljanje izveštaja za I poterno odeljenje: Zand, stanica Laško i St. Pavel.

II poterno odeljenje: Granice:

Istok: Pokrajinski put, uzduž od kote 400 — Skruba (Savinja) — uzvodno rekom Pakom do raskrsnice puteva u Gornjem — uzvodno r. Pakom do ušća Skorniš-

kog potoka — kota 454 (St. Florijan) — kota 453 — šum. kuća Grebenšek — dalje kod 2 »SS« od reči Weisswasser³ skroz — duž Hudog Grabena — kota 1080 — u severnom pravcu do kote 1065 (Crkva St. Vid);

Sever: Kota 1065 (Crkva St. Vid) — u zap. pravcu ka koti 882 — kota 1175 — kota 1223 — duž pokrajinske granice do kote 1095 — kota 1569 (Roma vrh);

Zapad: Kota 1569 (Roma vrh) — u južnom pravcu kota 1377 (Smrekovec) duž tačkaste linije preko kote 1406 (Atelški vrh) — prema koti 1372 (Vranji vrh) — preko vrha Ihal — kota 1329 — u južnom pravcu kota 1579 — duž grebena Škofskog vrha — kota 1266 — kota 952 — raspeće Tajna — do Pintara — kota 609;

Jug: Kota 609 — u istočnom pravcu most u Radmirju (isklj. sa mestima Rečica i Mozirje) — duž Savinje do Škrube.

Centri za dostavljanje izveštaja za II poterno odeljenje: Žand. stanica Mozirje, Rečica i Paška Vas.

III poterno odeljenje: Granice:

Istok: Kota 609 (sev. ist. od Radmirja) — u severnom pravcu Pintar — Tajna — kota 952 — kota 1266 — uzduž grebena Skofjeg Vrha — prema koti 1579 — u sev. pravcu do kote 1329 — preko vrha Ihal — prema koti 1372 (Vrane vrh) — uzduž tačkaste linije preko kote 1406 (Atelški vrh) — kota 1377 (Smrekovec) — prema koti 1569 (Roma vrh);

Sever: kota 1569 (Roma vrh) — kota 1695 (Kameni vrh) — kota 1487 (Bistra) — kota 1929 (Govešča) — kota 1624 (vis Sadonik);

Zapad: kota 1624 (vis Sadonik) — odатle u južnom pravcu duž pokrajinske granice — kota 1654 (Pavličeve Stene) — kota 1762 — kota 1960 — kota 2203 (Mrzla Gora) — kota 2429 (Rinka);

Jug: U ist. pravcu prolazeći kotu 2233 — kota 2253 (Branja) — pokrajinska granica duž kote 2349 (Ojstrica) — u juž. pravcu prolazeći kotu 1979 — kota 1610 (Presedljaj) — kota 1803 (Konj) — kota 1331 — u ist. pravcu kota 855 (Bela dol) — kota 580 (Podpečnik) — kota 554 (Rihar) — duž Lučnica p. — u pravcu mesta Luče (isklj.) — put Luče — me-

Westen: Die Landstraße Pragwald - Trifail beginnend südl. von Pragwald (St.Paul) - bei der Walligosekmühle - die Straße entlang bis zur Sattelhöhe beim Bildstock Kote 728 - in ostwärtiger Richtung entlang des Kamms über die Kote 1030 - zur Kote 1051 (Merzlica Planina) - südostwärts über Kote 1119 - zur Kote 917 (Kriška Planina Bildstock) - längs des Kamms zur Kote 1006 - weiter südl. bis zu dem Gehöft Keotel - zur Kote 956 (Keilberg-Pleschberg) - sodann südostwärts zur Kote 757 (Kailbauer) - in ostwärtiger Richtung zur Kote 864 (Oistri vrh) - die Schlangengrube entlang bis Brezno einschl. - in südl. Richtung zur Kote 335 (Bresnicabach) - den Bach entlang in südöstw. Richtung bis zum 2. "O" von Klenowo - sodann in südwestl. Richtung bis Kote 597 (St.Stefan) - von dort südostwärts bis Kote 914 (Kopitnik);

Süden: Entlang des Kamms über die Kote 873 - zur Kote 659 (Lukotskrih) - zur Kote 472 - in nördl. Richtung zur Reichsstraße Cilli-Steinbrück.

Waldkämpe für Jagdkommando I: Gend.-Posten Tüffer und Pragwald.

Jagdkommando II: Begrenzung:

Osten: Landstraße entlang von Kote 400 - Skruba (gann) - die Pack flußabwärts. bis zu Straßengabelung in Gorenje - die Pack entlang bis zur Einmündung des Skornobaches - Kote 454 (St.Florian) - Kote 453 - W.H. Grebensack - weiter zwischen den beiden 2, "SS" von dem Worte Weisswasser hindurch - entlang des Hudigrabens - Kote 1080 - in nördlicher Richtung bis Kote 1065 (Kirche St.Veit);

Norden: Kote 1065 (Kirche St.Veit) - in westl. Richtung Kote 882 - Kote 1175 - Kote 1223 - Gaugrenze entlang bis Kote 1095 - Kote 1569 (Roma vrh);

Westen: Kote 1569 (Roma vrh) - in südl. Richtung Kote 1377 (Smerkouc) - entlang der punktierten Linie über Kote 1406 (Attelski vrh) - zur Kote 1372 (Vrane vrh) - über Kau vrh - Kote 1329 - in südl. Richtung Kote 1579 - entlang des Kamms des Skofa vrh - Kote 1266-

stom Ljubno (isključ.) — do kote 609 — severoist.
od Radmirja.

Centri za dostavljanje izveštaja za III poterno odeljenje: Zand,
stanice Luče, Ljubno i uporište Solčava.

Po jedan od određenih centara za dostav, izveštaja
pojedinačnih poternih odeljenja moraju uvek biti
zaposednuti sa po jednim čovekom.

4.) *Nastupanje:*

Nastupanje na prostore izviđanja uslediće 9. 7. 43 vozilima
na drveni gasni pogon, koje će iznajmiti jedinica Verman-
šaft odeljenja Celje. Odmah po pristizanju snaga na pro-
store izviđanja, imaju se vozila otpremiti u njihova mesta
stacioniranja. Račune nastalih troškova podneti neizostav-
no I bat. 19 SS polic, puka u Celju.

5.) *Nameravani tok akcije:*

Za svako poterno odeljenje komandir će unapred po ne-
deljama pismeno odrediti nameravanu akciju. Po zavr-
šetku akcije, uvek nedeljno, podnositi izveštaj komandantu
policije za poredak Alpenland — komandno mesto za
Donju Štajersku — preko I bat. 19 SS polic. puka. Kada
su u pitanju posebni dogadaji smesta podnositi izveštaj na
telefonski priključak 20—22 (Maribor).

6.) *Snage polic, bezbednosti:*

U saglasnosti sa komandantom policije bezbednosti u Ma-
riboru, angažovanim poternim odeljenjima biće pridodate
snage policije bezbednosti.

7.) *Intendantsko snabdevanje:*

Snabdevanje (plate, sledovanje itd.) angažovanih snaga
Vermanšafta u poternim odeljenjima u srežu Celje, usle-
diće preko I bat. 19 SS polic. puka. Polic, sekretar M i-
s c h b e r g e r je upućen da prihvati dovoljne količine re-
zervi za vreme trajanja akcije i da ove isporuči rukovodio-
cima materijalnog snabdevanja pojedinačnih vermanšaftskih
komandi, koje treba odrediti. Bliža uputstva o celokupnom
pitanju snabdevanja primiče ovi rukovodioci materijalnog
snabdevanja neposredno od pol. sekr. Mischbergera. Ona
se moraju do tančina poštovati. Po završetku akcije neod-
ložno izvršiti obračun sa I bat. 19 SS polic. puka. Ukoliko
bi za akciju bilo nužno kupovanje pribora, to ovaj po za-
vрšetku poduhvata predati I bat. 19 SS pol. puka — prema
- reversu.

Transportovanje sledovanja do pojedinačnih poternih odelje-
nja vršiće se, u sporazumu sa vermanšaftskim odeljenjem

Celje i I bat. 19 SS pol. puka, putem 2 ter. mot. vozila
I bat. 19 SS pol. puka, koja su već angažovana kod Ver-
manšafta.

O dodeljivanju ostalih mot. vozila izdaće se dalje nare-
đenje, po prispeću posebnog odobrenja Zapovednika poli-
cije poretku »Alpenland« — komandno mesto Bled.

Dostaviti:

19 SS pol. puku	3
I bat. 19 SS pol. puka, Celje	3
Vodi Vermanšafta u Štajerskom otadžbinskom savezu Maribor	1
Vodi vermanšaftske brigade, Celje	1
Vodi vermanšaftskog odeljenja Celje	1

Na znanje:

Višem vođi SS i policije, Bled	1
Zapovedniku policije poretku »Alpenland«, Bled	1
K-dantu pol. bezbednosti i službe bezbednosti Maribor	2
Saveznom vođi Stajer. otadžbinskog saveza	1
K-dantu žandarmerije, Graz	1
K-mantu žand. okruga Celje	1
K-dantu sreske žandarmerije, Celje	1
Šefu civilne uprave u D. Štajerskoj	1
Zemaljskom savetniku za srez Celje	1
Rezerva	11

30

Zast.

N a g e l s. r. * i
potpukovnik zašt. policije

Overava: (M. P.)

(potpis nečitak)

Kapetan zašt. pol. i adutant

JZVEŠTAJ KOMANDE DVADESET ČETVRTOG ARMISKOG KORPUSA OD 9 JULIA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI USTANI- KA U SEVERNOJ PRIMORSKOJ¹

Poverljivo Naoružane bande II
(dopisano crnom olovkom)

KOMANDA XXIV ARMISKOГ KORPUSA
Obavest. odeljenje arm. korpusa

Br. 1360/Obav. prot. V.P. 300—9.7.1943—XXI

Izveštaj o aktivnosti ustanika br. 4

(Vesti stigle u vremenu od 29/6 do 8/7-1943-XXI)

1) KRATAK PREGLED OPŠTE SITUACIJE

Aktivnost ustanika

- Inicijativa ustaničnika ima uglavnom karakter teritorijalnog grupisanja: Crkva Sv. Jurija — Sv. Lucija — Kal, sve mesta u oblasti Cepovana.
 - U toku je predviđeno proširenje dela i pokušaja sabotaže, prepada i postavljanja zaseda. Izabrani objekti za dela sabotaže su zasada oni koji su označeni u neprijateljskim dokumentima — električni vodovi od **Znatne** važnosti i železničke pruge, a očekuje se izvršenje jednog unapred pripremljenog plana, čije akcije, o kojima je javljeno za ovih deset dana, treba da pretstavljaju tek početak. Za zasede i prepade biće izabrana mala stražarska mesta, straže pri utvrđenjima, patrole i noćne kolone za snabdevanje.

Kratak pregled opšte situacije u odnosu na aktivnost naših trupa u vremenu od 27. juna do 8. jula o.g.:

Dok su operacije protiv ustanika u mesecu junu imale različito obeležje i razvoj, prema tome da li su vođene u zoni zapadno ili istočno od Soče — u prvoj zoni masovnim akcijama po unapred stvorenom planu, a u drugoj veoma slabim akcijama, često na inicijativu nižih komandanata — dotele su

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobodenja u Ljubljani.

² Dopisano crvenom olovkom: »Na uvid nadležnima.«

se one u julu odvijale sa obeležjima i na način koji je bliži ovim poslednjim akcijama.

Ovo s obzirom na najznačajnije praktične rezultate koji su se mogli ostvariti zarobljavanjem i uništenjem ustanika, koji su teško uspevali da izbegnu akcijama manjih jedinica, vođenim uz punu inicijativu i najveću blagovremenost — nasuprot onome što se u junu desilo kod Udina, gde naše trupe, mada su postigle neosporno pozitivan rezultat oslobođenjem oblasti Udine, nisu mogle sprečiti ustanike, uzbunjene velikim pokretima, da umaknu.

U toku su pokreti pročešljavanja i čišćenja kao i mnogobrojna postavljanja zaseda, koji se vrše u svako doba dana i noći; to su akcije istinskih i pravih protivkomunističkih bandi koje i same dejstvuju krišom i više dana uzastopno, pribegavajući lukavstvu i ratnoj varci koji su počeli davati najbolje rezultate.

I doista, na dan 7 o.m. na Planini Lom jedan vod 3 pochodne alpiske brigade smelom i iznenadnom akcijom uništio je centar veze sa posadom od 7 ustanika, dok je u šumi Spacapan, južno od Gorice, grupa od 10 karabinijera nanela jednoj bandi od oko 20 ustanika gubitke od 2 mrtva i zarobila dvojicu.

2) *Položaj kod ustanika*

- *Prisustvo ustanika*
Utvrđeno u:
 - Sv. Lucija (Čepovan OK-DS) 26/6 — ustanici.
 - Crkva Sv. Jurija (Čepovan PI-DS) 28/6 — ustanici.
 - Zavrh pri Tipani (Udine) 28/6 — Pet ustanika.
 - Korito (Čepovan PL-DR) 28/6 — 15 ustanika.
 - Planina Matajur (Kobarid LI-DV) 28/6 — 3 ustanika.
 - Grahovo ob Bači (Čepovan PL-DS) 29/6 — Ustanici nepoznate jačine.
 - Obloke (Čepovan PI-DO) 29/6 — Ustanici nepoznate jačine.
 - Kal nad Kartalom (Čepovan OK-DO) 30/6 — Ustanici.
 - Monte Capa³ (Idrija QN-DS) 30/6 — Banda nepoznate jačine.
 - Zeleznička kućica km 87+061 (Čepovan OK-DR) 30/6 — Ustanici.
 - Između Gorice i k. 97 (Gorica NI-CX) 1/7 — Ustanici.
 - Gradišće (Gorica NI-CT) 2/7 — Tri ustanika.
 - Cerkno (Idrija QM-DQ) 2/7 — Jedan ustanik.

- **Električna linija između** Doblar — Avče i Vrh (kod Kanala) 2/7 — Jedan ustanik.
- **Modreja** — Modrejce (Čepovan OK-DS) 3/7 — Jedan ustanik.
- **Brezje** (Udine) 3/7 — Tri ustanika.
- Podbela (Kobarid IH-DX) 5/7 — Dva ustanika.
- Čedad (Udine) 6/7 — ustanici.
- **Planina Mija** (Kobarid KH-DZ) 6/7 — Deset ustanika.
- Rakulik (St. Peter na Krasu RM-CR) 7/7 — Jedan ustanik.
- **Planina Mija** (Kobarid KH-DZ) 6/7 — Deset ustanika među kojima jedna žena.
- k. 625 (St. Peter na Krasu QO-CE) 7/7 — Dva ustanika.
- M. Geribole⁴ (Postojna SH-CL) 7/7 — Jedan ustanik.
- Planina Lom (Tolmin OM-DV) 7/7 — Sedam ustanika: svi poginuli.
- Suma Spacapani (Gorica NH-CS) 7/7 — Dvadeset ustanika.
- Javljenje:
- Breginj (Udine) 27/6 — Trideset ustanika.
- Malovše (kod Crniče) — Velike Zabije (Ajdovščina ON-CU-PK-CS) 28/6 — grupe ustanika.
- Sedlišče (Brdo) 28/6 — Ustanička banda.
- Mašeri (Kobarid LK-DU) 28/6 — Ustanici.
- Robedišče (Udine) — Stanovišče (Kobarid HI-EG) 29/6 — Ustanici.
- Prevoj Škofje, 29/6 — grupa ustanika.
- Idrsko (Kobarid MK-DZ) 28-29/6 — Ustanici u neutvrđenom broju.
- Logatec — Vrhnika (Monte Pietro SI-CV) 30/6 — Banda od oko 200 ustanika.
- Planina — Rakek (Postojna SK-CP-SO-CO) — Ustanici.
- Idrijska dolina — Ustanici.
- Sedlišče pri Nemah (Udine) 30/6 — Tri ustanika.
- Prangar (Tolmin QH-DQ) 30/6 — četrdeset ustanika.
- Trnovski Gozd — krajem juna oko 100 ustanika.
- Kal (Cepovan OK-DO) 1/7—10 ustanika.
- Šentviška Gora (Cepovan PM-DQ) 1/7 — ustanici.
- Tipana (Udine) 1/7 — Ustanici.
- Selo pri Crničah (Udine) 1/7 — Oko 100 ustanika.
- Monte Nischi (Udine) 1/7 — Oko 100 ustanika sa ženama i decom.
- Brezje (Udine) 1/7 — Jedan ustanik.
- Pontjak (južno od Viskorša — Udine) — Četrdeset ustanika u grupama.

* Na karti 1 :100.000 2erible (k. 636)

- Zona Idrija — Vipavska dolina, 2/7 — Ustanici u **neutvrđenju** denom broju.
- Zona Ajdovščina, 2/7 — Banda nepoznate jačine.
- Vipava (Črni Vrh — Idrija QK-CQ) — Pet, pripadnici jedne stražare.
- M. Le Čufine, 2/7 — Banda od oko 60 ustanika.
- Bukovo — Šentviška Gora — Ponikve — Vrh Obloke
- Znojile (Tolmin PO-DU) — Ustanici u prebacivanju.
- Dolina gornje Nadiže, 3/7 — Banda neutvrđene jačine.
- M. Niski Vrh, 3/7 — Šezdesetak ustanika.
- Brezje (Udine), 5/7 — Trinaest ustanika.
- Pl. Matajur (Kobarid LI-DV) 5/7 — Ustanici.
- Severno od Breginja (Udine) 5/7 — Ustanici.
- Trilan (Udine) 6/7 — Sest ustanika.
- Tisov Vrh (Črni Vrh — Idrija DL-CZ) 6/7 — Oko 200 ustanika.
- Klinje (Sv. Peter od Nadiži ML-DQ) 4/7 — Trideset ustanika.
- M. Cervi — Ješnica (St. Peter na Krasu QM-CL-QN-CL)
- Dvadeset pet ustanika.

Vesti o ustaničkoj organizaciji

— Naoružanje

— Nema nikakvih novih podataka o vrsti naoružanja. Ispitanjem ustanika Mauri Vittoria, koji se predao na dan 28 juna, proizlazi da 2 četa V brigade raspolaže sa 11 pušaka i 1 puškomitraljezom bivše jugoslovenske vojske.

Iz jednog dokumenta skorašnjeg datuma — 30 jun — zaplenjenog od ustanika, proizlazi da naoružanje III bat. V brigade iznosi: 45 pušaka, 5 mitraljeza. Ustanici nameravaju da »osvoje« eksplozivni materijal kako bi snabdели diverzantsku četu.

Obuka

— Vojna obuka je istinska i prava, politički i kulturni časovi i dalje se veoma brižljivo održavaju. U odnosima starešinstva, odozdo na gore, prave se razlike između iskusnih boraca i poznavalaca dužnosti i ostalih.

U izveštaju komande III bat. V brigade štabu Julijске operativne zone kaže se da su ljudi koji su se najviše istakli u izvođenju obuke poslati u »karavle« (stanice za vezu i relejne stanice). Ova činjenica je u vezi sa posebnom pažnjom koja se ukazuje pripadnicima »karavli«. Oni moraju da se obučavaju u poznavanju puteva, da vode dnevnik,

da ih kontrolišu posebni nadzornici komande POZ,⁵ da sa-**raduju** sa obaveštajcima na terenu. Pokrajinski i okružni komiteti moraju da izveštavaju o svim nedostacima i preduzetim merama u pogledu »karavle«. Stanice za vezu moraju takođe voditi vojne akcije protiv naših trupa i podići bolnice.

Jačina

Usled stalnih premeštanja ustanika i njihove pojave čas pojedinačno, čas podeljenih u grupe od 3—5—10 ljudi, go-
tovo nikad u potpunom sastavu, veoma je teško steći pravu sliku o jačini pojedinih jedinica.

Iz već pomenutog dokumenta, kao i ispitivanja Maura mogli su se dobiti sledeći podaci:

- III bataljon V brigade (posle odvajanja diverzantske čete u jačini od 20 ljudi) sastavljen je od dve čete sa ukupno 45 ljudi i biće pripojen brigadi.
- Proizlazi da jedna četa V brigade ima 16 boraca i 6 ljudi koji vrše snabdevanje.
- Jedinice VI udarne brigade »J. Gradnik« ovih poslednjih dana navodno su dislocirane ovako:
- Komanda u zoni Planina Prode; jedan bataljon u zoni Cerkno; jedan bataljon sa četama između Loje, Selo i Lisec.
- II bataljon V brigade »S. Gregorčič« treba da se nalazi u zoni Brezje — Viškorša (dokumenat zaplenjen u Brezjama).
- III bataljon u zoni Trnovo — Gorica (dokumenat zaplenjen u Gradišče pri Renčah 2/7 o.g.)
- I bataljon u nepoznatoj zoni, više dana u maršu od mesta PK. XIII (Gradišče pri Renčah).

3) AKTIVNOST USTANIKA

Operativna aktivnost

- Pojedinačna aktivnost. Relativno zatišje u operacijama ustanika ne treba da nas obmane. Iz najnovijih zaplenjenih dokumenata (napred pomenutih) proizlazi da se oni spremaju za veliku operativnu i diverzantsku aktivnost.
- 4 napada na električne vodove i vodovode.
- 4 napada na naše usamljene vojnike i akcije uznemiravanja na naše garnizone i kantonmane.
- 2 akcije zastrašivanja.
- 2 ubistva.
- Propagandna aktivnost ispoljila se rasturanjem letaka sub* verzivne i komunističke sadržine u Mirenu (Gorica NH-CP),

- u Moraru pri Koprivi (Gorica), u Krminu i Medani (Gorica KH-CX-LI-DF), u Vipavskoj dolini, a u Krminu vodi se - aktivna propaganda i među vojnicima.
- Jedno preletanje aviona nepoznate narodnosti.
 - 1 naš gubitak (ranjen).
 - Kod ustanika ukupno 28 gubitaka (mrtvi, ranjeni, za- robljeni).

4) KRATAK PREGLED AKCIJA NAŽIH TRUPA

— Glavne akcije u borbi protiv ustanika koje su izvršile naše trupe u vremenu od 27 juna do 8 jula jesu sledeće:

Sektor između Nadiže i Soče — Na dan 27 i 28 prošlog meseca bataljon »Tolmezzo bis«, »Gemona« i »Cividale« divizije »Julia« i bataljoni 103 i 104 puka 3 pohodne alpiske brigade, kao i bataljon »Vicenza« 9 alpiskog puka detaljno su čistili zone Kolovrat i PI. Matajur, završavajući treću fazu operativnog ciklusa koji je otpočeo na dan 18-og (o kome je javljeno u prethodnim desetodnevним izveštajima).

U Modrejcama (Cepovan OK-DS) noću uoči 5-og patrola 104 alpiskog puka otvorila je vatru na jednog ustanika koji je u čamcu prelazio Soču i ubila ga. U čamcu je nađena hrana, a kod ustanika municija i dokumenta.

Sektor između Tera i doline Učje:

Jedinice 103 i 104 alpiskog puka počev od 29-og započele su pročešljavanja i postavljanje zaseda zajedno sa akcijama XIV komande Granične straže u dol. Rezije i dolini Učje; bataljon »Gemona« div. »Julia«, koji je dislociran u zoni Viškorša (Ahten), počev od 3-eg kontrališe zonu Brezje.

Na dan 28-og u Zavrhu pri Tipani (Tarčent) jedna grupa ustanika napala je patrolu korabinijera i vojниke, kojoj je uspelo da ih natera u bekstvo ranivši sigurno dvojicu i zaplenivši 3 torbe i drugi materijal. Sledeećeg dana ustanici su ponovo izvršili napad jačim snagama, ali su opet odbačeni. Na dan 3-eg patrola bataljona »Gemona« gonila je 3 ustanika koji su u našim rukama ostavili jednu pušku, municiju i različit materijal.

Sektor Tolmin

U toku pročešljavanja na dan 7 o.m. vod komande III alpiske brigade u zoni Planina Lom (Tolmin OM-DU) sukobio se sa 7 ustanika i pobio ih. Zaplenjeno je 4 karabina, 2 pištolja, municija i razni dokumenti.

Sektor dolina Bača i Šentviška Gora: Učestalim pročešljavanjem i zasedama jedinice 102 alpiskog puka i Granične straže

kontrolišu visoravan Šentviška Gora i prilaze od doline Bače i Idrijske doline.

Na dan 28 pr. m. u zoni Korito (Cepovan PL-DR) 612 geta 102 alpiskog puka sukobila se sa grupom od 15 ustanika ubivši jednog i zarobivši dvojicu, od kojih je jedan streljan. Zaplenjeno je 5 pušaka, 1 durbin, 7 ručnih bombi i različit materijal.

Na dan 30-og u predelu M. Capa (Idrija QN-DS) jedna jedinica 102 alpiskog puka sukobila se sa ustaničkom bandom ubivši 5 ustanika. Uhapšena su četiri sumnjiva lica. Zaplenjeno je: 1 puškomitrailjez, 1 karabin, 2 pištolja, municija i razna dokumenta. Ranjen je jedan naš podoficir.

Sektor Sempas: Jedinice Vojne zone Gorica nastavljaju akcije čišćenja i pročešljavanja.

U toku čišćenja koje je u zoni Miren — Renče izvršila jedna mešovita jedinica na dan 7-og, jedna grupa od 10 kabinijera naišla je u šumi Spacapan (Gorica CS-NH) na bandu od oko 20 ustanika. U sukobu ubila je 2 ustanika i zarobila druga dva, zaplenila tri puške, ručne bombe, municiju i propagandni materijal.

Sektor Uremsko brdo: Zajedno sa akcijama koje je na teritoriji XXIII armiskog korpusa izvodila divizija »Sforzesca«, jedinice divizije »Torino« zatvorile su zonu Ravne (istočno od Vremščice).

Ostali sektori i granični pojas: Redovna aktivnost najstrožijeg nadzora na području Idrija — Vojsko. Nekoliko izviđačkih patrola preko granice u zonama XXII i XXIII zaštitnog sektora. Nije došlo do sukoba vrednih pomena.

— *Aktivnost organa javne bezbednosti*

Svuda blagovremena. U njoj su uzele učešća i potčinjene jedinice i više operacija izvedeno je posle ukazivanja od strane obaveštajnih odeljenja i grupa.

— Uhapšeno i zadržano: 73 lica.

5) DRŽANJE STANOVNJIŠTVA

Inorodno stanovništvo i dalje pomaže, obaveštava i uopšte sarađuje sa ustanicima i dosledno ispoljava veliko neprijateljstvo prema nama.

Dva počinjena ubistva veoma su uznemirila domorodačko stanovništvo. Ono smatra da su ljudi i imovina neposredno ugroženi, pa se ističe potreba za stalnom i efikasnom pomoći od strane vojnih i civilnih vlasti.

Ispitaće se okolnost pod kojim se odigralo drugo ubistvo u Logje, u provinciji Udine.

Nije više samo u pitanju rasprostranjeno prikrivanje kri-vaca, već direktno likvidiranje naših pristalica na prijavu meštana.

Ljudi sa nesumnjivom patriotskom svešću smatraju da bi, umesto što se italijansko stanovništvo drži u položaju bojažljivog iščekivanja, bolje bilo pripremiti ga duhovno i fizički za aktivno učešće u borbi protiv ustanika.

U pogledu inorodnog stanovništva treba iskoristiti protivkomunistička osećanja klera.

— *Ocena situacije*

Mada za ovih deset dana operativna aktivnost ustanika može izgledati, u odnosu na raniji period, nešto smanjena, ipak ne treba predviđati da će konačno prestati svi napadački pokušaji.

Diverzantska aktivnost počinje da se odvija po smislenom planu i na terenu su izdate direktive kako za uspostavljanje centara tako i za nastavak ofanzivnih operacija. Epicentri kako izgleda treba da budu zona severno od Gorice i naročito dolina Bače — Dolnja Tribuša i zona oko Breginja (Brezje, PI. Mija, Viskorša) sa upadima u dolinu Učje i dolinu Rezije.

Ovo se potvrđuje:

- a) — Dokumentom zaplenjenim na dan 2/7/43 u Gradišču pri Renčah, koji je pisao pol. komesar III bat. V brigade Marko štabu P.O.Z. 30/6/43. Iz toga dokumenta proizlazi kao da se diverzantski vod partizanskih snaga priključio jednoj četi sa zadatkom da pojača svoju specifičnu delatnost.
- b) — Dokumenat zaplenjen na Lom Planini (Tolmin OM-DV) na dan 7/7/43 naređuje akcije vojnog i diverzantskog značaja; postavljanje zaseda na putevima kojima noću prolaze Italijani, pucanje noću kroz prozore na sobama gde stanuju Italijani, prikradanje položaju kako bi se bombama i vatrom napale zgrade, akcije sabotaže i to: prepreke na putevima, kidanje telefonskih žica, naročito vojnih, razbijanje malih telefonskih centrala, dizanje u vazduh brvana, paljenje drvenih mostova i po mogućству diverzantske akcije velikih razmera, kao što su izbacivanja vozova iz koloseka. U ovoj novoj aktivnosti, koja je već u toku, treba istaći zadatke poverene stanicama za vezu, koji proizlaze iz naređenja komande zone od 13/6/43, zaplenjenog 3. jula u Brezje; ove stанице, pored održavanja veze sa susednim stanicama, treba da vrše i vojne akcije (napade na male patrole, likvidaciju potkazivača itd.).

— *Uopšte:* inicijativu u operacijama imaju naše trupe. Kod ustanika su, međutim, diverzantska aktivnost, napadi i akcije zastrašivanja pojačani i dobivaju opšti karakter.

Neprijatelj, zbog toga što ne može da izdrži našu nadmoćnost u broju i naoružanju, da bi umakao aktivnosti naših jedinica koje vrše čišćenje, da bi smanjio potrebe za snabdijevanjem, da bi nas prisilio na brižljiv obaveštajni i represivni nadzor, podelio se i razredio svoju aktivnost. Čekanje i prividna otsutnost partizanskih formacija u nekim zonama poznatim po svom neprijateljskom stavu prema nama mogu se smatrati kao znak bilo jednog perioda potrebnog za preuređenje potučenih jedinica, bilo perioda vršenja propagande da bi se pripremila pozadina za najširi pokret ustanika koji bi trebalo da se izvrši verovatno u periodu naše krize.

Ova prepostavka nameće se pri čitanju raspisa od 26 aprila drugovima iz O.K.K.P. za Hrvatsko Primorje: »Učinjena je pogreška slanjem vojnih lica umesto da su poslati politički ljudi. Zaboravilo se da vojska ne može postojati bez pozadine«.

GENERAL ARMISKOG KORPUSA, KOMANDANT
— L. Zannini —

Za tačnost prepisa
Pukovnik, načelnik štaba
— G. Corniani —
Corniani

Prilog I (a)

OPERATIVNA AKTIVNOST USTANIKA

- *Sv. Lucija* (Čepovan OK-DS) — 26/6 — (Ustanici su ispalili dva hica iz puške na stražu minerskog odeljenja. Brzim protivdejstvom oterani su. Nije bilo posledica).
- *Crkva Sv. Jurija* (Čepovan PI-DS) — 28/6 — (Ustanici su napali odeljenje alpinaca. Brzim protivdejstvom oterani su. Nije bilo posledica).
- *Kal* (Čepovan OK-DO) — 30/6 — (Ustanici su napali odeljenje 82 pešad. puk. Pokušaj da se zarobe nije uspeo jer su ustanici, koristeći pomrčinu, uspeli da umaknu).
- *Planina Mija* (Kobarid KH-DZ) — 6/7 — (Desetak ustanika, naoružanih jednim mitraljezom i 3 puškomitraljeza, otvorili su vatru na nekoliko građana).

Prilog I (b)

OPERATIVNA AKTIVNOST NAŠIH TRUPA

- *Zavrh pri Tipani* (Udine) — 28/6 — (Patrola karabinijera i vojnika sukobila se sa 5 ustanika, ranivši sigurno dvojicu, koji su ostavili 1 pušku, 3 planinske torbe, municiju i odeću.

Sutradan ujutro, u 2 časa, ustanici pojačani drugim elemen-tima napali su iste vojнике mnogobrojnim hicima iz vatrenog oružja, bez posledica).

- *Korito* (Cepovan PL-DR) — 28/6 — (Pošto je obaveštena 0 prisustvu 15 ustanika u zoni, 6/12 četa 102 alpiskog puka kreće na lice mesta i stupa u borbu ubivši dva i zarobivši 2 ustanika, od kojih je jednog streljala. Prikupljeno 5 pušaka, 1 durbin, 7 ručnih bombi, municija i različit materijal).
- *Planina Matajur* (Kobarid LI-DV) — 26/6 — (Jedna jedinica prilikom čišćenja primetila je 3 ustanika koja su se iz Kostne uputila prema Sužidskoj PI. '(LI-DZ). Gonjeni i obasipani hicima iz vatrenog oružja tri ustanika su pobegla).
- *Grahovo ob Baci* (Cepovan PL-DS) — 29/6 — (Jedna grupa ustanika koji dolaze iz Grahova nalazi se u prolazu kroz zonu M. Ritancia (QK-DS). Gonjena od strane naših ljudi uspela je da umakne koristeći gustu šumu i pomrčinu).
- *Monte Capa* (Idrija QN-DS) — 30/6 — (Jedna jedinica 102 alpiskog puka sukobilna se sa bandom ustanika ubivši petoricu. Uhapšena su 4 sumnjiva lica; zaplenjeno: 1 puškomitraljez, 1 karabin, 2 pištolja, municija i dokumenti. Sudeći po tragovima, banda je izgleda prešla na nemačku teritoriju. Ranjen je jedan naš podoficir).
- *Zeleznička kućica na km 87-j-061* (Cepovan OK-DR) — 30/6 — (Jedna naša patrola napala je iz zasede ustanike. Oni su odgovorili rafalima iz automatskog oružja i bacanjem bombi, a onda su pobegli. Nije bilo posledica).
- *Gradišče* (Gorica NM-CT) — 2/7 — (Vršeći pročešljavanje u šumi karabinijeri i policajci sukobili su se sa tri ustanika koji su, posle obostranog puškaranja, pobegli glavom bez obzira, ostavivši tri planinske torbe sa odećem, municijom i raznim dokumentima).
- *Cerkno* (Idrija QM-DQ) — 2/7 — (Patrola karabinijera naredila je jednom nepoznatom licu da stane, a ono je na to ispalilo dva hica iz vatrenog oružja uspevši da umakne zahvaljujući pomrčini).
- *Modrejce* (Cepovan OK-DS) — 3/7 — (Patrola 104 alpiskog puka opazila je jedan čamac na Soči koji je plovio prema Modrejcama i u njemu nekog čoveka. Kada je otvorena vatra videlo se da je ovaj čovek skočio u vodu. Trajanje je bilo bez rezultata).
- *Brezje* (Udine) — 3/7 — (Patrola bat. »Gemona«, pod voćtvom jednog oficira, naišla je na tri ustanika koji su boravili u naselju; ovi su bezglavo pobegli. Na terenu je pro-

nađeno: 1 mađarski karabin napunjen, 2 torbe, 1 taktička torba, 1 torbica za municiju sa 4 okvira i 1 ručnom bomboom, jedan pokrov za mazgu i jedna maskirana oprema, hrana, sanitetski materijal, geografske karte — jedna od njih tiče se naše zone, dva lonca i dve vojničke porcije. U 14,30 časova primećena su tri ustanika na gazu potoka Karnahta u visini sela, na putu za mesto Taponobardo).

Podbela (Kobarid IH-DX) — 5/7 — (Vojnici 103 alpiskog puka otvorili su vatru na dva ustanika, ranivši i zarobivši jednog.

Rakulik (St. Peter na Krasu RM-CK) — 6/7 — (Vojnici iz divizije »Torino« ubili su iz zasede ustanika Garioni Valentina).

PI. Mija (Kobarid KH-DZ) — 6/7 — (Jedna jedinica vršeći pročešljavanje primetila je 10 ustanika kako beže, među kojima jednu ženu. Ranila je pouzdano ženu i verovatno druge ustanike. Zaplenjeno je nekoliko dokumenata).

K. 625 (St. Peter na Krasu QO-CL) — 7/7 — (U noći jedna jedinica bacila je iz zasede bombe na 2 ustanika koji su dolazili iz Ročkog Polja; ovi su uspeli da umaknu ostavivši jednu bombu i razna dokumenta).

M. Zerible (Postojna SH-CL) — 7/7 — (Jedna jedinica ranila je iz zasede i zarobila jednog naoružanog ustanika, za koga je utvrđeno da se zove Haisna Vittorio, slikar, vlasnik kolibe u kojoj je pronađena partizanska štamparija sa ciklostilom. Verovatno je u pitanju »Terenski komesar za zonu Postojna«).

Planina Lom (Tolmin OM-DV) — 7/7 — (Jedan vod je iznenadio i uništilo, bez sopstvenih gubitaka, jednu stanicu za vezu koja se sastojala od 7 ustanika. Zaplenjeno je oružje, namirnice i razni dokumenti).

Suma Spacapan (Gorica NH-CS) — 7/7 — (Karabinijeri i vojnici iz zone Gorica iznenadili su oko 20 ustanika. U sukobu ubijena su dva ustanika, od kojih je jedan komandir čete, a drugi podoficir. Druga dvojica su ranjena i zaraobljena. Prikupljeno je oružje, municija, propagandni materijal i dokumenti).

Prilog 1 (c)

**NAPADI NA ELEKTRIČNE I TELEGRAFSKE VODOVE —
ZELEZNICKE PRUGE I VODOVODE:**

Gorica — k. 97 (Gorica NI-CX) — 1/7 — (u 23,30 časova diverzanti su eksplozivom srušili stub električnog voda visokog napona. Izvršenim čišćenjem zone uhapšena su dva lica).

- *Doblar—Avče—Vrh* — 3/7 — (Jedna patrola u zasedi kod stuba br. 32 visokog napona gonila je i ispalila nekoliko hitaca iz karabina na jedno nepoznato lice koje je vičući pobeglo u šumu prema Avčama (Sv. Peter ob Nadiži NL-DP). Odmah zatim odjeknula je jaka detonacija u blizini stuba br. 31, koji se potpuno odvojio od temelja. Linija nije prekinuta).
- *Čedad* (Udine) — 6/7 — (U noći ustanici su pokušali da se približe vodovodu. Na poziv stražara da stanu ustanici su odgovorili hicima iz vatre nog oružja. Brzim protivdejstvom naterani su u bekstvo. Nema nikakvog traga napada na vodovod).
- *Doblar — Vrh pri Kanalu* (Sv. Peter ob Nadiži MK-DQ NK-DN) — 7/7 — (Oko 21 čas nepoznata lica izvršila su akciju sabotaže eksplozivom na tri uzastopna stuba linije visokog napona. Linija funkcioniše normalno uprkos nanesenoj šteti).

Prilog I (d)

AKCIJE VAZDUHOPLOVSTVA

- *Postojna* — 29/6 — (Tri ili četiri aviona nepoznate narodnosti preleteli su zonu sa pravcem istok-zapad — na visini 2000).

**NAREDBA ZANDARMERISKOG OKRUGA KRAJ OD 10
JULA 1943 GOD. ZA REORGANIZACIJU ŽANDARMERIJE
U GORENJSKOJ U VEZI SA PREDISLOKACIJOM POLICI-
SKIH TRUPNIH JEDINICA¹**

Zandameriski okrug
Kranj na Bledu

Bled, 10 jul 1943

Predmet: Promene u organizaciji žandarmerije u Gorenjskoj usled premeštanja policiskih trupnih jedinica.
Veza: Usmeno naređenje zapovednika pol. poretka od 10. 7. 1943.

1. Promene u trupnoj policiji

a) Sledеčih dana pristiže u Gorenjsku za suzbijanje bandi 14 SS pol. puk. Jedinice ovog puka biće razmeštene kako sledi:²

Stab puka	Kamnik
132 pol. četa za vezu	"
2 voda putnih tenkova	"
I bat. Stab	Šenčur
1 četa	"
2 četa	Crnuče
3 četa	Dvorac Rutzing i Tacen
4 četa	Adrgas i Cerklje u Gorenjsko;
Pol. četa tenkovskih lovaca i vod bac. plamena Skofja Loka i dvorac Sveti Duh	
3 vod 13 čete tenkovi 2 (guseničari) Gorenja Vas u Poljan. Dolini, Trata	
Pol. topovska bater.	Sveta Valburga
II bat. Stab	Domžale
5 četa	Domžale (9 četa odlazi)
	Manastir Mala Loka
6 četa	Moravče i Dvorac Zalog
7 četa	Litija (10 četa odlazi)
8 četa	Šmartno pri Litiji (vojska odlazi)
III bat. Stab	Kamnik
10 četa	Trojane

¹ Original, umnožen na ciklostilu, nalazi se u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

² 14 SS policiski puk došao je na teritoriju Slovenije tek za vreme Šeste neprijateljske ofanzive.

9 četa	Lukovica i Krašnja
11 četa	Zgornji Tuhinj i Šmartno v Tuhinju
12 četa	Dvorac Križ
13 četa 4 vod teških tenkova i radionički vod	Litija

dobiće sledeća sedišta:

<i>II bat. 19 SS pol. puka Stab</i>	<i>Lesce</i>
Vod teških minobacača	Brezje
5 četa	»
6 četa	Tržič
7 četa	Jesenice
<i>III bat. 19 SS pol. puka Stab</i>	<i>Kranj</i>
9 četa	Skofja Loka
10 četa	Selca
11 četa	Poljane
2 žand. rez. četa (mot) Alpenland	Kranj
3 žand. rez. četa (mot) Alpenland	Kamnik
Pol. četa za posebnu upotrebu Alpenland	Radovljica
Pol. četa brd. lovaca Alpenland	Bled
Štabna četa	Bled

2. Ovim promenama kod trupne policije stvorena je mogućnost da se pojedinačne žand. stanice potpuno napuste, druge pak da se znatno smanje u svom sastavu i da se time oslobođene snage upotrebe za pojačanje ostalih službenih mesta.

a) Napustiće se žand. Stanice
Zgornji Tuhinj i
Krašnja

b) Na službenu jačinu od 10 žandarma biće smanjene:
Zand, stanica Šmartno (Toplice)

Selca
” ” Crnuče
” ” Moravče
” ” Lukovica

c) Na brojno stanje od 25 žandarma ograničava se:
Zand, stanica Šmartno v Tuhinju

d) Ostale žand. stanice na čije se područje premešta trupna policija odn. gde se ona i dosada nalazila, zadržavaju svoju sadanju jačinu.

- e) Uzimajući u obzir rashode usled otkomandovanja na kurseve, u škole i usled dugih trajnih oboljenja, merama pod stavkama, a — c biće oslobođene sledeće snage:

žand. stanica Šmartno Toplice.	1	
" " Selca	16	
" " Zgornji Tuhinj . .	15	(ostali tamo pri-
" " Šmartno v Tuhi-	7	komandovani žan-
nju	7	darmi vratiće se
" " Crnuče	3	natrag u svoje ma-
" " Moravče	14	tične stанице)
" " Lukovica	10	
" " Krašnja	22	

Zbir 88

3. Snage koje će biti slobodne raspodeljujem kako sledi

Krajinska Gora	1	Naklo	7	Mengeš	4
Podbrežje Sred.		Križ	1	Vodice	6
Vas	2	Duplje	2	Radomlje	3
Nomenj	3	Kokra	3	Vače	5
Jesenice	3	Jezersko	5		
Kamna Gorica	5	Predoslje	1		
Kovor	2	Mavčiče	2		
		Zminec-Gabrk	9		
		Javorje	3		
		Trebija	4		
		Železniki	17		

4. Prostorije za smeštaj u Zgornjem Tuhinju i Krašnji preuzeće u potpunosti trupna policija. Ukoliko ona hoće da preuzme mere obezbeđenja, imaju se ove predati uz pismenu potvrdu. Pribor koji je svojina žandarmerije, kao nameštaj, kreveti itd. ima se predati intend. stanicu Kranj odn. uz njenu saglasnost predati dalje drugim službenim mestima. Oružje, municiju i rezerve hrane preuzeće na privremeno čuvanje žand. stanice Šmartno v Tuhinju i Lukovica.

5. Ukoliko trupna policija bude od žandarmerije tražila smestaje u ostalim mestima, ima se ovim željama, koliko je god moguće, izići u susret. Ovo važi naročito za Moravče. Ali žandarmi moraju biti bezuslovno uredno smešteni. Zajedničke kuhinje imaju se bezuslovno dalje voditi.

6. Stanice ograničene na 10 žandarma su, uopšte uzev, u stanju da sprovode samo kontrolu lica i manja patroliranja u najbližoj okolini sedišta. Za patrole u udaljenim i naročito bandama zaraženim oblastima, imaju se tražiti snage od jedinica trupne policije koje su dislocirane u sedištima stаница. Naređenje u ovom smislu uslediće od zapovednika pol. poretku trupnoj policiji. Nadzornu službu sprovoditi kao i dosada.

Zand, stанице ће у свакој dobi pružiti podršku jedinicama trupne policije svojim poznavanjem mesta i ljudi.

7. O novoj raspodeli oružja uslediće za ovim jedna posebna narredba.
 8. Komandiri srezova ће smesta preduzeti pripreme za prebacivanje ljudstva. U odnosu na napuštanje prostorija za smeštaj u Selcima i delimičnog oslobođanja u Moravčama, skrećem pažnju na moje telefonsko naredenje od 10. 7. 1943.
 9. U podeli žandarmeriskih odeljenja ne nastupa nikakva promena. Jedino se sedište odeljenja u Moravčama premešta u Vače. Ali u nadležnosti žand. odeljenja Vače (ranije Moravče) ne nastupa nikakva promena.

Berger
žandarmeriski major

Dostaviti:

Komandirima žand. srezova u Radovljici, Kranju i Kamniku	
istovremeno i za sva odeljenja, sresku stanicu	
Kranj i sve područne žand. stанице	80
Int. stanicci Kranj	2

ZDA	2
---------------	---

U cilju obaveštenja s molbom na znanje

Zapovedniku pol. poretku u zgradu	1
K-dantu žand. Celovec	1
14 SS pol. puku u Kamniku	1
II i III bat. 19 SS pol. puka u Lescama i Kranju po 1	2
Intendanturi Celovec	1

Ukupno: 90

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 13 JULIA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« O BORBAMA PROTIV PARTIZANA U ZONI KOBILA NA GORJANCIMA¹

visa komanda oružanih snaga
• slovenija — dalmacija
OPERATIVNO ODELJENJE

Br. 11633
Stiglo 14 jula 1943-XXI

Datum otpreme: 13/7/1943—XXI
i u 20 časova
čas prijema: 13(7)1943 u 22
časa

Telegram

OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
ZA KOMANDU 2 ARMIJE
i na znanje
KOMANDI V ARM. KORPUSA
KOMANDI XXIII i XXIV ARM. KORPUSA

Br. 02/3690

IZVEŠTAJ OD 13 JULIA

Vesti o neprijatelju: Javljeno je o pomeranju brigade »Cankar« iz zone Kobilja (IH-CM Samobor), prema Jugorju (XR-CF Novo Mesto).

OPERATIVNA DELATNOST

Divizija »Isonzo«:

Akcija u zoni Kobile (IH-CM Samobor) sa dva specijalna bataljona dovela je do žestokih borbi na koti 687 (IH-CM) i koti 690 (ZV-CM Novo Mesto) sa jakim formacijama ustanika. Protivnik je ostavio na terenu 10 mrtvih u hrvatskoj uniformi, imao je više ranjenih, i prema izjavi stanovništva još 40 mrt-

vih. Zaplenjeno je: puškomitraljez »Breda« sa sandukom za municiju, dve puške, municija i razni materijal. Na našoj strani ranjeno je 5 pripadnika smelih i dva dobrovoljna antikomunista.

Nagnana je u bekstvo grupa ustanika u blizini Harinje Vasi (XP-BZ); jedan antikomunistički vojnik ranjen.

Akcija paljbom protiv garnizona Semič (XN-BZ) prouzrokovala je ranjavanje jednog vojnika.

Eksplozija mine na mestu kod km 104,1 (ZV-CZ) nije nanela nikakvu štetu železničkoj pruzi.

Divizija »Cacciatori»:

Dva dobrovoljca antikomunista, koji su pošli u Oblu Goricu (ZL-DE), bili su opkoljeni od ustanika i prilikom pokušaja da se probiju, jedan je bio ubijen.

Divizija »Lombardia»:

Nastavlja se čišćenje zone Bosiljevo (XT-BF Ogulin).

Artiljerija iz Jastrebarskog (OL-CD Samobor) otvorila je paljbu na zonu Krugljak (OI-CF), gde su bile koncentrisane formacije ustanika.

Pregled gubitaka u toku dana. Naši gubici: Vojska: 6 ranjenih; dobrovoljci antikomunisti: dva poginula i dva ranjena. Neprijateljski gubici 10 poginulo.

GENERAL RUGGERO

- 8 kopija
- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoćniku načelnika štaba
- 1 Obaveštajnom odeljenju
- 2 Operativnom odeljenju
- 1 Komandi Kr. karabinijera
- 1 Telegrafskom odeljenju

NAREĐENJE KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO«
OD 15 JULIA 1943 GOD. ZA ČIŠĆENJE ZONE SMUKA —
TOPLA REBER — PECKA¹

Dvostruki omot

KOMANDA PES. DIVIZIJE »ISONZO« (14-a)

— Odeljenje načelnika štaba — Operat. otsek i službe

Br. 02/4859 op. prot. Poverijivo V.P. 59, 15 jul. 1943—XXI
 16 časova —

Predmet: Akcija u zoni Topla Reber.

Komandantu 23-eg pešadiskog V.P. 59
Komandantu 98-e legije cr. koš.

i na znanje:

Komandantu diviziske pešadije
Komandantu diviziske artiljerije V.P. 59
Komandantu diviziske inženjerije

- I) — Sigurni obaveštajci javljaju da se partizanska Vrhovna komanda sa 2 bat. (oko 500 ljudi) nalazi u zoni Pečka — kota 912 (ZP-CK).²
- II) — Komanda Arm. korpusa namerava da odmah dejstvuje protiv pomenutog ljudstva sa ciljem da ga pohvata ili uništi.—
- III) — Divizija »Isonzo« dejstvovaće sa 3 bataljona:³
 - II/23-eg peš.;
 - 117-im bat. cr. koš.;
 - spec. bat. br. 3koji će biti podređeni pukovniku Pelazzi.
U akciji će učestrovati:
 - dva bataljona divizije »Cacciatori delle Alpi»;
 - jedan bat. cr. koš. grupacije »XXI Aprile«

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

² U izveštaju Jedanaestog armiskog korpusa od 17 jula 1943 god. stoji: »Divizija »Isonzo«: Očišćen predeo Smuka (ZL-CK N. Mesto) — Topla Reber (ZP-CK) — Pečka (ZP-CK). Akcija se nastavlja u pravcu Grintoveca.«

A u izveštaju iste Komande od 18 jula 1943 god.: »Divizija »Isonzo«: U zoni Pečka (ZP-CK N. Mesto) srušena je jedna baraka sa 50 kreveta i rasturenja patrola komunističke bande ...« (Originali u arhivi Vojno-istoriskog instituta 18 G-6).

koji će započeti pokret pod zapovedništvom pukovnika Morandi od Smuka (ZL-CK), sutradan u 6 časova, udarajući na kotu 912.

IV) — Naređujem:

- 1) — *117-i bat. cr. koš.*
premestiće se u toku dana u Žužemberk da bi sutra produžio preko kote 432 (ZN-CM) — kote 691 (ZN-CM — Sv. Peter (ZP-CM) na kotu 912 (ZP-CK).
Bataljon će biti pojačan raspoloživim snagama garnizona Žužemberk.
- 2) — *II/23-eg peš. i spec. bat. br. 3*
danas će dostići Stražu, a sutra će preko Podturna (ZT-CK) — kote 575 (ZR-CK) udariti na kotu 912 (ZP-CK).
- 3) — Početak pokreta od Žužemberka i od Straže, sutra 16-og tek. u 6 časova. —
- 4) — *Artiljerija:*
Komanda 6-og art. staviće na raspoloženje pukovniku Pelazzi jednu patrolu za osmatranje i vezu iz 8-e baterije u Straži.
8-a baterija biće spremna da interveniše za podršku II/23-eg peš. i spec. bat. br. 3.
- 5) — *Veze:*
radio: kao što je prikazano na priloženom grafikonu; sa avionima: jedinice će nositi sobom signalnu stanicu i individualna signalna platna.
- 6) — *Službe:*
snabdevanje i evakuacija na:
— Dvor — za 117-i bat. cr. koš.;
— Straža — za II/23-eg peš. i za spec. bat. br. 3.
Jedinice će poneti sobom:
— za dva dana suve hrane (osim individualnog sledovanja rezervne hrane);
spec. bat. br. 3 nosiće sobom redovnu kolicinu hrane;
— lično sledovanje municije i za jedinicu.

(M.P.)

ZA TAČNOST PREPISA
ppuk. nač. štaba
— G. Carli —
Carli

DIVIZISKI GENERAL
komandant
— Alessandro Maccario —

**IZVEŠTAJ KOMANDE VOJNOG SEKTORA RIBNICA OD 19
JULA 1943 GOD. KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE »ISON-
ZO« O TOKU I REZULTATIMA ČIŠĆENJA ZONE SMUKA —
TOPLA REBER — PECKA¹**

**KOMANDA 14 DIVIZIJE
OPERATIVNO ODELJENJE I SLUŽBE**

o/b 4969

br. 02/4965 21/VII-43

KOMANDA VOJNOG SEKTORA RIBNICA

Br. 988/10 sektor

V.P. 100, 19 jul 1943-XXI

Predmet: Operativna aktivnost od 15 do 18 jula.

**R
6
H**

KOMANDI PES. DIVIZIJE »ISONZO«

— Operativni otsek i službe —

KOMANDI GRUPACIJE CR. KOS. »XXI APRILE«

— Operativni otsek i službe —

i na znanje

KOMANDI PES. DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«

Operativni otsek i službe

KOMANDI PES. DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«

Dana 15 tek.

U 15 časova dobio sam sledeći šifrovani fonogram:

" " " 2993/Op. U zoni Pečka (ZP-CK) primećena je partizanska Vrhovna komanda sa dva bataljona. U cilju njenog hvatanja ili uništenja komanda XI arm. korpusa naredila je akciju u kojoj će učestvovati:

- 1) — Divizija »Isonzo« iz zone G. Straža — Toplice sa 3 bataljona.
- 2) — Grupacija »XXI Aprile« sa jednim bataljom koji će se večeras nalaziti u Smuki.

Neka Vaš puk uzme učešća sa dva bataljona koji će do večeras morati da budu u Zvirče Bataljoni 52 peš. puka i grupacija »XXI Aprile« biće pod vašim neposrednim zapovedništvom. Akcijom će upravljati general Maccario.
Potpisao general Ruggero. 14301507."

U 15,30 č. izdao sam odnosna naređenja II i III bataljonu određenim za operacije i ppukovniku Guerrizio, komandantu II bat. 1-og art. puka, koji treba da me smeni u komandi sektora Ribnica.

II bat. (razmešten na potsektoru Krško) učestvovaće bez jedne čete, koja je još zauzeta zadacima garnizona u Zagradecu, Hinju, Tržiču; III bat. (razmešten u Ribnici) učestvovaće međutim u celini, jer je već prethodnog dana bio smenjen u garnizonским zadacima od strane jedinica I bat. 52 puka.—

Polažna snaga:

- II bat. — oficira 18 vojnika 516 tovarnih grla 113
- III bat. — „ 21 „ 602 „ grla 121

Svaki bat. ima pojačanje od jednog topa od 65/17 mm.

Pošto su izvršene sve pripreme, prikupljene jedinice za obezbeđenje garnizona, podeljen drugi obrok, oko 18,30 časova bataljoni započinju pokret redovnim putem radi dostizanja Hinja.

Morao sam da odbacim mesto Zvirče, jer je potpuno bez vode.

Pređeni pravci:

- II bat.: Krška Vas — Hočevje (VO-CS) — Videm (VK-CQ)
— Kompolje (VM-CO) — Tržič (VQ-CM) — Zvirče —
Hinje (ZI-CK). — Ukupno oko 30 km. Pravac Ambrus (VS-CO) odbačen je zbog manje sigurnosti u pogledu noćnih marševa.
- III bat.: Ribnica — Dolenja Vas (VO-CF) — Makoša (VQ-CF) — Polom (VU-CK) — Hinje. — Ukupno oko 22 km naporne brdske staze, kroz gustu šumu, i preko 600 metara visinske razlike.

Taktička komanda Puka pošla je oko 18 časova kamionima iz Ribnice dostigavši Hinje u 21,30 č., pošto je u Dobrepolu izdala uputstva za koordiniranje snabdevanja hranom u toku operativnog perioda, službe evakuisanja ranjenika, i pošto se snabdela sa dovoljno municije.

Bataljon crn. koš. (major Merlini), stavljen u moju nadležnost, polazi popodne kamionima iz Kočevja u Stari Log a odatle nastavlja redovnim putem za Smuku.

Dana 16 tek.

II i III bat. posle vrlo napornog noćnog marša uz mere obezbeđenja u 5 časova dostižu Hinje.

U 7,30 č. dobio sam od komande peš. div. »Isonzo« naređenje da nastupam:

- sa dva bat. na kotu 912 (ZP-CK) prolazeći preko Smuke;
- sa jednim bat. na kotu 912 Rdeči Kamen (ZP-CK).

Odredio sam:

- Bat. cr. koš., bez komore, idući pravcem kota 889 (ZP-CK) udariće na kotu 912 Pečka;
- III bat./52 puka: dejstvujući na desnom boku bataljona »XXI Aprile«, udariće na isti objekt prolazeći preko G. Topla Reber;
- II bat./52 puka: uputiće se prema koti 912 — Rdeči Kamen prolazeći preko Krislerji — kota 897 (ZN-CK).

Bataljoni 52 peš. puka započeli su pokret u 9 časova; u 9,30 časova bat. cr. koš., raspoređen u Smuki, već se nalazio na pravcu marša.

Pokušavao sam, ali bez uspeha, da uspostavim radiovezu sa kolonom »Pelazzi«, prema pozivnim znacima koje mi je saopštila komanda peš. div. »Isonzo«.—

Oko 15 časova bat. cr. koš. i III/52-og, stupivši u dodir na koti 889 — G. Topla Reber, nastupaju prema objektu Pečka, čisteći podrobno teren; II/52-og već je bio u blizini kote 912 — Rdeči Kamen.

Pre 18 časova bataljoni su dostigli određene ciljeve stupivši u vezu (III i cr. koš.) sa kolonom »Pelazzi«.

U toku čitavog dana nije se naišlo ni na kakav trag kom. bandita niti njihovog nedavnog boravka u zoni.

Predveče su bataljoni izvršili čišćenje odnosnih zona gde su se po naređenju komande peš. div. »Isonzo« zadržali, utvrdivši se, radi prenoćenja.

Taktička komanda je ostala razmeštena u Hinju.

Zone zastanka su potpuno bez vode, zbog čega sam zahtevao da se naredi sledećeg jutra povratak u Hinje jedinica koje su već bile izložene teškim naporima (nastupale su noću i po teškom, šumovitom terenu 20 sati na 24 sata).

Dana 17 tek.

Povodom naređenja komande peš. div. »Isonzo« oko 8,30 časova bataljoni započinju pokret za povratak u zonu Hinje (II i 111/52), i Smuka (bat. cr. koš.). — Pomenute zone bile su dostignute oko 14 časova, pošto su određeni pravci bili brižljivo raščišćeni.

U 13,20 č. stigao mi je sledeći radiogram:

" " " Od Komande peš. div. »Isonzo«
Pukovniku Morandi

Predite u nadležnost grupacije »XXI Aprile« povezujući se po indeksu ABC — frekvencija 2035 sa radio-centrom pomenute komande koji će neprekidno slušati. Navodim naredenja upućeno Vama od pomenute grupacije: Br. 6365/op. Molim saopštite pukovniku Morandi da sa bataljonom cr. koš. i drugim bataljonom »Cacciatori« podje iz Starog Loga (ZL-CO) sa dve kolone u zonu Trnovec (ZN-CD) po maršruti. raščišća-a vajući sve zone između dve maršrute: prva kolona — Stari Log (ZL-CD), Trnovec, druga kolona — Stari Log, Pogled Ziben (ZN-CF), Cesta (ZL-CF), Novi Breg (ZN-CD). Trnovec! Pošto kolone stignu u Trnovec, posle obavljenog raščišćavanja vratiće se u Kočevje putem Zeljne. Molim potvrditi. General Nicchiarella. Maccario. 10001707 " " "

Pošto su se bataljoni u mojoj nadležnosti nalazili na putu za Hinje, upozorio sam komandu grupacije »XXI Aprile« da, s obzirom na vreme, u toku dana nije moguće završiti operaciju koja mi je naređena i zatražio sam ovlašćenje da je završim uzoru 18-og.

Popodne sam otišao u Smuku da bih izdao naredenja bataljonu cr. koš. u vezi sa operacijom za sledeći dan. Još iste večeri III bat. i bat. cr. koš. premeštaju se iz Ninja i Smuke u Stari Log, gde su stigli oko 20,30 č. i zaustavili se formirajući otpornu tačku.

U 21 čas kamionima iz Dobrepolja stigla je u Stari Log redovna hrana za jedan dan za III bat. 52 puka.

U toku čitavog dana, koji je protekao mirno, nije bilo nikakvih događaja niti se naišlo na trag kom. bandita. —

Dan 18 tek.

U 5 časova II bat. vrši pokret redovnim putem iz Ninja da bi otišao u Kršku Vas.

U 5 časova kamionima sam se prenestio sa taktičkom komandom iz Ninja u Stari Log, koji sam dostigao u 5,30 č. Kamioni su odmah bili poslati u Dobrepolje i Ribnicu. Taktička komanda je redovnim putem sledila pokret III bataljona/**52.**

Određeni pravci:

- leva kolona: (bat. cr. koš.) St. Log — Pogled — Ziben (NZ-CF) — Cesta (ZL-CF) — Novi Breg (ZN-CD) — Trnovec.
- desna kolona: St. Log — k. 546 (ZL-CF) — k. 569 (ZL-CD)
— Grintovec (ZI-CD) — Rigelj — Stari Breg (ZL-CD)
— Trnovec.

Pokret je bio započet u 6 časova.

Zona između gornjih pravaca bila je brižljivo raščišćena. U 12,15 č. kolone su istovremeno dostigle Trnovec (ZN-CD) posle šestočasovnog vrlo teškog marša po nesnosnoj vrućini.

Desna kolona naišla je na raskrsnici brdskih puteva kod Ugara (ZN-CF) i duž brdskog puta za Grintovec (ZL-CD) na mnogobrojne duboke prepreke koje potiču od prošle godine. Pokazalo se da su sela Grintovec, Rigelj, Rantarš (ZL-CD) i Trnovec potpuno uništена.

Medutim, raseljeno selo Stari Breg (ZL-CD) ostalo je čitavo i dobro je snabdeveno vodom. Prema tragovima koji su zatečeni u ovom poslednjem mestu smatra se da je tu boravila neka formacija, ali ne skoro.

Komandant bataljona cr. koš. (leva kolona) referisao mi je da je u Trnovecu, u blizini kote 727 (ZN-CD), primetio jednu patrolu kom. bandita koja je brzo pobegla u šumu. Isti bataljon cr. koš. zapalio je u Cesti i Zibenu (ZN-CF) nekoliko kuća u kojima je bilo traga o nedavnom prolasku kom. bandita.

Posle dvočasovnog zastanka u Trnovecu, u 14 časova bataljoni su, idući kolskim putem kota 638 (ZN-CD), Zeljne (ZI-BŽ), započeli pokret na Kočevje. — Zadatak zaštitnice preuzeo je bat. cr. koš.

Tokom čitavog puta bila je omorina. Pokret je postao još teži usled kiše koja je počela da pada kod kote 524 (ZL-BZ) pa sve do Kočevja.

U 19 časova, posle tri dana teških i besplodnih napora, u Kočevju, pod pljuskom, završio se operativni ciklus.

U 19,30 časova sa kamionima sam se vratio u Ribnicu.

Don 19 tek.

III bat. i komandna grupa vratili su se pre podne železnicom u Ribnicu koju su dostigli u 10,15 časova.—

Uprkos teškim napora kojima su bile izložene trupe, one su u potpunosti odgovorile očekivanjima dajući dokaza o visokom duhu i vanrednoj izdržljivosti u odnosu na oskudicu i napore.

PUKOVNIK KOMANDANT
— Umberto Morandi —
Morandi

(M.P.)

ZAPISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMACKIH
RUKOVODILACA, ODRŽANE 19 JULIA 1943 GOD. KOD
PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE DR
MÜLLER-HACCIUSA PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ
ŠTAJERSKOJ¹

Poverljivo

RA/A-405-Dr. Pi/Schw.

Maribor, 20 jul 1943

Zapisnik

Predmet: Štabna konferencija od 19.7.1943, 8 čas.

Pretsedava: Pretsednik pokraj, vlade Dr Müller-Haccius.

Za ustanovu: Dr Rudolf Pichler.

Voda Štajerskog otadžbinskog saveza izdao je zapovest za reorganizaciju Vermanšafta. U ovoj zapovesti se ukazuje na to da je svaki Nemac obavezan da sarađuje na unapređenju Vermanšafta i da u njemu bude aktivan.

Izyještaj o situaciji:

Pretsednik pokrajinske vlade: U poslednje dve sednice situacija se nešto zaoštrila. Zapaženi su počeci ugrožavanja naše granice od strane neke bande sa hrvatskog područja. Ali pri proceni opšte situacije ne bi smeće da nas zavaraju lokalne pojave.

Za zapovednika policije poretku, major Sager: Pored mnogih pojava bandi i pljački život, namirnica, koje ipak nisu bile češće nego što je to bilo dosad, zapažen je i jedan nov događaj, naime prepad jedne bande na našu pograničnu oblast kod Cerkija. Prema proceni jačina se kreće između 500 i 2000 ljudi. Može se uzeti da je niža cifra tačnija. Snage koje su nam u malom broju stajale na raspoloženju borile su se dobro.² Prema saopštenjima sa italijanske strane bande su pretrpele osetne gubitke. U oblasti Varaždina dejstvuje jedna hrvatska banda. Merama od strane policije postignuto je to da su bande privremeno odustale od namere da se prebacu na našu teritoriju. Od pripadnika Vermanšafta obrazovani su mnogobrojni poterni

odredi.³ Njihovom zaslugom ograničena je sloboda kretanja bande, u čemu se ona dosad osećala sigurnom.

18. jula 1943 u 2 časa i 15 minuta ujutro usled sabotaže izbačen je iz koloseka teretni voz na deonici između Grobelnog i Sentjura pri Celju. Lokomotiva i 8 vagona prevrenuli su se. *Komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti Sturmbannführer Tesennfitz:* Ja još nisam u potpunosti orijentisan o opštoj situaciji, ali mogu da kažem da se jačina bande na prostoru Varaždina kreće oko 300 do 500 ljudi.

Inženjer Charusa: Šumski radnici često neće da idu u šumu, navodno zbog ugrožavanja od strane bandi. Nedavno je izvršen pokušaj, nāravno, bez rezultata, da se ošteti novopodignuta ugljara u šumi kod Rdečeg Brega.

Voda saveza: Od Vermanšafta su dosada formirane 3 alarmne čete. Ukupno treba da se formira 30 takvih četa. Baš u sadašnjem trenutku dužnost je svakog Nemca i svakog partiskog druga da svojim držanjem služi za primer. Mi ne možemo tražiti od stanovnika Donje Štajerske bolje držanje nego što ga imamo sami. Prema naredbi fırera biće svaki član partije isključen ukoliko ne bude ispunjavao svoje obaveze, ukoliko grdi i gunda ili ukoliko bez pogovora dopusti da neko drugi grdi.

Državna železnica, državni savetnik Cercha: Usled napada kod Grobelnog 18. 7. 1943 oba koloseka su bila oštećena i tek u 16 čas. uspelo je da se na jednom koloseku uspostavi saobraćaj.

Državna pošta, Dr Fritsch: Prilikom napada bande na Cerkle napadnuta je takođe i poštanska stanica i prouzrokovana šteta od 3000 rajhsmaraka.

Sledeča štabna konferencija održaće se u ponedeljak 2 avgusta 1943 u 8 čas. pre podne, Graz-Grad, mala sala.

Za tačnost:
Schwab s.r.

Potpisao:
Dr Pichler s.r.

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
20 JULIA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O AKCIJI U ZONI TOPLICE¹

Telegram

V.P. 59, 20 jul 1943—XXI

OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/4962/op. Operativni izveštaj za 20 juli

IZMENE U DISLOKACIJI

- 1) — VIII baterija od 75/13 iz Straže (ZT-CM) za Novo Mesto.
- 2) — Spec, bataljon br. 3 pojačan jedinicama iz sastava garnizona Straže, izvršio je akciju u zoni Toplice (ZT-CK), gde je zapaženo da su se vratile jake grupe kom. bandita. U blizini naselja naše izvidnice su bile napadnute intenzivnom vatrom iz pušaka i automatskog oružja. Povodom naše odlučne akcije i manevra opkoljavanja, kom. banditi su napustili selo i pobegli. 3 kuće u Toplicama, u kojima su se prethodno nalazili kom. banditi raspoređeni za odbranu, bile su zapaljene minobacačkom paljbom; brojne detonacije su pokazale da je u njima bila skrivena municija. Nađena je municija, ručne bombe, nekoliko šlemova i razna odeća. Prema obaveštenjima prikupljenim na licu mesta, gubici kom. bandita iznose oko 15 što mrtvih što ranjenih. Mi nismo imali gubitaka.
- 3) — Noću uoči 20-og jedinica spec. bat. br. 1 izvršila je prepad iz Kostanjevice (LI-CQ) na Sv. Križ (MK-CQ). Raspšrena je uz sigurne gubitke jaka grupa kom. bandita i zarobljen je poznati Kolarič Jožef, ranije pripadnik M.V.A.C. koji je prešao partizanima.
- 4) — Garnizon Dobrnič (ZN-DE) pretražio je zonu Podlipa — Morava (ZR-CQ).
- 5) — Garnizon Rakovnik (ZV-CZ) vršio je nadzor u zoni Stani (ZV-CZ) — Debenc (ZV-CU).
- 6) — Garnizon Mirna Peč (ZT-CZ) vršio je nadzor u zonama Jablan (ZV-CQ) — Kamnje (XL-CQ).
- 7) — Jedinica garnizona Bela Cerkev (KR-CQ) pretražila je zonu Toplice (XN-CQ) — Zaloviče (XN-CS).
- 8) — Garnizon Škocjan (XT-CU) vršio je nadzor u zonama Poljane (XR-CU) — Klenovik (XR-CZ).

9) — Garnizon Žužemberk (ZN-CO) vršio je nadzor u zoni Ajdovec — V. Lipovec (ZR-CO).

PREGLED GUBITAKA

10) — Naši: Nijedan. Protivnički utvrđeni: 1 zarobljen.

General Maccario

BR. 146

IZVEŠTAJ SPECIJALNOG BATALJONA SMELIH BR. 2 KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI« OD 20 JULIA 1943 GOD. O SUKOBU SA PARTIZANIMA U DOLINI PENDIRJEVKE¹

KOMANDA SPECIJALNOG BATALJONA SMELIH BR. 2 DIVIZIJI »CACCIATORI DELLE ALPI«

Br. 1358 prot.

V.P. 100, 20 jul 1943

Predmet: Izveštaj o oružanom sukobu od 12 jula 1943 — u zoni dolina Pendirjevka, na k. 609—687 (Karta J — Novo Mesto — HI-CM) (Karta J Samobor IH-CM)

KOMANDA XI ARM. KORPUSA STAB OPERATIVNO ODELJENJE		
datum prijema	2.VII-43	
Br. 4117	Kategorija R	Klasa 2

KOMANDI XI ARM. KORPUSA
Operativno odeljenje V.P. 46
KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE
»CACCIATORI DELLE ALPI« V.P. 100
KOMANDI DIVIZISKE PESADIJE
»CACCIATORI DELLE ALPI« V.P. 100
KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE
»ISONZO« V.P. 59

1) *Zadaci postavljeni bataljonu:* U toku noći 12. jula, krenuti iz St. Jerneja u 2 ešelona (1 ešelon je specijalni bataljon br. 3) i stići u Oreševicu, sedište komande 11/24 peša-

diskog bataljona; iza vode jedne patrole M.V.A.C. — u 3.30 časova, otpočeti pokret iz Orehovice idući konjskom stazom Mihovo (ZV-CO), uz greben severo-istočno od k. 609, zauzeti zatim istu kotu.

— Uzastopce propratnom akcijom, bataljon br. 3 je morao da stigne na k. 565 konjskom stazom koja polazi od k. 233 od crkve u Orehovici (ZV-CO);

— iskušati partizanske snage u dolini Pendirjevka, ispitati pomenutu dolinu i pronaći pećinu ovde naznačenu u kojoj se nalaze namirnice, oružje i stoka komunističkih grupa.

Bataljon je podređen komandi 24 peš. puka »Isonzo«.

2) — *Tok akcije:* 12. jula u 2 časa, sledeći specijalni bataljon br. 3, bataljon počinje pokret u pravcu Orehovice i Čerovog Loga, gde stiže u 5 časova.

Iz tog mesta, formirajući kolonu za sebe, kreće se ka grebenu severo-istočno od kote 609, na čijim padinama se pret-hodnica sukobljava sa jednom komunističkom patrolom koja, davši znak za uzbunu, povlačeći se, izbegava sukob. Pokret centurija nastavlja se sigurnim merama u širem prostoru. Oko 9 sati, pošto je bataljon stigao na visinu raskrsnice konjskih staza koje polaze od Mihova i vode do k. 687 (karta Samobor IH9-CM2), bočni delovi s leve strane sukobljavaju se sa jakom grupom komunista, koji su bili sišli s kote, očigledno name-ravajući da napadnu s boka.

I centurija odlično reaguje, napadajući ručnim bombama neprijatelja koji je primoran da se povuče. Istovremeno komuništi otpočinju s jakom vatrom iz automatskog oružja iz pravca k. 687 i 609.

Centurija, uprkos jake neprijateljske reakcije, nastavlja napredovanje, potpomognuta hicima naših minobacača koji tuku pomenute kote.

Kako se ovo gornje dešava u kratkom razmaku od nekoliko minuta, istovremeno interveniše II centurija, po mom na-ređenju, i sa jednakim poletom pokušava da opkoli kotu.

Ovako raspoređeni bataljon napada odlučno i za kratko vreme jedinice savlađuju neprijatelja koji je odbačen sa kote hladnim oružjem. Neprijatelj, gonjen od strane naših patrola u dolini, ostavlja nam:

1 puškomitraljez »Breda«;

2 puške »Mauser«;

mnogo municije i raznog materijala.

Brzina akcije i delimično opkoljavanje kote koje je izvršila II centurija nisu dopustili neprijatelju da odnese sve svoje mrtve, od kojih 10 ostaju u našim rukama.

Komunisti, ugroženi odozgo, napuštaju i k. 609, sjurivši se u dolinu Pendirjevka, praćeni još dobrim delom puta hicima **naših** minobacača.

Patrole koje su vršile gonjenje naišle su u dolini na mnogobrojne krvave tragove i krvavi zavojni materijal.

Obaveštajci su izjavili da su komunisti sa sobom nosili 26 mrtvih i neodređen broj ranjenih.

3) *Habra dela:* Teren preko koga su smeli morali da trče za vreme napada bio je potpuno otkriven i bez zaštitnih položaja, tako da je broj gubitaka koje je bataljon pretrpeo ipak bio neznatan zahvaljujući velikoj odlučnosti jedinica koje su se bacile u napad uzvicima »Savoja« s neviđenom žestinom.

Mnogo oficira, podoficira, starijih vojnika i pripadnika smelih istaklo se u akciji borbenim poletom i žestinom.

Među ostalim naročito komandant I centurije poručnik Silvestri Enrico i komandant II centurije poručnik Mazzerioli Mario, p. poručnik Zecelini Bruno, p. poručnik Privileggi Iginio, komandir voda M.V.A.C. Car Antonio, stariji kaplar Messina Vincenzo, stariji kaplar Visentin Bartolo, smeli Kressevik Umberto, smeli Orlandi Silvio, kaplar Deci Angelo, milicioner A.C. Svigelj Antonio, smeli Marroni Italiano.

Naši gubici:

1 oficir ranjen	<i>Gubici naneseni neprijatelju:</i>
1 podoficir ranjen	Utvrđeno na terenu 10 mrtvih
5 smelih ranjeno	i, kako izgleda, još 26, i mnogo ranjenih.
1 milicioner A.C. ranjen.	x

(M. P.)

Komandant bataljona
(por. ARNALDO CANTU)
poručnik Arnaldo Cantu

**IZVEŠTAJ SPECIJALNOG BATALJONA BR. 2 DIVIZIJE
»CACCIATORI DELLE ALPI« OD 20 JULIA 1943 GOD. KO-
MANDI PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« O BORBI KOD
BRUSNICA¹**

KOMANDA SPECIJALNOG BATALJONA SMELIH BR. 2
Divizija »Cacciatori delle Alpi«

Br. 1361 prot.

V.P. 100 — 20 jul 1943

**KOMANDA 14 DIVIZIJE
OPERAT. OTSEK I SLUŽBE**

Br. 02/5282 op. od 12/8. 43

Predmet: Izveštaj o borbi vođenoj 15 jula 1943 na k. 334 (karta J. Novo Mesto 1:100.000 ZT-CH).—

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA	
— Operativno odelenje —	V.P. 46
KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE	
»Cacciatori delle Alpi«	V.P. 100
KOMANDI DIVIZISKE PEŠADIJE	
»Cacciatori delle Alpi«	V.P. 100
KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE	
»Isonzo«	V.P. 59

- 1) — U taktičkom pogledu bataljon je potčinjen 24 peš. puku divizije »Isonzo«.
- 2) — *Zadatak dodeljen bataljonu:* Izvršiti izviđanje u zoni G. Suhadol (Novo Mesto ZT-CM) da bi se ustanovilo eventualno prisustvo komunističkih bandita.
Pravac kojim treba nastupati: Brusnice — D. Suhadol — k. 334 — Suhadol — k. 430 — Brusnice.
- 3) — *Izvođenje akcije:* U 4 časa bataljon počinje pokret napred određenim pravcem.
Oko 5 časova, pošto je jednim osiguranim prilazom prešao preko graničnih žičanih prepreka, bataljon je napadnut od strane formacija komunističkih bandita, koji su

se nalazili u zasedi na k. 334. odakle su počeli da pucaju iz mnogobrojnih automatskih oruđa, koristeći iznad svega dominantan položaj koji su držali. Ova kota, koju su napale obuhvatom s leva dve centurije bataljona, osvojena je na juriš uz poklik »Savoja!« i bacanje bombi. I pored toga što je akcija bila vođena krajnje odlučno i veoma brzo, komunistički banditi su blagodareći karakteru zemljišta i gustoj šumi uspeli da odvuku sa sobom mrtve i ranjene. Na terenu su nađeni mnogobrojni tragovi krvi, a naši obaveštajci mogli su posle nekoliko časova da vide kojih stotinu komunističkih bandita kako prolaze u pravcu Gorjanci dolazeći iz zone G. Suhadol sa mnogobrojnim ranjenicima koje su vukli na nosilima. Po zauzimanju k. 334 bataljon se smešta na otpornoj tačci i šalje patrole da ispitaju dolinu u podnožju i naselje G. Suhadol koje je nađeno prazno.

Povratak u Brusnice bez nezgoda.

- *Dela hrabrosti:* Veličanstveno je bilo držanje bataljona, koji je, po već osvedočenoj tradiciji, čim je stupio u dodir s neprijateljem, uz gromovite ratne pokliče krenuo u napad, demoralisući, zbujući i zatim raspršujući očigledno mnogobrojnog i dobro naoružanog protivnika koji se bio utaborio na zgodnijim položajima. Naročito su se istakli potporučnik Violo Osvaldo, potporučnik Natali Mario, komandir jedne čete smelih, i Ciani Augusto, pripadnik smelih, koji je, mada ranjen u nogu, pod neprijateljskom vatrom prepuzao priličan prostor dok nije predao naređenje koje je imao da prenese jednom komandantu centurije.

Naši gubici:
1 oficir ranjen;
3 smela ranjena;
1 A.C. milicioner ranjen.

Gubici naneseni neprijatelju:
Verovatno mrtvi 10
Ranjeni 10

KOMANDANT BATALJONA
(poručnik Arnaldo Cantu)
Poruč. Arnaldo Cantu

(M. P.)

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
22 JULIA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O BORBI KOD DRGANJIH SELA¹**

Kopija telegrama

22/7/1943

OD KOMANDE DIV. »ISONZO«

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/5004. Operativni izveštaj za 22 jul.

Promena dislokacije:

- 1) Komanda diviziona 6 art. puka i 2 baterija od 100/17 iz Novog Mesta u Metliku. 2 baterija od 100/17 iz Trebnja u Metliku.
- 2) Vesti o neprijatelju: Primećen je pokret nepoznate jake formacije iz Zumberka u zonu Crmošnjice (XI-CD).
- 3) Operativna aktivnost: Jutros rano garnizon Straža (ZT-CM) i spec. bat. br. 3 izvršili su akciju na Dol. Sušica (ZV-CK), gde prema obaveštenjima treba da se nalazi formacija kom. bandita o kojoj je javljeno u informativnom izveštaju od 21-og tek., tačka 12. Raspršene su patrole kom. bandita u blizini kote 203 (ZV-CM) i 282 (ZV-CK). Naše jedinice su kod Drganjih Sela (ZV-CK) stupile u dodir sa velikom ustaničkom formacijom, za koju je utvrđeno da je I bat. brigade »Tomšič«, koju su posle žilave borbe naterale u bekstvo i progonile nanevši joj osetne gubitke. Na povratku je raspršena druga velika grupa kom. bandita u blizini kote 230 (ZV-CK). Jedan ranjeni kom. bandit, koji je zarobljen a zatim izdahnuo, izjavio je da su ustanci prilikom sukoba u Drganjim Selima imali deset mrtvih i oko 20 ranjenih. Zaplenjena je jedna puška, municija i propagandni materijal. Na našoj strani lakše su ranjena dva vojnika.
- 4) Jedinica garnizona Mirna Peč (ZV-CK) izvršila je akciju u zoni Crešnjice (XI-CS), gde je bilo primećeno prisustvo kom. bandita. Prilikom žestokog sukoba u blizini Brezja (XI-CS) jaka grupa kom. bandita raspršena je uz sigurne gubitke. Zarobljena su dva ranjena naoružana ustanika; zaplenjene su dve

puške, municija i razni materijal. Na našoj strani nije bilo gubitaka. Za vreme pretraživanja naselja Brezje i Kamnje (XL-CQ) uhapšena su tri lica koja su se ranije nalazila u bandama. U toku su proveravanja.

5) Noću uoči 22-og formacija kom. bandita otvorila je vatru na garnizon Stopiče (XP-CM). Našim brzim protivdejstvom ustanici su rasterani. Danas uzoru jedinica istog garnizona pretražila je zonu Težka Voda — Plementerk (XP-CK) — Hrib (XP-CM). U Plementerku je nađen propagandni materijal.

6) Jedinica garnizona Kostanjevica (LI-CQ) pretražila je zonu Oštare (MH-CO), Orehovec (LI-CO).

7) Garnizon Bela Cerkev (XR-CS) vršio je nadzor u zoni Toplice (XP-CQ), Zalovče (XP-CS) i Kronovo (XR-CQ), Maharovec (XN-CO).

8) Garnizon Žužemberk (ZN-CO) pregledao je šumovitu zonu Bukov Vrh (ZN-CM).

9) Garnizonu Kostanjevica predao se jedan kom. bandit bez oružja — pripadnik brigade »Cankar«.

Pregled dnevnih gubitaka: 10 naših, dva M.V.S.N. lakše ranjena.

Utvrđeni gubici protivnika: jedan kom. bandit ubijen, dva ranjena zarobljena, jedan se predao.

GENERAL MACCARIO

**IZVEŠTAJ KOMANDE SPECIJALNOG BATALJONA CRNIH
KOŠULJA BR. 3 OD 22 JULIA 1943 GOD. KOMANDI PEŠA-
DISKE DIVIZIJE »ISONZO« O BORBI KOD DONJE SUŠICE¹**

KOMANDA SPECIJALNOG BATALJONA CRNIH KOŠULJA BR. 3

G. Straža 22. 7. 1943—XXI

**KOMANDA 14. DIVIZIJE
OPERATIVNI OTSEK I SLUŽBE**

Br. 02/5034 op. od 24/7. 43

KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO«

Predmet: izveštaj o borbi kod D. Sušice (karta J-sekcija Novo Mesto)

Prema naređenju primljenom preko telefona, jutros u 5 časova bataljon, ojačan jednom formaciskom četom garnizona G. Straža, krenuo je u akciju sa ciljem: D. Sušica (ZV-CK).

Na oko 800 metara od G. Straže jedna patrola komunističkih bandita, skrivena u šumi, otvorila je žestoku vatru iz pušaka »mauser« na čelo prethodnice kolone, a onda se brzo izgubila u šumi.

Kao da su komunistički banditi bili ranije obavešteni, jer duž celog puta kojim je bataljon prolazio neprekidno je otvarana žestoka vatra iz puškomitrailjeza od strane patrola vešto skrivenih iza drveća. Samo brižljivim merama obezbeđenja bilo je moguće da se izbegnu gubici.

Kada je bataljon stigao blizu najviših koliba u selu Draganja Sela (XI-CK), ponovo je bio obasut rafalima iz puškomitrailjeza i mitraljeza.

Neprijateljski vatreni položaji bili su brzo otkriveni i učutkani preciznom vatrom minobacača 81 mm.

Pošto je nastavio put u pravcu D. Sušice, stalno obasipan puščanom i mitraljeskom vatrom, i stigao u visinu k. 317 (ZV-CK), koju je držao jedan bataljon brigade »Tone Tomšić«, bataljon je morao da zauzme borbeni poredak i da na juriš osvoji ovaj vis.

Komunistički banditi, čije su snage bile nadmoćnije od naše kolone koja je operisala, povukli su se i zauzeli busiju na okolnim visovima; no i pored toga ja sam smatrao da je u naselje D. Sušica potrebno poslati samo čete smelih, koji su, kako sam i prepostavljam, našli kuće napuštene od partizana i stanovnika ranije obaveštenih o dolasku naših jedinica neprekidnom zvonjavom sa crkava u zoni. Akcija ovih četa bila je obezbeđena ostatkom raspoloživih snaga prikladno razmeštenih na bližim kotama.

Pošto su se čete smelih po obavljenom zadatku povratile, bataljon je krenuo natrag, ali na raskršcu staza zapadno od k. 230 (ZV-CK) jedna jaka grupa partizana, njih devedesetak, nasrnula je na našu prethodnicu. Napad je bio odbijen uz znatne gubitke komunističkih bandita, dok je bataljon imao 2 ranjena legionara.

Iz iskaza jednog partizana, koji je pod oružjem i ranjen pao u naše ruke, proizlazi da su komunistički banditi ranije načuli za akciju bataljona na D. Sušicu i preduzeli potrebne mere, a da se njihovi gubici naneseni vatrom minobacača penju na desetak mrtvih i dvadesetak ranjenih.

Pomenuti partizan, pripadnik brigade »Tone Tomšić«, što se vidi iz njegovog iskaza i dokumenata koji su kod njega nađeni, ubrzo je izdahnuo usled teških rana.

Posle ovog događaja bataljon je nastavio pokret za povratak, ne nailazeći na smetnje, i u 14 časova stigao u G. Stražu.

PRIVREMENI KOMANDANT BATALJONA
— Cent. G. B. Tanas —
G. B. Tanas

OPERATIVNA ZAPOVEST KOMANDE PEŠADISKE DIVI-
ZIJE »ISONZO« OD 23 JULIA 1943 GOD. ZA OFANZIVU NA
GORJANCE¹

5018

Poverljivo — lično

KOMANDA PES. DIVIZIJE »ISONZO« (14-a)

Odeljenje nač. štaba — Operat. odelj. i službe

Br. 02/5018 op. prot. Poverljivo V. P. 59 — 23 jul 1343 — XXI

Predmet: Akcija u zoni Gajanci.

Hitno

Komandantu 52 peš. puka

Komandantu 98 legije cr. koš.

Komandantu diviziske artiljerije

Komandantu diviziske inžinjerije

Načelniku sanitarnog odelj. divizije

Načelniku div. povereništva

i na znanje:

Komandi diviziske pešadije

Komandi 23 peš. puka

Komandi 24 peš. puka

Veza akt. 02/4761 od 11-og tek.

- I) — Komandantima kolona dostavljam operativnu zapovest br. 1 (sa priloženom skicom) od Komande XI arm. korpusa, koja se odnosi na jednu akciju protiv ustaničkih formacija razmeštenih u zoni Gajanci. Predviđeno je da se akcija, koja je poverena grupacijama u mojoj nadležnosti, izvodi dva dana. — Upozoravam komandante grupacija na potrebu davanja snažnog potstrelka pokretu kolona, sa ciljem da razvode Gajanci bude dostignuto za najkraće moguće vreme, gledajući da se iskoristi iznenadenje koje će se postići akcijom vođenom prethodnog dana od strane kolona koje će se kretati sa juga prema severu.

- II) — Pod mojom nadležnošću dejstvovaće:
- a) — Grupacija »Pelazzi«, sastavljena od:
 - 11/23 peš. puka
 - 1/24 peš. puka
 - 117 bat. cr. koš.
 - jednog voda tenkova bacača plamena iz II čete
 - prateće baterije od 65/17 mm 23 peš. puka
 - III diviziona od 75/13 iz 6 art. puka: 7 i 8 baterija.
 - b) — Grupacija »Morandi«, sastavljena od:
 - 1/51 peš. puka
 - 11/52 peš. puka
 - 111/52 peš. puka
 - 105 bat. cr. koš.
 - 1 voda topova od 47/32 mm
 - 1 odeljenja od 65/17 mm
 - 1 topa od 75/18 mm
- III) — Naređenje za početak akcije biće izdato uobičajenom frazom:
»Specijalni voz polazi u časova, dana
- IV) — Svakoj koloni dodeljujem vodiča iz M.V.A.C. koji poznaju zonu, i to:
 - 6 iz formacije M.V.A.C. Stopiće za grupaciju »Pelazzi«;
 - 8 iz formacije M.V.A.C., podređene 24 peš. puku, za grupaciju »Morandi«.—
- V) — Zahtevi za intervenciju vazduhoplovstva i učešće artillerije Arm. korp. upućivaće se preko mene.—
- VI) — Komandno mesto divizije, u prvoj fazi, u St. Jerneju, počevši od 18 časova dana X.—
- VII) — Veze:
 - radio: vide se iz priloženog grafikona;
 - sa avionima: jedinice će nositi sobom:
 - prislušnu stanicu za komande grupacije
 - signalne stanice za komande bataljona
 - individualna signalna platna.
- VIII) — Upozoravam komandante grupacija na teškoće operativnog snabdevanja u toj zoni (usled oskudnosti puteva, nedostatka vode) koje zahtevaju odgovarajuće brižljive pripreme snabdevanja i evakuacije.
- a) — Do razvoda Gorjanci snabdevanja i evakuacije moraće da se vrše u St. Jerneju — Kostanjevici

za grupaciju »Morandi«; u Novom Mestu za **grupaciju** »Pelazzi«.

Preko razvoda grupacije će orijentisati snabdevanje i evakuacije na bazi Metlika, čim bude moguće koristiti put Sošice — Kordići — Rado-vica — Bušinja Vas — Metlika.

- b) — Da bi se jedinicama dala potrebna logistička samostalnost, one će nositi sobom:
 - za dva dana rezervne hrane
 - za dva dana redovne hrane
 - za dva dana stočne hrane
 - dva litra vode na svakog čoveka (osim one u čuturicama)
- e) — Eventualni zahtevi transportnih sredstava **upućivaće** se mojoj taktičkoj komandi.

DIVIZISKI GENERAL
(M. P.) komandant
— A. Maccario —
Maccario

PLAN AKCIJE GORJANCI

I) — Situacija

Ustanici (XIII hrvatska brigada i manje jedinice: oko 1500 ljudi ukupno) i njihova pozadinska organizacija, kao i komanda, raspoređeni su u četvorouglu Jugorje — Metlika — Ozalj — Petrovina — Kalje — greben Gorjanci, odnosno južna padina Gorjanci duž slovenačko-hrvatske granice. Druge manje formacije izgleda da se nalaze više na istoku (Abatova Gora — Vinji Vrh).

II) — Zemljište

U krupnim potezima poznato.—

Naročito:

- južna padina, isprepletana, delom obrađena i naseljena
 - vrlo je prikladna za odbranu;
- središnji deo severne padine skoro je neprohodan;
- dve krajnje tačke grebena (Sedlo Jugorje i Abatova Gora) prohodne su, i to prva lakše u pravcu istok-zapad, druga lakše u pravcu jug-sever.—

PLAN AKCIJE GORJANCI

I) — Raspoložive snage

»Isonzo«:
— 3 bataljona
— 1 prateća baterija
— 1 tenkovska četa
— 2 art. diviziona po 2 baterije
— 1 baterija od 149/35 mm

»Cacciatori«:
— 4 bataljona
— 1 prateća baterija
— 2 voda od 47/32 mm
— 1 tenkovska četa
— 3 art. diviziona po 2 baterije

»Lombardia«:
— 6 bataljona + jedan odred ustaša
— 2 čete od 47/32 mm
— 3 tenkovske čete
— 2 art. diviziona po 2 baterije

XI Gran. straže:

— 2 pojačana bataljona²

Sadejstvo:
— XIII ustaški³
— zatvaranje granice od strane nemačkih trupa.

II) — Zamisao akcije

- Angažovati protivnika sa juga akcijama koje će polaziti od Krašića, Ozlja i Metlike da bi se stvorio utisak jedne jedine akcije sa juga ka severu;
- zatim intervenisati brzom, iznenadnom akcijom u dve kolone koje, polazeći južno od Novog Mesta i Kostanjevice, treba da posednu greben a zatim da napadaju sa severa na jug.—

III) — Izvršne odredbe

I) Potčinjenost i sastav kolona

Taktičkoj komandi Armiskog korpusa biće potčinjene:

a) — taktička komanda divizije »Lombardia« sa 3 kolone i rezervom (specijalni bataljon br. 1 i Druga četa tenkova — bacača plamena);

— kolona »Besta«:

- III bat. 73 puka
- 2 bataljon Granične straže
- 1 četa od 47/32 mm
- 1 četa tenkova 1/31 tenkovskog puka;

- kolona »Fiordiponti«:
 - 137 legija cr. koš.
 - 54 bataljon cr. koš.
 - 2 voda od 47/32 mm;
 - kolona »Rocco«:
 - 2 bat. 74 peš. puka
 - odred ustaša
 - 2 čete tenkova I/31-og tenkovskog puka
 - 1 četa od 47/32 mm (manje 2 voda)
 - sadejstvo XIII ustaškog;
 - b) — taktička komanda divizije »Isonzo« sa dve kolone:
 - kolona »Pelazzi«:
 - 2 peš. bataljona
 - 1 bat. cr. koš.
 - 1 baterija od 75/13 mm
 - 1 prateća baterija;
 - kolona »Morandi«:
 - 3 peš. bataljona
 - 1 bat. cr. koš.
 - 2 topa od 65/17 mm
 - i 1 od 75/18 mm
 - 1 vod od 47/32 mm
 - c) Rezerva Armiskog korpusa:
 - 2 specijalna bataljona (br. 2 i br. 3)
 - 1 tenkovska četa (mehanizovana »Zara«).
- 2) *Artiljerija⁴*
 Pod zapovedništвom komandanta artiljerije XI arm. korpusa (general Fava);
- Za specifičnu podršku:*
- koloni »Besta«:
 - I bat. 6 puka od 100/17 mm
 - 65 divizion od 152/13 mm
 - baterija od 75/27 mm iz Metlike;
 - koloni »Fiordiponti«:
 - III bat. 1 puka od 75/18 mm
 - koloni »Rocco«:
 - I bat. 6 puka od 100/17 mm i III bat. 6 puka od 75/13 mm.⁵

* Dopisano olovkom sa strane: »Svi divizioni po 2 baterije, svaka diviziska baterija po 3 topa«.

{Manevarska masa

- I bat. 1 puka u Kamanje
- 184 baterija od 149/35 mm u Metlici.—

I divizion 1 art. puka iz Kamanje ima takođe zadatak da vrši zaprečne akcije na odeljku između desnog krila kolone »Bestak« i levog krila kolone »Fiordiponti« na neposredan zahtev komande XVIII grupe eskadrona, koja će slati patrole na levu obalu Kupe (tim patrolama će biti dodeljena jedna patrola za osmatranje i vezu).⁶

3) — *Pokreti za dostizanje polaznih baza*

(Detalji pokreta vide se na priloženoj skici). —

- a) — Pešadijske snage divizija »Lombardia« i »Isonzo« skoro su sve već na mestu a divizije će se postarati da se postepeno izvrše još neka manja premeštanja.—
- b) — Pešadijske snage divizije »Cacciatori« (kolona »Morandi«) dolaziće u zonu Šmarje — Kostanjevica — Sv. Križ počevši od dana x—1:
 - dva bataljona, komanda kolone, sredstva operativnog snabdevanja preko Novog Mesta (dana x—4 i x—2); — dva bataljona dolinom Save (dana x—1). Sredstva za pojačanje sa odnosnim bataljonima. — Pokretu ovih snaga prethodiće česta jasna saopštenja u kojima će se javljati o smenjivanju snaga »Isonzo« (koje čuvaju bodljikavu žicu) snagama div. »Cacciatori«. —⁷
 - c) — Dva bataljona Gran, straže doći će u Metliku dana x—2.—
 - d) — Artiljeriske jedinice će postepeno pristizati na mesta početnog rasporeda počevši od dana x—6. —

Bitno je da se što je moguće bolje prikriju pokreti severnih kolona (»Isonzo« i »Cacciatori«). —

4) — *Akcija kolona:*

- a) Uzoru dana x kolone »Lombardia« počinju pokret sa polaznih baza sa pravcima i ciljevima koji su nazačeni u priloženoj skici. —

• **Dopisano olovkom sa strane: »Za naredenje je nadležna komanda div. »Lombardia«.**

Artiljeiske intervencije na neposredno traženje komandanata kolone.

- b) Uzoru dana $x + 1$ — uz podršku artiljerije (koja se premešta za kolonom) i avijacije na ciljeve koji su se ukazali ili naslutili — kolone nastavljaju pokret ispravljajući položaje i sužavajući lagano obruč. —
- c) Oko 9 časova dana $x - j - 1$ (ili pre ili posle, prema određenoj situaciji) započinju pokret — koji treba voditi što je moguće brže — kolone »Isonzo« i »Cacciatori«, koje treba da zauzmu greben pre večeri. —
- d) U toku noći uoči $x - f - 2$ vršiti budan nadzor nad svim snagama. —
- e) Uzoru dana $x + 2$ kolone »Cacciatori« i »Isonzo« nastavljaju pokret i čiste teren sa severa na jug, krećući se u susret kolonama »Lombardia« koje kontrolišu položaje dostignute prethodnog dana. —

5) — *Avijacija*

Intervenisaće na traženje kopnenih jedinica ili komande Armiskog korpusa.

Dana $x + 1$ — u sadejstvu sa artiljerijom — tući će bliže ili udaljene ciljeve (greben Gorjanci).

IV) — Veze

- komandna mreža,
 - artiljeriska mreža,
- kojima je komanda inženjerije već dodelila 5 RFC 80 i 5 RF 3 C, vide se na priloženom grafikonu. —

V) — Komandno mesto: Metlika (TB. 8)

VI) — Službe:

- Organizacija će se načelno oslanjati na onu postojeću. —
 - Snabdevanje i evakuisanje u nadležnosti je velikih jedinica za odnosne kolone. —
 - Za snabdevanje art. municipijom nadležna je komanda artiljerije Arm. korpusa.
 - Divizija »Cacciatori« će se pobrinuti da obrazuje jednu bazu za operativno snabdevanje u Kostanjevici sa potrebnim sredstvima za prehranu kolone »Morandi« do grebena Gorjanci. Preko grebena, divizija će gledati da snabdeva kolonu iz Metlike. —
- Diviziji »Cacciatori« dodeliti kao pojačanje:
- 4 autocisterne
 - 100 buradi
 - 2 autoambulante

(Nije potrebno dodeljivanje jedinica komore, jer će divizija dobaviti stočnu vuču iz peš. pukova). —
Ostale vel. jedinice uglavnom raspolažu potrebnim sredstvima. —

Snabdevanje

- a) — *Hrana*: sobom poneti za dva dana suve hrane, kao rezervu; toplo jelo spravljati kad bude moguće;
- b) — *Municija*:
 - za pešadiju: prema nahođenju komandanta kolone a u odnosu na različite potrebe i mogućnosti;
 - za artiljeriju: dnevno sledovanje municije; komanda artiljerije će se starati za formiranje baza za dotur municije. —

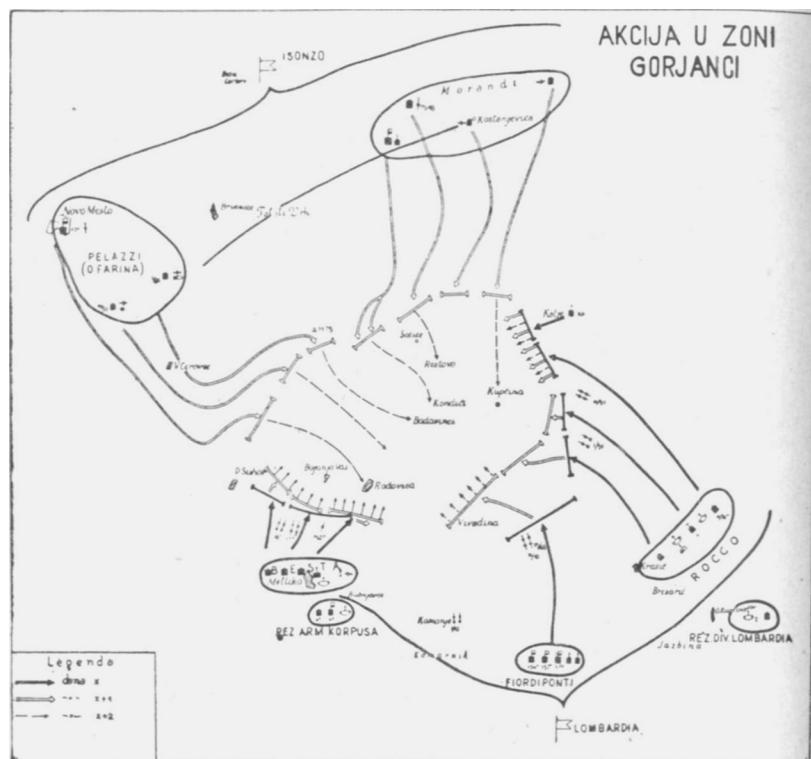
Prilog br. 1

Pokreti za dostizanje polaznih baza

(Dan x — dan 25)

- a) — *Artiljeriske jedinice*
 - dana 19 — 184 baterija od 149/35 mm (Metlika)
 - 20 — 65 divizion od 152/13 mm (Metlika)
 - „ 21 — III divizion od 75/18 mm »Cacciatori« (Ozalj)
 - 21 — I divizion od 100/17 mm »Cacciatori« (Kamanje)
 - 22 — I divizion od 100/17 mm »Isonzo« (Metlika)
- b) — *Snage div. »Cacciatori«*
 - dana 22 — 1 bat. »Cacciatori«, sredstva za operat. snabdevanje i komanda kolone preko Novog Mesta u Kostanjevicu (bataljon u Ostrog)
 - dana 23 — 1 bat. »Cacciatori« (cr. koš.) u Šmarje (preko Novog Mesta)
 - dana 24 — 2 bat. »Cacciatori« — dolinom Save u Kostanjevicu i Sv. Križ.
- \ «c) — *Snage div. »Isonzo«*
 - dana 23 i 24 razmeštaj bat. »Isonzo« između Novog Mesta — Stopiča — Hrušice.

- d) — *Snage div. »Lombardia«*
 - u danima između 20 i 24 razmeštaj sredstava div. »Lombardia« na polazne položaje.
- e) — *Snage Granične straže*
 - dana 23 — uputiti 2 bat. Gran. straže i jednu četu tenkova — bacača plamena u Metliku.
- f) — *Rezerva Armiskog korpusa*
 - dana 24 — uputiti 3 spec. bataljona i mehanizovanu četu »Zara« u Metliku (dislokacija između stanice Metlika i Kupe).

IZVEŠTAJ TAKTICKE KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 25 JULIA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O POČETKU OFANZIVE NA GORJANCE¹

Fonogram

V. P. 46, 25 jul 1943—XXI

**OD TAKTIČKE KOMANDE XI ARMISKOG KORPUSA
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

02/3911. Jutros je u zoni Gorjanci započeta akcija sa snagama »Isonzo«, »Cacciatori«, »Lombardia«, Gran. straž, uz učešće specijalnih bataljona i hrvatskih trupa.
Kolone su dostigle određene ciljeve savladavši znatan otpor u zoni Prekrižje (MK — CD), Begovo Brdo (MK — CD). Artiljerija i avijacija pružale su efikasnu podršku akciji kolona.
U toku je utvrđivanje naših i protivničkih gubitaka.
Akcija se nastavlja.

GENERAL GAMBARA

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
26 JULIA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA ŽUŽEMBERK i
DOBRNIČ¹**

Kopija telegrama

V. P. 46 26 jul 1943 —XXI

**OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

02/5080/op. Operativni izveštaj za 25—26 juli

PROMENE DISLOKACIJE

1/117 bat. cr. koš. iz Novog Mesta u Trebnje.

II/23-eg peš. puka iz Novog Mesta u Trebnje.

7 baterija III/6-og art. puka iz Novog Mesta u Trebnje.

Vod oklopnih automobila i jedan vod tenkova — bacača plamena iz Novog Mesta u Trebnje.

OPERATIVNA AKTIVNOST

Noći uoči 25-og velike formacije kom. bandita napale su garnizon Žužemberk (ZN—CO) i Dobrnič (ZP—CS), upotrebivši mnogo automatskog oružja i minobacača od 81 mm i od 45 mm i top od 17 mm. Borba u Žužemberku trajala je u toku čitavog dana 25-og i 26-og noći uoči. Jutros su patrole garnizona Žužemberk (ZN—CO) pokušale da izvrše prepad ubivši u okolini garnizona 3 kom. bandita i zaplenivši municiju i kožnu vojničku opremu. U odbrani garnizona efikasno je učestvovala avijacija. Iz Trebnja je u pomoć garnizonu poslata kolona pod zapovedništvom pukovnika Pelazzi, sastavljena od 117 bat. cr. koš., II bat. 23 peš. puka, 7 baterije 75/13, 1 voda oklopnih automobila i 1 voda tenkova — bacača plamena. Nadmoćnije ustaničke snage jako su ometale nastupanje kolone, naročito u zoni Vrhtrebro (ZP—CS). Kasno uveče kolona je dostigla Dobrnič (ZP—CS), gde se zaustavila. Jutros u 7 sati kolona je nastavila marš, ali su joj se u zoni Dobrnič (ZP—CS) suprotstavile ustaničke snage. Jedan naš oklopni automobil uništen je usled snažne eksplozije mine. Neprijatelju su naneti sigurni teški gubici koji još nisu utvrđeni. Naši gubici: 6 mrtvih, **od** kojih dva oficira, i 16 ranjenih, od kojih dva oficira.

Garnizon Orešovica (XV—CO), koji je određen za čuvanje bodljikave žice, bio je napadnut noću uoči 25-og od strane ustaničke formacije koja je potisnuta uz sigurne gubitke.

Garnizon Mirna Peč (ZV — CO) sukobio se prilikom čišćenja sa **jakom** patrolom kom. bandita u zoni Golobinjek (ZT — CQ), **Osreddek** (ZT—CQ). Na strani ustanika mrtav je **komandir** voda, a dva kom. bandita ranjena. Zaplenjena je jedna puška »Maus«, meci, fišeklje i propagandni materijal. Na našoj strani: **ranjen** 1 vojnik antikomunistika.

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

U toku noći uoči 25-og ustanici su pomoću mina prouzrokovali sledeće prekide na žel. pruzi Ljubljana — Karlovac: na km 507,800² (XL — BU), na km 63,800 (XI — CS) na km 84,700 (ZV — CS). Svi gore navedeni prekidi bili su popravljeni juče do 15 časova. Na km 5,700 (ZT — CZ) i 7,200 (XN — DE) na nekontrolisanoj pruzi Trebnje — Mokronog, ova linija još nije osposobljena. Na 5 km (XI — CM) nekontrolisane linije Novo Mesto — Straža, juče u 17 časova saobraćaj je uspostavljen. U toku noći uoči 26-og prekinuta je pruga Ljubljana — Karlovac na 70 km (XL — CK), a danas u 9,30 č. osposobljena je.

Vatrenim protivdejstvom pokretnih i stalnih grupa za zaštitu pruge ometani su i osujećeni dalji pokušaji sabotaže od strane kom. bandita. Uklonjeno je mnogo neeksplodiranih mina.

DNEVNI GUBICI

Naši: 6 mrtvih, od kojih 2 oficira, 16 ranjenih, od kojih 2 oficira. Neprijateljski utvrđeni: 4 kom. bandita ubijena, a 2 ranjena.

GENERAL MACCARIO

² Pogrešno i u originalu. Treba da stoji 57,800.

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
27 JULIA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O BORBAMA KOD ŽUŽEMBERKA¹**

Telegram

V. P. 59, 27 jul 1943—XXI

OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/5091. Operativni izveštaj za 27 jul

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — Grupacije »Morandi« i »Mancini« dostigle su uveče određene ciljeve. Jutros uzoru nastavljen je pokret raščišćavanjem zone radi dostizanja ciljeva naznačenih u telegramu o2/3913. Naišlo se na male patrole kom. bandita, koje su odmah rasterane.
- 2) — Jedinice 24 peš. puka, prilikom raščišćavanja zone G. Suhadol (XT—CM), kod kote 687 (IH—CM) sukobile su se i raspršile uz sigurne gubitke veliku formaciju kom. bandita.
- 3) — Grupacija »Pelazzi« bila je jako angažovana u zoni Dobrnič (ZP—CS) protiv ustanika raspoređenih za odbranu na koti 565 (ZN—CS) i 293 (ZP—CS), ne uspevši da otvorи sebi prolaz prema Žužemberku (ZN—CO) usled nadmoćnosti formacija kom. bandita. Kom. banditi su intenzivno napadali garnizon Žužemberk dok nisu bili odbijeni. S obzirom na situaciju formirana je grupacija »Cannata«, sastavljena od jednog bataljona cr. koš. »XXI Aprile« — 11/23 peš. puka i jedne čete lakih tenkova, koja je kasno uveče dospjela Sela pri Sumberku (ZI—CS). Jutros je nastavila pokret na Žužemberk, učestvujući u akciji kolone »Pelazzi«. Savladavši otpor jakih ustaničkih grupa između Riple i Kutna (ZL—CS) dospjela je Vratče (ZL—CS). Avijacija je ponovo uzela učešća u operacijama mitraljirajući i bombardujući naznačene ciljeve. Garnizon Žužemberk imao je 2 mrtva i 10 ranjenih, kolona »Pelazzi« 3 mrtva i 5 ranjenih, a kolona »Cannata« 1 ranjenog.

- 4) — Jedinica garnizona Straža (ZT — CM) u zaštiti radova na popravci telefonske linije sukobila se u zoni Gaberje (ZT — CM) sa grupama kom. bandita. Protivdejstvom trupa kom. banditi su rasterani uz sigurne gubitke.

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

- 5) — Noću uoči 27-og kom. banditi su pomoću mine izazvali neznatan prekid na pruzi Ljubljana — Karlovac na km 64 (XI — CF). Jutros u 7,30 č. saobraćaj je uspostavljen.

DNEVNI GUBICI

- 6) — Naši: 5 mrtvih i 15 ranjenih. Protivnički utvrđeni: nijedan.

GENERAL MACCARIO

BR. 154

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
28 JULIA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG
KORPUSA O BORBAMA NA GORJANCIMA I KOD ŽU-
ŽEMBERKA¹**

Telegram

V. P. 59, 28 jul 1943 — XXI

OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/5107/op. Izveštaj za 28 jul

IZMENE U DISLOKACIJI JEDINICA

- 1) — Jedan vod od 149/35 mm — 184 baterije Gran. straže iz Metlike u Trebnje.

OPERATIVNA AKTIVNOST

Akcija na Gorjance

- 2) — Juče 27-og grupacije »Morandi« i »Mancini« nastavile su svoje pokrete, dostigavši u 17 časova liniju: Visoče (KI — CF), Kokote (LI — CF), Zamarje (NH — CF), Sršići (KJ — CD), Magovac (KI — CS). Za vreme raščišća-

vanja grupacija »Morandi« je naterala u bekstvo nekoliko grupe kom. bandita i uništila ustaničku komandu sa telefonskom centralom; grupacija »Mancini« je u kratkim sukobima zapadno od Malinaca (IH — CF) raspršila ustaničke grupe a u Malincima uništila pozadinsku organizaciju kom. bandita, koja se sastojala od četiri zgrade uređene kao spavaonice i jedan automobil »Fiat« 1500 bez točkova. Zaplenjeno je mnogo šaržera za automatsko oružje, telefonska žica i razni materijal. Grupacija »Morandi« je u 18 časova potčinjena diviziji »Lombardia«, dok je kolona »Mancini« nastavila pokret, dostigavši u 20 časova Metliku.

Akcija na Žužemberk:

3) — Pukovnik Pelazzi sa 117 bataljonom cr. koš., organskim bataljonom »Cacciatori« i baterijom 75/13 mm, angažovanim u borbi sa nadmoćnjim ustaničkim snagama raspoređenim za odbranu na uzvišenjima oko Dobmiča (ZP — CS), a naročito na koti 293 (ZP — CS) i koti 565 (ZN — CS), nastojao je da manevriše sa svojim desnim krilom. Posle upornih borbi sa kom. banditima zauzeo je kotu 293 i jugoistočnu padinu kote 565. Ustanici su pretrpeli ogromne gubitke čije je utvrđivanje u toku. Grupacija »Cannata«, koja je noću uoči 27-og sa 11/23 peš. puka, bataljonom cr. koš. »XXI Aprile« i tenkovskom četom dostigla Sela pri Šumberku (ZI — CS), nastupala je prema Žužemberku savlađujući ustanički otpor, naročito jak između Riple i Kutna (ZN — CQ), na paraleli Reber (ZI — CQ) i koti 352 (ZN — CQ), u 15 časova je sa prethodnicom dostigla Žužemberk, dok su se ostale trupe kolone i dalje borile sa jakim ustaničkim formacijama snabdevenim sa mnogo automatskog oružja, minobacača od 81 mm i 45 mm, protivtenkovskih topova i jugoslovenskih topova od 76 mm. Čitava kolona je dostigla Žužemberk u 19 časova. Ustanicima su naneti teški gubici, koje će naknadno saopštiti, i uništeno je nekoliko baraka sa rancima i raznim materijalom. Ističem herojsko držanje garnizona Žužemberk, kao i istrajanu i odlučnu akciju pomoćnih kolona koje su, svesne važnosti poverenog im zadatka, pokazale visok duh požrtvovanja. Jutros je započeto raščišćavanje radi formiranja koridora za evakuaciju ranjenika i obezbeđenje snabdevanja Žužemberka. Ukupni gubici garnizona Žužemberk iznose 12 mrtvih i 25 ranjenih, kolona »Pelazzi«

Fasc. 5 - Indice 1943-11

DA CORANDO DIVISIONE "OBUK"

AL CORANDO DI CORANDO DIARIA

N° 02/3107 OF-/./BOLLETTINO VIGORIO 6 LUGLIO/./

PIAGGIA ALTA MIGRATORI DEL CANARIA

1°) NELLA SEZIONE 149/17 - 158° PIR. O.S.P. DA SUTLIMA A TRIBER-JW/./

ATTIVITA' OPERATIVA

ALBERGHI E RISTORANTI

2°) NELLA GIORNATA DI IEST 27/06/43 I RPT. SORPRESE DI SANCTI NICHOLAS PRO-
SCORSO LONG MOVIMENTI ADDIZIONALI DI CR. 17 ALL'INSERIMENTO /./ VISCONTI
(K1-CF) KIRKON (K1-CF) SARAJE (K1-CF) SRIU (K1-CF) MEDOVAG (K1-CF)/./
MIGRATORI MIGRATORI RPT. SORPRESE ESENTE TUTTO ALGUNI NUCLEI D.C.
DI DISTRETTO CORANDO RISERVA CON CENTRALE CALIFORNIA/./RPT. SANCHEZ
DICE CHE NEGLI SCONTI AT OVEST MALINCO (T1-CF) S'È VISTO UN CLAY IN SEL-
LE AT DESTRUTTA IN MALINCO UNA VILLETTA ACCIOTTO /./ COSTITUITA DA
QUATTRO PIANERETTI ADIBITA A RESIDENZA DI VITTURA MIL. 1500 SENZA PRO-
TEZIONE CONTRO MIGRATORI CARICATORI ARMATI AUTOMATICO /./ FILO TELEFONICO
DI MATERIALI RADIO /./ RAGGIUNGIMENTO SORPRESE CHE È STATO RIPRE-
SENTE DIVISIONE ROMANIA /./ NELL'ALTRA COLONNA S'INDICA IL COLOMBO
RAGGIUNGENDO CHE SO SUTLIMA /./

ALBERGHI E RISTORANTI

3°) SORPRESE PELAÑO CON 117° PIR. CC.RN. AT PIR. PUEBLA ALBERGO SANTANDER AT
PIR. 79/13 RAGGIUNTO DA FORZE RISERVA PROFONDAMENTE APPROVATO AT SISTE-
MA DI DEFESA SU ALTURE CIRCONSTANTI ROMERIC (2P-CF) E PARTICOLARMENTE
SU QUINTA 293 (2P-CF) AT QUINTA 295 (2P-CF) /./ HABEN CONSTATO ANOVERARE
PER LA SUA DESTRA /./ Dopo ACCIOTTO COMBATTIMENTI VIVEMENTI SANTANDER AT
DE P.O. HABEN CONSTATO QUINTA 293 AT QUINTA 295 SANTANDER (2P-CF) /./ S'È
VISTO RISERVA SUBITO PARADETTA INCENDI IN LONGO ACCIOTTO /./ S'È VISTO RISERVA
QANTO CHE NOTTE QUN 27 CON 17/23° PIR. /./ PIR. 20.RN. AT 20.RN. AT 21
OF. CARRE AVEDA RAGGIUNTO SANTANDER (2P-CF) HABEN AVARATO SU
RESIDENZE SUPERANTE' RESIDENZE RISERVA /./ PARTICOLARMENTE FORTE TRA SE-
PAS DE KUCHA (2P-CF) E SANTANDER (2P-CF) AT QUINTA 152 (2P-CF)
/./ AT QUA 15 /./ QUINTA 152 /./ SANTANDER /./ SANTANDER
SI TROVA COLONA 20.RN. /./ SANTANDER /./ SANTANDER /./ SANTANDER
RISERVA DOTATE MIGRATORI ARMATI AUTOMATICO /./ QUINTA 21 AT 23 /./ P. HABEN
CONTRO QUINTA 27 PIRADO 76 JUNGLOATO /./ SANTANDER RAGGIUNGENDO QUIN-
TA 26 AT QUA 19 /./ INFILTRI AT RISERVA QUINTA 27 /./ GRAVE PREZZA CHE
SI RISERVA PREZZA DI RISCHIUTTO ALGUNI VILLETTI AT QUINTA 27 AT
TARJO /./ SANTANDER RAGGIUNGENDO QUINTA 27 /./ SANTANDER AT LA TERRAZZA
AT QUINTA 27 ALGUNI VILLETTI DEI QUINTA 27 AT QUINTA 27 /./ SANTANDER
SANTANDER LONG AFFIDATO RISERVA SINGOLATO AT QUINTA 27 /./

9 mrtvih i 22 ranjena, kolona »Cannata« 5 mrtvih i 7 ranjenih (tu su uključeni* i gubici javljeni izveštajima za 26-i i 27-i).

- 4) — Jedinice garnizona Mirna Peč ličestvovale su u akciji na Žužemberk izvršivši sa svim raspoloživim snagama akciju u šumi Skratovica (ZT — CQ) — Globodol (ZT — CQ), gde su se sukobile sa jakim grupama kom. bandita, koje su posle žive akcije raspršili i gonili, nanevši im sigurne gubitke.
- 5) — Jedinica garnizona Straža (ZT — CM) prilikom pretraživanja zone Gaberje (ZR — CM) — Meniška Vas (ZT — CK) bila je napadnuta žestokom vatrom sa južnih padina kote 797 (ZT — CM). Našim protivdejstvom rasprešene su jake grupe kom. bandita. Nijedan gubitak.

Napadi na komunikacije

- 6) — Grupe kom. bandita izazvale su noćas kratak prekid na žel. pruzi Karlovac — Ljubljana eksplozijom mina na km 52 (XL — BS). U 8 časova saobraćaj je uspostavljen.

Ukupni gubici za vreme akcije na Žužemberk

(uključivši i one o kojima je javljeno izveštajima za 26-i i 27 i).

7) — Naši:	mrtvih 26, od kojih
	4 Kr. karab.
	9 iz Kr. vojske (od kojih 3 oficira)
	8 M. V. S. N.
	5 M. V. A. C.
ranjenih:	54, od kojih
	5 Kr. karab.
	27 iz Kr. vojske (od kojih 3 oficira)
	16 M. V. S. N. (od kojih 1 oficir)
	5 M. V. A. C.
	1 žandarm.

Protivnički: U toku je provjeravanje.

GENERAL MACCARIO

**ZAPOVEST KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO«
OD 28 JULIA 1943 GOD. ZA AKCIJU U ZONI AJDOVEC¹**

5109

Original

KOMANDA PES. DIVIZIJE »ISONZO« (14-a)

— Odeljenje nač. štaba — Operat. otsek i službe —

Hitno

Br. 02/5109 op. prot. **poverljivo** V. P. 59, 28 jul 1943 23,30 č.

Predmet: Akcija u zoni Ajdovec (ZR-CO).

R

Prilog: 1 inf. izveštaj

H

KOMANDANTU DIVIZISKE PEŠADIJE
KOMANDANTU 23 PEŠ. PUKA
KOMANDANTU SPECIJALNOG BAT. BR. 1
KOMANDANTU GARNIZONA MIRNA PEC
KOMANDANTU DIVIZISKE ARTILJERIJE
NAČELNIKU SANITETSKOG ODELJ. DIVIZIJE
NAČELNIKU DIV. POVERENIŠTVA

- 1) — Obaveštajci javljaju o prisustvu jakih formacija kom. bandita u zoni V. Lipovec (ZR-CO) — Brezova Reber (ZT-CO) — Ajdovec (ZR-CO) — Ostri Vrh (ZR-CQ). Sem toga pokazalo se da je put D. Straža (ZT-CM) — Brezova Reber (ZT-CO) prekinut brojnim preprekama, a na putu Soteska (ZR-CM) — Žužemberk (ZN-CQ) nalaze se dve duboke rupe.
- 2) — Dok trupe grupacija »Pelazzi« i »Cannata«, obezbeđujući saobraćaj na putu Trebnje (ZP-CU) — Dobrnič (ZP-CS) — Dobrava (ZP-CQ) — Žužemberg (ZN-CQ), budu sprečavale bekstvo ustaničkih formacija prema zapadu i severu, izvršiće se čišćenje zone između Krke, žel. pruge i pomenutog puta sledećim trupama:
 - a) — Grupacija »Mancini« sastavljena od:
 - 1/24 peš. puka
 - spec. bat. br. 3
 - jednog voda 65/17 mm iz 23 peš. puka

- b) — Grupacija »Di Pumbo«, sastavljena od:
 - spec. bat. br. 1
 - spec. bat. br. 2
 - jednog odeljenja 65/17 iz 23 peš. puka
- 3) — Grupacija »Mancini«, pošto železnicom dostigne Stražu (ZT-CM), operisaće pravcem V. Lipovec (ZR-CO) — Dobrava (ZP-CQ). Grupacija »Di Pumbo« operisaće od Novog Mesta pravcem Brezova Reber (ZT-CO) — Ajdovec (ZR-CO) — Dobrnič (ZP-CS). Pokret dveju grupacija počeće po mojoj zapovesti.—
- 4) — Garnizon Mirna Peč učestvovaće u akciji sa svim raspoloživim snagama, pod komandom majora Campanelli, udarajući na Kal (ZR-CQ).²
- 5) — *Artiljerija i avijacija*
Eventualne zahteve za intervenciju artiljerije iz Novog Mesta i Trebnja i avijacije upućivati preko mene.—
- 6) — *Veze*
Videti priloženi grafikon (prilog br. I)³
Sa avionima: komande kolona moći će da se povežu sa avionom pomoću stanice R 2—3; pozivni znak aviona QEP — pozivni znak antene QEP — frekvencija 1463.—
- 7) — *Službe*
U prvoj fazi prebacivanja dveju kolona vršiće se na Stražu i Novo Mesto: kada budu dostignuti ciljevi — na Trebnje. Jedinice će nositi sobom suvu hranu za tri dana, lično sledovanje municije i za jedinicu.—

DIVIZISKI GENERAL,
komandant
— Alessandro Maccario —
Maccario

(M P.)

PROGLAS KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KOR PUSA POVODOM KRALJEVOG PREUZIMANJA VRHOVNE KOMANDE NAD ITALIJANSKIM ORUŽANIM SNAGAMA¹

Drugovi XI korpusa

Naš Suveren, Nj. Vel. Kralj, učinio nam je visoku čast preuzimajući komandu nad svim oružanim snagama.

Pod njegovim svetlim voćstvom nastavlja se rat za isterivanje varvarskog osvajača i sa ciljem da se Italiji povrati njena bezbednost u međunarodnim odnosima.

Poverenjem Nj. Vel. Kralja, Maršal Badoglio je preuzeo vladu i već je preduzeo mere koje duboko menjaju politički život zemlje.

Uzvišena reč Suverena i novog Pretsednika Vlade upozorila je čitav ital. narod na ozbiljnost momenta, pozivajući ga na jedinstvo i slogu, bez optuživanja i bez lakih, kao i opasnih oduševljenja.

Mi vojnici ne treba nijednog trenutka da se prepustimo praznom razmišljanju koje može da nas odvrati od teških ratnih zadataka. Samo jedna stvarnost vlada svakom našom mišlju i potstiče našu volju: jedan deo zemljišta naše Domovine ugnjetava neprijatelj koji preti još većim rušenjem i žalošću našim gradovima i našim-domovima, našim porodicama.

Neprijatelj misli da će moći iskoristiti krizu Vlade do koje je došlo ovih dana, da bi se ostrvio na italijanski narod. **Mi**, vojnici Italije, moramo mu pokazati da bi njegova drskost mogla biti pobedena čvrstinom našeg duha, upornošću naše volje.

Drugovi XI korpusa,

Neprijatelja ne pretstavljuju samo Anglosaksonci, već svi oni koji misle da mogu da iskoriste na našu štetu kritičan momenat u kome se nalazimo. Na ovom balkanskom zemljištu **mi** treba da branimo ne samo interes već i prestiž. Setimo se **da** svaki od nas pretstavlja Italiju. Nikakva unutrašnja kriza ne može da smanji visoki ugled civilizacije koji je vezan za ovo **ime**.

Ako danas Domovina traži od svih svojih sinova jednodušnost i revnost, nama, nj"enim sinovima, ona je poverila čuvanje njene časti. Treba da budemo ponosni zbog ove privilegije te da izvučemo svu korist koju ona sadrži. Jer, kada Italiji bude dat častan mir, moraćemo jednog dana da se vratimo

svojim kućama i da mi, borci, izvojujemo pravo da ispunimo onaj zavet vezan krvlju naših poginulih, koji su verovali, čvrsto verovali u jednu veliku i slobodnu Italiju.—

BR. 157

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI« OD 1 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI JEDNAESTOG ARMISKOG KORPUSA O BORBAMA KOD SELA PRI ŠUMBERKU¹

Poverljivo

**KOMANDA PES. DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«
ODELJENJE NAC. ŠTABA
— Obavešt. otsek —**

Br. 3574/obavešt. prot. — **Poverljivo** V.P. 100, 1 avgust 1943

Predmet: Informativni izveštaj br. 212.—

Odnos: karta J. 1:100.000 — sekcija Cerknica.—

KOMANDI II ARMIJE — Obaveštajno odeljenje V.P. 10
KOMANDI XI ARM. KORPUSA — Obavešt. odelj. V.P. 46
KOMANDI PEŠ. DIVIZIJE »ISONZO« — V.P. 59
KOMANDI PEŠ. DIVIZIJE »LOMBARDIA« — V.P. 47
KOMANDI GRUPACIJE CR. KOŠ. »XXI APRILE« — V.P. 46
KOMANDI XI GRUPACIJE GRAN. STRAŽE — V.P. 46

AKTIVNOST GARNIZONA — Na dan 1 avgusta 1943.—

Sektor Borovnica

— Kom. banditi neutvrđene jačine izvršili su akciju uznemiravanja protiv položaja zaštite pruge br. 52 i 53.

Sektor Grosuplje

— Juče popodne, 31-og jula tek. god., II i III bat. 52 peš. puka započeli su akciju za deblokiranje policiske sta-

nice u Sela pri Sumberku.² Pokret gore navedenih bataljona jako su ometale znatne grupe kom. bandita iz zaseda u zoni M. Pece — Rdeči Kal i u blizini Lučarjev Kal (VU-CU). Usled pomrčine i znatnog protivničkog otpora jedinice su noć uoči 1-og tek. provele u zoni Rdeči Kal — Lučarjev Kal.

Danas uzoru nastavljen je pokret u sadejstvu sa CV bat. cr. koš. i 1/51 peš. puka koji su dolazili iz Stične odnosno Radohove Vasi. Akcija je još uvek u toku. Naši gubici: jedan oficir mrtav; ranjen jedan podoficir i dva vojnika.

Neprijateljski gubici nisu utvrđeni.—

Sektor Ribnica

— Odeljenje M.V.A.C. iz Dolenje Vasi izdržalo je noć uoči 1-og tek. u blizini Prigorice (VO-CF) sukob sa jakom grupom kom. bandita ne pretrpevši gubitke.—

VESTI O USTANICIMA

Borovnica

- a) — Pouzdan izvor javlja da se u zoni Koren (SR-DE) nalazi oko 100 dobro naoružanih i opremljenih ustanika, koji dolazi iz Dolske oblasti.
Navodno vrše propagandu nacionalnog karaktera šireći alarmantne vesti u pogledu događaja u Sloveniji: tvrde da su mnoge formacije M.V.A.C. iz okoline Ljubljane (Dobrava — Brezovica, itd.) bile razoružane.
Sem toga, šire vesti internacionalnog karaktera o tekućim događajima u Nemačkoj i u Italiji i o dolasku ruske vojske na Balkan.
- b) — Neproveren izvor javlja o prisustvu grupa kom. bandita u zoni Pokojišće — Padež (TN-CS).
Vrši se proveravanje.

Ribnica

- a) — Pouzdan, neproveren izvor javlja da je noću uoči 31-og jula oko 600 kom. bandita prešlo prugu južno od uporednika Rakitnica (VO-CD) idući u pravcu Jelenovog Zleba (VQ-CO).
Smatra se da je reč o preostalim jedinicama brigade »Matija Gubec«, koje se nalaze u pokretu sa ciljem da se pripove drugim bataljonima, koji su već bili primećeni u pomenutoj zoni (vidi inf. izveštaj br. 208 od 28 jula tek. god.).—

- b) — Pouzdan, neproveren izvor javlja da kom. banditi koji su sada razmešteni na Velikoj Gori (VK-VM/CD-CF), čija je snaga poznata, pripremaju napad na Ribnicu.—
- c) — Pouzdani izvorijavljaju da je oko 50 kom. bandita stiglo noću uoči 31-og jula tek. god. u Kitni Vrh (VU-CS). Verovatno je reč o ljudstvu koje su uputile formacije razmeštene u zoni Lučarjev Kal (VO-CD) — Orlaka (ZI-CS).—

Grosuplje

- Na dan 31-og jula tek. god. bilo je zapaženo mnogo izvidnica kom. bandita u okolini uporišta Sela pri Sumberku (ZI-CS); glavnina ustaničkih snaga, procenjenih bar na 2000 naoružanih, nalazi se koncentrisana između Orlake i G. Šumberka (ZI-CS).
- Naoružano ljudstvo neutvrđenog broja nalazi se u Srebotnicama (ZI-CS); druge grupe bile su primećene duž brdske staze istočno od Trnovice (ZI-CU), koje su između ostalog tražile obaveštenja od nekih civila o putu za Dob (ZI-CU).

Potvrda prethodnih obaveštenja u pogledu obima i dislokacije ustaničkih snaga, koje, kao što je poznato, pretstavljaju glavninu brigada »Tone Tomšić«, »Ljubo Šcerer«, »Ivan Cankar« pojačane hrvatskim ljudstvom i snažnim grupama koje dolaze iz Nemačke Slovenij'e.—

POLITIČKE VESTI

Ljubljana

- a) — Nedavni poznati politički događaji u Italiji ostavili su povoljan utisak na slovenačke intelektualce:
 - zato što je fašistički režim uvek bio smatrani najoštrijim neprijateljem slobode naroda i onih demokratskih ideala koji su tako dragi Slovencima;
 - zato što se gaji nada da će se promeniti naša politika u odnosu na Nemačku. Izgleda da stanovništvo iznad svega želi ovo.
- Poverljivi izvori jednodušno izveštavaju da bi u slučaju promene politike u odnosu na nacional-socijalizam, ogromna većina izmenila svoj nepoverljivi i neprijateljski stav prema nama.
- b) — Stanovništvo jednodušno veruje da će nemačke trupe uskoro ući u Ljubljano i najrazličitije vesti kruže u pogledu nastojanja nemačkih snaga da se koncentrišu u blizini granice.

Među stanovništvom vlada veliki strah zbog mogućnosti nemačke invazije; u krugovima O.F. poziva se ne na borbu protiv Nemaca, već na formiranje pete kolone u njihovu korist a protiv Italijana.

Grosuplje

— Vest o padu fašističke vlade izazvala je veliku radost među partizanima: ne misle da zbog toga prekinu neprijateljstva protiv okupatora.

Kruži vest da je u Ljubljani već sve spremno za pre-vrat i za »likvidaciju« oko 20.000 civila — pristalica Italijana ili Bele garde. U krugovima pripadnika M.V.A.C. vlada velika zabrinutost: plaše se našeg odlaska, dolaska Nemaca i partizanske akcije.—

VESTI O CIVILNIM POSLOVIMA

Ljubljana

— Među merama nove italijanske vlade, ona u pogledu političkih osuđenika imala je neposrednog odjeka među ljubljanskim stanovništvom: raširila se vest da su internirani Slovenci već oslobođeni i vraćaju se u Sloveniju čak i »peške«, a ispoljilo se iznenadenje zašto »nisu odmah oslobođeni i ljubljanski zatvorenici.«

Ribnica

— Stanovništvo nekih garnizona sektora, smatrajući da će kom. banditi iz obližnjih zona izvršiti racije velikih razmara, počelo je da sklanja stoku pri kantonmanima M.V.A.C.—

RAZNO

Borovnica

- a) — Noću uoči 30-og jula kom. banditi su ispalili nekoliko hitaca na uporište kasarne M.V.A.C. u Brezovici (TP-CU).
- b) — U zoni Hrib (TS-CZ) bili su nađeni propagandni leci sa sledećim parolama:

»Ziveo Sovjetski Savez, koji brani sve potlačene narode i radni narod celog sveta«;

»Pozivamo omladinu Sovjetskog Saveza u borbu protiv ugnjatača malih naroda«; »Omladino, izadi iz G.I.L.³ i seti se da si slovenačka«; »Ziveo Vrhovni komandant herojske jugoslovenske partizanske vojske, drug Tito«.

Grosuplje

- 3) — Noću uoči 30-og jula tek. god. tri patrole kom. bandita naoružane samo puškom, izvršile su paljbu u cilju uzne-piiravanja garnizona Senturje (US-CU) pucajući od Male Vasi, Goričice (US-CU) i Tabora (VH-CU).
Kasno popodne 31-og jula paljba je ponovljena.—
Verovatno je u pitanju isto ljudstvo koje je za-duženo da utvrdi jačinu tog garnizona.—
- b) — 30-og jula tek. god. u Orlaki (ZI-CS) bilo je sašiveno mnogo ital. uniformi.

GENERAL PRIVREMENI KOMANDANT
— L. Maggiore Perni —

Za tačnost prepisa
Ppuk. nač. štaba
(E. Formichi)
Formichi

(M.P.)

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 2 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O BORBAMA KOD SELA PRI ŠUMBERKU¹

Pisani telegram

V.P. 10, 3 avgusta 1943 — XXI
čas. 0010

OD KOMANDE XI ARMISKOG KORPUSA	<i>8 kopija</i>
KOMANDI 2 ARMIJE — OPERATIVNO	1 Ekselenciji
i na znanje	1 Načelniku štaba
KOMANDI V ARMISKOG KORPUSA	1 Zam. načel. štaba
KOMANDI XXIII ARMISKOG	2 Operativnom
KORPUSA	odeljenju
XXIV ARMISKOM KORPUSU	1 Kr. karabinijerima
KOMANDA 2 ARMIJE	1 Obaveštajnom
OPERATIVNO ODELJENJE	odeljenju
Br. 12978	1 Odeljenju
Stiglo 3 avgusta 1943	telekomunikacija

Br. 02/4125/0p.

IZVESTAJ DANA 2 AVGUSTA 1943

Operativna aktivnost — divizija »Isonzo«:

Učestvujući u akciji divizije »Cacciatori« u zoni Sela **pri Šumberku** (ZI-CS Novo Mesto) jedinice divizije »Isonzo« vodile su borbe u blizini Lisece (ZM-CS).

Naši gubici: 2 mrtva, 2 ranjena, 1 nestao. U toku čišćenja zone Žužemberk (ZL-CO), Dobrnič (ZP-CS) pokopano je mnogo leševa ustanika već spomenutih u izveštaju od 31 jula.

Patrola M.V.A.C. iz Čateža (ZH-DE) bila je, pri izviđanju, napadnuta kod Zaplaza (ZN-DE). 1 dobrovoljac poginuo. **Izgubljen** 1 puškomitraljez »Škoda«. Osućećeni pokušaji **sabotaže** na pruzi između 55 i 56 kilometara (XN-BZ).

Divizija »Cacciatori«:

Jedinice koje operišu u zoni Sela pri Šumberku naišle **su** juče 1 avgusta na žilav otpor. Danas 2 t.m. nastavljeno je na-predovanje čisteći zonu.

Neprijateljski položaji žestoko su tučeni vatrom iz baterija i avijacijom koja je uzastopno intervenisala zasipajući uspešno malim bombama i mitraljirajući. Dosada je na terenu izbrojano 102 leša ustanika.

Jedan zarobljeni ustanik streljan je. Naši gubici: poginuli: jedan oficir (poručnik Genovesi Alfredo), 7 vojnika, 1 pripadnik M.V.A.C.; ranjeno 16 vojnika i 3 pripadnika M.V.A.C.

U blizini Dolenje Vasi (TN-DL, Ljubljana) pronađena jedna puška.

U zoni Smrjene (UQ-CZ, Cerknica) kratak sukob između M.A.V.C. i ustaničke patrole.

Noću 2-og napad bez posledica na otpornu tačku Selo pri Sv. Pavlu (ZI-CZ) i na mala utvrđenja između St. Vida (VU-CZ) i Radohove Vasi (ZI-CZ).

Divizija »Lombardia«:

U akciji uz nemiravanja na hrvatski odred u Stativama (MH-BN Samobor) ustanici su imali 4 poginula i 7 ranjenih.

Osujećeni su pokušaji sabotaže na pruzi između Duge Rese i Zeleznjaka (NH-BH). Pronađeno 11 eksplozivnih kutija engleskog porekla.

Još jedan pokušaj prekida pruge osujećen je na 43 kilometru (XR-BU).

XI grupacija Granične straže:

Jedna formacija M.V.A.C. iz St. Jošta (SP-DH) zarobila je 2 obaveštajca za kojima se već dugo traga.

Aktivnost vazduhoplovstva:

Na dan 31. jula i 2 avgusta vazduhoplovstvo je izvršilo mnogobrojne akcije obasipajući malim bombama i mitraljirajući ustanike, tesno sarađujući sa trupama div. »Cacciatori« u blizini Sela pri Sumberku, znatno doprinevši postignutim uspesima.

Pregled gubitaka u toku dana: naši: 10 mrtvih, među kojima 1 oficir Kr. vojske, 3 pripadnika M.V.A.C.; ranjeno 18 pripadnika Kr. vojske, 3 pripadnika M.V.A.C. i 1 nestao. Neprijatelj: 106 mrtvih, 7 ranjenih i 3 zarobljena.

General Gambara

**ZAPOVEST ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 2 AVGUSTA 1943 GOD. ZA POHVALU SEDME
ČETE DEVETNAESTOG POLICISKOG PUKA¹**

Zapovednik policije poretnka
A l p e n l a n d
— Komandno mesto Bled —

Bled, 2. 8. 1943

Vanredna *zapovest*

7 četa 19 SS policiskog puka, pod voćtvom kapetana zaštitne policije Engelbrechta, mnogo je doprinela lepim uspešima pri uništavanju bandi tokom poslednjih sedmica.

Četa je

- a) 29.6.43 u akciji na Kahlkogel² zarobila 15 bandita;
- b) 3.7. 43 u akciji na Pokljuki ubila 6 i zarobila 16 bandita;
- c) 6.7.43 dovela natrag većinu zatvorenika odvedenih iz Begunja,
- d) 23.7.43 u izviđačkoj akciji ubila 3 bandita, zaplenila 2 laka mitraljeza, 6 pušaka, mnogo municije i ostale opreme.

Ovaj lepi uspeh čete može se pripisati samo inicijativi oficira, podoficira i vojnika.

Odajem posebno priznanje kapetanu zaštitne policije Engelbrechtu, pojedinim podoficirima i vojnicima 7 čete 19 SS puka.

Brenner
generalmajor i zapovednik

Raspodeljiva: — T —

Zandarmeriski srez Trbovlje
Stiglo 6 avg. 1943
Zavedeno —
Br. prot. 31629 Prilozi —

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

² Na karti 1 : 100.000 ovo mesto nije nađeno.

³ Potpis nečitak

**IZVEŠTAJ KARABINUERSKE STANICE TREBNJE OD 2
AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE
»ISONZO« O NAPADU PARTIZANA NA GARNIZON SELA
PRI ŠUMBERKU¹**

**XIV MOBILISANI BATALJON KRALJEVSKIH KARABINIJERA
STANICA TREBNJE**

Br. 1/168 prot. poverljivo

Trebnje, 2 avgust 1943

**KOMANDA 14 DIVIZIJE
OPERAT. OTSEK I SLUŽBE**

Br. 02/5288 op. 2/8. 43

Predmet: Napad na garnizon Sela pri Šumberku. — Obaveštenje

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA	V.P. 46
VISOKOM KOMESARIJATU PROVINCije	LJUBLJANA
KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO«	V.P. 59
KRALJEVSKOJ KVESTURI	LJUBLJANA
VOJNOM RATNOM SUDU — ODELJENJE ZA	LJUBLJANU
KOMANDI KR. KARAB. 2 ARMIJE	V.P. 10
KOMANDI KR. KARAB. VIII ARMIJE	V.P. 170
KOMANDI VOJNOG GARNIZONA	SEDIŠTE
CIVILNOM KOMESARIJATU U	NOVOM MESTU
KOMANDI XIV MOBILISANOG BATALJONA	
KR. KARABINIJERA	V.P. 110
KOMANDI CETE KR. KARABINIJERA	NOVO MESTO
i na znanje	
KOMANDI LEGIJE KR. KARAB.	TRST
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	TRST
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	PULA
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	RIJEKA
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	GORICA

oOo

Počev od 22 časa 30 ov. m. do 4,30 č. 31-og ustanici u
znatnom broju, uz podršku 2 protivtenkovska topa i minoba-

cača, pored mnogobrojnog automatskog oružja, izvršili su žestok napad na garnizon Sela pri Sumberku (karta J Novo Mesto ZL-CS).—

Mada su na nekim mestima uspeli da presekaju žičane preke, napadači su bili zadržani energičnim protivdejstvom posade garnizona.

Dok je o komunistima javljeno da su pretrpeli ogromne gubitke u ljudstvu, naše trupe nisu imale gubitaka.

Potporučnik komandant
(Manlio Zuarو)
(M.P.) Zuarо

BR, 161

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD 2 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI SELA PRI ŠUMBERKU¹

Telegram

V.P. 59, 2 avgusta 1943

**OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA**

Br. 02/5230. Operativni izveštaj za 2 avgust

VESTI O NEPRIJATELJU

- 1)— Primećen je dolazak XIII hrvatske brigade iz zone Črmošnjice (ZV-CD) — Mavrlen (XI-IS) u zonu Zumberak. Primećen je dolazak nepoznate slovenačke formacije u zonu Ajdovec (ZR-CO).

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 2)— Juče su 117 jurišni bataljon i spec, bataljoni br. 1 i br. 2 izvršili zatvaranje severo-zapadnog fronta duž pravca Trebnje (ZP-CU) — Dobrič (ZP-CS) — Žužemberk (XL-CO), učestvujući na taj način u operaciji divizije »Cacciatori« u zoni Sela pri Sumberku. Spec, bataljon br. 1 sukobio se sa formacijom kom. bandita u blizini

Lisec — Kamenje (ZN-CS). Posle duže borbe ustanici su raspršeni i progonjeni. Na našoj strani 2 mrtva, 2 ranjena i 1 nestao.

- 3)— Jutros je grupacija »Pelazzi«, sastavljena od 117 jurišnog bataljona — specijalnih bataljona br. 1 i 2 i jednog voda od 75/13 mm započela pokret od Trebnja da bi dejstvovala u prilog jedinica divizije »Cacciatori« koje operišu u zoni Sela pri Šumberku (ZT-CS). Dostignut je Krušni Vrh i Rožempelj (ZN-CU). Pokret se nastavlja. Izgled da su u toku noći ustanici napustili zonu.
- 4)— Patrola M.V.A.C. garnizona Čatež (ZN-DE) bila je napadnuta u Zaplazu (ZN-DE) od strane jake formacije kom. bandita ručnim bombama i mitraljezima. Ubijen je 1 M.V.A.C. nosilac oružja, a puškomitraljez »Škoda« izgubljen je. Pojačanje koje je stiglo iz Čateža oslobođilo je opkoljenu patrolu.
- 5)— Juče popodne jedinica garnizona Dobrnič (ZP-CS) našla je u blizini kote 565 (ZN-CS) i 293 (ZP-CS) 6 leševa kom. bandita. Još tri leša nađena su kod Vrhtrebna (ZR-CS). Prema daljim obaveštenjima prikupljenim od civila proizlazi da se u dolini Dobrave (ZP-CQ) nalazi još mnogo leševa kom. bandita. Sem toga u pomenutoj zoni su nađene dve velike rake. Biće upućena jedinica radi utvrđivanja broja sahranjenih.

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

- 6)— Noću uoči 2-og brzom intervencijom naših jedinica u službi zaštite pruge osuđeni su pokušaji kom. bandita da izvrše sabotažu na žel. pruzi u blizini km 55,5 i 56,1.

DNEVNI GUBICI

- 7)— Naši: 3 mrtva, od kojih 2 iz Kr. vojske i 1 M.V.A.C., ranjena 2 iz Kr. vojske, nestao 1 iz Kr. vojske. Protivnički: 9 mrtvih.

GENERAL MACCARIO

ZAPISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMAČKIH
RUKOVODILACA, ODRŽANE 2 AVGUSTA 1943 GOD. KOD
PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE DR
MÜLLER-HACCIUSA PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ
ŠTAJERSKOJ¹

Maribor, 3 avgust 1943

RA/A-405 Dr.Pi.Hai.

Poverljivo!

Zapisnik.

Predmet: Štabna konferencija od 2 avgusta 1943 u 8 čas.

Pretsedava: Pretsednik pokrajinske vlade Dr Müller-Haccius

Za ustavovu: Dr Rudolf Pichler

Izveštaj o situaciji:

Komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti, SS-Sturmbannführer Tesennfritz:

U Donjoj Štajerskoj jača banditizam prema političkim prilikama. Bande se uzdržavaju od prinudnih regrutacija pošto imaju verovatno dovoljno dobrovoljaca i pošto su došle do saznanja da je prisilna saradnja opasna. Bande su raspoređene u 4 zone. 1 zona obuhvata teritoriju koja je okupirana od Italijana, 2 zona Gorenjsku, 3 zona Primorje i 4 zona Donju Štajersku. U svakoj zoni postoje terenske bande koje su vezane za područje i pokretne brigade koje se u slučaju potrebe mogu poslati na bilo koje područje. Brigade broje 600—800 ljudi naoružanih teškim i lakin mitraljezima, automatima i ručnim bombama. Ukupan broj terenaca u Donjoj Štajerskoj iznosi oko 300 ljudi, od toga se nalazi na Pohorju oko 80, u Mozirju 40, Dobrovljama 50. Pojavio se takozvani Kranjčev bataljon, koji verovatno napada i železničku prugu. Pre kratkog vremena ubijene su 2 žene i dete od 6 meseci. Kao odmazda za 2 žandarma, koji su izgubili život prilikom napada na poštanski automobil u Ljubnom, streljano je na licu mesta 10 bandita.

Sledeća konferencija štaba održaće se 16 avgusta 1943 god. u 8 čas. ujutro.

Za tačnost:
Reich s. r.

Potpisao: <
Dr Pichler s. r.

ZAPOVEST KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO«
OD 3 AVGUSTA 1943 GOD. ZA AKCIJU U ZONI AJDOVEC¹

5274

Original

KOMANDA PES. DIVIZIJE »ISONZO« (14-a)
— Odeljenje načelnika štaba —
— Operativni otsek i službe —

Poverljivo — Lično
hitno

Br. 02/5274 op. prot. V.P. 59, 3 avgust 1943 21,30 č.

Predmet: Akcija u zoni Ajdovec (ZR-CO).—

KOMANDANTU 52 PEŠ. PUKA
KOMANDANTU 23 PEŠ. PUKA
KOMANDANTU 98 JURIŠNE LEGIJE
KOMANDANTU XIV MINOBACAČKOG BATA-
LJONA) Zona
KOMANDANTU DIVIZISKE ARTILJERIJE
KOMANDANTU DIVIZISKE INZINJERIJE
NAČELNIKU SANITETSKOG ODELJ. DIVIZIJE
NAČELNIKU DIV. POVERENIŠTVA

i na znanje:

KOMANDANTU DIVIZISKE PEŠADIJE Sedište

- I) — Vesti o neprijatelju: videti izveštaj, prilog br. 1.—
- II) — Sutra 4-og tek. nameravam da dejstvujem protiv bandi o kojima je javljeno u prilogu br. 1, koncentričnom akcijom četiri kolone sa ciljem da ih obuhvatim i uništим, sprečavajući im svaku mogućnost da izmaknu akciji.
- III) — Operisaće:
 - I) — *Grupacija »Morandi«*: sa dve kolone;
 - a) — kolona Žužemberk: pod zapovedništvom komandanta bataljona »Cacciatori«, sastavljena od:
 - 11/23 peš. puka (već u Žužemberku);
 - jednog bat. sa pratećim sredstvima divizije »Cacciatori«.—

- Zadatak: nastupaće od Žužemberka (ZM-CO) preko Trebče Vasi (ZN-CO) na kotu 408 (ZP-CO) — Hrib (ZP-CO).—
- b) — Kolona »Korita«, sastavljena od:
— dva bat. divizije »Cacciatori«;
— jedne baterije od 75/18 mm divizije »Cacciatori«.—
- Zadatak: nastupaće od Korita (ZP-CS) preko kote 418 (ZR-CQ), Ostri Vrh (ZR-CQ), kote 448 (ZR-CQ) na Ajdovec (ZR-CO).—
- 2) — *Grupacija »Pelazzi«:* sa dve kolone.
a) — Kolona »Trebnje«, sastavljena od:
— 117 juršnog bataljona;
— spec. bat. br. 2;
— jednog odeljenja od 75/13.
- Zadatak: nastupaće od Trebnja preko kote 581 (ZR-CS) — Vrh (ZR-CS) — Golobinjek (ZT-CQ) na Brezovu Reber (ZT-CO).—
- b) — Kolona »Novo Mesto«: pod zapovedništvom ppuk. Cannata, sastavljena od:
— 1/24 peš. puka
— spec. bat. br. 1
— odeljenja od 65/17 iz 23 peš. puka
- Zadatak: nastupaće od Novog Mesta preko D. Straže (ZV-CO) — kote 509 (ZT-CO) na V. Lipovec (ZR-CO).—
- 3) — U akciji će učestvovati garnizoni.
a) — *Mirna Peć*, koji će sa svim raspoloživim snagama, pod komandom majora Campanelli, gledati da spreči eventualno povlačenje kom. bandita prema istoku, raspoređujući se zapadnim frontom u zoni Biška Vas (ZV-CS)
— kota 327 (ZT-CQ).
- b) — *Straža*, koji će nadgledati prelaze preko Krke, Soteske (ZR-CM) — Polja (ZT-CM).—
- c) — *Dobrnič* (ZP-CS), koji će gledati da spreči odlazak kom. bandita prema severu preko visoravnji Dobmič.
- 4) — *Početak pokreta* od polaznih baza Žužemberk (ZN-CO) — Korita (ZP-CS) — Trebnje (ZP-CU) — Novo Mesto, po mojoj zapovesti.—
- 5) — *Artiljerija:* zahteve za artiljerisku vatru iz Dobrnič — Trebnje — Novo Mesto upućivati preko mene.—
- 6) — *Avijacija:* zahteve za intervenciju vazduhoplovstva upućivati preko mene.

- 7) — *Komandno mesto:* Novo Mesto.
- 8) — *Veze:*
- radio: kao što je prikazano priloženim grafi-konom;²
 - sa avionima;
 - pomoću R 2—3, pozivni znak aviona: QEP; po-zivni znak antene: QEQ — frekvencija 1463,
 - komande kolona nosiće sobom signalne stanice, a jedinice — individualna signalna platna.
- 9) — *Službe:*
- jedinice će poneti sobom za tri dana suvu hranu i sledovanje municije lično i za jedinicu.—
 - Prebacivanje će se vršiti na Trebnje, odnosno Mirnu Peč, odnosno Novo Mesto.—

**DIVIZISKI GENERAL
komandant**
— Alessandro Maccario -- '
Maccario

Prilog br. 1

VEROVATNA DISLOKACIJA USTANIKA U ZONI AJDOVEC

U šumovitoj zoni duž puta Vr-bovec (ZR-CQ) — Jordankal (ZT-CS) i u zoni između Kala (ZR-CQ) i M. Vrha (ZR-CQ)
U zoni V. Vrh (ZR-CO) — Zakoški Hrib (ZT-CO)
Naselja u tim zonama nalaze se pod kontrolom ustaničkih patrola, naročito zone oko garnizona:
Putevi na visoravni izgleda da su najvećim delom minirani

navodno se nalaze dve brigade »Tomšić« i »Šercer« (?) navodno se nalazi neka druga brigada (»Cankar« ?)
 Žužemberk (ZL-CO) — Dobrnič (ZP-CS) — Jordankal (ZT-CS) — Ajdovec (ZR-CO) — Lipovec (ZR-CO).
 naročito je naznačeno da je miniran put Dobrnič (ZP-CS) — Kal (ZR-CQ), i put Knežja Vas (ZN-CU) — Železno (ZN-CS); ovaj drugi je navodno zakrčen i stablima.

Zaključak

Glavnina protivničkih snaga (brigade »Tomšić« i Sercer) (?) oko 1300 ljudi u zoni između Druga velika grupa (brigada »Cankar« 500—600 ljudi)

kote 392 (ZR-CS) i Malog Vrha (ZR-CQ);
 u zoni Zakoški Hrib (ZT-CO).

IZVEŠTAJ KOMANDE VOJNOG GARNIZONA ŽUŽEMBERK
KOMANDI DEVEDESET OSME JURIŠNE LEGIJE CRNIH
KOŠULJA O BORBAMA U ŽUŽEMBERKU OD 24 DO 27
JULA 1943 GODINE¹

Kopija

KOMANDA VOJNOG GARNIZONA ŽUŽEMBERK

Predmet: Izveštaj o borbama vođenim 24-25-26 i 27 jula 1943,—
i
KOMANDI 98 JURIŠNE LEGIJE

Zona

24 juli:

Popodne sam saznao da, osim dve brigade kom. bandita, koje su u zonu Ajdovec stigle juče, dve ili tri druge brigade su prešle reku Krku u zoni Kot. — U pitanju su bile brigade »Gubec«, »Tomšić«, »Šerčer«, »Cankar«, »Gregorčič« i još jedna koja nije identifikovana, ali je verovatno »XIII hrvatska brigada«. — Trupe sam međutim rasporedio za odbranu dok je deo garnizona prešao Sadinu Vas da bi stupio u dodir sa neprijateljem i da bi se izbegla iznenađenja.

Došlo je do sukoba u pomenutoj zoni, zatim u zoni Mačkin Hrib, kod Zafara, posle čega sam, uverivši se da neprijatelj smera da izvrši napad, naredio ispaljivanjem raketa opšte povlačenje u uporišta.—

U 22,35 trupe su zauzele borbene položaje, pošto su zaštite povlačenje patrola.—

Malo posle stražar je na okomitoj padini iznad reke ubio ručnim bombama nekoliko izviđača — kom. bandita i poslednji se povukao u unutrašnjost uporišta u sudu.

Nešto docnije iz svih kuća naspram južne strane uporišta otvorena je jaka vatrica iz automatskog oružja i pušaka.—

Neprijatelj je bio udaljen manje od 10 metara.—

Žestoko su bila napadnuta i uporišta »Villa« i »Torrione«. Jedan protivtenkovski top od 47 mm, koji se nalazio među kućama sa zapadne strane suda, otvorio je vatru nanevši nam prve gubitke. Precizna vatrica puškomitrailjeza neutralisala je za nekoliko trenutaka dejstvo topa, iako je na jednu puškarnicu bila koncentrisana vatrica jednog teškog oruđa i nekoliko ustačkih mitraljeza.—

Uza sve to, kom. banditi su smenili poslužioce i ponovo **otvorili** vatru prouzrokavavši rušenja i nanevi druge gubitke. Sve je to bilo dopunjeno neprekidnom žestokom vatrom iz pušaka i automatskog oružja, dok su kom. banditi više puta pokušavali da napadnu ali su uvek bili odbacivani vatrom iz **oružja** i ručnim bombama.—

Oko 4 sata, posle novog naleta, kom. banditi su zapalili jednu veliku udarnu minu koja je skoro potpuno uništila zapadnu stranu uporišta. Usled jake eksplozije srušilo se više unutrašnjih zidova, dok su spoljni jako oštećeni, a oblaci dima i prašine gušili su branioce.

Mnogi vojnici su ostajali pod gomilama ruševina. Istovremeno su kom. banditi ponovo napadali. Uprkos pometnje i eksplozijom raznetih prozorskih zaštita, branioci su se ugnezdili među ruševinama i uz krvave gubitke ručnim bombama odbijali napadače.—

Kada je napad bio odbijen, pristupilo se spasavanju vojnika koji su još bili zatrpani.—

U toku dana kom. banditi su pili, uz pesmu i svirku harmonika, usuđujući se da polupijani idu po ulicama, dok su se ostali okupljali u dvorištima gostionica.

Paljba iz minobacača od 81 mm i 45 mm sa zgrade suda nanela je kom. banditima znatne gubitke, a jedna grupa ovih, ispred pošte, pogodjena je velikom minom koja ih je raznela na komade.

Protiv uporišta u zgradi parohije izvršeno je snažno vatreno dejstvo dopunjeno akcijom iz jednog brdskog topa od 66 mm, jugoslovenskog tipa, i iz jednog protivtenkovskog topa od 47 mm koji je prouzrokoval više gubitaka.—

U 2 časa odbijen je žestok napad sa učestalom bacanjem ručnih bombi.

Potisnuti kom. banditi nastavili su sa jakom paljbom koja se smanjila posle zore, pretvorivši se u toku dana u pojedinačno puškaranje.—

Protiv uporišta »Villa« i »Torrione« kom. banditi su se ograničili samo na vatrene akcije.—

24 juli uveče

U 21 čas neprijatelj je ponovo počeo da napada. I pored svog nesigurnog položaja, uporište u sudskej zgradi odbijalo je svaki napad.—

U toku dana, minobacačima od 81 mm određene su za ciljeve zgrade najbliže uporištu koje bi kom. banditi nesumnjivo zauzeli, a koje su se nalazile na 3 do 10 metara otstojanja.—

To se stvarno i dogodilo i te kuće su se pokazale kao prave klopke za kom. bandite, koji su zauzeli gornje spratove

i našli se pred izlazima zaprečenim vatrom automatskog oružja i mina.—

Sve velike mine pogodile su ciljeve punim pogotcima. Nekoliko kuća se srušilo, ostale su se zapalile, dok su kom. banditi koji su bili unutra skoro svi uništeni.

Zaštita je bila vrlo uspešna i mali broj onih koji su pokušavali da izadu padali su pod preciznom paljbom iz oružja.—

Ponovni pokušaj da se prouzrokuje eksplozija mine bacene unutra osujetio je jedan naš vojnik koji je zgradio minu 1 izbacio je van, gde je eksplodirala načinivši rupu široku oko 2 metra.

Paljba iz pušaka i automatskog oružja nastavila se do zore, pretvorivši se zatim u isprekidane pucnjeve i rafale.—

Na uporište »Villa« izvršena je jaka paljba iz prenosnog oružja bez pokušaja napada.—

Na uporište »Torrione«, veoma nezgodno zbog njegovog dejstva kom. banditima iza leđa, izvršena su dva napada sa gubicima na strani neprijatelja.

Uporište »Parohija« iznenada je napadnuta u 21,35 čas. paljbom iz 3 topa koji su razrušili bunkere i oficirske sobe.—

Zatim su kom. banditi izvršili vrlo snažan napad stigavši do bodljikave žice koju su porušili na kratke delove.—

Pod učestalim bacanjem bombi i unakrsnom vatrom iz oružja, neprijatelj se povlačio da bi malo posle izvršio napad bez većeg uspeha.—

Do kraja noći otvarana je artiljeriska paljba i snažna vatra iz automatskog oružja i pušaka.—

25 juli

Uzoru 25-og položaj uporišta u sudskej zgradu izgledao je neizdržljiv. — Municipia je skoro bila nestala, veze sa ostalim uporištima bile su prekinute, a usled potresa pretila je opasnost da se zgrada pretvori u gomilu ruševina.—

Međutim sam pomislio da bi dnevna akcija uznemiravanja mogla da maskira udaljavanje kom. bandita iz zone u cilju izvršenja napada na kolone koje su dolazile u pomoć, osim ako se ne vrate da izvrše noćni napad na uporišta.—

Osim toga, mnogi kom. banditi su se razišli po kućama i gospionicama, pa prema tome nisu mogli brzo da se prikupe.—

Zato sam odlučio da evakuišem uporište u sudskej zgradu »Torrione« d »Villa«, čija bi situacija bila neizdržljiva u slučaju napuštanja prvoga.—

Stoga sam sa snagama triju uporišta izašao da napadnem neprijatelja, dok su Kr. karabinijeri morali odmah da rekvi-

riraju kola i da ih natovare svim onim što pripada vojnoj administraciji i da se preko Zafare brzo sklone u uporište »Parohija«.—

Iznenadno napadnuti kom. banditi su se raštrkali, ostavivši mnogo mrtvih na terenu.

Bilo je zaplenjeno 6 pušaka.—

Čuvši vatru, međutim, sa svih strana dotrčali su kom. **banditi**, dok su 2 brigade otvorile paljbu sa desne obale Krke.

U međuvremenu su kola bila stigla do parohije prenevši osim materijala i mrtve i ranjene.—

Samo jedna kola sa mojim ličnim stvarima i sa nekoliko ranaca pobegla su zbog toga što su konji bili pobesneli i pala su u ruke kom. banditima.

Istovar se vršio pod vatrom, uz gubitak dva ranjenika koji su međutim stigli u uporište.—

I pored otežanog pokreta, smatram da je, zahvaljujući hrabrosti i odricanju trupa, izvršen najurednije i uz minimalne predvidljive gubitke.—

25 juli uveče

Oko 22 časa vatra iz protivtenkovskih topova, očigledno pripremljena, pogodila je punim pogotcima bunkere i kantonman, koji su međutim bili evakuisani jer se taj pokušaj mogao predvideti.—

U međuvremenu su minobacači od 81 mm i od 45 mm stupili u dejstvo, dok nas je brdski top od 66 mm zasipao šrapnelima i granatama.

Tek što je neprijatelj prekinuo paljbu, ubeden da je izbacio iz borbe naše objekte i naša teška oruđa, sve tačke su bile ponovo zauzete, dok je artiljeriska vatra sada bila raspoređena na svim delovima linije.

Vatra naših minobacača, automatskog oružja i pušaka bila je upravlјena na glavninu kom. bandita na ivici šumarka na severu i među kućama Zafara, a bila je dopunjena snažnom vatrom minobacača od 81 mm, koji su često bili upotrebљeni za kontrabatiranje protivničkih topovskih položaja, koji su se nalazili kod crkve u Cvibelu i među kućama gornje Zafare.

Docnjim utvrđivanjem pokazalo se da su neki pogotci postigli efekat uništivši oruđa i primoravši neprijatelja da često premešta svoje topove i da za duže vreme prekida vatru.—

Kasnije je neprijatelj uspeo da zapali nekoliko zgrada osvetljavajući uporište na koje je udvostručavao artiljerisku paljbu i otvarao vrlo jaku vatu iz svih automatskih oružja.—

Jedan pogodak iz minobacača od 81 mm naneo je druge gubitke.—

Požar na vojničkom kantonmanu bio je ugašen pod vrlo snažnom paljbom.—

Bunker, isturen na severu, morao je da bude evakuisan zbog nepodnošljive vrućine.—

Grupa rezervnih trupa bila je upotrebljena za gašenje požara, za evakuiranje ranjenika i za doturanje municije.—

Prilazi evakuisanom bunkeru bili su zaprečeni usretsrednom vatrom iz jednog teškog mitraljeza i nekoliko mitraljeza.—

Dok su kom. banditi pokušavali napad, drugi civili i kom. banditi koji su se bili predah uzimali su puške boreći se hrabro uz trupe.—

Kom. banditi su bili oterani.—

Kada se smanjio požar, napuštene tačke su bile ponovo zauzete.—

26 juli

Snažna vatra je trajala sve do kasnog jutra pretvorivši se zatim u pojedinačno ispaljivanje i u uobičajeno puškaranje.—

Municija je skoro bila nestala i garnizon se mirno pripremao za poslednju mogućnost sa bajonetima.

Oko 13,30 č. bile su primećene prethodnice pukovnika Cannata, koje su nastupale vodeći borbu.—

To je bilo ljudstvo 71-og, I-og i IV-og Miliciskog bataljona i I/23-eg peš. puka.

Istovremeno su se kom. banditi dali u bekstvo i glavnina se našla pod bunkerom.

Sa žarom oduševljenja sposobni ranjeni civili otvorili su snažnu vatru.—

Poslednjim minama iz minobacača od 81 mm pogodene su neprijateljske grupe koje su se povlačile prateći stoku.—

Dve velike mine su eksplodirale ostvarivši pun pogodak na grupu od 80 kom. bandita raznevši ih.—

Pod Zafarskim putem, rafalima iz teških mitraljeza pobijeno je 7 kom. bandita; drugi su bili ubijeni vatrom iz pušaka i mitraljeza.—

U 14 časova trupe pukovnika Cannata ušle su u Žužemberk uz oduševljenje garnizona i stanovništva.—

Pod našim poslednjim snažnim vatrenim dejstvom kom. banditi su napustili mnogo konja i volova koji su pokupljeni.—

Nesumnjivo je da bi se, uprkos oduševljenju, mirnom i svesnom prihvatanju bilo kakve sADBINE, bez pomoći kolone, i uporište »Parohija« našlo u najočajnijem položaju usled nedostatka muničije, i pored snabdevanja o kome se brinula avijacija.—

Kao što sam očekivao, oficiri i vojnici su se držali hrabro, disciplinovano i sa poverenjem, bez kolebanja, spremni na sve, sa nepromjenjenom sigurnošću u požrtvovanost kolona za pomoć.

Civilni koji su se bili sklonili u garnizon borili su se uz vojниke, pa i bivši kom. banditi su hrabro uzeli pušku, a jedan od njih, neki Štraus Jože, pao je na borbenom položaju.—

I M.V.A.C. je dala svoj doprinos u krvi, držeći čvrsto poverene položaje.—

Žene su saradivale zajedno sa sveštenicima i sa ppor. — lekarom Zappia Niccolo, koji se hrabro zalagao na najopasnijim mestima prilikom lečenja i pomoći ranjenicima.

Gubici — Mrtvi: Kr. karab. 4; tri vojnika; 1 poslužilac minobacača; M.V.A.C. 6; 1 seoski stražar. Ukupno 15 mrtvih.—

Ranjeni: Kr. karab. 5; vojnika 14; 1 poslužilac minobacača; 2 mitraljesca; 2 cr. koš.; 9 pripadnika M.V.A.C.; 1 žandarm Slovenac.—
Ukupno 34 ranjena.—

Oni koji su bili nestali vratili su se izdržavši sukobe i zaplenivši jednu pušku.—

Neprijateljski gubici

Prema leševima nađenim na terenu, prema grobovima kom. bandita i prema iskazima najpouzdanijih civila iz toga sela proizilazi da je bilo ubijeno preko 350 kom. bandita.—

Među njima jedan zamenik komandanta brigade, mnogo političkih komesara, komunistkinja Nađa — lekarka iz brigade »Matija Gubec«.—

Brigada »Matija Gubec« bila je razbijena za vreme drugog napada na zgradu suda, tako da više nije sposobna za tak-tičku upotrebu.—

21 kola sa ranjenicima išla su preko Dvora za Št. Peter.—

Snage koje su upotrebili kom. banditi: brigade »Gubec«, »Šercer«, »Tomšić« a verovatno i XIII hrvatska brigada.—

Osim toga, jedna novoformirana brigada »Gregorčić« sa dva protivtenkovska topa od 47 mm, jedan jugoslovenski brdski top od 60 mm, minobacači od 81 mm i 45 mm.—

Artiljerija kom. bandita ispalila je skoro 200 topovskih zrna na ruševine suda. Nepoznato lice napisalo je u porugu kom. bandita »Hudi pes« (čuvaj se psa... ujeda).—

KOMANDANT GARNIZONA
potpisao kapetan Raffaele Rosana

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOGL KORPUSA OD 9 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O AKCIJI U ZONI BOŠTETJE'

Kopija pisanoog teleograma

9 avgusta 1943, čas. 23.30

KOMANDA 2 ARMije
OPERATIVNO ODELJENJE
Br. 13383
Stiglo 10 avgusta 1943

OD KOMANDE XI ARMISKOGL KORPUSA
KOMANDI 2 ARMije — Operativno
i na znanje
KOMANDI V, XXIII i XXIV ARM. KORPUSA

02/4257

IZVEŠTAJ OD 9 AVGUSTA

• OPERATIVNA AKTIVNOST:

Divizija »Cacciatori«:

— unapred je bila pripremljena akcija sa trupama »Cacciatori« i Graničnom stražom protiv ustaničkih formacija koje su se prenestile iz zone Jelenov Zleb (VK-CD Cerknica) prema severo-istoku. Akcija je u toku u zoni Boštetje (UO-CO).

Divizija »Lombardia«:

— postavljenom zasedom u zoni Špehar (IH-AX Karlovac) uhapšena su 3 sumnjiva lica, od kojih je jedan uspeo naknadno da pobegne. U akciji je ubijen 1 karabinijer. Za vreme čišćenja zone Rosalnice (IH-BZ Samobor) zarobljen je jedan ustanik.

Jutros u 9 sati 6 blindiranih automobila na šinama iskocilo je između Ozlja i Zorkovca (NH-PS) usled eksplozije mine. Ranjena su dva vojnika. Saobraćaj je uspostavljen danas u 10.30 časova.

XI grupacija Granične straže:

— trupe koje su sudelovale u akciji sadejstva sa divizijom »Cacciatori« pronašle su i porušile u zoni Repišće (VH-CF Cerknica) uređaje za operativno snabdevanje. U sukobu u zoni Runarsko (UO-CM) poginula su dva vojnika. Neprijatelj se povukao uz gubitke koji se proveravaju. Zaplenjen pištolj i ručne bombe.

Odred koji je bio u zasedi u zoni Gorenje Jezero (TR-CF) iznenadio je patrolu ustanika koja se razbežala odvukavši sobom jednog ranjenog, dok je na terenu ostavila jednog poginulog. Prikupljena jedna puška.

Vazduhoplovna aktivnost:

— Sinoć, 8-og izvršeno je obasipanje malim bombama u zoni Poljane (XR-CU Novo Mesto). Obasipanje malim bombama i mitraljiranje ustanika koji su učestvovali u akciji divizije »Cacciatori« i u zoni Smarjeta (XR-CS). Pregled gubitaka u toku dana: naši: 1 Kr. karabinijer i 2 vojnika poginuli; ranjena 2 vojnika. Neprijatelj: 1 poginuo, 1 ranjen, 1 zarobljen.

General GAMBARA

Kopije

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Odelenju »I«
- 1 Kr. Karabinijerima
- 1 Zameniku nač. štaba
- 1 Načelniku Operat. odeljenja
- 1 Prot. Operativnog odeljenja
- 1 Odeljenju telekomunikacija

IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 9 AVGUSTA 1943 GOD. O AKCIJI PROTIV
PARTIZANA NA ZILOVSKOM VRHU¹

Zapovednik policije poretka
A 1 p e n 1 a n d
-Komandno mesto Bled-

Bled, 9. 8. 1943

Predmet: Izveštaj o velikoj akciji na Zirovski
Vrh od 2 do 4. 8. 1943

Veza: Moj telegram br. 154 od 5. 8. 43

- 1.) Ponovni manji sukobi koje su imale žandarmeriske i graničarske patrole na Zirovskom Vrhu daju naslutiti da se na Zirovskom Vrhu u blizini k. 900 nalazi banda od 40—50 ljudi. Tu sumnju su potkrepili i rezultati izvidačke patrole policije bezbednosti i žandarmerije u kojoj su se nalazili i poverenici policije bezbednosti u civilu.
1. 8. 43 u podne dva konfidenta su javila žandarmerijskoj stanici Gorenja Vas da je severni deo Zirovskog Vrha, oko kote 900, pun bandita d da su na livadama kod Hotavlja, 2V2 km japadno od Gorenje Vasi, našli tragove koji verovatno potiču od bande koja je dolazila sa severa i kretala na Zirovski Vrh.
- 2.) Na osnovu rezultata izvidnica žandarmerije, graničara i policije bezbednosti bile je predviđeno plansko pročešljavanje čitavog Zirovskog Vrha, koje bi započelo 3. 8. 43. Kad su žand. stanici Gorenja Vas stigli poverijivi izveštaji velika akcija je odgodena za 24 sata jer se naslućivalo da se banda koja je noću uoči 1. 8. 43 stigla sa severa nalazi u maršu.
- 3.) Akcija na Zirovski Vrh imala je sledeći cilj:
Zatvoriti celokupno područje i izvršiti pročešljavanje od granice u severozapadnom pravcu duž grebena, a zatečene bandite zarobiti, odnosno uništiti.
- 4.) Zadatak je izvršen kako sledi:
 - a) Celokupno operativno područje bilo je uključno sa granicom 2. 8. 43 u 1.00 čas munjevito zatvoreno snagama carinske granične zaštite (300 ljudi) i žan-

berges angesetzt werden. Nach Eingang der V-Meldungen beim Gend.Posten Oberdorf wurde der Grosseinsatz um 24 Stunden vorverlegt, zumal anzunehmen war, dass die in der Nacht zum 1.8.43 aus dem Norden gekommene Horde sich nur auf dem Durchmarsch befindet.

3.) Dem Einsatz am Seirachberg lag folgende Absicht zugrunde:

Das gesamte Einsatzgebiet absurriegeln und von der Grenze weg entlang dem Höhenrücken in nordwestl. Richtung zu durchdringen und angetroffene Banditen gefangen zu nehmen bzw. zu vernichten.

4.) Der Auftrag wurde wie folgt durchgeführt:

a) Das gesamte Einsatzgebiet einschließlich der Grenze wurde am 2.8.43 um 1.00 Uhr von den in der Nähe liegenden Kräften des Zollgrenzschutzes (300 Mann) und der Gendarmerie (50 Mann) schlagartig abriegelt. Hierzu wurden die Kräfte nicht zu Einheiten zusammengezogen, sondern um die Abriegelung möglichst unbedingt durchführen zu können, jedem Zollstützpunkt bzw. Gend.Posten ein in der Nähe des Standortes liegender Abschnitt zugewiesen.

b) Die übrigen Einsatzkräfte - Ordnungspolizei (16/665), 2 Kompanien Landesschützen (3/116) und Zollgrenzschutz (1/159) wurden verlastet in Kainburg gesammelt und schlagartig mit Kraftfahrzeugen soweit in das Einsatzgebiet gebracht, wie es die Straßenverhältnisse gestatteten. An der Spitze der Kolonne befanden sich die zur Verstärkung der ersten Abriegelung bestimmten Ldsch.-Kpn. und dann die Angriffskräfte II. und III./H-Pol.19 mit unterstellten Einheiten. II./H-Pol.19 fuhr über Gorcinava - Fusine - Seirach - Racova-Grabn bis zur Reichsgrenze, III./H-Pol.19 über Oberdorf - Lutschna bis nach Suhı Dol.

Der im ersten Morgengrauen stattfindende Aufmarsch wurde durch starken Nebel begünstigt.

darmerije (50 ljudi), koje su se nalazile u blizini. Da bi se zatvaranje moglo izvršiti po mogućnosti neprimetno, snage nisu bile dovučene u jedinice, već je svakom carinskom uporištu, odnosno žandarmeriji dodeljen otsek koji se nalazio u njegovoj blizini.

- b) Ostale operativne snage — policija poretku (16/663), 2 čete Landesschützen (3/116) i carinska granična straža (1/159) zaustavile su se i ukrcale u Kranju i začas odvezle na operativno područje, sve dotle, dokle je dopuštalo stanje puteva. Na čelu kolone nalazile su se Landesschützen čete koje su bile određene kao pojačanje prvog obruča, a zatim snage određene za napad il i III bat. 19 SS polic, puka sa potčinjenim jedinicama. II bat. je dovezen preko Gorenje Vasi — Fužina — Žiri — Račeve do drž. granice, a III bat. preko Gorenje Vasi — Lučina do Suhog Dola.

Nastupanje u ranim jutarnjim časovima bilo je olakšano zbog guste magle.

- c) Snage koje su napadale bile su raspoređene duž granice na prostoru Suhih Dol — Trček — k. 572 u Kačevoj dolini da bi pročekljale operativno područje po otsecima u pravcu severozapada.

- d) Napad je otpočeo 2. 8. 43 u 9.30 časova.

Pošto je, prilikom dolaska na polazne položaje, na rastojanju oko 500 m primećeno da jake grupe bandi beže od granice u pravcu severa došlo je u samom početku napada do sukoba na više mesta. Naročito je kota 828 (Jerebec) bila zaposednuta od jake bande.

Posle žestokog tučenja ove kote teškim minobacačima, i kada je jedan vod napao sa grebena, banditi su se povukli najpre prema zapadu a zatim prema severu. Posle ponovnih borbi dostignut je 2. 8. 43 prvi cilj napada: Lučine — k. 864 — Bukovec — most u Račevi, 2 km istočno od crkve Žiri.

- e) Noću uoči 3. 8. 43 jaka banditska grupa pokušala je da probije obruč 2 km južno od Todraža, pri čemu se naročito dobro pokazala upotreba reflektora. Uzduž čitavog obruča bilo je postavljeno ukupno 40 reflektora.

- f) 3. 8. 43 su snage u napadu napredovale, uz stalne sukobe do linije Todraž — Planinšek — Selo.

g) Snage koje su zatvarale obruč i posle napredovanja snaga u napadu ostale slobodne, odmah su upućene da zatvore ostalo područje.

Pošto je odbrana bandita zbog sužavanja obruča postajala sve žešća i pošto su noću uoči 4. 8. 43 banditi imali poslednju mogućnost za bekstvo, dovedene su za pojačanje obruča još 2 čete vojske (499 grenadirski rez. bat. — 8/277).

h) Noću uoči 4. 8. 43 banditi su na svim mestima pokušali sa probojem koji se više puta mogao odbiti samo izbliza.

i) 4. 8. 43 pročešljan je ostao deo obruča. Tom prilikom banda je potpuno razbijena i više nije bila u stanju da pruža organizovani otpor. U 20.00 čas. snage u napadu stigle su do linije zatvaranja.

5.) Rezultat

Banda koja se nalazila u obruču — verovatno je u pitanju 7 udarna brigada, koja je bila u formiranju — potpuno je uništена. Iako se iz izjava zarobljenika još ne znaju tačni podaci o snazi bande, ova se može proceniti na oko 200 ljudi. Utvrđeni gubici bandita iznose:

Zarobljeno 90 bandita, od kojih 6 žena;
ubijeno 55 bandita.

Zaplenjeno:

32 puške;
1 laki mitraljez;
38 ručnih bombi;
1600 metaka i
ostali delovi odeće i opreme.

Pomenutim gubicima bandita može se dodati i znatan broj ranjenih i mrtvih koji se međutim nisu mogli pronaći zbog nepreglednosti terena.

Prema izjavama mnogih zarobljenika vatrica iz teških minobacača prouzrokovala je znatne gubitke.

Nesrazmeru između broja mrtvih i ranjenih s jedne i oružja s druge strane treba tumačiti time što mnogi banditi još nisu bili naoružani i dobili bi oružje tek u Italiji i da su mnogi zarobljenici pre zarobljavanja bacili oružje u nadi da neće biti kažnjeni ako se naizgled dobrovoljno predaju i tako se smatrati nenaoružanim banditima. Na Žirovskom Vrhu su zbog brojnih čistina i gусте šume

mogućnosti za sakrivanje tako velike da se i pri veoma savesnom pročešljavanju lako može prevideti oružje i municija.

Među mrtvima se nalaze komandant i komesar 7 udarne brigade, adutant odreda i mnogi drugi komesari i komandiri četa.

Sopstveni gubici:

2 pol. podnarednika su poginula;
3 pol. podnarednika su lakše ranjena;
«1 borac lakše ranjen.

6.) Iskustva

Uspeh ove akcije može se pripisati naročito tome što su snagama u napadu bili određeni uvek veoma bliski ciljevi napada tako da su jedinice uvek pronalazile dovoljno vremena za uspostavljanje veze koja se i pored velike pažnje više puta prekidala zbog teško prohodnog terena.

Odlučujuće je bilo i to što su snage u napadu napredovale veoma sporo i tako imale vremena za prilagodavanje borbi i temeljito pretraživanje terena.

Pri zatvaranju dobro se pokazala upotreba reflektora. Banditi su se prvog dana kada je obruč bio srazmerno još slab odrekli pokušaja probijanja, verovatno baš zbog toga što su se nadali da će to moći učiniti bez teškoća.

Za tako male sopstvene gubitke treba zahvaliti činjenici što su teško prohodne padine, guste šume, šiblje i grmlje pre pročešljavanja tučeni uspešnom minobacačkom vatrom.

Akcija na Zirovskom Vrhu je ponovo dokazala da se unistavajući udarac može zadati samo velikim akcijama. Potpun uspeh na Zirovskom Vrhu treba najvećma pripisati tome što su terenske prilike omogućile zatvaranje i sa srazmerno slabim snagama d što je pretstavništvo generalne komande XVIII u Salzburgu dozvolilo akciju 499 gren. rez. bat. iz Škofje Loke.

U vezi s tim mogu najzad skrenuti pažnju na odlično saradivanje svih operativnih jedinica vojske, graničara, policije bezbednosti sa mojim snagama.

Odlučujući preduslov za postizanje uspeha na Zirovskom Vrhu pretstavljala je udarnost, spremnost i savesno ispunjavanje dužnosti svih oficira, rukovodilaca, podoficira i vojnika koji su učestvovali u akciji.

Brenner
generalmajor i komandant

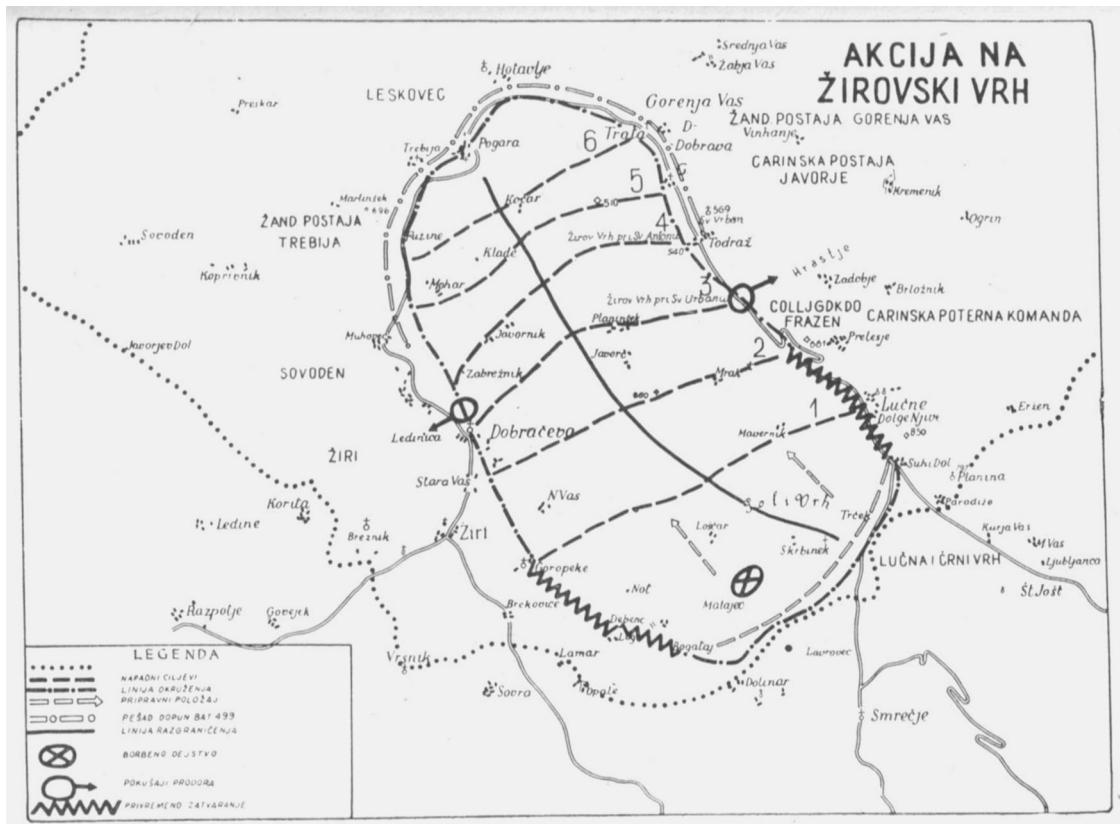
Raspodela:

Kom. žand. Graz, ujedno za Maribor i Celje	3
Kom. žand. Celovec	1
Kom. policije bezbednosti Bled	1
Komandi žandarmerije	5
Landesschützen puku Jug, pukovnik Swiatko	3
Glavnem carinskom uredu Kranj, carinski savetnik Hahn	2
Glavnem carinskom uredu Beljak, carinski savetnik Dr Raph	2
Kom. 19 SS polic, puka, potpukovnik Nagel	1
L, II i III bat. 19 SS polic, puka po 1	3
Polic, četa plan. lovaca »Alpenland«	1
181 polic. plan. četa za vezu	1
Polic, pionirska četa	1
Štabnska četa	1
Polic, četa za naročitu upotrebu »Alpenland«	1
Polic, zaštitna četa	1
1, 2 i 3 žand. rez. četa (mot.) »Alpenland« po 1	3
4, 8 i 12 četa 19 SS polic, puka po 1	3
Službeno odeljenje zaštitne policije Celje	1
Kom. zaštitne policije Maribor	1

Na znanje:

Sef civilne uprave, drž. zamenik i gaulajter Dr Reiner	1
Šef civilne uprave, drž. zamenik i gaulajter Dr Uiberreither	1
Oficir za vezu kod Visokog komesara u Ljubljani	1
Štabni oficir kod drž. zamenika za Štajersku	1
Štabni oficir kod drž. zamenika za Korušku	1
Rezerva	20

AKCIJA NA ŽIROVSKI VRH

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 10 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O BORBAMA KOD BOŠTETJA¹

Pisani telegram

V.P. 10, 11.8. 43.—XXI čas. **0.30**

OD KOMANDE XI ARMISKOG KORPUSA

KOMANDI 2 ARMIJE — Operativno
i na znanje

KOMANDI V, XXIII i XXIV ARMISKOG KORPUSA

**KOMANDA 2 ARMIJE
OPERATIVNO ODELJENJE**

Br. 02/4279

Br. 13445

Stiglo 11 avgusta 1943

IZVESTAJ OD 10 AVGUSTA

OPERATIVNA AKTIVNOST

Divizija »Isonzo«:

Noću 10-og znatne formacije ustanika napadale su garnizon Bela Cerkev (XR-CO Novo Mesto). Borba koju su dobro izdržale trupe garnizona potpomognute artiljerijom iz Št. Jerneja (IH-CO Samobor) završila se povlačenjem neprijatelja koji je ostavio na terenu 4 mrtva. Sa naše strane 4 pripadnika M.V.A.C. ranjena.

U toku je čišćenje zone.

U zoni SV. Križ (ZP-DH-Celje) ustanici su uz gubitke nagnani u bekstvo.

Danas 10-og uzoru eksplozijom mine prekinuta je pruga na 52-om kilometru (XL-BU) i iskliznula lokomotiva. Saobraćaj uspostavljen danas 10-og u 12 sati.

Divizija »Cacciatori« i XI grupacija Granične straže:

U akciji u zoni Boštetje (UO-CO), o čemu je javljeno jučerašnjim izveštajem, 9-og došlo je do jačih borbi sa znatnim ustaničkim formacijama u zoni Selo — Rupe (UO-CO) i Ravnice (UM-CO Cerknica).

Trupe »Cacciatori« zadale su neprijatelju gubitke od 17 mrtvih utvrđenih, a same imale 1 mrtvog vojnika i 4 ranjena. Trupe Granične straže u uzastopnim napadima danju i noću zadale su sigurne znatne gubitke koji nisu mogli biti utvrđeni usled mraka, ali koje, prema prikupljenim vestima na samom mestu, dostižu do oko 70 što mrtvih što ranjenih.

Na terenu je pronađen leš 1 ustanika. Od strane Granične straže 1 vojnik poginuo. Zarobljen jedan ustanik u zoni Ključ (TN-DL Ljubljana) i uhapšeno jedno lice u Jurjevici (VK-CK Cerknica), osumnjičeno kao jatak.

Pregled gubitaka u toku dana: Vojska: 2 mrtva i 4 ranjena; M.V.A.C. 4 ranjena. Neprijatelj: 22 mrtva, 1 zarobljen i 1 uhapšen.

General GAMBARA

8 kopija

- 1 Eksploziji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Zameniku Nač. štaba
- 2 Operativnom odeljenju
- 1 Odeljenju »I«
- 1 Komandi Kr. karabinijera
- 1 Odeljenju telekomunikacija

**IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
10 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOGL
KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA BELU
CERKEV¹**

Telegram

V.P. 59, 10 avgust 1943

Br. 02/5414/op. Operativni izveštaj za 10 avgust

IZMENE U DISLOKACIJI JEDINICA

- 1) — 117 bat. M.V.S.N. iz Trebnja u Novo Mesto;
II bat. 23 peš. puka iz Novog Mesta u Št. Jernej (IH-CQ).

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 2) — Noću uoči 10-og jake formacije kom. bandita napale su garnizon Bela Cerkev (XR-CQ), upotrebivši mnogo automatskog oružja i minobacača. Trupe garnizona su hrabro izdržale borbu koja je trajala celu noć. Zvonik u Beloj Cerkvi i most Gomila (XT-CS) pogodjeni su i zapaljeni vatom kom. bandita. U odbrani Bele Cerkve brzo i uspešno je uzela učešća artiljerija garnizona St. Jernej (IH-CQ) i Novo Mesto. Na našoj strani 4 ranjena. U toku proveravanja protivničkih gubitaka dosada su nađena četiri leša kom. bandita. Dva peš. bataljona vrše akciju raščišćavanja u zoni.
- 3) — Jedinica garnizona Čatež (ZP-DE) prilikom raščišćavanja zone Sv. Križ (ZP-DH) izdržala je sukob sa jakim grupama kom. bandita koje je nateralna u bekstvo uz sigurne gubitke. Mi nismo imali gubitaka.

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

- 4) — Jutros uzoru kom. banditi su eksplozijom mine izazvali prekid na žel. pruzi na km 52,2. Prilikom prolaska jedna lokomotiva je iskočila iz šina. Saobraćaj je uspostavljen u 11 časova. U toku noći drugi brojni pokušaji sabotaže na pruzi od strane kom. bandita bili su osujećeni brzom intervencijom naših jedinica u službi zaštite pruge. Bila je otvorena paljba na grupe u službi zaštite pruge 114/C-115-116-116/b 117/A i 118.

DNEVNI GUBICI

- 5) — Naši: ranjena su 4 pripadnika M.V.A.C.; protivnički utvrdeni: 4 kom. bandita mrtva.

GENERAL MACCARIO

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
11 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOGL
KORPUSA O AKCIJI ČIŠĆENJA U ZONI BELA
CERKEV¹

Telegram

V.P. 59, 11 avgust 1943

OD KOMANDE PES. DIVIZIJE »ISONZO«

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/5442/op. Operativni izveštaj za 11 avgust

IZMENE U DISLOKACIJI JEDINICA

1) — 117 bat. M.V.S.N. iz Novog Mesta u Št. Jernej (IH-CQ).

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 2) — Akcija raščišćavanja u zoni Bela Cerkev (XR-CQ) dovela je do žestokih sukoba u zoni Breška Vas (XT-CQ) i Sela — Dolina (XT-CS). Posle žive borbe kom. banditi su izmakli našoj akciji zahvaljujući šumovitoj zoni. Naši gubici: 5 ranjenih. Protivnički nisu mogli biti utvrđeni, ali su osetni. Akcija raščišćavanja zone nastavljena je jutros sa 1/24 i 11/23 peš. puka i 117 jurišnim bataljonom.
- 3) — Jedinica garnizona Straža (ZT-CM) prilikom pretraživanja zone Prešičevka (ZV-CK) — Toplice (ZT-CK) sukobila se u ovoj zoni sa grupama kom. bandita. Posle kratkog vatrenog dejstva ustanici su se dali u bekstvo gonjeni od strane naše jedinice, koja se vratila u garnizon raščišćavajući zonu Gradišče — Rumanja Vas (ZT-CM).

DNEVNI GUBICI

- 4) — Naši: 5 ranjenih, od kojih 2 vojnika Kr. vojske, i 2 padnika M.V.A.C. Protivnički utvrđeni: nijedan.

GENERAL MACCARIO

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 12 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O SUKOBU SA PARTIZANIMA KOD PLANIKA¹

Pisani telegram

Datum otpreme: 12 avgust čas. 20.10

Datum prijema: 12 avgust čas. 21.40

V.P. 10 194-XXI sati ...

OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
KOMANDI 2 ARMIJE-Operativno
i na znanje
KOMANDAMA V, XXIII i XXIV
ARM. KORPUSA

KOMANDA 2 ARMIJE

Br. 02/4323 prot.

OPERATIVNO ODEUENJE 1

Br. 13593

stiglo 13 avgusta 1943

IZVESTAJ OD 12 AVGUSTA

U vestima o neprijatelju javlja se o verovatnom premetaju ustaničkih formacija iz zone Skocjan (XT-CU Novo Mesto), Smarjeta (XR-CS) prema severozapadu.

OPERATIVNA AKTIVNOST

Divizija »Isonzo«: U toku čišćenja zone Smarjeta (XR-CS), Kro-novo (XR-CQ) otstranjena mnogobrojna oborena debla i opravljen veliki prekid na putu. Prema saglasnim obaveštajima civila ustanici su za vreme napada na garnizon Bela Cerkev, o čemu je javljeno izveštajem od 10 tekućeg, imali oko 50 mrtvih, među kojima jedan rukovodilac po imenu Blatnik.

U Beloj Cerkvi predala su se tri naoružana ustanika nemacke narodnosti.

Danas, 12-og, u 5 sati eksplozijom mine prekinuta je železnička pruga na 89.5 kilometara (ZV-CS), usamljena lokomotiva iskliznula iz šina.

Saobraćaj uspostavljen danas, 12-og, u 9.30 časova.

Divizija »Cacciatori«: eksplozijom mina izazvani lakši prekidi pruge na 595-om kilometru (TI-CZ Vrhnika).

Saobraćaj je odmah uspostavljen.

Divizija »Lombardia«: Osuđečen pokušaj sabotaže na železničkoj pruzi, na 30-om kilometru (IH-BZ Samobor) ustanicima zadati gubici koji nisu mogli biti utvrđeni. Otklonjena akcija uzne-miravanja na garnizon Draganići (NM-BU) i neprijatelj, koji je prema obaveštenjima meštana imao 3 ranjena, nateran u bekstvo.

Italijansko-hrvatski odred, koji je poslan u pomoć položaju za zaštitu železničke pruge, između Mahičnog i Zorkovca (NH-BS) sukobio se sa ustanicima prinudivši ih da se udalje od pruge. Jedan domobran poginuo, jedan ranjen.

XI Grupacija Granične straže: Sukob u blizini Planika (SN-DH Bled) završio se bekstvom neprijatelja koji je pretrpeo teške gubitke koje nije bilo moguće utvrditi. Zarobljeno 12 ustanika. Na našoj strani 2 pripadnika M.V.A.C. mrtva. Iznenadena grupa ustanika u zoni Lavrovec (SN-DH) i zarobljeno 7, od kojih 2 žene. U naše ruke pala je 1 puška, 1 pištolj, ručne bombe, sanitetski materijal američkog porekla i alpiski ranci sa odećom i hranom. U jednoj pećini u blizini Benete (UO-CM Cerknica) pronađen 41 leš ustanika koji su ostavile formacije u bekstvu posle borbe kod Runarskog, što je javljeno izveštajem od 9 tekućeg.

Aktivnost vazduhoplovštva: noću 11-og izvršeno je borbeno izviđanje zone Greda i kote 703 (TP-CS) mitraljirajući i obasipajući ustanike malim bombama.

Pregled gubitaka u toku dana:

Naši: 2 pripadnika M.V.A.C. mrtva, 1 domobran mrtav, 1 domobran ranjen.

Neprijatelj: 41 mrtav, 19 zarobljeno, od kojih 2 žene, 3 se predale.

General GAMBARA

8 kopija

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Zameniku nač. štaba
- 2 Operativnom odeljenju
- 1 Odeljenju »I«
- 1 Komandi Kr. karabinijera
- 1 Odeljenju telekomunikacija

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 14 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O NAPADU PARTIZANA NA VOZ KOD GOMILE¹

Pisani telegram

V.P. 10, 14.8.43-XX1 čas. 23.

OD KOMANDE XI ARMISKOG
KORPUSA
KOMANDI 2 ARMije

KOMANDA 2 ARMije
OPERATIVNO ODELJENJE

Br. 02/4374

Br. 1344
stiglo 15 avgusta 1943

— Na dan 13-og u 18,30 ustaničke formacije eksplozijom mine izbacile su iz šina putnički voz koji saobraća na nekontrolisanoj pruzi u dolini Mirne, u blizini Gomile (ZT-CZ).

— Izbacivanje je izvršeno na delu na kojem je pruga ukopana u rov nad kojim dominiraju okolne uzvisine.

— Eksplozijom mine uništen je tender, jedan blindirani vagon i jedan putnički vagon.

— Pratnja od 23 vojnika 98 legije, koja je bila oslabljena pošto su neki od njih ranjeni parčadima eksplodirane mine, odmah je polegala na zemlju i pružila hrabar otpor, ali je na kraju savladana.

— Voz je bio zapaljen.

— Pojačanja koja su bila odmah poslana na mesto pokupila su ranjene i preživele i započela čišćenje zone.

— U toku je utvrđivanje naših gubitaka kod vojnika koji su putovali vozom kao i gubitaka koje je pretrpelo železničko osoblje i civili.

— Dosada je utvrđeno 12 mrtvih i 5 ranjenih. Pošto nije moguće da sa raspoloživim snagama vršim neprestano obezbeđenje saobraćaja na pomenutom delu pruge narediće da se saobraćaj odvija samo za vozove natovarene ugljem i eventualno za vojničke vozove, zatraživši blagovremeno službu zaštite.

— Javljam da sam, obzirom na potrebe nastale iz poznatih zahteva, naredio da se smanji i zaštita pruge Grosuplje — Kočevje, ograničivši je na stanice i na veštačke objekte.

4 kopije

General GAMBARA

1 Načelniku štaba

1 Zameniku načelnika štaba

2 Operativnom odeljenju

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI« OD 15 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA BELOGARDISTIČKA ODELJENJA U SOBOČEVU, NIŽEVECУ, BREZOVICI I OHONICI¹

KOMANDA PES. DIV. »CACCIATORI DELLE ALPI«

Odeljenje nač. štaba
Obaveštajna sekcija

Br. 3869/»I« *prot.-Poverljivo*

V.P. 100, 15 avgust 1943

Predmet: izveštaj br. 226. —

Karta J. 1 : 100.000 — sekcija Cerknica. —

GLAVNOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA — DALMACIJA« Obaveštajno odeljenje V.P. 10
KOMANDI XI ARM. KORPUSA —

Obaveštajno odeljenje V.P. 46

KOMANDI PEŠ. DIV. »ISONZO« V.P. 59

KOMANDI PEŠ. DIV. »MACERATA« V.P. 153

KOMANDI GRUPACIJE CR. KOŠ. »XXI APRILE« V.P. 46

KOMANDI XI GRUPACIJE GRAN. STRAŽE V.P. 46

AKTIVNOST POSADA — 15 avgusta 1943. —

Sektor Borovnica

— U noći uoči 15 ov. mes. jake komunističke formacije sa mnogo automatskog oružja napale su odeljenja M.V.A.C. u Sobočevu (TR-CU), Niževecu (TR-CU), Brezovici (TP-CU), Ohonici (TP-CU).

Naša vatrena akcija i pokret uspeli su da jutros rano odbiju partizane, koji su ostavili na terenu tri mrtva. Naši gubici: U Sobočevu 1 milicioner A.C. mrtav i 6 ranjenih; u Niževecu 1 milicioner A.C. zarobljen; u Brezovici 3 milicionera A.C. sa oružjem zarobljena; u Ohonici 9 milicionera A.C. zarobljeno a zatim pušteno bez oružja.—

— Noću uoči 15 ov. mes. posada u Rakitni bila je napadnuta od komunističke grupe, koja se usled našeg protivdejstva rasturila.—

— Noću uoči 15 ov. mes. komunisti su izazvali eksploziju mine kod 582.227 km na želez. mes. pruzi Ljubljana — Borovnica, prouzrokovavši prekid malog obima.—

Sektor Grosuplje

— Formaciji M.V.A.C. posade u Studenec-Igu predala su se ujutro, 3 ov.mes., tri komunista bez oružja.—

Sektor trupa Ljubljana — Ribnica

— Razne posade vršile su redovnu aktivnost kontrolisanja u zonama svoje nadležnosti.—

VESTI O USTANICIMA

a) — Predali su se bez oružja 14 ov. mes. patroli M.V.A.C. u Studenec-Igu sledeći komunisti:

Pogačnik Franc, Antonov, i Leben Alojze, rođen 31 III 1915 u Žg. Zabukovici, nastanjen u Kranju, mesar (partizansko ime »Miha«);

Pogačnik Anton, Antonov, i Leben Alojze, rođen 21 I 1921 u Lukovici, nastanjen u Cepulje (Koruška), železničar (partizansko ime »Đuro«); Jenko Peter, Antonov, i Ravnikar Lucije, rođen 22 II 1913 u Sv. Duhu (Zabnica), nastanjen u Formama br. 12, seljak (partizansko ime ->Groša«).

Iz prvog saslušanja proističe sledeće:

- 16 jula o.g. osnovana je VIII slovenačka brigada (vidi prethodni izveštaj). Početkom avgusta 300 ljudi te brigade, od kojih 250 naoružanih, prešlo je u italijansku Sloveniju i sada se nalaze u zoni Krim između kot. 809 (UK-CU) i kot. 1107 (UK-CU) pod imenom III brigada »Gorenjska*. Brigada je sastavljena od tri bataljona, svaki u jačini od oko 200 ljudi, snabdevena sa barem 12 puškomitraljeza i jednim mitraljezom — pod komandom nepoznatog lica iz Dolenjskog u italijan. vojničkoj uniformi;
- još 300 komunista stiglo je poslednjih dana u italijansku Sloveniju i još 13 ov.mes. trebalo je da budu razmešteni u zoni Ljubljanski Vrh — Bukovi V. (TI-CU);
- brigada namerava da izvrši u svim okolnim mestima pljačku namirnica i materijala, koji joj nedostaju;
- Prva grupa susrela se 10 o.mes. u Hruškarjama (NH-CQ) sa brigadama »Tone Tomšič« i »Ljubo Sercer«, isprativši ih do mlinova kod Grede (TC-CS), gde je ostala do jutra 13 ov.mes. Dok je grupa krenula natrag za Krim, primećena je jedna od dveju brigada kako kreće prema severu (možda brig. »Tone Tomšič«).—

Ovo potvrđuje sve prethodne vesti.

r

- b) — Posle podne, 13 ov.mes., oko 200 komunista, došavši u mesto Strahomer (UK-CZ), odnosilo je stoku i hranu. Ti komunisti došli su iz Krima (UH-CU) i pripadaju III brigadi »Gorenjska«, ranije VIII brigada, o čemu u prethodnom saslušanju.

Potvrđuje vest o prisustvu komunističkih snaga u zoni Krim — Mokrec (vidi izveštaj br. 221 od 10 ov.mes.).

- c) — Grupa od oko 100 komunista, koja je došla iz Mirne (ZT-CZ), primećena je 14 ov.mes. u blizini Mlake (ZP-DE).

To je verovatno prethodnica jačih jedinica, već zapoženih u zoni Mirna (vidi izveštaj br. 222 od 11 ov.mes.).

Borovnica

- Iz vesti prikupljenih među meštanima sektora, gde su noću uoči 14 i 15 ov.mes. komunisti izvršili napade i pljačke, proistiće:

- jurišna brigada »Tone Tomšić« — barem 4—5000 ljudi — pošto je noću uoči 14 ov.mes. napala nekoliko zatočišta M.V.A.C. u Vrhniku, otišla je u pravcu Ljubljanskog Vrha (TI-CU). Smatra se da se sada još nalazi između Bukovog Vrha i Kolenč V. (TI-CU);
— napad na odeljenja M.V.A.C., koja se nalaze oko Borovnice (TP-CU), izvršen noću uoči 15 ov.mes. (vidi današnji izveštaj-aktivnost posada) ima se pripisati formacijama koje su već primećene u zoni Greda (TR-CS). Utvrđeno je da je u pitanju brigada »Ljubo Šercer« (svadena na najviše 400—450 ljudi zbog poslednjih gubitaka), koja se povratila u zonu odakle je krenula, i isto toliko ljudi iz Hrvatske, koji su se povukli u zonu Krimček (TR-CS).—

Vest o prisustvu ovih poslednjih saopštili su stanovnici opljačkanih mesta.

POLITIČKE VESTI

Grosuplje

- Povodom vesti dostavljenih u prethodnom izveštaju o demonstracijama koje su se imale izvršiti u Ljubljani, povjerljiv izvor javlja da do njih nije došlo zbog prethodnih odlučnih mera policije.

VESTI O CIVILNIM POSLOVIMA: ništa novo.

RAZNE VESTI

Ribnica

- a) — Noću uoči 13 ov. mes. patrola od 30 komunista odvela je konja u Primčoj Vasi, otišavši u pravcu Lašča; drugih

15 komunista, došavši iz Planskog Vrha, primećeno je u blizini Tisoveca (VQ-CO), koji su se uputili prema Debelom Hribu (VS-MC/CO).

To je ljudstvo prethodnice jakih grupa, o kojima je javljeno u izveštaju br. 225 od 14 ov. mes. — vesti o ustanicima.

- b) — Iz verodostojnog izvora iz posade Videm — Dobropolje javljeno je:
 - da se komunistička patrola, neodređene jačine, oko 11 sati 12 ov. mes. nalazila na Planskom Vrhu (VO-CO);
 - da se komunistička patrola, koja se nalazila oko 19 sati 13 ov. mes. u blizini Čreteža (VO-CM), kasno uveče premestila prema istoku.—
- c) — Mesni obaveštajci saopštavaju da su partizani preneli iz Nareda (NP-CO) neodređen broj komunističkih leševa da ih sahrane; još tri komunistička leša zapažena su u zoni Vrh (NQ-CU).—
- d) — Noću uoči 12 ov. mes. prošlo je kroz M. Lipljene (VH-CS) 15 naoružanih komunista. Nisu imali cipela, a odeća im je bila potpuno pohabana.—
- e) — Noću uoči 12 ov. mes. komunistička patrola došla je u Breg (VM-CK), gde je rasturila nekoliko propagandnih letaka na italijanskom jeziku već poznatog sadržaja.—

Grosuplje

— Patrola od nekoliko ljudi sa dvogledima primećena je u blizini Mirne Peči (VU-CU).

Neki su od njih sa stabala razgledali teren pod sobom. Druge patrole, noću uoči 13 ov. mes., premostile su se u zonu V. Dol (ZL-CU) — Zagorica (ZI-CU).—

General, privrem. komandant
L. MAGGIORE PERNI

za tač. prep.
Potpukovnik, nač. štaba
E. Formichi

(M. P.)

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 16 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O NAPADU PARTIZANA NA VOZ KOD GOMILE¹

Pisani telegram

Otpremljeno 16. 8. 1943 sati 20.30
Primljenno 16. 8. 1943 sati 22.30

OD KOMANDE XI ARMISKOG KORPUSA
KOMANDI 2 ARMIJE
i na znanje
KOMANDI V, XXIII i XXIV ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/4402

KOMANDA 2 ARMIJE
OPERATIVNO ODELJENJE

Br. 13853
Stiglo 17 avgusta 1943

IZVEŠTAJ OD 16 AVGUSTA

OPERATIVNA AKTIVNOST

Divizija »Isonzo«:

— Završeno je spašavanje putničkog voza i čišćenje zone napada, o čemu je javljeno izveštajima od 14 i 15 tek. meseca i telegramom 02/4374.² Ukupni gubici: 18 mrtvih, od kojih 1 pripadnik M.V.A.C., 5 ranjenih, od kojih 1 pripadnik M.V.A.C., 24 nestala, od kojih 1 oficir (potporučnik faš. milicije Calcagnini Ugo iz 98 legije) i 2 pripadnika M.V.A.C.³

— Noću 16-og usled eksplozije mine prekinuta je pruga na 108/6 (ZL-CZ) kilometru. Saobraćaj uspostavljen danas, 16-og, u 9 sati.

Divizija »Cacciatori«:

— Posle akcije uznemiravanja na garnizon Gor. Brezovicu (UH-CZ Cerknica) izvršeno je čišćenje zone.

— U blizini severozapadnih padina Liseca (UH-CZ) neprijatelj je bio dostignut. Ustanici su se razbegli posle žestoke borbe, ostavivši na terenu 6 mrtvih, od kojih jedan

komandant. Prikupljena 1 puška i ručne bombe. Na našoj strani 2 vojnika poginula i 1 ranjen.

— U Studenec-Igu (UM-CZ) predao se 1 ustanik.

XI grupacija Granične straže:

— Noću 15-og izvršen je napad na garnizon Dane (UH-CF), ali odlučnim protivdejstvom i intervencijom artiljerije ustanici su se povukli prema istoku uz sigurne gubitke.

— Vojnici M.V.A.C. iznenadili su ustaničku patrolu u zoni Stražišće (TP-CQ), ubivši četvoro i sakupivši 2 puške. Jedan naoružani ustanik predao se.

Vazduhoplovna aktivnost:

— Zona Rihpovec (ZV-CU) i Čatež (ZN-DE N. Mesto) obasuta malim bombama i mitraljirana.

Pregled gubitaka u toku dana: Naši: Kr. vojska: 19 mrtvih, 5 ranjenih i 22 nestala. Neprijatelj: 10 mrtvih, 2 se predala.

8 kopija

General GAMBARA

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Zameniku nač. štaba
- 2 Operativnom odeljenju
- 1 Odeljenju »I«
- 1 Komandi Kr. karabinijera
- 1 Odeljenju telekomunikacija

ZAPISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMAČKIH
RUKOVODILACA, ODRŽANE 16 AVGUSTA 1943 GOD. KOD
PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE DR
MÜLLER-HACCIUSA PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ
ŠTAJERSKOJ¹

RA/A 405 Dr. Pi./Rei

Poverljivo
Maribor, 17. 8. 1943

Zapisnik

Predmet: Štabna konferencija od 16 avgusta 1943 u 8.00 čas.

Pretsedava: Pretsednik Pokrajinske vlade Dr Müller-Haccius.

Za ustanovu: Dr Rudolf Pichler.

Izveštaj o situaciji:

Komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti, Sturmbannführer Tesennfütz: Bande su bile prilično mirne. Imaju namjeru da se reorganizuju, kako bi došle do oružja i ljudi. Dolazak vojske imao je takav uticaj, da se na zapadu Donje Štajerske nije dogodilo ništa naročito. Aktivnost se može zabeležiti jedino na području Pohorja i u sredu Brežice. U akciji koja je bila izvedena na području Pohorja bilo je uhvaćeno 11 lica. 8 avgusta izvršen je napad na gostionicu u Radmirju u sredu Celje.

Odeljenja policije bezbednosti su na području Dobrovlja došla u dodir sa bandom.

Mogu izvestiti da je na susednom području Ljubljanske Pokrajine oko 1000 ljudi prodrlo prema Škocjanu. 25. i 26. 7. 1943 nekoliko hiljada ljudi napalo je posadu u Fužini, italijanske jedinice opkolile su i uništile bande. Ubijenih je bilo navodno 500 bandita. Cini mi se da je broj preteran. U vremenu od 1 do 14. 8. 1943 banditi su u Donjoj Štajerskoj izvršili 18 razbojničkih prepada, 10 lica su odveli i izvršili jedno ubistvo. Pri ubistvu, čija je žrtva bio mesni seoski voda iz Dobrne, izdavali su se za policiju i time ga naveli da ih pusti u kuću. Približno 40—50 bandita izvršilo je u Globokom napad na radio-nicu i time za jedan dan prekinuli posao.

Sledeća štabna konferencija održaće se 30 avgusta 1943 u 8 časova ujutro.

Za tačnost:
Reich s.r.

Potpisao:
Dr Pichler s.r.

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
19 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOGL
KORPUSA O AKCIJI U ZONI MORAVČE — SV
KRIZ I NAPADU PARTIZANA NA JEDINICE ZA ZAŠTITU
PRUGE KOD VELIKE LOKE¹

Telegram

V.P. 59, 19 avgust 1943

**OD KOMANDE PES. DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOGL KORPUSA**

Br. 02/5630/op. Operativni izveštaj za 19 avgust 1943

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — Spec, bataljoni br. 1 i br. 3, koji su sinoć stigli u V. Loku (ZN-CU), u 23 časa su dostigli Zaplaz (ZN-DE). U 2 časa započeta je akcija protiv kom. bandita primećenih u zoni Moravče (ZP-DE) — Sv. Križ (ZR-DE); kolona »Cabras«, koja se sastoji od I i III spec, bataljona,² naišla je severno i zapadno od Čateža na snažan otpor. Efikasno je intervenisala artiljerija iz Trebnja. Akcija se nastavlja. Kolona »Mancini«, koja se sastoji od 11/23 peš. puka, 117 bat. M.V.S.N. i jednog voda od 65,17 mm od Št. Ruperta (ZV-DE) dostigla je u 10 časova Zaloku (ZT-DE), nateravši u bekstvo jake patrole kom. bandita. Producuje za Sv. Križ. 104 bat. M.V.S.N. nalazi se u zoni Mirna (ZT-CZ) spremjan da dejstvuje protiv kom. bandita koji bi usled akcije opkoljavanja od strane kolona »Cabras« i »Mancini« pokušali da pobegnu prema jugu. Garnizon Rakovnik (ZV-CZ) i Št. Rupert raspoređeni su, u cilju zaprečavanja, između nemačke granice i doline Mirne. Naši gubici: 4 ranjena, od kojih 3 iz specijalnog bat. br. 1, a jedan iz spec. bat. br. 3; mrtav jedan pripadnik M.V.A.C.; svi su već preneti u Trebnje. Protivnički gubici zasada nisu utvrđeni.
- 2) — Jedinica garnizona Semič (XN-BZ) prilikom pretraživanja zone Tušev Dol (XL-BS) primetila je i napala jaku patrolu kom. bandita. Nastala je žestoka borba u toku koje su ubijena 3 kom. bandita a verovatno ima i ranjenih. Mi nismo imali gubitaka.

- 3) — Jedinica 24 peš. puka za zaštitu radova kod bodljikave žice u zoni Gabrje (HR-CM) i juče popodne bila je napadnuta vatrom iz automatskog oružja od strane kom. bandita. Usled našeg protivdejstva ustanci su odustali od borbe. Na našoj strani nije bilo gubitaka.

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

- 4) — Noću uoči 19-og oko 1 čas jake formacije kom. bandita, dolazeći iz šumovite zone istočno od deonice pruge Velika Loka — Trebnje, napale su istovremeno, u cilju prelaska preko žel. pruge, stalne grupe u službi zaštite pruge između stražarnica br. 106 i 109. Borba je trajala sve do 5 časova. Uspešno je dejstvovala artiljerija iz Trebnja. Iz Velike Loke u zonu je bila upućena naša jedinica koja se sukobila u blizini km 101. Ustanici, snabdeveni mnogim automatskim oružjem i ručnim bombama neprestano su pokušavali da savladaju naše grupe, ali su odbijeni uz sigurne gubitke koji nisu mogli biti utvrđeni usled pomrčine. Na našoj strani poginuo je jedan podoficir, a 2 vojnika ranjena. Usled eksplozije mine prekinuta je žel. pruga na km 100,6, ali je do 12 časova opravljena. Nađene su 2 neeksplodirane mine i mnogo ručnih bombi.

RAZNO

- 5) — Juče popodne u zoni severno od Gomile (ZT-CZ) nađen je i prenet leš ppor. Calcagnini Uga, koji je putovao vozom na koji je 13-og tek. bio izvršen napad u dolini Mirne.

DNEVNI GUBICI

- 6) — Naši: mrtva 2, od kojih jedan vojnik Kr. vojske i 1 pripadnik M.V.A.C.; ranjeno 6, od kojih 5 vojnika Kr. vojske, i 1 pripadnik M.V.A.C. Utvrđeni protivnički gubici: 3 kom. bandita mrtva.

GENERAL MACCARIO

IZVEŠTAJ KARABINIJSKE STANICE VRHNIKA OD 19
AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI GRUPE KRALJEVSKIH
KARABINUERA LJUBLJANA O BORBI KOD KORENA¹

Fonogram primljen od Ispostave Kr. karabinijera *Vrhnička*
KOMANDI GRUPE KR. KARAB. *Ljubljana*
Br. 16/44 prot. Ljubljana, 19 avgust 1943

18 tek. mes. 1 specijalni bat. 51 peš. puka na čišćenju
predela Koren (C.U.-UK.-mapa 1 : 100.000, sekcija Cerknica)
vodio je borbu protiv ustaničkih snaga neutvrđenog broja.
Naši gubici: 1 vojnik poginuo — 1 potporučnik i 2 vojnika
lako ranjena. Protivnički gubici u ljudstvu 12 utvrđenih mrt-
vih ustanika a jedan zarobljen; u materijalu jedna puška, 3
ručne bombe i nekoliko šaržera za pušku.

Potporučnik Badami s.r.
T. Mezzadri
u 14 sati
R. Di Pinto

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
20 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMI-
SKOG KORPUSA O ČIŠĆENJU ZONE SV. KRIZ — MO-
RAVČE¹

Telegram

V.P. 59, 20 avgust 1943

OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/5649/op. Operativni izveštaj za 20 avgust

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — Kolona »Cabras«, koja je nastavila akciju u zoni Moravče (ZP-DE) — Sv. Križ (ZR-DE), naišla je, severno i istočno od Čateža, na otpor jakih formacija kom. bandita, snabdevenih mnogim automatskim oružjem. Pokušaj ustnika da napadnu bok kolone, za vreme prelazeњa uzane doline, bio je osuđen našim odlučnim protivdejstvom. Na terenu je utvrđen gubitak od jednog mrtvog i jednog ranjenog, a zaplenjena je jedna puška »Manliher«. Na terenu su primećeni brojni tragovi krvi. Drugi pokušaj kom. bandita protiv zaštitnice kolone osuđetile su naše jedinice koje su odlučno napadale, nanevši neprijatelju 25 gubitaka, od kojih 11 mrtvih utvrđeno na terenu. Na našoj strani je poginuo jedan legionar a jedan je ranjen. Kolona je produžila prema Sv. Križu, savladavši i druge otpore. Mesto je dostigнуto oko 18 časova. Ostavivši 104 bataljon u zoni Trebinac, u cilju sprečavanja povlačenja kom. bandita, grupacija »Mancini« je sa 2 bataljona pošla da raščišćava zonu duž pravca Draga (ZV-DE) — Zaloka (ZT-DE), gde je raspršila neprijatelja. Zatim je dostigla Brezje (ZP-CS), koje su kom. banditi bili napustili. Kada je primičen pokret jakih grupa kom. bandita, koji su se pod pritiskom kolone »Cabras« povlačili od Sv. Križa na Moravče, kolona »Mancini« je ostavila 117 bat. M.V. S.N. u Sv. Križu, radi sprečavanja povlačenja kom. bandita, a istovremeno je otvorila artiljerisku paljbu, sa vidljivim rezultatima, na ustanike koji su bežali.

Na ustaničke grupe koje **su** otvorile paljbu sa padine Klanec (ZP-DE) izvršen je snažan napad, usled čega su se ustanici raspršili uz mnogo gubitaka procenjenih na oko pedesetak što mrtvih što ranjenih. Kolone »Mancini« i »Cabras« sastale su se kod Sv. Križa i prenoćile u zoni. Jutros je kolona »Mancini« nastavila akciju preko G. Ravne (ZP-DE) na Golek (ZP-CZ), dok kolona »Cabras« preko Moravča udara na **Catešku** Goru (ZP-DE). Preciznim bombardovanjem i mitraljiranjem iz aviona nesumnjivo su kom. banditima **naneti** osetni gubici.

- 2) — Garnizonu Semič predao se kom. bandit Vidmar, Jovana, Ivan, slovenačke narodnosti, naoružan puškom sa 9 metaka.
- 3) — Noću uoči 20-og naše jedinice u službi za zaštitu pruge osujetile su pokušaje sabotaže na km 66,800, 84,700, 91,800 i 91,300. Naročito jako vatreno dejstvo bilo je otvoreno na grupe između stražarnice 111/A. (km 91,800) i 111/B (km 91,300).
- 4) — Naša patrola iz garnizona Trebnje prilikom pregleda žel. pruge sukobila se u blizini Sv. Štefana (ZT-CU) sa grupom kom. bandita, koji su pokušali da izvrše sabotažu na pruzi, i raspršila je.
- 5) — Paljba u cilju uznemirivanja grupe za zaštitu pruge br. 115/A od strane kom. bandita, koji su našim brzim protivdejstvom naterani u bekstvo.

RAZNO

- 6) — U blizini Vrhova (ZL-CZ) civili su izvestili da su našli jednog kom. bandita koji je poginuo prilikom vatrenega dejstva na naše grupe za zaštitu pruge, u noći između 18-og i 19-og.

DNEVNI GUBICI

- 7) — Naši: jedan legionar mrtav a jedan ranjen. Protivnički utvrđeni: 32 mrtva a pedesetak ranjenih, jedan naoružani kom. bandit se predao.

GENERAL MACCARIO

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
21 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOGL
KORPUSA O AKCIJI U ZONI TIHABOJ — SV. KRIZ
— MORAVČE¹

Telegram

V.P. 59. 21 avgusta 1943

OD KOMANDE DIVIZIJE »ISONZO«

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 02/5683. Operativni izveštaj za 21 avgust

OPERATIVNA AKTIVNOST

- 1) — Obzirom da su se formacije kom. bandita, koje su bile potučene noću uoči 19-og i na dan 19-og u zoni Tihaboj (ZR-DE) — Sv. Križ (ZR-DE) — Moravče (ZN-DE), podele prema severozapadu, jugoistoku i jugozapadu, kolana »Mancini« je krenula juče od Brezja (ZT-DH) i, idući pravcem Sv. Križ — G. Ravne (ZP-DH), udarila na Golek (ZP-CZ), dok je kolona »Cabras«, preko Moravča — Kamnog Vrha — Kršića (ZN-DE), dostigla Zaplaz (ZN-DE), raščestivši u svakom pogledu zone duž pomenutih pravaca. U toku pokreta bila je nađena odeća umrljana krvlju i mnogo tragova krvi. Zatečeni su: jedan komandant kom. bandita, koji je poginuo u blizini kote 479 (ZP-DE), i još jedan leš kom. bandita bez odela, u blizini G. Ravne (ZP-DE). Iz raznih izvora javlja se o neurednom povlačenju grupa kom. bandita sa mnogo ranjenika, po gore navedenim pravcima; stanovništvo Moravča izvestilo je da su na dan 19-og u 20 časova tuda prošla troja kola, natovarena mrtvim kom. banditima i sa pedesetak ranjenika, upućena u pravcu severozapada. Pred civilima kom. banditi opravljaju velike pretrpljene gubitke tvrdeći da su ubili na stotine Italijana i zaplenili mnogo oružja. Jutros je nastavljeno raščišćavanje zone između Zaplaza — Čateža — Mirne i pruge.
- 2) — Jedinica garnizona Straža (ZT-CN), prilikom pretraživanja zone Drganja Sela (ZV-CK), sukobilala se u blizini kote 203 (ZV-CM) sa patrolom kom. bandita. Posle kratkog vatretnog dejstva ustanici su, zahvaljujući šu-

movitoj zoni, pobegli pretrpevši sigurne gubitke i na taj način izmakli gonjenju naše jedinice. Mi nismo imali gubitaka.

NAPADI NA KOMUNIKACIJE

- 3) — Kom. banditi otvorili su paljbu u cilju uznemiravanja na grupu u službi zaštite pruge 13 P/A (km 56,3).

DNEVNI GUBICI

- 4) — Naši: nijedan. Protivnički utvrđeni: mrtva 2 kom. bandita.

GENERAL MACCARIO

BR. 179

IZVEŠTAJ VOJNOG SUDA — SEKCIJA LJUBLJANA OD 21 AVGUSTA 1943 GOD. VOJNOM SUDU DRUGE ARMije O RADU SUDA OD 16 NOVEMBRA 1941 DO 20 AVGUSTA 1943 GODINE'

V.P. 110 21/8/1943

Izveštaj o sudskom radu Ljubljanske sekcije vojnog suda u vremenu od 16 novembra 1941 do 20 avgusta 1943

Ljubljanska sekcija, obrazovana Proglasom od 7 novembra 1941, otpočela je rad 19 istog meseca.

Na području Slovenije i jednom delu Hrvatske (u operativnim zonama) Sekcija je bila nadležna za:

a) sva kažnjiva dela vojnika koji pripadaju XI mobilisanom armiskom korpusu;

b) kažnjiva dela koja počine italijanski državljan sa područja starih pokrajina predviđena italijanskim krivičnim zakonom;

c) kažnjiva dela protiv države i propisa o potrošnji, predviđena proglasom od 3 i 24 oktobra 1941, bez obzira ko ih počini;

d) kažnjiva dela predviđena mnogim vojnim odredbama i odredbama Visokog komesara za Ljubljansku Pokrajinu, bez obzira ko ih počini.

* * *

Od 16. oktobra 1941 do 20. avgusta 1943 stiglo je: 8405 predmeta protiv 12574 okriviljenih, od kojih 1150 vojnika, a 11424 civila.

U istom vremenskom periodu bilo je okončano 7036 postupaka protiv 8146 okriviljenih.

Ukupno su bile izrečene 84 smrtne kazne i 434 kazne doživotne robije.

Ostalo je, dakle, nerešeno 1369 predmeta protiv 4428 okriviljenih.

U 1369 predmeta uračunato je 424 predmeta protiv 3538 otsutnih, 139 protiv 215 okriviljenih za koje je u toku obustava krivičnog postupka, 72 predmeta koja se već nalaze u razmatranju kod suda protiv 252 okriviljena, 273 protiv nepoznatih lica, 134 predmeta po kojima se vodi prethodna istraga, tako da ustvari broj nerešenih predmeta ne premašuje cifru od 330 protiv 423 okriviljena.

* * *

Dosada obavljeni rad suda, koji je znatan, u vezi je sa ustankom koji je okrvavio Sloveniju i koji, ovih poslednjih meseci, ne samo što ne jenjava, već se sve više širi.

O tome svedoči vojna organizacija, koja je sada postala mnogo veća po broju pripadnika i po naoružanju i municiji, zatim neprestani napadi na železničke pruge i na putničke i vojne vozove, žestoke borbe naših trupa protiv neprijatelja, veliki broj pljački koje se dešavaju na području koje mi kontrolišemo, a koje vrše ustanici.

* * *

Završavajući ovaj kratak pregled rada Ljubljanske sekcije pod mojim rukovodstvom, moram da istaknem da su rezultati bili značajni naročito zbog pomoći koju su u svakoj prilici pružali vojni komandanti, i to pre svega Njegova Ekselfencija general Robotti, koji je, najpre u svojstvu komandanta XI armiskog korpusa, a zatim kao komandant 2 armije sa osobitim interesovanjem pratilo rad suda, želeći uvek da bude obavešten i svojim visokim ugledom često intervenisao da se pravilno izvršuje pravda.

Vojni tužilac
kralja i cara
(Pukovnik Enrico Macis)
E. Macis s.r.

IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 22 AVGUSTA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 19 DO 22 AVGUSTA 1943 GODINE¹

Zapovednik policije poretka
Alpenland
— Komandno mesto Bled —

Bled, 22. 8. 1943

P o v e r l j i v o !
Informativna služba br. 48

Gorenjska:

- 19./20.8. a) Preko noći ostavila su nepoznata lica pet različitih letaka pred kućnim vratima jedne posednice u *Posavec*, 2,5 km s. sz. od Ovsiša (*» časa).
- 20.8. b) Oko 1.00 čas oduzelo je oko 20 naoruž. bandita jednog vola i kazan za pečenje rakije jednom seljaku u *Zgornjim Kosezama*, 4,5 km i. si. od Moravča (1,30 čas). Pravac odlaska Peče — Tlačnica.
Oko 5.00 časova opljačkalo je 6 naoruž. bandita jednom seljaku u *Srakovlju*, 4,6 km sev. od Kranja (3/4 časa), male količine namirnica i pića kao i potrošnu robu. Pravac povlačenja verovatno Mlaka. Oko 21.00 čas, opljačkalo je otprilike 10 naoruž. bandita junca jednom zemljoradniku u *Rovtama*, 3,8 km ji. od Železniki (2 časa). Pravac povlačenja Martinji Vrh. Oko 23.30 časova opljačkao je nepoznati broj bandita svinju jednom seljaku u *Velikom Hribu*, 1,5 km j.ji. od Zgornjeg Tuhinja (3/4 časa).
- c) Oko 21.00 čas odvela su 2 naoruž. bandita 16 god. sina upravnika državne šume, sa *Menine* PI. kod kote 1276—, oko 3 km sev. od Špitaliča (3,30 časa). Pravac povlačenja Donja Štajerska.
- d) Oko 19.00 i između 20.00 i 20.30 časova nađeno je u *Tržiču* i okolini više komunističkih letaka.

20./21.8. e) U toku noći odveden je, verovatno od strane bandita jedan vo sa planinskog pašnjaka na *Menina PL*, koji je pripadao jednom seljaku u Češnjicama kod Špitalića.

21.8. f) Oko 2.30 časova opljačkalo je 5 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica jednom seljaku u Češnjicama, 2,3 km z.sz. od Špitalića (2 časa).

g) U 7.00 časova pretresla su 3 naoruž. bandita na putu zap. od *Nemilja*, oko 4 km s. si. od Selca, jednog posednika iz Jamnika, koji se nalazio na putu za Besnicu.

21./22.8. h) U toku ovog vremena odvedeno je, verovatno od strane bandita, jedno tele sa planinskog pašnjaka na *Menina Pl.* (2,3/4 časa), koje je pripadalo jednom seljaku u Okrogu.

i) U toku noći rastureni su leci u *Vižmarju* kod Št. Vida nad Ljubljanom (1/4 časa).

22.8. j) U 2.00 časa opljačkala su 3 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica jednom posedniku u *Sidolu*, 1,3 km z. jz. od Šmartnog u Tuhinju. (20 min.) U 21,30 časova nepoznati broj naoruž. bandita opljačkao je veće količine mlečnih proizvoda iz jedne radionice sira na *Belskoj Pl.* (kota 1238), 3,5 km z. jz. od Bohinjske Bele (2,30 časa).

Između 23.00 i 24.00 časa opljačkalo je oko 10 naoruž. bandita jedno tele jednom seoskom krčmaru u *Dupeljnu*, 2,8 km s.sz. od Lukovice ('A časa).

k) Oko 10.45 časova pronađeno je u *Lešama*, 4,3 km z. jz. od Tržiča sedam letaka na engl, i slov. jeziku.

Sopstvena delatnost:

Uz a) do k): angažovane patrole žandarmerije, zaštitne policije, vojske odn. granično-carin. zaštite.

20. 8. 1943 u 2.00 časa pripucala je jedna žand. patrola u blizini Žirovnice, oko 4,5 km si. od Bleda, na 2 sumnjiva čoveka koji su ipak pobegli.

20. 8. 1943 u 7.00 časova javio se žandarmeriskoj stanici Zabnica jedan fabrički radnik iz Šutne,

regrutovan 24. 6. 43, koji se dobrovoljno vratio. 20. 8. 1943 popodne sukobila se jedna patrola granično-carinske zaštite na Voltarskom Vrhu (kota 687), oko 4 km i. ji. od Poljana, sa 3 bandita, koji su pobegli ne odgovorivši na vatru.

Od 15 do 21. 8. 1943 angažovana izviđačka patrola drž. policije, ispostava Kranj, u oblasti severno od Kranja. Pritom je pronađeno 14 delimično starih banditskih skloništa i zaplanjeno 2 puške, namirnice, delovi odeće i propagandni materijal.

21. 8. 1943 u 17,30 časova prijavio se žandarmeriskoj stanici Besnice jedan zemljoradnik iz Dol. Besnice, koji je 27. 6. 43 bio regrutovan, vrativši se dobrovoljno nazad.

Od 21 do 22. 8. 1943 velika akcija na prostoru Murovica — Cicelj (jz. od Moravča). Angažovane snage: 10 SS polic, puk sa 7 četa, polic, četa brdskih lovaca »Alpenland«, polic, četa za nar. upotr. »Alpenland«, 2 četa polic, straž, bataljona »Wiesbaden«, 2 i 3 žand. rez. četa (mot.) »Alpenland«, žandarmerija i vojska. U ovim, delimično krajnje ogoričenim i uporno vođenim vatreñim okršajima, ubijeno je 38 bandita. Broj mrtvih bi mogao biti i veći, pošto na veoma krševitom i gusto obrasлом terenu nisu svi mogli biti pronađeni, neki su se i u Savi podavili, a neki su odneseni. Među mrtvima nalaze se jedan komandant bataljona i drugi rukovodioци takozvane Savinjske bande. 40 bandita zarobljeno; uhapšeno 3 lica pod sumnjom da su banditi; zaplenjeno: 1 laki mitraljez, puške, municija, ručne bombe, rančevi itd. Sopstveni gubici: 2 žand. podnarednika lako ranjena.

22. 8. 1943 u 0.30 časova uhapsila je žand. patrola u Repnju, 2 km j. jz. od Vodica jednu siromašnu domaćicu i njenog sina, zbog sumnje da su potpomagali bande.

22. 8. 1943 u 7.00 časova prijavili su se, vrativši se dobrovoljno natrag, žandarmeriskoj stanici Kresnice, jedan poljoprivredni radnik iz Gornjeg Hotiča, regrutovan 4. 8. 43, dva posednička sina, regrutovana istog dana, i jedan posednik iz Jesenja.

Dodatak:

11. 8. 1943 uhapsila je ispostava drž. policije Celje jednog opštinskog služitelja u Motniku, u Spitaliću jednog upravnika dobra i u Beloj jednog seljaka i jednog obućara zbog sumnje da održavaju vezu sa bandama.

13. 8. 1943 ista ustanova uhapsila je u Beloj jednu ženu.

19. 8. 1943 drž. policija Celje uhapsila je 25 lica u Motniku, Zgornjem Motniku, Jastroblju, Spitaliću, Okrogu, Češnjicama i Beloj, među njima 3 žene, zbog sumnje da su povezani sa bandama.

14. 8. 1943 u 7.00 časova prijavio se, vrativši se dobrovoljno natrag, žand. stanici Besnica, jedan kovač iz Spodnje Besnice, regrutovan 27. 6. 43. Dodatak uz Inf. službu br. 47 — Vatreni sukob vojske u St. Jurju kod Litije: nisu bili banditi. Vojne snage ubile su jednog 71-godišnjeg seljaka, za koga se, usled pomrčine koja je tada vladala, mislilo da je bandit.

Donja Štajerska:

Protivnik:

19.8. 1) U 12.00 časova odvelo je više naoruž. bandita jednog vola sa planinskog pašnjaka na *Menina Pl.* na Kurjem Vrhu (kota 1466), oko 4 km j. jz. od Gornjeg Grada (4 časa), koji je pripadao jednom seljaku u Svetom Florijanu.

20.8. m) Između 0.00 i 1.30 časova 2 naoruž. bandita i jedna žena opljačkali su životne namirnice trojici seljaka, blizu zvanog Kovšaka (kota 883), 4 km s. sz. od Gornjeg Grada (2 časa).

U 1.00 čas opljačkala su 4 naoruž. bandita životne namirnice jednom posedniku u blizini *Resnika*, oko 6,5 km s. sz. od Zreča (3 časa).

U 2,30 časova opljačkala je banda, navodno u jačini od oko 40 ljudi, životne namirnice jednom posedniku u blizini zvanog *Pucaka* (kota 296) u Kapli, 1,3 km z. jz. od Gomilskog (20 minuta). Pravac dolaska i odlaska Grmada.

U 3.00 časa opljačkala je jedna naoruž. banda nepoznate jačine životne namirnice i ranac jednom seljaku u *Brezjama*, 1,5 km sev. od Mozirja (3/4 časa).

n) U 2,30 časova raspitivala su se 3 naoruž. bandita kod jednog posednika u *Konovu* 1,8 km si. od Velenja (40 min.), kome je predao ranije ostavljene letke.

20./21.8. o) Između 1.00 i 2.00 časa pojavilo se u vinogradu Bizeljsko u Zg. *Sušici* — Crkva Sv. Vid (kota 365), 7 km. i. ji. od Podsrede (1 čas), otprilike 10—15 naoruž. bandita, koji su se kod tamo zaposlenih radnika raspitivali da li su zadovoljni svojim poslodavcem. Oni su se povukli u s. z. pravcu. Oko 20,30 časova ponovo se pojavilo na dobru DAG-a² oko 25 naoružanih bandita, koji su tamo kuvali nešto za sebe. Oni su opljačkali manju količinu vina. Povukli su se oko 1.00 čas. Između 23.00 i 2.00 časa opljačkalo je 26 naoruž. bandita jednu trgovačku radnju sa pekarom u *Cadramu* kod Oplotnice (10 min.).

21.8. p) U 20.30 časova opljačkala su 4 naoruž. bandita životne namirnice jednom posedniku u *Lepoj Njivi*, 4,6 km zap. od Šoštanja (1 Vi čas).

q) Između 22.00 i 22.30 časova regrutovali su banditi u *Kokarju*, 3 km ji. od Rečice ob Savinji (50 min.), dva seljačka sina.

r) Između 22.00 i 24.00 5 naoruž. bandita tražilo je životne namirnice kod tri seljaka u oblasti *Konjski Vrh*, oko 5 km si od Luča (2 časa),

s) U 22.00 časa, oko 20 naoruž. bandita opljačkalo je životne namirnice jednom posedniku u *Smihelu*, 4,2 km sev. od Mozirja (2 časa).

U 22.30 časova 3 naoruž. bandita opljačkala su namirnice dvojicu zemljoradnika u *Goričici*, 3,3 km z. sz. od Sv. Jurja (IV2 čas),

t) U 22.45 časova više naoruž. bandita regrutovalo je sina jednog posednika u *Zabukovici*, 4,5 km juž. od Zaleca (1 čas).

U 23.00 časa 2 naoruž. bandita regrutovala su u *Homecu*, 3,3 km sz. od Smartnog ob Dreti (3/4 časa), sina jednog zemljoposednika i jednog vojnika na otsustvu (Donještajerac).

Sopstvena delatnost:

Uz o/ Zg. Sušice: jedna žand. patrola u jačini od 6 ljudi sukobila se u blizini dobra sa banditima. Usled kratkog vatrene okršaja ni na jednoj strani nije bilo gubitaka. Zaplenjena 1 lovačka puška, 8 metaka pešadijske municije itd. Uz o/Čadram: U 5.00 časova jedna žand. patrola imala je kratak vatreni sukob sa banditima, koji su pobegli ostavljajući jedan deo plena.

U svim ostalim slučajevima od 1) do t): odaslate patrole žandarmerije, seoske straže, Vermanshafta, odn. zaštitne policije.

Za sve ostalo vidi o velikoj akciji na Murovicu (Gorenjska).

Staro-Koruška — Mežanska dolina:

Protivnik:

- 19.8. u) Jedan poljski poljoprivredni radnik koji je bio zaposlen u *Lobniku* (ist. od Železne Kaple) pobeđao banditima.
- 20.8. v) U 0.00 časova nepoznati broj naoruž. bandita zapalio je donju stanicu žičane železnice jednog drvarskog preduzeća kod *kote 673*, 3 km si. od Bele. Susedne zgrade, uključujući pilanu, spasene su od uništenja. Ukupna šteta oko 150.000 RM.
- w) Oko 20.30 časova 2 naoruž. bandita opljačkala su jednom posedniku u *Jazbini* (kota 544), 3 km si. od Črne, jedan radioprijemnik i 1 kg šećera.
U 23.40 časova opljačkala su 3 naoruž. bandita namirnice i jedan ranac jednom posedniku u *Obirskom* (kota 683), 6,7 km. z.jz. od Železne Kaple.
- x) U 9,15 časova 2 naoruž. bandita regrutovala su jednog 45 godišnjeg slугу koji je bio zaposlen kod zvanog *Vertiča* (kota 740) u Frajbahu, 4,7 km jz. od Galicije. Pravac povlačenja Obir.
- y) Oko 21.00 čas tražila su 4 naoruž. bandita brašno kod jedne zakupnice u *Robežu* (kota 720), 2 km jz. od Galicije. Pravac dolaska i odlaska Obir.
- 21.8. z) U 21.00 čas nestao je od kuće jedan vojni obveznik u *Kotljama*, 3,2 km ji. od Guštanja. On se verovatno dobrovoljno priključio banditima.

- aa) Oko 20.30 časova 10 naoruž. bandita pretilo je streljanjem i paljenjem jednom posedniku u blizini zvanog *Plesučnika* (kota 653) u Donj. Javorju, 3,2 km i.ji. od Crne.
- 22.8. ab) U 21.30 časova opljačkala je jedna naoruž. banda navodno u jačini oko 30—40 ljudi, namirnice i cipele kod zvanog *Pirea* u Lobniku, 2,7 km i si. od Železne Kaple. Osim toga oni su regrutovali 18 godišnjeg posednikovog nećaka i jednog Ukrajinka, koji je kod njega bio zaposlen.
U 23.00 časa oko 20 naoruž. bandita opljačkalo je hleb jednom zemljoposedniku u *Suhoj*, 3,8 km sz. od Železne Kaple.
- ac) Oko 18.00 časova primetio je posednik, zvani *Prevernik*, u Lobniku, 3,2 km si. od Železne Kaple, kako je otprilike 15 naoruž. bandita prošlo pored njegovog poseda u pravcu Ojstre.
- ad) Jedan 17 god. poljoprivredni radnik nestao sa svog radnog mesta u *Ponikvi*, 3,3 km j. jz. od Pliberka. Moguće je da se dobrovoljno priključio banditima.

Nemačko-tal. granica:

- 18./19.8. Delovi Cankareve i Gubčeve brigade napustili su navodno u toku noći prostor oko Trebelnog, da bi se uputili prema Trebnju.
- 20.8. Italijanska akcija na prostoru Sv. Križ — Moravče traje i dalje. Po dostizanju oba mesta, udarni pravac na zapad. Arm. korpus saopštava da su neki banditi navodno izbegli na nemačku teritoriju. Carinska granična zaštita nije mogla da konstatiše ništa u vezi sa ovim. Po izveštaju jednog konfidenta, banditi na glavnim i prelaznim putevima na granici postavljaju opsežne drvne zapreke. Jačina bandita na pomenutom području: navodno 2 udarne brigade pod komandom bandita Cankara.³
- Banditske formacije sa prostora Gorice (staroital. oblast) prešle granicu Ljubljanske Pokrajine kod Spod. Logateca i uputile se na prostor oko Vel. Bloka, oko 18 km ji. od Borovnice.

Po informaciji 24 ital. arm. korpusa, bande koje operišu u Gornjoj Italiji navodno su dobine naređenje da se upute na teritoriju Slovenije okupiranu od Italijana i Nemaca (misli se na Gorenjsku, Donju Štajersku i Ljubljansku Provinciju).

Tomšičeva brigada i 3 gorenjska brigada (ranije 8 slov. brigada) treba da se nalaze na Krimu (kota 1107), oko 15 km j.jz. od Ljubljane.

Između 21.00 i 22.00 časa 4—5 belogardista su osuli paljbu na kuću jedne posednice u Kozjeku (kota 776), 8,8 km juž. od Škofje Loke, prodrli su zatim u kuću i poveli sa sobom 2 vezana dečaka koji su se tamo kratko vreme zadržali. Belogardisti su se verovatno povukli na kotu 374 (sev. od Polhov Gradeča) natrag na ital. teritoriju.

- 22.8. Završena je ital. akcija na prostoru sev. od Trebnjeg.

Nemačko-ital. granica:

- 22.8. Nastavak uz Inform, službu br. 47:

Prema saopštenju komandnog mesta Maribor, situacija na nemačko-hrvatskoj granici je potpuno mirna. Cak i pri najsvesnijem izviđanju nije se naišlo ni na kakve bandite na prostoru Lupinjak, odn. čak nije bilo ni osnove za pretpostavku da banditi borave u ovoj oblasti. Stoga su 4 četa polic, straž, batalj. »Wien« i 5 četa polic, straž, batalj. »Alpenland« u 11.30 časova vraćene u svoja mesta boravka.

Neprijateljska vazduhoplovna delatnost:

- 21.8. Po saopštenju drž. policije Zagreb, u 12.00 časova navodno se spustila jedna žena-padobranac u blizini Ključa (Hrvat.) na nemačku teritoriju, oko 8 km i.ji. od Brežica (D. Štajerske). Poslata je potera.
- 22.8. Od 2.28 do 3.19 vazdušna uzbuna u Celju. Od 2.57 do 3.16 vazdušna uzbuna u Mariboru. U 3.05 časova kružilo je više neprijat. aviona iznad prostora Krško — Zidani Most.

Opšte:

- 20.8. U vozu koji po redu vožnje polazi u 8.16 časova iz Jesenica za Kranj, pratioci voza uhapsili su

jednog radnika sa stanom u Jesenkama, zbog izbegavanja vojne obaveze.

- 21.8. Pri pozivanju u vojsku u srezu Ptuj (D. Štajerska), jedna grupa mobilisanih prošla je sa svojim konjskim zapregama kroz grad Ptuj. Jedan od ovih vojnih obveznika posvadio se sa jednim pri-padnikom vojske i prešao na razračunavanje, pa je ubijen pogotkom u glavu od strane jednog vojnika.
- 22.8. U 7.20 časova prispela su na granični prelaz kod Crnuča, dolazeći sa ital. teritorije, 2 teretna auto-mobila ital. produkcije sa kontr. tablama WL 480843 i WL 130093. U ter. kolima nalazili su se: 2 ofic., 6 podof. i 44 vojnika, delimično u ne-mačkoj padobranskoj uniformi (delimično padobranski šlemovi, delimično tropski šlemovi). Vozači su pokazali vozni nalog od St. Georgio za Graz. Pošto ih je pregledao jedan vojni stražar, vozila su otišla u pravcu Domžale — Celje. Pošto postoji opravdana sumnja da je u pitanju jedan odred neprijateljskih agenata, poslata je potera.

Za tačnost
Windorfer

kapetan zašt. policije

Brenner s.r.

Sreska žandarmerija Radovljica
Prispelo 4.9.43
Del. br. — Priloga
D

BK. 181

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO« OD
22 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOGL
KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA PRUGU
TREBNJE — NOVO MESTO¹

Kopija telegrama

V.P. 59, 22 avgust 1943

Od Komande divizije »Isonzo«
KOMANDI XI ARM. KORPUSA

02/5696 Prošle noći jake grupe komunističkih bandita napale su uzastopnim žestokim akcijama položaje za zaštitu pruge. U 22 časa oštećena je pruga u blizini km 83,250 (4 km severozapadno od Novog Mesta). U 22,15 oklopni voz br. 3, koji je zajedno sa oklopnim automobilom vršio patroliranje na pruzi, izazvao je eksploziju mine na km 87,500.² Prevrnula su se 2 štitna vagona, lokomotiva i tender. Nije bilo ni mrtvih ni ranjenih. U 1,20 grupa je napadnuta snažnom vatrenom akcijom praćenom sa dve jake eksplozije. Dve pomoćne patrole sa stalnih položaja 110 i 111 odmah su dotrčale i, mada izložene jakoj vatri komunističkih bandita, uspelo im je da se povežu. Pomenute patrole su utvrstile da je čitava grupa 110/c³ bila savladana⁴ i da su na km 92,800⁵ dve mine prouzrokovale prekid žel. pruge. Svi prekidi biće popravljeni danas do 12 časova. Jaki napadi komunističkih bandita na poljske položaje za zaštitu žel. pruge potvrđuju potrebu za što bržim dobijanjem traženog automatskog oružja kao i mina i dobljikave žice.

. . . ,^B

General Maccario

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (21 G—27).

² Dopisano: »1 km jugoistočno od Mirne Peči«.

³ Dopisano: »4 km sev. zap. od Mirne Peči«.

⁴ U izveštaju Jedanaestog armorskog korpusa od 22 avgusta 1943 god. stoji: »Noću 22-og jake grupe ustanika napale su, ponovljnim žestokim akcijama, položaje za zaštitu žel. pruge 110 i 111 (ZT-CS Novo Mesto) uspevši da savladaju otpor prvog položaja, zarobivši 6 vojnika.« (Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta, 18 I—7).

⁵ Dopisano: »4 km sev. zap. od Mirne Peči.«

• Dopisano: »3 tone bodljkave žice koju već imaju, 1200 mina koje su već date, 10 automatskih pušaka, osim 60 ustupljenih ovih dana. Izgleda da se stanica sastoji od 6 ljudi sa 1 puškomitraljezom Hobliss na poljskom položaju.«

SAOPSTENJE ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALP-SKE OBLASTI OD 23 AVGUSTA 1943 GOD. O ZAVRŠETKU AKCIJE POTERNIH ODELJENJA U SREZU CELJE¹

PREPIS!

Zapovednik policije poretka
Alpenland
Komandno mesto Donja Štajerska
Maribor

P o v e r l j i v o!

Ia 52 20 Br. 2148/43

Maribor, 23.8.1943

Predmet: Poterno odeljenje i uporišta Vermanšafta Štajerskog otadžbinskog saveza

- 1) Na osnovu naređenja za akciju zapovednika policije poretka Alpenland — Komandno mesto Donja Štajerska br. 5 od 8. 7. 1943² i br. 7 od 22. 7. 1943, a u vezi sa dopunskim naređenjem od 18. 8. 1943, akcija poternih odeljenja I, II i III Vermanšafta Štajerskog otadžbinskog saveza biće 31. 8. 1943 završena.
- 2) Isto tako 31. 8. 1943 biće napuštena uporišta Solčava i Bele Vode, koja su obrazovana na osnovu naređenja za akciju br. 8 od 29. 7. 1943 i naređenja za akciju br. 9 od 31. 7. 1943.
- 2) Tako išto biće 31. 8. 1943 napuštena uporišta koja su obrazovana od strane Vermanšafta Štajerskog otadžbinskog saveza i to u:

C e m š e n i k u
Št. G o t a r d u
T o p l i c a m a
M l i n s a m a
K i s o v e c u

- 4) Sve napred pomenute snage Vermanšafta Štajerskog otadžbinskog saveza krenuće, po želji vođe Vermanšafta, vođe Saveza Steindl-a, u svoje matične formacije ili će biti pozvate na dalju obuku.

¹ Original, umnožen na ciklostilu, nalazi se u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

- 5) O pravilnom odvijanju napred pomenutih akcija između vođa formacije i 19 SS polic, puka, odnosno 1/19 SS pol. puka pobrinuće se Vermanšaft.
- 6) Završni izveštaj o svakoj izvršenoj akciji dostaviti do 10. 9. 1943.
- 7) Obezbeđenja pruge državnih željeznica u Donjoj Štajerskoj, podignuta od strane Vermanšafta Štajerskog otadžbinskog saveza, ostaju i dalje.

Za tačnost prepisa
Assinger, kapetan

Ppukovnik zašt. policije

Zandarmeriski okrug Celje
Dnev. izv. br. 3103

Svim žand. stanicama okruga Celje
na znanje:

Kolmanitesch, biv. sreski načelnik
i okružni vođa

IZVEŠTAJ KARABINIJERSKE STANICE TREBNJE OD 23 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMI- SKOG KORPUSA O PREKIDU ZELEZNIČKE PRUGE KOD PONIKAVA I PIJAVICE¹

XIV MOBILISANI BATALJON KRALJEVSKIH KARABINIJERA Ispostava Trebnje

Br. 1/189 prot. Poverljivo Trebnje, 23 avgusta 1943

Predmet: Delatnost ustanika. Izveštaj.

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA	V.P. 46
VISOKI KOMESARIJAT POKRAJINE	LJUBLJANA
KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO«	V.P. 59
KRALJEVSKOJ KVESTURI	LJUBLJANA
RATNOM VOJNOM SUDU — Otsek	LJUBLJANA
KOMANDI KR. KARAB. 2 ARMIJE	V.P. 10
KOMANDI KR. KARABINIJERA VIII ARMIJE	V.P. 170
KOMANDI 98 LEGIJE M.V.S.N.	SEDIŠTE
CIVILNOM KOMESARIJATU	NOVO MESTO
KOMANDI XIV MOBILISANOG BATALJONA	
KR. KARAB.	V.P. 110
KOMANDI CETE KR. KARAB.	NOVO MESTO
i na znanje	
KOMANDI LEGIJE KR. KARAB.	TRST
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	TRST
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	PULA
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	RIJEKA
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	GORICA

Noću uoči 22 tek. mes. ustanici su prekinuli železničku prugu Ljubljana — Novo Mesto na km 92/900, mesto Ponikve (sekcija J Novo Mesto ZT-SS), i na km 87/450 (na 400 metara od železničke stanice Mirna Peč — ista sekcija ZV-CS) pomoću mina.

Eksplozija u drugom delu je usledila pri prolasku oklopnog voza koji je saobraćao od Mirne Peči za Novo Mesto. Lo-

FONORAMMA A LANC

K2

P.L.46, 24 agosto 1943

DA COMANDO XI CORPO ARMATA
AT COMANDO DIVISIONE CACCIATORI DELLE ALPI
AT COMANDO XI RAGGRUPPAMENTO GAF

02/4550 ALT CRESCENTE ATTIVITA' FORMAZIONI RIBELLI DISLOCATE SONGA
KRIM - MONTREC CONTRO PRESIDI ET FERROVIE LIMITROPHE IM-
PONE AGIRE SUBITO CONTRO DI ESSE ALT
DISPONGO:
1°.= COMANDO DIVISIONE CACCIATORI TRATTENDO MAGGIOR ALI-
QUOTA POSSIBILE DI FORZE DA TUTTI PRESIDI DIPEN-
DENTI PREDISPONGA ED EFFETTUAI AZIONE IN TALE ZO-
NA ATTUANDO D'URGENZA PROVVEDIMENTI ATTI FRONTEG-
GIARE EVENTUALI NUOVE AZIONI RIBELLI ALT
2°.= XI RAGGRUPPAMENTO GAF CONCORRA AZIONE CON MASSI-
MA ALIQUOTAE FORZE DISPONIBILI SECONDO MODALITA'
CHE PISSEGA COMANDO DIVISIONE CACCIATORI ALT
3°.= IN SECONDO TEMPO CONCORRERA' ANCHE RAGGRUPPAMENTO XXI APRILE CHE SI STA RACCOLGENDO ZONA SKOPLJICA-
SMARJE ALT
4°.= POICHE' EST MIO INTENDIMENTO EFFETTUARE PROSSIMA-
MENTE NUOVO CAMPO OPERATIVO CON TUTTE TRUPPE C.A.
CON MODALITA' ANALOGHE CICLO 15-30 GIUGNO SCORSO,
COMANDI INDIRIZZO ORIENTINO PROPRIE TRUPPE NECESSA-
SITA' RIMANERE LUNGO PERIODO FUORI SEDE, PUR OPE-
RANDO IN LINEA DI MASSIMA, NEI RISPETTIVI TERRITORI
ALT

GENERALI GAMBARA

komotiva i jedna oklopna kola su se prevrnula na nasip, a još četvora kola su iskliznula. Saobraćaj se mogao uspostaviti 22 tek. mes. oko 11 sati.

Iste noći, opet od strane ustanička, prekinuta je železnička pruga Trebnje — Krmelj u blizini Pijavice (sekcija J Novo Mesto XL-DE) eksplozijom mine. Pruga je opravljena istoga dana.

...²

POTPORUČNIK KOMANDIR
(M. P.) Manlio Zuarو

BR. 184

NAREĐENJE KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 24 AVGUSTA 1943 GOD. ZA PRIPREMU AKCIJE U ZONI KRIM — MOKREC¹

u akta
R 2

Fonogram na ruke

V.P. 46, 24 avgust 1943

OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
KOMANDI DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«
KOMANDI XI GRUPACIJE GRAN. STRAŽE

02/4550. Pojačana aktivnost ustaničkih formacija razmeštenih u zoni Krim — Mokrec protiv garnizona i pograničnih pruga nalaže da se odmah dejstvuje protiv ovih.

Naređujem:

1. — Neka divizija »Cacciatori« uzme što je moguće više snaga iz svih podređenih garnizona te neka naredi i izvrši akciju u toj zoni, sprovodeći hitno mere u cilju suzbijanja novih ustaničkih akcija.
2. — Neka XI grupacija gran. straže sadejstvuje u akciji sa najvećim delom raspoloživih snaga na način koji će odrediti komanda divizije »Cacciatori«.
3. — U drugoj fazi sadejstvovaće i grupacija »XXI Aprile« koja se prikuplja u zoni Škofljica — Smarje.

² Dopisano crvenim mastilom: »607 pov-7-4; 26 avg. 1943, Ettore Giovannini.«

4. — Pošto uskoro nameravam da preduzmem nove operacije sa svim trupama Arm. korpusa, analogno ciklusu od 15—30 juna, neka komande iz naslova pripreme sopstvene trupe na potrebu da duži period vremena ostanu van sedišta, iako će načelno operisati na svojim teritorijama.

General GAMBARA

BR. 185

ZAPOVEST ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE OBLASTI OD 24 AVGUSTA 1943 GOD. ZA AKCIJU NA SVETU PLANINU¹

Zapovednik policije poretna	Bled, 24 avgust 1943
A l p e n l a n d	Karta 1:75000
— Komandno mesto Bled —	Sekcija Železna Kapla i Ljubljana

Zapovest za akciju br. 152

1.) 17. 8. 1943 zaustavila se jedna vrlo jaka banda na Svetoj Planini (i. si. od Vača). Prilikom akcije protiv ove bande, uspelo joj je da se pre opkoljavanja izvuče ka severu. Ona se rasturila u više bandi. Deo bande koji se izvukao preko prostora Kolovrat — Sv. Valentin — Sv. Mohor u oblast Murovica — Cicelj, uništen je skoro u potpunosti prilikom akcije od 20 do 21. 8. 1943.² Pretpostavlja se da se najveći deo zadržava na zapadnim ograncima Menina Pl. ili na Slevcu (kota 1070) i Ercnovecu (kota 919). U prilog ovome govore pljačke poslednjih dana.

Poznati logori nalazili su se na ovom prostoru u oblasti kote 1282 (V. Stene), na izvoru 500 m ist. od Javorščeka (kota 1344), oko 500 m zap. od kote 1057, više njih na Slevcu, i zapravo poglavito 800 m sev. od kote 1070, kao i na Ercnovecu (greben prema zapadu).

- 2.) Ja ču, počevši od ranih jutarnjih časova 25. 8. 1943, pretresti ovu oblast u kojoj verovatno borave banditi; po smirivanju ovog prostora ostaviti snage na mestu akcije, da bih po izviđanju pošao napred protiv ostalih delova bandi t. zv. 4 operativne zone.

Zatečeni banditi imaju se zarobiti ili u protivnom uništiti. Sva mesta, senare i pojedinačna dobra imaju se detaljno pretesti. Lica koja nemaju ispravne legitimacije imaju se uhapsiti.

- 3.) Pripremiće se:

I bat. 19 SS pol. puka (1, 4, 8 i 12 četa)

u opštoj liniji raskrsnica puteva jz. od kote 1135 (1,5 km si. od Zgor. Tuhinja) — oštros na zapad kota 1284 — kota 1282 obuhvatno na istok i sever — na zapad po južnim ograncima Javorščeka uključno do 300 m jz. od kote 1168. *II bat. 19 SS pol. puka (6 i 7 četa)* sa potčinjenom pol. četom za naročitu upotrebu »Alpenland«, priključno uz I bat. 19 SS pol. puka na opštoj liniji na južnim ograncima Tolstog Vrha (kota 1200), duž puta na zapad do Bele Peči, račvanje puta ka Osredeku.

III bat. 19 SS pol. puka (9, 10 i 11 četa) sa potčinjenom 3 žand. rez. četom (mot.) »Alpenland«, priključno uz II bat. 19 SS pol. puka, u podnožju korita potoka Snovik do kote 487, južni izlaz Snovika.

Zandarmeriski okrug Kranj sa potčinjenim snagama 921 Landesschützen bataljona zaposešće zasede u Tuhinjskoj dolini od Cirkuša do Potoka i poternim odeljenjima nadzirati otvoreno krilo, i to zapravo od Cirkuša preko Golice do kote 870 i od Potoka do Snovika.

- 4.) *Nastupanje snaga:*

I bat. 19 SS pol. puka: Sabirno mesto 8 i 12 čete u Gornjem Gradu, 25. 8. 1943 u 02.00 časa. Marševski put Gornji Grad — Stangrob — Nova Stifta.

Sabirno mesto 1 i 4 čete u Vranskom, 25. 8. 43 u 02.00 časa. Pravac vožnje Vransko — Kozjak, uspon preko Golice — oštros na zapad, kota 870.

II i III bat. 19 SS pol. puka: Mesto prikupljanja put Kamnik — Moste, čelo na železničkom prelazu na jugozapadnom ulazu u Kamnik, 25. 8. 43 u 05.45 časova. Odlažak oba bataljona u 06.00 časova preko

Stahovice do Črneleca, marš preko Poljana za Belu Peč, odavde na polazne položaje.

Zandarmeriski okrug Kranj sa potčinjenom vojskem oružane sile i oklop, izvid, odeljenjem Kamnik prikupiće se 25. 8. 1943 u 06.45 časova u Kamniku. Odlazak u Tuhinjsku dolinu u 07.00 časova.

5.) *Predviđeni plan vođenja borbe:*

Po završenom zauzimanju pripremnih položaja, 25. 8. 1943 u 09.00 časova pristupiće bataljoni samostalno sužavanju opkoljenog prostora, i to:

I bat. 19 SS pol. puka zatvorice pravac desnim krilom 300 m jz. od kote 1168 prema jugoistoku duž puta preko kote 709 — kota 592 — zapadna ivica Zgornjeg Tuhinja do račvanja puta na južnoj ivici Zgornjeg Tuhinja. Pri pretresu obratiti naročitu pažnju na mnoga područja izvora.

II bat. 19 SS pol. puka zatvorice pravac levim krilom naslanjajući se na I bat. 19 SS pol. puka preko Ravna zaključno sa kotom 867, ovde se naslanja na III bat. 19 SS pol. puka.

III bat. 19 SS pol. puka obuhvatiće Sv. Miklavž i Ercnovec na zapadu od Gradišča preko kote 812 do kote 867.

Zandarmeriski okrug sa potčinjenim delovima vojske počiće 25. 8. 1943 u 10.00 časova iz Tuhinjske doline dalje na sever i zatvoriti pravac od Zgornjeg Tuhinja do Gradišča.

Po opkoljavanju Slevca i Ercnoveca udariće II bat. 19 SS pol. puka sa severa na jug skroz do linije opkoljavanja.

Nastup II bat. 19 SS pol. puka za prodiranje, prema mome naređenju.

Rezerva: četa polic. brd. lov. »Alpenland« i vod teških minobacača II bat. 19 SS pol. puka, meni na raspoloženju u Šmartnu v Tuhinju.

Obe jedinice otputovaće 25. 8. 1943 u 07.00 časova zajedno sa snagama žandarmerije i oružane sile u Tuhinjsku dolinu. Prijaviti se komandnom mestu Zapovednika pol. poretku u Smartnom v Tuhinju.

6.) *Obaveštajne veze:*

- 181 pol. brd. četa za vezu uspostaviće i održavati telefonsku vezu od komandnog mesta zapovednika pol. poretku u Smartnom v Tuhinju,
do komandnog mesta žandarmeriskog okruga,
" " " I bat. 19 SS pol. puka i

radio vezu od komandnog mesta zapovednika pol. poretka do operativne radiostanice Bled,
do I bat. 19 SS pol. puka (višestruko),
do II bat. 19 SS pol. puka, kao i
do III bat. 19 SS pol. puka.

- b) I, II i III bat. 19 SS pol. puka dodeljuje se, svakom po jedno, srednje pol. radio odelj., a III bat. 19 SS pol. puka pored toga i jedno manje pol. radio odeljenje b, i žandarmeriskom okrugom 3 poljska radio predajnika b za vreme trajanja akcije, od strane 181 pol. brd. čete za vezu. Srednje pol. radio odeljenje za I bat. 19 SS pol. puka javiće se 24. 8. u 23.00 časa sa donosiocem naređenja u Vranskom.
- c) *Pozivni znaci i talasi* saglasno naređenju za regulisanje radio službe pri akciji od 22. 4. 43.
- d) *Sredstva za štirovanje*: ključ i šifre br. 5
- e) komandiri bataljonskih vodova za vezu moraju najtačnije upoznati sva radio odeljenja koja su prispela za akciju sa pozivnim znacima i raspodelom talasnih dužina i unapred odrediti qrx — vremenske periode, kojih se treba tačno pridržavati kad radio veza bude uspostavljena. Operativne oficire treba ponovo upoznati sa ovim. Drugi pozivni znaci i talasi, osim onih koji su stavljeni na raspoloženje naređenjem za regulisanje radio službe u akciji od 22. 4. 43, ne smeju se upotrebjavati.
- 7.) *Glavno previjalište*: Šmartno v Tuhinju.
- 8.) *Reflektore* će u toku 25. 8. 1943 naknadno dostaviti u Šmartno v Tuhinju štabска četa. 181 pol. brd. četa za vezu postaraće se za njihovo postavljanje na položaj.
- 9.) Sledovanje najpre za 3 dana.
- 10.) *Komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti Bled* imaće 25. 8. 1943 u 06.00 časova pripremljene snage za II i III bat. 19 SS pol. puka u Kamniku, osim toga dovešće rta komandno mesto zapovednika policije poretka snage za sabirni zarobljenički logor.
- Ispostava policije bezbednosti u Celju* se umoljava da izdvoji snage za I bat. 19 SS pol. puka.
- 11.) Moje komandno mesto: Zand, stanica Šmartno v Tuhinju.

Za tačnost
BLANK
kapetan

Brenner

Dostaviti:

Generalu, Ia, Ic, IVa, IVb IVbZ, ofic. za vezu

1 ofic. za mot. vozila, svakom po 1

19 SS pol. puku

I bat. 19 SS pol. puka –

II bat. 19 SS pol. puka

III bat. 19 SS pol. puka

Zand, okrug (žand. stanica Kranj)

Ceti pol. brd. lov. »Alpenland«

Pol. četi z.n.u. »Alpenland«

181 pol. brd. četi za vezu

Stabskoj četi

3 žand. rez. četi (mot.) »Alpenland«

Na znajnje:

Višem SS i polic, vodi

K-dantu Landesschützen puka Jug

921 žand. zašt. bataljonu

K-dantu pol. bezbednosti i službe bezbednosti Bled . . .

K-dantu pol. bezbednosti i službe bezbednosti Maribor

Ispostavi Kamnik i Celje, svakoj 1

Rezerva

**IZVEŠTAJ ZA POVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 25 AVGUSTA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 23 DO 25 AVGUSTA 1943 GODINE¹**

Zapovednik policije poretka Bled, 25 avgust 1943
Alpenland
— Komandno mesto Bled — Poverljivo!

Informativna služba br. 49

Gorenjska: Neprijatelj

- a) Od 0.00 do 2.15 i od 3.30 do 3.50 časova obasipan je vatrom iz automata i pušaka, navodno u nekoliko mahova, logor državne radne službe u *Randomju*. U 1.45 navodno je pucano i na stražu Nastranove vodenice u *Homecu*. U oba slučaja odgovoreno na vatru. Nije bilo gubitaka. U 3.00 časa nekoliko bandita obasulo je kratkom vatrom iz pušaka smeštaj jednog voda PT topova vojske, koji se nalazi na zapadnom izlazu iz *Železniki*, i to iz pravca pošumljenog podnožja brda, koje leži ovom preko puta. Odgovoreno je na vatru, na što su banditi pobegli u sz. pravcu. Nije bilo gubitaka.
 - b) Oko 9.00 časova pronašla je jedna žand. patrola u zapadnom delu *Uskovanice*, oko 7 km zap. od Bohinjske Bistrice (iVi sata), leš jednog posednika (konfident i pripadnik seoske straže) iz Studora kod Bohinjske Srednje Vasi, na kome su se videle mnoge povrede od metaka i na lubanji. Moglo bi da se radi o ubistvu od strane bandita, verovatno u popodnevnim časovima 20. 8. 43.
 - c) Oko 0.00 časova banditi u nepoznatom broju opljačkali su tele jednom poljoprivredniku u *Gornjem Ravnama*, 2,8 km z.jz. od Javorja (IM> sat), koje je na licu mesta zaklano. Oko 17.00 časova opljačkalo je 6 naoruž. bandita manje količine životnih namirnica trojici seljaka u *Zgornjem Danjama*, 8,5 km z.sz. od *Železniki* (4 sata). Pravac povlačenja Ratitovec.

U 22.00 časa nepoznati broj naoruž. bandita opljačkao je vola i kravu jednom seljaku u Selima, 1 km zap. od Zgornjeg Tuhinja (20 min.). Pravac dolaska Kostanj.

- d) U 22.00 časa 2 naoruž. bandita regrutovala su 18 godišnjeg sina jednog železničkog penzionera u *Mednom*, 2 km ji. od Medvoda (40 min.).
 - e) U 21.00 čas više naoruž. bandita uzalud je zahtevalo od jednog zemljoradnika u *Podgorju*, 1,4 km z.jz. od Kamnika (20 min.), da ih pusti unutra.
 - f) U 6.00 časova pronađena su u *Retnju*, 4 km j.jz. od Tržiča (1/4 sata), dva letka.
- 24.8. g) Od 2.30 do 3.50 časova obasut je vatrom logor državne radne službe u *Radomlju*, navodno sa tri strane. Isto tako i straža Nastranove vodenice u *Homecu* izgleda da je bila obasuta vatrom iz zapadnog pravca. U oba slučaja odgovoreno je na vatru. 1 bandit je verovatno ranjen. Nije bilo sopstvenih gubitaka. Između 3.00 i 3.15 časova, usled pucnjave pripadnika državne radne službe svetlećom municijom, izbila je vatrica u senjaku jednog posednika u Homecu, a oko 3.40 časova i u Nastranovoj vodenici. Senjak i vodenica su izgoreli. Ukupna šteta oko 19—20.000 RM. U 22.30 logor državne radne službe navodno je ponovno napaden od strane bandita i to iz istočnog pravca. Na vatru je odgovoreno, i usled upotrebe svetleće municije zapalio se stog pšenice jednog mlinara u Radomlju. Stog je potpuno uništen; šteta iznosi otprilike 2000 RM.
- U 21.00 čas 4 naoruž. bandita opljačkala su manje količine životnih namirnica jednom posedniku u *Polju*, 3 km juž. od Vodica (40 min.). Osim toga oni su u mestu rasturili više letaka. U 21.30 časova pripucali su, verovatno ovi isti banditi, u istom mestu na jednu žand. patrolu. Na vatru je odgovoreno, našto su banditi pobegli u pravcu Skaručne. Nije bilo gubitaka.
- h) U 21.00 čas upala su 2 bandita, naoružana revolverima u kuću jedne 42 godišnje žene u *Mednom* — vidi pod tačkom d — i ranili je sa više metaka u nadlakticu desne ruke.
 - i) Između 21.15 i 21.45 časova 7 naoruž. bandita opljačkali su manje količine životnih namirnica

)

i potrošne robe jednom trgovcu i jednom posedniku u *Suhadolu*, 3,3 km sz. od Mengeša (3/4 sata). Pravac odlaska verovatno Križ, odn. Radomlje. Oko 22.00 časa veći broj naoruž. bandita opljačkao je život, namirnice jednom seljaku u *Selima*, 3,7 km zap. od Moravča (1 sat). Pravac povlačenja Imenje.

- j) Oko 21.30 časova 4 naoruž. bandita regrutovala su dva radnika u Lešama, 4,3 km z.jz. od Tržiča.

24-/25.8. k) U toku noći na oglasnoj tabli na stanicu Jesenice -*Jug* istaknuta su dva komunistička letka upućena nemačkim vojnicima.

Iz jednog transporta upućenog iz *Jesenice* za Garmiš sa obveznicima pozvanim u vojsku, na stanicu Beljak pobegla su dva mladića vojna obveznika iz *Bleda*. Oni bi mogli pokušati da se priključe bandama u Koruškoj.

25.8. 1) Oko 0.00 časova pojavila se u *Ravnama*, 3,6 km sev. od Smartna v Tuhinju, jedna, navodno od oko 100 ljudi sastavljeni, naoruž. banda, koja je od više seljaka opljačkala životne namirnice. Ona se povukla između 6.00 i 6.15 časova u istoč. odn. severnom pravcu. Oko 1.00 čas opljačkalo je otprilike 10—15 naoruž. bandita iz sirarnice na Pl. Viševniku (Ozebnik), 6,6 km z.sz. od Stare Fužine (4 sata), a oko 1,30 časova i iz sirarnice u *Dednom Polju*, 7,3 km z.sz. od Stare Fužine (4 1/4 sata), ukupno oko 100 kg mlečnih proizvoda — kao sira, butera itd. Pravac povlačenja kota 1558 (V. Lazu).

Između 4.00 i 5.00 časova opljačkalo je otprilike 20 naoruž. bandita životne namirnice i potrošnu robu trojici seljaka u *Prezrenju*, 1 km sz. od Ovsiša (V2 sata). Pravac odlaska Zgornja Dobrava. Između 6.30 i 9.00 časova opljačkalo je otprilike 20—30 naoruž. bandita životne namirnice i piće, kao i potrošnu robu, dvanaestorici posednika u *Podblici*, 4 km sev. od Selca (2 sata). Pravac povlačenja delom ka Jamnik — Kropi, delom ka Selcima.

Oko 23.00 časa opljačkala su 2 bandita tele jednom poljoprivredniku u *Zavšeniku*, 6,6 km z.jz. od Zagorja (3 sata).

- m) Oko 2.00 časa raspitivalo se više bandita kod žene jednog radnika u *Mekinju*, 1,3 km s.si. od Kamnika (20 min.), za njenog muža.

Sopstvena delatnost:

Uz a): Angažovana okl. borna kola naišla između Radomlja i Preserja, oko 3,5 km s.si. od Domžala, na bandite, na koje je otvorena vatra. Gubici bandita nepoznati.

Uz j) Leše: Oba regrutovana lica prijavila su se 25. 8. u 16.00 časova žand. stanicu Leše.

Uz 1) Ravne: Velika akcija na prostoru Sieve — Ercnovec sa snagama 19 SS pol. puka (6 četa). Pol. čete z.n.u. »Alpenland«, Pol. četa brd. lovaca »Alpenland«, 2 čete pol. straž, batalj. »Wiesbaden«, 4 čete pol. straž. bat. »Wien«, 5 četa pol. straž. bat. »Alpenland«, 3 žand. rez. čete (mot.) »Alpenland«, kao i žandarmerije i vojske, protekla je bez dodira sa neprijateljem.

U svim ostalim slučajevima uz a) do m): Angažovane patrole žandarmerije, zaštitne policije, vojske, odnosno carinske granične zaštite.

23. 8. 1943 u 7.00 časova naišla je jedna žand. patrola (ojačana snagama drž. policije — ispostava Skofja Loka), kod kote 698 na Zirovskom Vrhu, na bandite oko 3,5 km j.ji. od Gorenje Vasi — Trate. Jedan bandit ubijen. Zaplenjeno 30 metaka. Nije bilo sopstvenih gubitaka. U toku ove akcije uhapšeno je 15 lica zbog sumnje da su pružali podršku bandama.

23. 8. 1943 u 23,50 časova jedna patrola za zaštitu žel. pruge otvorila je vatru između stanice Nomenj i Bohinjske Bistrice, na km 24,9, na dva bandita, koji su, ne odgovarajući na vatru pobegli u pravcu Save.

23. 8. 1943 uhapsila je drž. policija-ispostava Celje — u Cešnjicama kod Špitaliča, jednog seljaka i nadzornika državne šume na Menina Pl. zbog sumnje da su bili u vezi sa bandama.

23. 8. 1943 prijavili su se, vrativši se dobrovoljno nazad: U 11.00 časova žand. stanicu Kresnice jedan drumski radnik regrutovan 3. 8. 43, i jedan seljak iz Spodnjeg Ribiča. Oko 16.00 časova žand. stanicu Zabnica jedan fabrički radnik iz Sutne, regrutovan 24. 6. 43.

U 21.00 čas žand. stanici Dob jedan radnik iz Zaloga, regrutovan 4. 8. 43, i jedan, istog dana regrutovan, radnik iz Studeneca.

Drž. policiji, ispostava Kamnik, jedno lice iz Zduše, regrutovano 3. 8. 43.

Zand, stanici Moravče sin jednog posednika iz Spodnjeg Tuštanja, regrutovan noću izm. 2 i 3. 8. 43, jedan iste noći regrutovani poljoprivredni radnik, sin jednog posednika iz Vrhopolja, sin jednog posednika iz Prikernice i jedan posednik iz Vrhopolja, regrutovan u noći između 4 i 5. 8. 43. 24. 8. 1943 oko 20,30 časova jedna žand. patrola je, pri postavljanju zasede u Bodovlju, 2,3 km jz. od Škofje Loke uhvatila dva banditska kurira. Jedan od njih, navodno jedan od 12. 6. 43 regrutovanih vojnih obveznika (Gorenjac) iz Škofje loškog Puštala, ubijen pri pokušaju bekstva.

24. 8. 1943 oko 22.00 časa pripucala je jedna izviđačka patrola policije bezbednosti na više bandita na Praprotnici pl., 6,5 km s.s.z. od Bohinjske Bistrice (vidi uz ovo pljačku na Pl. Viševniku itd. pod 1), koji su izbegli u pravcu Bohinjske Srednje Vasi. Zaplenjeno 2 ranca sa 30 metaka municije i 40 kg. sira. Nije bilo sopstvenih gubitaka.

24. 8. 1943 snage žand. stanice Lukovica uhapsile su sina jednog poljoprivrednika iz Spodnjih Koseza, koj'i je bio regrutovan 6. 8. 43.

24. 8. 1943 uhapsila je drž. policija-ispostava Celje — u Motniku jednog opštinskog sekretara (rukovodioca mesne grupe Koruškog otadžbinskog saveza), zbog sumnje da je održavao vezu sa bandama.

24. 8. 1943 prijavili su se, vrativši se dobrovoljno nazad: U 6.00 časova žand. stanici Dob jedan seljak iz Doba, regrutovan 3. 8. 43.

U 9.00 časova žand. stanici Kresnice jedan zidar iz Gorenjeg Hotiča, regrutovan 4. 8. 43.

U 18.00 časova žand. stanici Dob jedan stolarski kalfa iz Zelodnika, regrutovan 4. 8. 43.

Dalje, sin jednog seljaka iz Studeneca, regrutovan 4. 8. 43, prijavio se preko oca žand. stanici Dob, pošto nije mogao da dođe sam zbog bolesti.

25. 8. 1943 u 7.00 časova naišla je jedna žand. patrola u jačini od 3 čoveka i jednog konfidenta kod kote 1065 u Mlinci, oko 2 km si. od Dovja, na 2 bandita koji su, i pored smesta otvorene vatre, uspeli da umaknu u pravcu Borovja.

25. 8. 1943 snage žand. stanice Lukovica uhapsile su sina jednog poljoprivrednika iz Spodnjih Kosaze, regrutovanog 4. 8. 43.

25. 8. 1943 prijavili su se, vrativši se dobrovoljno nazad:

U 6.00 časova žand. stanici Zabnica jedan fabrički radnik iz Dorfarja, regrutovan 24. 6. 43.

U 7.00 časova žand. stanici Medvode jedno lice iz Golog Brda, regrutovano 28. 4. 43, i jedna, od 20. 6. 43 otsutna, čerka jednog poljoprivrednika iz Lađe.

U 7.00 časova žand. stanici Dob, sin jednog seljaka iz **Zeje**, regrutovan 3. 8. 43, preko oca, pošto sam nije mogao doći zbog bolesti.

U 8.00 časova žand. stanici Dob prijavljen je povratak sina jednog kovača iz Krtine, regrutovanog 3. 8. 43, pošto se zbog bolesti nije mogao sam javiti.

U 14.00 časova žand. stanici Zabnica, čerka jednog posednika iz Svetog Duha, regrutovana 21. 6. 43.

U 16.00 časova žand. stanici Podnart, jedno lice iz Prezrenja, regrutovano 5. 6. 43, jedan regrutovan 10. 6. 43 i drugi 20. 6. 43 regrutovani sin jednog zidara iz Dobravice.

Donja Štajerska:

Neprijatelj:

- 23.8. n) Oko 7,50 časova ubijen je u *Pilštanju* jedan seljak od strane bandita,
- o) U 0.30 časova opljačkali su banditi namirnice jednom koćevarskom naseljeniku u *Pišecama* (1 sat).
- U 21.30 časova opljačkalo je 3 naoruž. bandita životne namirnice jednom posedniku u *Okonini*, 4 km zap. od Rečice ob Savinji (1 1/4 sata),
- p) Između 1.00 i 3.00 časa 3 banditske grupe u jačini od 2—6 lica, regrutovale su u *Stangrabu*, 1,7 km

i.si. od Nove Stifte (25 min.) i u *Sv. Lenartu*, 4,5 km z.sz. od Gornjeg Grada (2 sata), dva posednička sina i jednog šumskog radnika.

- 23./24.8. q) U toku noći presekli su banditi na putu između *Grušovlja* i *St. Janža*, oko 3 km z.jz. od Rečice v Sav. dol. (3/4 s.) sedam stubova telefonskog voda.
r) Između 21.00 i 24.00 časa opljačkala su 2 naoruž. bandita dvojici posednika i jednom lovcu u blizini *Podpečnika* (kota 580) u Podvolovljeku, 5,7 km jz. od Luča (2 sata), životne namirnice, delove odeće, kožu, jednu lovačku pušku sa municijom, jedan ranac i gotovinu u novcu. U 1.00 čas opljačkali su ovi isti banditi namirnice, delove odeće i 190 RM gotovog novca jednom posedniku u blizini *Rihara* (kota 554) u Podvolovljeku, 3,6 km jz. od Luča (IV2 sat).

U 22.00 časa opljačkala je jedna banda, navodno u jačini od oko 30 ljudi, namirnice i jednu svinju, koja je odmah zaklana, jednom posedniku na *Sentflorijanskem Vrhu* (kota 912), 3,2 km s.si. od Gornjeg Grada (1/-; sat). Banda se povukla u 5.00 časova u nepoznatom pravcu.

U 23.00 časa 16 naoruž. bandita opljačkalo je širu jednom seljaku u *Planini* (kota 852), 4,6 km sever, od Zreča (2 sata). Sin je morao da pokaže banditima put za Božje. Oko 3.30 časova isti banditi opljačkali su namirnice, vola i svinju četvorici seljaka u *Božjama*, 3,8 km s.sz. od *Oplotnice* (2 sata). U 6,15 časova viđena je ista banda na Jurgu, 9,2 km s.sz. Zreča (3 sata).

- 24.8. s) U 21.00 čas 2 naoruž. bandita opljačkala su članske uloge u iznosu od oko 140 RM jednom rukovodiocu ēelije, a 1 naoruž. bandit jednom rukovodiocu bloka Štajerskog otadžbinskog saveza u blizini crkve *Sv. Kiklavž* (kod Raztoke), 5 km. s.si. od Ljubna (2 sata). Osim toga rukovodilac bloka je regrutovan.

Između 21.00 i 23.00 časa opljačkala su 4 odn. 5 naoruž. bandita namirnice, delove odeće, veš i gotovinu u novcu šestorici seljaka u blizini Podpečnika — vidi pod r).—

U 22.00 časa opljačkao je nepoznat broj naoruž. bandita veće količine namirnica, potrošne robe,

duvana i jednu pisaču mašinu iz jedne konzumne radnje u *Nazarju*, 2,2 km j.z. od Mozirja (**V2** sata). Pravac odlaska Dobrovlje.

U 22.30 časova 16 naoruž. bandita opljačkalo je namirnice i delove odeće mesnom seljačkom rukovodiocu u *St. Rupertu*, 7,2 km jz. od St. Jvirja (3 sata). Osim toga oni su porazbijali nameštaj. Mesni seljački rukovodilac sa svojom porodicom blagovremeno je pobegao. Pritom je bio obasut vatrom, ali je ipak ostao nepovređen.

U 22.30 časova opljačkalo je 10 naoruž. bandita namirnice, delove odeće i tele jednoj posednici u *Ravnama*, 3,8 km j.ji. od Kolovrata (1 sat).

U 23.20 časova opljačkala su 2 naoruž. bandita životne namirnice jednom posedniku u *Gaberkama*, 3 km i.si. od Šoštanja (1 sat),

t) U 21.00 čas više naoruž. bandita regrutovalo je dva pripadnika oružane sile, na otsustvu, u blizini *Bukovnika* u Savinji, 1 km juž. od Ljubna (**V2** sata).

25.8. u) U 1.00 čas opljačkala su 2 naoruž. bandita jedan pištolj sa municijom, delove odeće, veš, potrošnu robu i jedan pogonski remen rukovodiocu pilane blizu *Balšaka* (kota 593), 3 km ji. od Solčave (1 sat).

U 24.00 časa više naoruž. bandita opljačkalo je životne namirnice i jednu ovcu jednom posedniku u *Leskovecu*, 6,4 km od Brestanice (2 sata).

Iz jedne planinske kolibe na *Menina Pl.* — između Gornje-graške pl. kuće i kote 1448, oko 3,5 km j.ji. od Gor. Grada, (3 s.), opljačkala su 2 naoruž. bandita hranu,

v) U 3.00 časa zahtevalo je 7 naoruž. bandita životne namirnice od jednog posednika u *Gmajni*, 1,4 km sz. od Slovenj Gradeča (40 min.).

U 6,30 časova prošla je banda, navodno u jačini od 100 ljudi, dolazeći sa *Tomanove Pl.* (kota 1030), oko 2 km jz. od Nove **Stifte** (1 sat) u pravcu istoka.

U 22.00 časa prošlo je otprilike 20—30 naoruž. bandita kroz Marija Reku, oko 4 km j.z. od Prebolda (2 sata) u pravcu Mrzlice Planine.

Sopstvena delatnost:

Uz v) Tomanova PL: Vidi veliku akciju na prostoru Sieve — Ercnovec — Prvi deo — Gorenjska — uz 1).

U svim ostalim slučajevima od n) do v): Odaslane patrole žandarmerije, seoske straže, Vermanšafta odn. zaštitne policije.

23. 8. 1943 oko 1.00 čas naišla je jedna pol. patrola u blizini Zgor. Radvanja, oko 3,5 km jz. od Maribora, na otprilike 6 bandita, koji su pobegli smesta po otvaranju vatre. Zaplenjena 2 ranca sa vešom, potrošnom robom itd.

Staro-Koruska — Dolina Meže:

Neprijatelj:

- 22./23.8. w) U 21.30 časova 8 naoruž. bandita, među njima i jedna žena, tražili su jelo kod posednika u *Pandevi*, u Suhom Vrhu, 4,2 km s. sz. od Prevalja. Oni su se povukli oko 1.00 čas u nepoznatom pravcu.
- 23.8. x) U 20.30 časova nepoznati broj naoruž. bandita zapalio je imanje jednog posednika u Spod. Javorju (kota 653), 3,2 km i. ji. od Črne. Bračni par posednika je nestao.
- y) U 18,30 časova, otprilike 20—25 naoruž. bandita, među kojima i jedna žena, zahtevali su jelo kod *Ižepa* u Lobniku, 4,5 km i. si. od Železne Kaple. Oni su se povukli u istočnom pravcu. U 21.00 čas tražio je nepoznat broj naoruž. bandita jelo od tzv. *Halera* u Lobniku, 3,8 km i. si. od Železne Kaple. Banditi su se povukli oko 22.00 časa u severnom pravcu. U isto vreme, otprilike 15—20 naoruž. bandita, među njima i 1 žena, opljačkalo je namirnice, veš, cipele i platno od jedne susetke navedenog Halera. Oni su se povukli u istočnom pravcu. U sva tri slučaja mogla je biti ista banda.
- U 21.00 čas 9 naoruž. bandita, među kojima i jedna žena, iznudilo je jelo od seljaka zvanog *Kosul* u Sv. Danijelu, 5 km s. sz. od Prevalja. Oni su se povukli oko 23.30 časova u nepoznatom pravcu.
- 23./24.8. z) U 0.00 časova 5 naoruž. bandita regrutovalo je četiri čoveka na Podgorju (kota 1073), oko 4,5 km

i. si. od Crne. Oni su se povukli oko 0.30 časa u pravcu Urške Gore.

24.8. aa) U 20.15 časova 4 naoruž. bandita su pretresla kuću jednog posednika u *Podkraju*, 5 km juž. od Pliberka, tražeći oružje, i opljačkali jedan radio prijemnik, dve SA-uniforme, jedan poljski grenač, namirnice i dr. sitnice. Oni su se povukli oko 21.50 časova u jz. pravcu.

Oko 22.00 časa opljačkala su 4 naoruž. bandita životne namirnice i cipele jednom posedniku u blizini *Fratnika* (kota 852) u Suhom Vrhu, 4 km s. sz. od Prevalja. Oni su se povukli oko 23.00 časa u pravcu Strojne.

24./25.8. ab) Oko 22.00 časa jača naoruž. banditska grupa opljačkala je jedno tele, koje je smesta zaklano, jednom posedniku (rukovodiocu bloka NSDAP-a)² u *Podurškoj Gori* (kota 734), 3,8 km jz. od Guštanja, kao i 150 litara šire. Osim toga uništen je i sav pismeni materijal NSDAP-a. Banditi su se povukli oko 3.00 časa u pravcu Kota.

25.8. ac) U 19.30 časova 2 naoruž. bandita pretresla su kuću jednog posednika u *Podkraju* — vidi pod aa) — tražeći oružje i opljačkali 4 kg suvog mesa. Pravac dolaska i odlaska oblast Luže.

U 20.30 časova 2 naoruž. bandita opljačkala su hleb kod *Hribernika* u Obirskom, 6,8 km z. jz. od Železne Kaple.

ad) U 16.00 časova 4 naoruž. bandita tražila su jelo kod *Fleiss-a* u Koprivni pod Pečom, 8,2 km i. si. od Železne Kaple. Oni su se povukli oko 16.30 časova u pravcu Luže. Predveče opazila je jedna patrola državne radne službe oko 20 naoruž. bandita u blizini tzv. *Repnika* (kota 1178), oko 4,5 km z. sz. od Železne Kaple.

Od 20.00 do 24.00 časa boravila je kod *Peternela* u Koprivni pod Pečom, 7 km i. si. od Železne Kaple jedna naoruž. banda, navodno u jačini od 30—40 ljudi.

Sopstvena delatnost:

Uz w) do ad): Angažovane patrole žandarmerije, seoske straže, vojske odn. drž. radne službe kao i snage 1 i 2 žand. rezerv, čete (mot.) »Alpenland«.

Nemačko-ital. granica:

- 23.8. Ital. arm. korpus izveštava o prisustvu Tomšičeve, Sercerove i 3 gorenjske brigade na prostoru Mokrec (kota 1058), oko 18 km juž. od Ljubljane. Gubčeva brigada nalazi se u Raduljskoj šumi, oko 4,5 km ji. od Trebelnog. Delovi koji su prodri na prostor Novog Mesta, zadržavaju se kod Mirne 4 km i. ji. od Trebelnog. Brigada Cankar viđena je 21. 8. severno od Ajdoveca, 6,5 km ist. od Žužemberka. Stab 13 hrvat, brigade nalazi se kod Prekrižja, oko 19 km j. ji. od Kostanjevice.
- 24.8. Prema izveštaju ital. arm. korpusa na Molniku (kota 582), oko 8,5 km i. ji. od Ljubljane, koncentrisale su se jače bande. One navodno imaju namjeru da se približe nemačko-ital. granici da bi sačekale pojačanje.
Bande proterane sa prostora Tihaboj — Sv. Križ izgleda da su se noću uoči 22. 8. ponovo vratile tamo.
Delovi Cankarove brigade treba da se nalaze na uzvišici Kočevskog Roga na prostoru Novog Mesta. U 1.00 čas banditi su napali nemački vojni transportni voz br. 326, 373, oko 2 km jz. od Brezovice (oko 9 km z. jz. od Ljubljane). Voz je minama izbačen iz šina. Usled bacanja ručnih bombi eksplodirala su kola za pogonsko gorivo. Tri železnička vagona sa motornim vozilima su izgorela. Banditi su opljačkali transport, pre svega opljačkali su nekoliko hiljada metaka municije. 1 vojnik poginuo, 6 ranjeno i 7 nestalo. Od 6.00 časova angažovana 2 ital. oklopna voza za osiguranje.
- 25.8. **Sercerova**, Tomšičeva i 3 gorenjska brigada treba da su iz Mokreca poslale nekoliko jedinica na zapadne padine uzvišice kod Iške Vasi, oko 14 km juž. od Ljubljane. Dalje su viđene jake bande na Ljubljanskom Vrhu (kota 813), 6 km z. sz. od Borovnice, i Kamenom Vrhu (kota 810), oko 4 km z. jz. od Borovnice.

Nemačko-hrvat. granica:

- 23.8. U 17.00 časova zaposeli su banditi u nepoznatoj jačini mesto Klanjec, 12,5 km i. si. od Podsrede. Hrvatski žandarmeriški i carinski službenici iz-

begli su na nemačku teritoriju. U 19.00 Klanjec je zaposednut od strane hrvat. SS. Banditi su se povukli na kotu 263, južno od Klanjeca. Sopstvena carinska granična zaštita pojačana je na dočinom graničnom otseku.

- 25.8. Kod zamka Veliki Tabor, oko 4,5 km ist. od Podčetrteka nalazi se navodno otprilike 200 naoruž. bandita sa 3 topa i 60 konja. Oni navodno šalju patrole u jačini od 30 ljudi na granicu. Carinska granična zaštita i žandarmerija upućene su na povećanu opreznost.

Opšte:

- 25.8. Na traženje vojnog otseka Radovljica, službena pravnja voza uhapsila je u putn. vozu 959, Kranj — Jesenice, jednog operskog pevača iz Radovljice, pošto se nije odazvao pozivu na vojnu službu.

Za tačnost
Windorfer
kapetan zašt. polic.

Zastupnik
N a g e l s.r.
potpukovnik zašt. policije

Sreska žandarmerija Radovljica
~~PRISPELO 4. 9. 43~~
Del. br. Priloga
D.

IZVEŠTAJ KOMANDE SPECIJALNOG JURIŠNOG BATALJONA BR. 3 OD 25 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI JE-DANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O AKCIJI U ZONI ČATEZ — MORAVČE¹

IZVESTAJ O OPERACIJI KOJU JE IZVRŠIO SPECIJALNI BATALJON M. V. S. N. BR. 3 OD 18 DO 21 AVGUSTA 1943

(Karta: sekcije J 1:100.000 Novo Mesto — Celje)

18 avgust 1943

U 15 časova bataljon napušta Ljubljano i vozom stiže u V. Loku, zajedno sa specijalnim bataljonom br. 1. Obe jedinice formiraju jednu kolonu pod mojom komandom i pod taktičkim rukovodstvom komande pešadijske divizije »Isonzo«.

Snaga jedinica: Specijalni bataljon br. 1 — oficira 15, vojnika 190; Bataljon br. 3 — oficira 12, vojnika 248; ukupno — 27 oficira i 438 vojnika.

Kolona ima zadatak da iznenadi i potuče, preduhitivši njihov eventualni pokret, formacije komunističkih odmetnika dislocirane u zoni Moravče (ZN-DE) (ZP-DE).

Radi se o Cankarevoj brigadi i dva partizanska bataljona.

U akciji sudeluju još dva bataljona, koji sačinjavaju kolonu »Mancini«; koja će, polazeći iz Rakovnika (ZV-CZ), nadirati prema Sv. Križu (ZP-DH).

Cim je dobila operativnu zapovest, u 18,30 časova, kolona se brzim maršom prebacuje iz V. Loke za Zaplaz (ZN-DE), idući konjskom stazom istočno od druma V. Loka — Čatež, i prenoći, razmeštena kao uporište na uzvisini.

19 avgusta 1943

Oko 2 časa kolona napušta položaje i, prolazeći kroz Čatež, kreće prema postavljenim ciljevima. Ali, čim je prošla pored poslednjih kuća ovog naselja, prethodnica, formirana od jedinica I specijalnog bataljona, nailazi na vatru mitraljeza i puškomitraljeza postavljenih na malim uzvisinama Gorenje Vasi. Ova akcija uznemiravanja traje samo nekoliko minuta, pošto neprijateljske patrole, brzo otkrivene i na koje naši mitraljezi otvaraju paljbu, hitno počinju da otstupaju.

Petnaest minuta pošto je nastavila marš, kolona opet nailazi na rafale mitraljeza i puškomitraljeza i na puščanu paljbu.

Neprijateljska akcija je ovog puta daleko intenzivnija i u koloni je ranjeno pet pripadnika smelih, od kojih četvorica iz specijalnog bataljona br. 1, a jedan iz specijalnog bataljona br. 3. Čelni vodovi sa silinom kreću na neprijateljske centre koji se otkrivaju bljeskovima iz oružja, dok iz svog bataljona, koji pretstavlja glavninu, bacam bočno druge vodove da bih ispitao bokove protivnika. Usled žestokog protivnapada komunistički odmetnici napuštaju opasne položaje i brzo otstupaju. Nesigurna mesečeva svetlost ne dopušta da se provere njihovi gubici, ali s obzirom na odlične položaje za gađanje van svake sumnje je da su ih morali imati.

Pošto je evakuisala ranjenike u Čatež, kolona je kroz nekoliko sati mogla nesmetano produžiti, krećući preko kote 442 prema G. Ravne. Međutim, pošto je prešla veoma duboku i šumovitu dolinu koja odvaja ova dva mesta, uspinjući se uz strmu padinu koja vodi za G. Ravne, partizanske grupe čine još jedan pokušaj napada. Reakcija jedinica je odlična. Uspevši se na kotu najvećom brzinom i u redu, naređujem razvijanje potpuno udesno, vrteći se oko čela kolone. Rezultat manevra je neposredan: komunistički odmetnici odustaju od napada i otstupaju trpeći sledeće utvrđene gubitke: 1 mrtav, 1 ranjen, zaplenjena jedna »manliherka«. Ipak, ugnezdivši se na susednim kotama, i dalje uporno nastavljaju sa žestokom vatrom iz automatskog oružja.

Istovremeno na područje operacije doleće jedan avion. Rasporedivši jedinice na odbrambene položaje i izloživši odgovarajuće signale, tražim njegovu intervenciju, dopunjajući tačnim hicima iz bacača od 81 i 60 tučenje malim bombama i mitraljiranje koje vrši avion.

Posle tvrdoglave upornosti, komunistički odmetnici, tučeni preciznom vatrom, daju se u bekstvo pošto su sigurno pretrpeli druge gubitke. To pokazuju mnogobrojni tragovi krvi na koje smo naišli na terenu kad smo nastavili marš.

Prešavši G. Ravne i kotu 422, oko 12 časova, dok jedinice vrše kratak predah na visini raskršća konjskih staza istočno od Brezja, zaštitnica kolone, formirana od I centurije mog bataljona, primećuje nove pokušaje jedne jake partizanske formacije. Preduhitravajući svaku nameru neprijatelja, najistureniji vodovi te centurije, tj. vod smelih poručnika Locatellija i dva voda M.V.A.C. kapetana Allegretti i kapetana Sussarello, samoinicijativno i smelo idu na juriš iznenađujući protivnika. Na

bojištu je ostalo osam partizana, od kojih 3 mrtva i 5 teško ranjenih, ali nije bilo moguće izvući njihova tela i njihovo naoružanje, iako je izvršen pokušaj, da ne bismo izlagali formacije uzaludnim gubicima. Prebrodivši zbumjenost koja je tome sledila, komunistički odmetnici, kojih je bilo oko stotinu, prelaze tvrdoglavu u protivnapad, praćen žestokom vatrom iz automatskog oružja. Ali angažovana jedinica hrabro se odupire navali, učvršćujući se na dostignutim položajima. Usled žestokog protivdejstva polet komunističkih odmetnika polako opada i oni se povlače iako nastavljaju paljbu, sve dok se nisu izgubili u gustoj šumi, odustajući i od upotrebe oružja.

Pošto se ovaj početni sukob rešio sa zadovoljavajućim rezultatom, odlučio sam da ne dopustim da budem uvučen u opasno praćenje po dnu doline, nego da svoje jedinice krećem u pogodnjem položaju, gde će moći da izvršim šire razvijanje kolone. Za održavanje kontakta sa protivnikom računam i na njegovu upornost.

Partizani stvarno dopuštaju da budu zavedeni tim prividnim povlačenjem i, pojačani prilivom svežih snaga, bacaju se sa pretečim povicima na naše formacije. Ali, jedinice, koje su već razmeštene, dočekuju ih takvom vatrom da im definitivno oduzimaju svaku ofanzivnu sposobnost.

Jos šest mrtvih i oko 10 ranjenih pretstavlja utvrđen bilans njihovih gubitaka u toj drugoj fazi. Lekcija je spasonosna za preživele, koji u neredu nestaju u okolnim šumama. Treba, međutim, napomenuti da su oni do tog momenta pokazali krajnju odlučnost u napadima i da su izgledali odlično snabdeveni municijom, uključujući i eksplozivne metke.

Centurija sa začelja izgubila je jednog legionara: ona dvojica koja su ga ubila, sedeći na stablima, kasnije su smrtno pogodenja i oborenja.

U Specijalnom bataljonu br. 1 ranjen je jedan oficir.

Posle zadržavanja radi sređivanja jedinica i uspostavljanja radio-veze sa kolonom »Mancini« koja sadejstvuje u zoni, oba bataljona nastavljaju marš na kotu 479 — Sv. Križ. Oko 17 časova, prolazeći drumom, na pola padine prema Sv. Križu, kolonu opet uzinemiruje poneki mitraljeski rafal ispaljen sa šumovitim padinama koje se nalaze iza Klanjeca. Ranjen je jedan radist. Posle našeg kratkog odgovora prestaje svaka vatrena delatnost komunističkih odmetnika.

Kolona kojom komandujem, spojivši se na ciljevima sa kolonom »Mancini«, noćiva dislocirana na sledeći način: Specijalni bataljon br. 1 u naselju Sv. Križ; Specijalni bataljon br. 3 na južnoj ivici naselja Brezje (ZP-DH).

20 avgust 1943

U 10.15 časova, obe bataljona napuštaju svoje položaje sastajući se u Moravčama. Kolona, koja je tamo opet formirana, nastavlja zatim put po sledećem redosledu: Moravče (ZN-DE) — Kamni Vrh — Gaberska Gora — Čateška Gora — Kršić — Čatež — Zaplaz, gde stiže u 20 časova. Dan ne donosi nikakvih događaja koje bi vredelo istaći. Pažljivo izviđanje zone s obe strane puta, dopunjeno prodorima u raznim pravcima, i obaveštenja tamošnjih stanovnika, potvrđuju da su komunistički odmetnici rasterani.

U Moravčama, iste noći između 19 i 20-og, viđena je u prolazu grupa od stotinak komunističkih odmetnika upućena u severozapadnom pravcu, koja je sa sobom vodila troja seljačka kola natovarena mrtvima i ranjenim, Druge partizanske formacije uputile su se, međutim, preko Mirne (ZT-CZ).

Kolona, prenevši poginulog i ranjenike iz prethodnog dana u Čatež, noćiva raspoređena kao uporište na uzvisini Zaplaz.

21 avgust 1943

U 7 časova, na osnovu naređenja dostavljenih u toku noći šifrovanim radiogramom, obe specijalna bataljona dislocirana su duž druma V. Loka — Čatež, radi zaštite auto-kolone koja u Čatež nosi municiju i namirnice za obe bataljona i koja će, prilikom povratka, morati da iz tog garnizona prenese poginulog i ranjenike koji su juče tamo doneseni.

Jedinice su dislocirane na sledeći način: Specijalni bataljon br. 1, jedna centurija u Zaplaz, a jedna na koti 374; Specijalni bataljon br. 3, jedna centurija blizu Mačkoveca, a jedna blizu Male Loke. U 10.30 časova, posle prolaza auto-kolone u povratku, psvlačim zaštitni raspored. U 15.00 časova kolona se razdvaja i, dok specijalni bataljon ide u Trebnje, moj bataljon ide za V. Loku, gde dobijam naređenje komande divizije »Isonzo« za povratak u sedište vozom.

Bataljon stiže u Ljubljani u 20 časova.

KOMANDANT BATALJONA
I. seniore Giovanni Cabras

(M.P.)

IZVEŠTAJ KARAŽINIJSKE STANICE TREBNJE OD 25
AVGUSTA 1943 GOD. O NAPADU PARTIZANA NA 2ELEZ-
NICKE STANICE BISTRICU I PIJAVICE¹

XIV MOBILISANI BATALJON KRALJEVSKIH KARABINIJERA
Ispostava Trebnje

Br. 1/197 prot. Poverljivo Trebnje, 25 avgust 1943
Predmet: Delatnost ustanika. Izveštaj

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA	V.P. 46
VISOKOM KOMESARIJATU PROVINCIJE	LJUBLJANA
KOMANDA PESADISKE DIVIZIJE »ISONZO«	V.P. 59
KRALJEVSKOJ KVESTURI	LJUBLJANA
RiATNOM VOJNOM SUDU — Otsek	LJUBLJANA
KOMANDI KR. KARABINIJERA 2 ARMIJE	VJ> 10
KOMANDI KR. KARABINIJERA VIII ARMIJE	V.P. 170
KOMANDI 98 LEGIJE M.V.S.N.	SEDIŠTE
CIVILNOM KOMESARIJATU	NOVO MESTO
KOMANDI XIV MOBILISANOG	
BATALJONA KR. KARAB.	V.P. 110
KOMANDI CETE KR. KARAB.	NOVO MESTO
i na znanje	
KOMANDI LEGIJE KR. KARAB.	TRST
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	TRST
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	PULA
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	RIJEKA
KOMANDI GRUPE KR. KARAB.	GORICA

Noću uoči 25 na železničkoj pruzi Trebnje — Krmelj ustanici brigade »Gubec« i »Cankar« zapalili su stanicu Bistrice (sekcija J Novo Mesto XI-CZ) i zgradu stanice Pijavice (XL-DE), razorili minama most kod Bistrice, km 12,200 ista sekcija (XL-CZ), Sv. Rok km 14,200 (XL-CZ); Pijavice, km. 16,120 (XL-DE) i olabavili šine na km 16,400 i pri Gomili (ZT-CZ) na istoj pruzi.

Brigade »Gubec« i »Cankar« zadržavaju se još u predelu Trebelno — Zabukovje — Bogeneča Vas (XL-CU = XI-CU = XL-CS).—

POTPORUCNIK KOMANDIR
(M.P.) Manlio Zuaro

IZVEŠTAJ KOMANDE SPECIJALNOG BATALJONA BR. 1
OD 27 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI PEŠADISKE DIVI-
ZIJE »ISONZO« O AKCIJI U ZONI ŠENTJURJE — DOLENJE
KAMNJE¹

— KOMANDA SPECIJALNOG BATALJONA —
»ISONZO«

Vojna pošta 100, 27 avgust 1943

Predmet: Izveštaj o akciji dana 26 avgusta 1943.—
(Veza karta »J« — 1 : 100.000 — Sekcija Novo Mesto).

Na dan 26 avgusta 1943 komandant garnizona Mirna Peč naredio je jednu akciju u zoni Šentjurje (XI-CS), Karteljevo (XL-CS), Dol. Kamnje (XL-CQ).—

Cilj: Napasti formacije kom. bandita koje se nalaze u zoni, raspoređene za odbranu, i smanjiti pritisak na prugu koji se naročito ispoljio ovih dana.—

Snage koje su učestvovale:

— I Specijalni bataljon —	naših:	oficira	8
		podoficira	4
		vojnika	130
	M.V.A.C	oficira	1
		vojnika	12

— Jedna kolona garnizona Mirna Peč. —

Naoružanje spec, bataljona:

puškomitraljeza »Breda« 30	6
automatskih karabina »Beretta«	21
mitraljeza »Breda« 37	4
minobacača od 60 mm	2
lično naoružanje (karabini ili pištolji)	

Pravac kretanja: Sv. Ana (ZT-CS) — kota 405 (ZV-CS)
— naselje Cemš (XI-CS) — Brezje (XI-CS) — Globočdol (XL-CS)
— kota 411 (XL-CS) — raskrsnica kod kote 507 (XL-CQ)
— kota 433 (XL-CS) — naselje Dol. Kamnje (XL-CQ) — na-
selje Dobrava (XL-CS) — Hudo (XL-CO). —

U 7,30 č. pošao sam iz Sv. Ane i dostigao kotu 405 — Cemš — kuće u Brezje (XI 13-CS 16) na padini, gde sam stupio u dodir sa prvim grupama kom. bandita raspoređenih za odbranu. —

Bataljon je bio razvijen od polaska. —

Od prvih rafala iz automatskog oružja bio sam lako ranjen u list desne noge. —

Odmah sam naredio intervenciju minobacača od 60 mm, dok su odeljenja smelih pružala otpor sa dostignutih položaja. — Kada je bio savladan neprijateljski otpor, nastavljen je marš. — Severno od naselja Hmelčič, kom. banditi su, pored snažnog vatrenog dejstva iz lakog i teškog oružja, postavljenog na dominantne položaje, intervenisali i minobacačima od 45 i 81 mm. — Od jedne mine minobacača od 45 mm bio je ranjen ppor. Girolamo La Montanara, komandir jednog isturenog odeljenja smelih. — Vatreno dejstvo iz neprijateljskog automatskog oružja vršeno je i s leđa, dok je čitava kolona bila podvrgnuta dejству minobacača. —

Zaustaviti se, značilo bi učiniti nepovoljan utisak, stoga sam odlučio da produžim marš, što je bilo vrlo teško, jer je neprijateljsko automatsko oružje na položajima ispred bataljona snažno dejstvovalo. —

U ovoj akciji komandant formacije M.V.A.C. bataljona, komandir čete Rupnik Wolfgang, pokazao se vrlo vešt u iznalaženju maršrute, šumovite i stalno na koti, efikasno sarađujući i izbegavajući na taj način kritične situacije. —

Boreći se stalno stigao sam tako na kotu 443, gde se bataljon našao potpuno opkoljen. —

U tom predelu teren je zaravnjen na oko 200 metara. — Na zapovest potporučnika De Felice Bruna, koji je bio u dodiru sa kom. banditima, odeljenja smelih kao i formacija M.V.A.C. izvršile su juriš na povik »Savoia«, razbijši tako obruč i uputivši se prema naselju Dol. Kamnje, preko vrlo nezgodnog terena, kako zbog neprohodne stenovite konfiguracije, tako i zbog guste vegetacije bagrema. —

Potporučnik Meneganti Sabatino sjajno je vršio funkciju zaštitnice na čelu dva odeljenja smelih, nanoseći protivniku teške gubitke i izvlačeći se vrlo vešto bez sopstvenih gubitaka.

Povukavši se u Dol. Kamnje, a u nemogućnosti da nastave marš, budući na potpuno otkrivenom položaju, sva odeljenja pod komandom svojih oficira zauzela su odbranbeni raspored. — Poslednji sam se povukao na pomenuti položaj zajedno sa ordonansom, karabinijerom Carosella Carmine, ra-

diotelegrafistom Naso Rocco i tri-četiri čoveka, da bih se lično uverio u uredno povlačenje, a delom i zato da bih zadržao snažan pritisak kom. bandita kao i stoga što sam se plašio da u gustoj šumi zaštitnica ne bude otsečena. — Stigavši u Dol. Kamnje, posle širokog obilaženja na levom krilu, zatekao sam odbranbenu situaciju u dejstvu. —

Našao sam se u kritičnom položaju, jer sam, prema na-ređenju komandanta garnizona Mirna Peč, u Dol. Kamnje morao da nađem kolonu koja je imala da dođe iz onog garni-zona. — Kasnije sam saznao da je ona morala da se povuče, jer je potrošila svu municiju, budući napadnuta u toku pre-podneva. —

Putem radija tražio sam intervenciju artiljerije iz Novog Mesta na frontu između Sv. Duha i Sadinje Vasi, odakle je pritisak kom. bandita sa dominantnih položaja bio naročito izražen. — Nekoliko kom. bandita je pokušalo da se približi, ali su bili ubijeni preciznom paljbom našeg automatskog oružja. — Sa naših položaja bili su utvrđeni njihovi gubici (oko tri-deset mrtvih). —

Artiljeriska paljba, kojom sam lično upravljao, bila je vrlo efikasna, precizna i pravovremena. — Neki neprijateljski položaji za automatsko oružje bili su pogodeni punim pogot-kom. — Za vreme defanzivnih borbi u Dol. Kamnje ranjeni su pripadnici smelih Palluan Guerrino i Brunetto Vincenzo. — Ovaj drugi je sa svoga položaja podrugljivo odgovarao na ironične fraze kojima su kom. banditi pozivali na predaju. —

Posle artiljeriske paljbe na gore pomenuti cilj i iz minobacača od 81 mm iz Hudog na severne padine kote 381 i Dobrave, situacija se poboljšala, jer se protivnik pod minobacač-kom paljbom povukao sa severnih padina kote 381 i Dobrave prema severu, omogućivši mi povlačenje, koje sam izvršio u tri faze:

1-a faza: — Sa dva odeljenja smelih i jednim mitraljeskim odeljenjem povukao sam se na severnu stranu prevoja između kote 381 i Dobrave i rasporedio ih za odbranu tako da tuku protivnički raspored. —

2-a faza: — Naredio sam povlačenje ranjenika i radio stanice pod pratnjom raznosača municije odeljenja mi-nobacača od 60 mm, koji su pretvoreni u strelce, budući da je municija nestala. —

3-a faza: — Pod zaštitom teških mitraljeza koji su efikasnom paljbom neprekidno tukli ivice šume severno od naselja Dol. Kamnje, izvršio sam povlačenje če-

tiri odeljenja smelih i mitraljeskog odeljenja, raspoređenih za odbranu u naselju Dol. Kamnje i ostavljenih na položaju u toku I i II faze. — Zatim sam nastupao na Dobravu, gde sam zatekao formaciju iz Mirne Peči koja se, po naređenju komandanta garnizona, vratila na taj položaj. — Držanje svih mojih podređenih premašilo je svako očekivanje. —

Svi su se pokazali odani, hrabri i predani dužnosti. —

26 avgust 1943 je najsvetlij dan Specijalnog bataljona »Isonzok. —

Saka ljudi, čelična skupina, otvorila je sebi put kroz moćan protivnički raspored, žestoko se boreći sama protiv ljudi i terena više od pet sati neprekidno, na prostoru od oko 10 kilometara do defanzivnog rasporeda u Dol. Kamnje. — Utvrđeno je da su neprijateljske snage koje su se suprotstavljale bataljonu brojale oko četiri stotine ljudi. —

KAPETAN KOMANDANT

— Emilio di Pumbo —

Di Pumbo Emilio

(M.P.)

IZVEŠTAJ KARABINIJERSKE CETE KOČEVJE OD 27 AV-
GUSTA 1943 GOD. O PREKIDU ZELEZNICKE PRUGE KOD
LIPOVECA¹

XIV MOBILISANI BATALJON KRALJEVSKIH KARABINIJERA
(Četa Kočevje)

Br. 1/221 prot. odeljenja Pov.

Kočevje, 27 avgust 1943

Predmet: Delatnost partizana

Danas u 6,30 sati kod Lipovca (sekcija J Cerknica VQ-CF), na km 41 voz 9312-1, zbog eksplozije mine, koju su na koloseku postavili partizani, izbačen je iz šina. Dve lokomotive i 4 kola lako oštećeni i na oko 50 metara koloseka odvrnuti zavrtnji. Radovi na opravci su u toku. Putnici nisu pretrpeli štetu.

KAPETAN
KOMANDIR CETE
Salvatore Riccioli
(M.P.)

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (21 Z—35).
* Redakcija je izostavila naslove.

IZVEŠTAJ KARABINIJSKE STANICE VRHNIKA OD 27
AVGUSTA 1943 GOD. O PREKIDU ZELEZNiCKE PRUGE I
NAPADU PARTIZANA NA VOZ IZMEĐU PRESERJA I
GORiCICE¹

XIV MOBILISANI BATALJON KRALJEVSKIH KARABINIJERA
Ispostava Vrhnika

Br. 16/50 prot.

Vrhnika, 27 avgust 1943

Predmet: Izveštaj

27 tek. mes. u 1,45 sati banda od 400 ustanika napala je od Preserja do Goričice (CZ-TP karta J 1 : 100.000 sekcija Cerknica) železničku prugu te je na km 581, dok je prolazio teretni voz broj 697, eksplodirala jedna mina ispod koloseka i oštetila ga. Dok je voz produžio bez oštećenja, na km. 582 još dve mine su eksplodirale ispod koloseka, zbog čega su iskliznula četvora kola a kolosek je prekinut na 40 metara. Ustanici su napali voz i zapalili 4 kola natovarena pamukom, dok je lokomotiva otkačena od vagona, stavljena u pokret te posle napuštena survala se kod mosta Borovnica (CU-TN isti list). U 5 sati prispela pojačanja oterala su ustanike. Na našoj strani nema gubitaka. Nestao je italijanski ložač Scietti Emanuele, star 37 godina, iz Milana. Protivnički gubici: jedan mrtav. Zaplenjeno šest krava koje su ustanici napustili. Zeleznički saobraćaj se vrši dalje na jednom koloseku. U toku su radovi na opravci prekinutog koloseka.

POTPORUCNIK KOMANDIR ISPOSTAVE
Franco Badami

. . ,³

(M.P.)

¹ Original se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta (21 Z—35).
² Redakcija je naslove izostavila.

IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIKA POLICIJE PORETKA ALPSKE
OBLASTI OD 28 AVGUSTA 1943 GOD. O AKTIVNOSTI
USTANIKA OD 25 DO 28 AVGUSTA 1943 GODINE¹

Zapovednik policije poretka
Alpenland
— Komandno mesto Bled —
IC

Bled, 28 avgust 43

P o v e r l j i v o

Informativna služba br. 50

Gorenjska: Neprijatelj:

- 25./26.8. a) Od 23.05 do 3.00 časa ponovo je obasut vatrom iz automata i pištolja sa tri strane logor državne radne službe u *Radomlju*. Odgovoreno na vatru. Nije bilo gubitaka,
- b) U toku noći rasturenici su komunistički leci u *Ljubnom* 3,2 km s. sz. od Ovsiša, *Nošama*, 4,2 km i. j. i. od Radovljice, između *Kovora* i *Zvirča*, oko 4 km jz. od Tržiča i u Mostama, 4 km s. sz. od Mengeša.
- 26.8. c) Oko 20.15 časova 3 naoruž. bandita opljačkala su manje količine životnih namirnica jednom zemljoposredniku u *Crngrobu*, 3,7 km sev. od Šk. Loke (35 min.). Osim toga rasturili su po mestu više letaka. Oko 20.45 časova opljačkali su ovi isti banditi manje količine namirnica jednom zemljoposredniku u *Moškrinu*, 2,5 km s. z. od Šk. Loke (3/4 sata).
Oko 21.00 čas 2 naoruž. bandita opljačkala su manje količine namirnica jednoj posrednici u *Hotemajama*, 2,3 km juž. od Preddvora (Vz sata).
Oko 21.00 čas 4 naoruž. bandita opljačkala su manje količine životnih namirnica jednom seljaku u *Markovu*, 5,5 km i. si. od Kamnika (IVs sata).
Pravac odlaska Šmartno v Tuhinju,
- d) Oko 21.00 čas 2 naoruž. bandita tražila su namirnice od jednog seljaka u *Ravnama*, 3,6 km. i. si. od Cerkla na Gorenjskom (2 sata).

27.8. e) U 0.00 časova 6 naoruž. bandita opljačkali su dve ovce jednom seljaku u *Studenecu*, 5,5 km sz. od Smartnog v Tuhinju. Od jednog drugog seljaka uzaludno su tražili da ih pusti unutra. Pravac odlaska Sela. U 6.15 časova 4 naoruž. bandita opljačkala su jedan radio aparat, jednu futrolu za pištolj, četiri ručne bombe i jedan ručni sat, jednom inženjeru u *Svetju*, 1 km sz. od Medvoda (20 min.). Pravac povlačenja Zbilje. U 8.00 časova jedan fabrički radnik primetio je iste ove bandite u *Rakovniku*, 2 km z. sz. od Medvoda (% sata).

Oko 11.00 časova 19 naoruž. bandita opljačkalo je 60 kg sira iz sirarnice na Selskoj Pl., 7 km ist. od Nomenja (4V2 sata), za šta su ostavili 150.— RM banditskog novca.

Oko 22.30 časova 21 naoruž. bandit, među kojima 6 žena, opljačkao je jednu svinju, koju su odmah zaklali, jednom seljaku u *Kupljeniku*, 2 km ji. od Bohinjske Bele. Oni su otišli oko 22.50 časova, verovatno u pravcu Jelovice.—

f) Oko 20.30 časova 4 naoruž. bandita raspitivala su se za novosti kod više stanovnika u *Spodnjim Polovicama*, 4,5 km i. ji. od Kamnika (2 sata). U 23.00 časa primećena su u *Markovu* — vidi pod c) — 3 naoružana bandita sa jednom ženom, koja je vodila ovcu. Otišli su u pravcu Studeneca.

g) U 5.30 časova našla je jedna žand. patrola na *Bledu* deset komunističkih letaka na nemačkom jeziku.

Oko 12.00 časova naišla je jedna žand. patrola kod kote 590, oko 3 km sz. od Tržiča, jedan letak na engleskom i slovenačkom jeziku.

Oko 19.30 časova 2 naoruž. bandita tražila su mleko od jednog seljaka u *Za Prevalom*, 2 km s. si. od Javorja (1 sat). Pravac odlaska Selca.

27./28.8. h) U toku noći opljačkali su banditi, koji su verovatno došli sa ital. teritorije, jednog vola jednom zemljoposedniku u *Erženu*, 2,2 km i. ji. od Lutčina. Pravac povlačenja ital. granica.

Preko noći opljačkali su, verovatno banditi, jednu svinju, koja je na licu mesta zaklana, iz staje jednog seljaka koga je uhapsila Drž. polic. Celje, iz *Okroga*, 1,5 km sz. od Špitaliča (1 3/4 sata).

- i) Preko noći rastureni su leci na engl, i sloven, jeziku u *Dobrom Polju*, 4,2 km i. ji. od Radovljice i *Črnivec*, 3,8 km i. ji. od Radovljice.
- 28.8. j) Oko 9.00 časova 4 naoruž. bandita opljačkala **su** hleb jednom seljaku u *Novoj Reberi*, 1,4 km **si.** od Špitaliča ($IV\frac{1}{2}$ sat). Pravac odlaska Menina Pl.
- k) U 4.00 časa banditi su odveli jednog obućara iz Zirovskog Vrha (2 s.), čiji brat radi kao konfident za Drž. policiju.

Dodatak:

23. 8. 1943 regrutovan je, navodno od bandita, na putu **za** Trbovlje jedan tokarski šegrt sa **stanom** u *Sovinje Peči*, 5,2 km sz. od **Smartnog** v Tuhinju ($2\frac{1}{2}$ sata).

Sopstvena delatnost:

Uz a) do k): Angažovane patrole žandarmerije, zaštitne policije, vojske odn. carinske granič. straže.

25. 8. 1943 pre podne naišao je jedan vod vojske, koji stacionira u Zeleznikima, u šumi sev. od Prtovča, oko 3,5 km z. sz. od Železniki, na 1 naoruž. bandita, koji je, i pored toga što je smesta otvorena vatra, uspeo da pobegne. Zaplenjeno: 1 puška, 35 metaka, 1 ranac, 3 fišeklije, 1 čutura i 1 opasač.

26. 8. 1943 prijavili su se, vrativši se dobrovoljno nazad:

U 6.15 časova žand. stanici Kresnice, jedan radnik iz Spodnjeg Ribiča, regrutovan 4. 8. 43.

U 10.00 časova žand. stanici Selca jedan fabrički radnik iz Bukovščice, regrutovan 20. 6. 43.

Drž. polic, ispostavi Kamnik, pre podne, sin jednog posednika iz Spodnjeg Tuštanja, regrutovan 2. 8. 43.

27. 8. 1943 zarobila je jedna žand. patrola 2 bandita kod Male Stange (kota 602), oko 6 km z. sz. od Litije, i zaplenila 1 pušku sa 15 metaka itd.

28. 8. 1943. oko 9.00 časova jedna patrola drž. policije za ispitivanje terena uhvatila je u Skofjoj Loki jednog navodno 26. 7. 43 regrutovanog vojnog obveznika iz Zabije Vasi kod Poljana.

28. 8. 1943 u 15.00 časova vatreni sukob jedne patrole carinsko-granične zaštite i 4 bandita na Zirovskom Vrhу. 1 bandit ubijen, 3 zarobljena.

Zaplenjene 3 puške, 10 metaka, 8 jajastih ručnih bombi itd. Nije bilo sopstvenih gubitaka.

28. 8. 1943. oko 16.00 časova, žand. patrola otvorila je vatru na 3 bandita u Gorenjem Brdu (2,5 km sev. od Gorenje Vasi — Trate), koji su ipak uspeli da umaknu.

28. 8. 1943 oko 21.30 časova, ranjen je pogotkom u grudi jedan radnik u Sv. Neži, 2,7 km z. jz. od Tržiča, od strane jedne žand. patrole, zato što na ponovljene pozive da stane nije stao.

28. 8. 1943 velika akcija na prostoru Murovica — Cicelj sa snagama 19 SS polic, puka (7 četa), polic, četom brdskih lovaca »Alpenland«, 2 četom polic, straž. bat. »Wiesbaden«, 4 četom polic, straž, batalj. »Wien«, 5 četom polic, straž. bat. »Alpenland«, 3 žand. rezerv, četom (mot.) »Alpenland«, kao i žandarmerije, vojske i carin, granične zaštite. 2 bandita ubijena. 2 mlade devojke uhapšene pod sumnjom da su održavale vezu sa banditima. Zaplenjene 2 puške, 1 pištolj, municija, pisači materijal itd. Sopstvenih gubitaka nije bilo.

28. 8. 1943 prijavio se žand. stanici Železniki, vrativši se dobrovoljno nazad, sin jednog radnika iz Davče, regrutovan 5. 8. 43.

Donja Štajerska:

Neprijatelj

25./26.8. 1) Između 22.00 i 3.00 časa oko 15 naoruž. bandita opljačkalo je životne namirnice od više seljaka u Resniku, Padeškom Vrhu i Planini, oko 6 km sev. odn. s. sz. od Zreča (3 sata). Pravac povlačenja Ostruh.

26.8. m) Između 2.00 i 2.30 časova opljačkali su banditi, koji su došli sa ital. teritorije, pet volova i dva konja iz jedne staje nem. društva za naseljavanje u Osrediku, 4 km i. ji. od Polšnika (2 sata). Pravac povlačenja . . r ital. granica.

Između 20.00 i 20.30 časova 1 naoruž. bandit opljačkao je namirnice dvojici seljaka u Sv. Lenartu (kota 967), 3,6 km z. sz. od Gornjeg Grada (1^a/2 sat.)

U 22.15 časova opljačkala su 6 naoruž. bandita život, namirnice jednoj posednici u Lačjoj Vasi, 2,6 km j. ji. od Rečice ob Savinji (3/4 sata).

U 22.30 časova opljačkala su otprilike 25 naoruž. bandita život, namirnice, potrošnu robu, dva ranca, dve ovce, jednoj posednici u blizini *Vesjaka* u Kumenu, 4 km jz. od *Sv. Lovrenca* na Pohorju (2 sata).

Oko 24.00 časa opljačkala su dva naoruž. bandita manje količine životnih namirnica i jednu lovačku pušku sa municijom, trima posednicima u *Stopniku*, 3,3 km i. si. od Vranskog (1/* sat). Pravac odlaska Podvrh.

n) U 11.30 časova 4 naoruž. bandita zahtevala su životne namirnice od jednog zemljoposrednika u blizini *Lepe-a* (kota 1065) u Alpama, 6 km z. sz. od Smartnog (3 sata). Oni su se pored toga raspitivali o putu u pravcu *Sv. Henrik-a*.

U 12.00 časova 2 naoruž. bandita zahtevala su jelo od jednog zemljoposrednika u *Silovecu*, 6 km j. ji. od Podsrede (**V2** sata).

U 16.00 časova 4 bandita zahtevala su životne namirnice od jedne posednice u blizini *fabrike stakla* (kota 1033) u Lobnici, 4,2 km j. ji. od Ruša (40 min.). Oni su se pored toga raspitivali o putu za Ruše i Bistricu.

U 20.00 časova pojavilo se kod jednog posednika u *Skomarju* (kota 1104), 5 km si. od Vitanja (2Vi s.), 5 naoruž. bandita koji su тамо skuvali kafu. U 23.00 časa otprilike 20 naoruž. bandita prinudilo je jednog posednika u istom mestu (kota 944) da ih odvede за Stranicu.

27.8. o) U 1.00 čas opljačkala je jedna jača naoružana banda, među njima dve žene, životne namirnice od sedam seljaka u *Grušovlju*, 3,3 km z. jz. od Rečice ob Savinji (50 min.).

U 1.30 časova 8 naoruž. bandita opljačkali su životne namirnice jednom zemljoposredniku u *Brdi*, 1,4 km s.s.z. od Smartnog (ob Dreti) (25 min.).

U 3.00 časa opljačkala su 3 naoruž. bandita duvan jednom gostoničaru u *Stranici*, 2,5 km zap. od Zreča (1 sat).

U 21.00 čas opljačkalo je otprilike 10 naoruž. bandita životne namirnice jednom posedniku u *Pod Dobričem*, 3 km ist. od Smartnog (ob Paki) (iy₂ sat).

U 21.00 čas 4 naoruž. bandita opljačkala su životne namirnice, delove odeće i duvanske proizvode jednom trgovcu u *Podlogu*, 2,6 km z. sz. od Zaleca (35 min.). Pravac odlaska Gotovlje. U 22.00 časa opljačkali su, verovatno ovi isti banditi, životne namirnice, delove odeće i posuđe za kuvanje jednom posedniku u Gotovlju, 1 km sz. od Zaleca (1/4 sata).

U 22.00 časa 2 naoruž. bandita opljačkala su životne namirnice jednom posedniku u Melišama, 3,8 km ji. od Ljubna (1 čas).

U 22.00 časa 1 naoruž. bandit opljačkao je delove odeće, dokumenta i novčanik sa 28.— RM gotovog novca jednom posedniku u *Blatnom* (kota 293), oko 8 km s. si. od Brežica (1 sat).

Između 22.00 i 24.00 časa više naor. bandita opljačkalo je tri vatrogasne i jednu uniformu nem. crvenog krsta četvorici posednika u blizini *Ramšaka* (kota 753), 1 km s. si. od Solčave (1/2 s.)

p) U 3,30 časova 2 naoruž. bandita tražila su životne namirnice od jednog posednika u *St. Bricu*, 3,6 km si. od Velenja (1 1/4 časa).

U 5.30 časova 2 naoruž. bandita raspitivala su se kod sina jednog seljaka u *Stangrobu*, 1,7 km i. si. od Nove Štifte (20 min.), o jačini polic, u Gornjem Gradu.

U 8.00 časova 6 naoruž. bandita prinudili su jednog drvoreću, zaposlenog kod Padeškog Vrha (kota 908), 5,7 km s. sz. od Zreča (3 sata), da smesta prekine rad. Pravac odlaska Rogla.

27./28.8. q) U toku noći banditi su u blizini *haškog* (M sata) izbušili tri stuba dalekovoda visokog napona i postavili eksploziv. Saobotaža je na vreme otkrivena tako da nije nastala nikakva šteta.

28.8. r) U 3.30 časova više naor. bandita opljačkalo je životne namirnice jednom zemljoposedniku u *Brežju*, 1,5 km sev. od Mozirja (3/4 sata).

U 21.30 časova 2 naoruž. bandita opljačkala su životne namirnice jednom posedniku u *Sv. Lovrencu*, 1,2 km ist. od Prebolda (1/4 sata). U 21.45

časova opljačkali su, verovatno isti ovi banditi, životne namirnice jednom seljaku u **Seščama**, 2,3 km ist. od Prebolda (*V2* sata),

- s) Između 21.30 i 22.00 časa zahtevala su po 3 naoruž. bandita životne namirnice kod dva seljaka u *Pod Dobrićem*, (vidi pod 0).

U 22.00 časa, 2 naoruž. bandita tražila su odelo od jednog rudara u *Malom Vrhu*, 7 km s. si. od Brežica (1 sat).

Sopstvena delatnost:

Uz 1) do s): Odaslane patrole žandarmerije, seoske straže, Vermaňafta odn. zaštitne policije.

27. 8. 1943 žand. stanici Šmartno (ob Dreti) prijavio se jedan vojnik na otsustvu, regrutovan 11. 8. 1943 kod Železne Kaple, vrativši se dobrovoljno nazad.

Staro-Koruška — Dolina Mežc:

Neprijatelj:

- 26.8. t) U 10.00 časova 9 naoruž. bandita, među njima 2 žene, opljačkali su životne namirnice, cipele i rublje od jednog posednika u blizini **Zagara** u Zagradu, 2,5 km ji. od Prevalja. Oni su se povukli oko 14.00 časova u nepoznatom pravcu,

- u) Oko 3.00 časa raspitivalo se 8 naoruž. bandita 0 raspoloženju stanovništva kod jednog siromasnog seljaka u blizini **Mraka** u Selovecu, 3,7 km ist. od Guštanja. Oni su se povukli oko 3.30 časova u pravcu Sela (D. Staj.).

U 6 časova 7—8 naoruž. bandita zahtevalo je doručak od jednog drvarskog radnika u blizini *Schaida-Sil.* (k. 1069) 6,3 km i. si. od Zell Pfarre-a. Oko 14.30 časova primećeno je između *Peternela* 1 *Percelmana* u Koprivini pod Pečom, oko 7,5 km i. si. od Železne Kaple, 12 bandita koji su išli prema Peternelu i 6 naoruž. bandita koji su išli prema Percelmanu.

U 17.30 časova pojavili su se kod Percelmana 1 naoruž. bandit i jedna žena.

- 26./27.8. v) U 21.00 čas 10 naoruž. bandita opljačkali su životne namirnice kod *Jereba* u Obirskom, 8,5 km z. jz. od Železne Kaple. Oni su se povukli oko 4.00 časa u nepoznatom pravcu.

27.8. w) U 15.30 časova zahtevala su 3 naoruž. bandita širu od jednog posednika u blizini *Zagara* — (vidi pod t)—. Pri napuštanju kuće pucali su 5 minuta u pravcu komšiluka. Dva SS pripadnika navela su da su, u blizini posednika pomenutog pod t), obasuti vatrom iz automata i pušaka, navodno od 10—20 bandita.

Jedan od SS pripadnika odgovorio je vatrom iz pištolja.

U 17.00 časova zahtevala su napred pomenuta 3 bandita jelo i opljačkala različiti kancelariski materijal nac. soc. dobrovornog društva, kod jednog posednika u blizini *Žerjava* u Podkraju, 3,2 km jz. od Guštanja.

x) U 9.30 časova primećena su 2 naoruž. bandita u blizini *Gradišnika* u Podkraju, 6 km j. ji. od Pliberka.

U 15.30 časova zahtevala su 4 naoruž. bandita jelo kod *Rojaka* u Koprivni pri Crni, 7,2 km s. si. od Solčave. Oni su se oko 17.30 čas. povukli u nepoznatom pravcu.

Oko 18.00 časova 4 naoružana bandita tražila su jelo kod *Maroita Hube*, 8,4 km i. ji. od Železne Kaple. Oni su se povukli oko 21.00 čas u nepoznatom pravcu.

U 20.00 časova 16 naoruž. bandita tražili su jelo od jednog posednika u blizini crkve *Sv. Jakoba* (kota 1073) u Koprivni na Meži, 6 km si. od Solčave.

Sopstvena delatnost:

Uz t) do x): Angažovane patrole žandarmerije, seoske straže, vojske odn. drž. radne službe kao i snage 1 i 2 žand. rez. čete (mot. »Alpenland«).

26. 8. 1943 uhapsile su snage žand. stanice Libuče po jednog biv. jugosl. poljoprivrednog radnika iz Podkraja i Penka kod Pliberka, zbog pružanja podrške bandama.

26. 8. 1943 prijavili su se žand. stanici Železna Kapla: u 17.00 časova jedan Poljak, navodno 20. 8. 1943 regrutovan, i u 19.00 časova jedan, regrutovan navodno 22. 8. 43. Obojica su doneli sa sobom po jednu pušku sa municijom.

27. 8. 1943 u 23.30 časova ubijena su 2 naoruž. bandita od strane jednog konfidenta policije be-

**zbednosti u Slovenju, 2 km jz. od Globasnice.
Zaplenjeno: 1 puška, 1 pištolj, ručne bombe, propagandni materijal itd.**

Nemačko-ital. granica:

- 27.8. Uveče, prijavila je jedna žena carinsko-graničnoj nadzornoj stanici Grmada da je primetila otprije 1000 bandita, koji su se kretali u pravcu Luponice (6 km ji. od Litije) — Javorje. Moglo bi da se radi o bandi koju su Italijani suzbili na prostoru Tihaboj — Sv. Križ. Potvrda ove prijave nije usledila.

Nemačko-hrvat. granica:

- 27.8. Saglasno prijavi sreskog carin, komesara G. Zavrč na prostoru Pregrada — . . .³ Desinić (8 km južno od Rogateca) boravi jedna banda, navodno u jačini od oko 1000 ljudi. Banditi su odveli službenike stanice Desinić. Za nadziranje i osiguranje granice angažovane su sa nemačke strane na prostoru Rogaška Slatina — Sv. Rok snage žandarm. i carin, granič. zaštite.

Za tačnost:

Windorfer

kapetan zašt. policije

Zastupa:

N a g e l sr.

policiski potpukovnik

žand. srez Radovljica

Stiglo 4., 9. 43

Del. Br.

Priloga

D.

NAREĐENJE KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIA-TORI DELLE ALPI« OD 31 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDANTU PEDESET PRVOG PEŠADISKOG PUKA ZA PREDUZIMANJE AKCIJE U ZONI KRIM — MOKREC¹

Fonogram	Poverljivo
OD KOMANDE DIVIZIJE »CACCIA-TORI DELLE ALPI«	
KOMANDANTU 51-og PES. PUKA	
i na znanje	
KOMANDI XI ARM. KORPUSA	
KOMANDI DIVIZISKE PESADIJE	
KOMANDI SEKTORA GROSUPLJE	
KOMANDI SEKTORA RIBNICA	

KOMANDA XI A. K.
 Stab
 Operativno

Dan prijema: 31-VIII-43
Br. 4712 R-2

Br. 3667/op. Bataljoni II/51-og, III/52-og, CIV milicije i specijalni br. 2 ostaju u vašoj nadležnosti da bi nastavili akciju isterivanja kom. bandita iz zone Krim (UK-CU) — Iška dolina — Mokrec (UM-CS) — dolina Zelimeljsčica (UO-UQ-CZ-CU). Spec, bataljonu br. 2 moraju se dati isključivo borbeni zadaci (prepadi), a ne raščišćavanja. Operacije moraju biti završene sa 6 septembrom. Početak pokreta 1 septembra. Za vreme tog perioda, pored dnevnog izveštaja, treba svakodnevno do 9 i 17 časova saopštavati vesti o događajima koji su se desili u toku noći ili dana. U vestima u 17 časova treba naznačiti zonu koja će biti raščišćena sledećeg dana. Komandant puka slediće kolonu koja operiše. O snabdevanju će voditi brigu ta komanda. Eventualne zahteve treba blagovremeno dostavljati ovoj komandi. Veze se vide u priloženoj šemi. General privremenim komandant Maggiore Perni 19003008

Video:
Za ppuk. nač. štaba, na otsustvu
— E. Formichi —
(M. P.) Formichi

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI« OD 31 AVGUSTA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O NAPADU PARTIZANA NA STARI GRAD I SV. GREGOR¹

Fonogram

31. VIII

OD KOMANDE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

Br. 3690/op. Jutros je jaka formacija kom. bandita napala četničku jedinicu razmeštenu u St. Gradu (UK-CM)² i M.V.A.C. u Sv. Gregoru. Borba je trajala do ranih popodnevnih časova. Kom. banditi koji su gledali da se prebace istočno od pruge bili su odbijeni. Na terenu je nađeno 5 mrtvih, a još 15 mrtvih je preneto kolima, 1 kom. bandit se predao u Sv. Gregoru. Na strani četnika samo jedan ranjen koji je prenet u Ljubljani. Kom. banditi (brigada »Tomšič« i druga neutvrđena) kreću se stazom Mlake (US-CM)³ za Novi Pot (UQ-CM),⁴ gde je već primećena znatna koncentracija. U današnjoj borbi uzeo je učešća i garnizon Sodražica, koji je potisnuo grupu ustanika u zonu Hudi Konec (VH-CM),⁵ potisnuvši i infiltracije prema jugu. Intervenisala je artiljerija iz Velikih Lašča i minobacači od 81 mm iz Sodražice.

GENERAL PRIVREMENI KOMANDANT MAGGIORE PERNI 22003108

Video:

Za ppuk. nač. štaba, na otsustvu
— E. Formichi —
(ppuk. Aldo Panico)
Panico
(M.P.)

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

² Dopisano olovkom: »5 km J. Z. Velike Lašće«

³ Dopisano olovkom: »3 km S. I. Sodražica«

⁴ Dopisano olovkom: »6 km S. I. Sodražica«

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI« KOMANDI JEDANAESTE GRUPACIJE GRANIČNE STRAŽE O PREMEŠTAJU JEDNOG PUKA IZ ZONE RAKITNA U ZONU MACKOVEC¹

Fonogram

Poverljivo

OD KOMANDE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«
KOMANDI XI GRUPACIJE G.A.F. (šifrovano)

i na znanje:

KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA (na ruke)

Br. 3699/op. Garnizon Ribnica izveštava da se formacije kom. bandita posle borbe u zoni St. Grad (UK-CM) udaljavaju idući stazom Mlake (US-CM) za Novi Pot (UQ-CM), gde je primećena jaka koncentracija. Druge formacije su primеćene u zoni Mačkovec (UM-CQ). Puk iz sastava ove divizije premestiće se sutra, 1. septembra, iz zone Rakitna u Kravavu Peč (UM-CQ), prolazeći preko Osredeka (CK-CQ), a 2. septembra će raščistiti zonu Mačkovec (UM-CQ) — Vrh (UO-CO). Jedinice garnizona Ribnica sutra, 1.-og septembra, biće isturene u zonu Breg — Mlake (US-CM), gde će izvršiti raščišćavanje.

GENERAL PRIVREMENI KOMANDANT MAGGIORE PERNI 22003108

Video:

Za potpukovnika nač. štaba, na otsustvu
— E. Formichi —
(ppuk. Aldo Panico)
Aldo Panico

(M. P.)

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPE« OD 1 SEPTEMBRA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O ČIŠĆENJU ZONE BREZOVICA — RAKITNA — KRVAVA PEC I NAPADU PARTIZANA NA VOZ KOD LIPOVECA¹

Fonogram

OD KOMANDE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA

3704/op. Operativni izveštaj za 1 septembar

SEKTOR BOROVNICA

Danas u ranim jutarnjim časovima II/51-og, III/52-og, CIV bat. milicije i spec. bat. br. 2 započeli su raščišćavanje zone Gor. Brezovica — Rakitna — Ustje (UK-CS) — Krvava Peč.²

Garnizon Rob: juče pre podne, 31-og, kom. banditi su otvorili paljbu u cilju uznemiravanja na pojas oko garnizona.

SEKTOR GROSUPLJE

Garnizon Grosuplje: Patrola formacije M.V.A.C. Polica za vreme izvidanja u zoni Dedni Dol (VM-DE) posle kratke borbe raspršila je kom. bandite.

SEKTOR RIBNICA

Garnizon Ribnica: Jutros, 1-og septembra, oko 6,40 časova, prilikom prolaska putničkog voza preko mostića na km 43,800, na pruzi Ljubljana — Kočevje, eksplodirala je mina na pritisak izazvavši prekid objekta i iskliznuće lokomotive i dva vagona. Streljačka četa I/51-og, koja je putovala tim vozom, naterala je u bekstvo oko 50 kom. bandita koji su pokušali da se približe vozu, otvorivši puščanu paljbu. Naši gubici: 1 vojnik mrtav usled rane od vatrenog oružja, a 8 vojnika je kon-tuzovano. Među civilima 1 mrtav a 7 ranjenih.

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

² U izveštaju Jedanaestog armiskog korpusa od 2 septembra 1943 god. stoji: »Divizija »Cacciatori delle Alpi«: ... Prilikom sukoba u zoni Mačkovec (UM-CO) ubijeno je 7 ustanika. Na našoj strani ranjeno je 5 vojnika« (Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta, 21 R—9).

Garnizon Sodražica: juče pre podne, 31-og avgusta, u zoni St. Grad (VK-CM) četnička jedinica se sukobila sa formacijom kom. bandita koji su na terenu ostavili 5 mrtvih — utvrđeno. Na našoj strani 1 četnik ranjen. Istog jutra banda kom. bandita napala je odeljenje M.V.A.C. Sv. Gregor. Raspoložive snage garnizona Sodražica, koje su odmah intervenisale, raspršile su u zoni Hudi Konec (VH-CM) jake grupe kom. bandita. Juče popodne odeljenju M.V.A.C. Sv. Gregor predao se jedan nenaoružan kom. bandit.

Pregled dnevnih gubitaka:

- Naši: 1 vojnik mrtav a 8 ranjenih: 1 četnik ranjen.
- Neprijateljski: 5 kom. bandita poginulo;
1 kom. bandit se predao.

GENERAL PRIVREMENI KOMANDANT MAGGIORE PERNI 12300109

Video:
ZA POTPUKOVNIKA NAC. ŠTABA, NA OTSUSTVU
— E. Formichi —
(ppuk. Aldo Panico)
Panico

IZVEŠTAJ KOMANDE PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI« OD 3. SEPTEMBRA 1943 GOD. KOMANDI JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA O BORBAMA U ZONI KRVAVA PEC — MAČKOVEC¹

KOMANDA PEŠADISKE DIVIZIJE »CACCIATORI DELLE ALPI«

ODELJENJE NAČELNIKA ŠTABA

— Obaveštajni otsek —

Br. 08/4944

. . . 7. 9. 1943

Br. 4239/Obav. prot. Poverljivo V.P. 100, 3. septembar 1943

Predmet: Izveštaj br. 245.—

Veza: karta J. 1:100.000 — sekcija Cerknica.—

KOMANDI 2 ARMIJE — Obaveštajno odeljenje	= V.P. 10
KOMANDI XI ARMISKOG KORPUSA —	= V.P. 46
Obaveš. odelj.	= V.P. 46
KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE »ISONZO«	- V.P. 59
KOMANDI PEŠADISKE DIVIZIJE »LOMBARDIA«	= V.P. 47
KOMANDI GRUPACIJE M.V.S.N. »XXI APRILE«	= V.P. 46
KOMANDI XI GRUPACIJE GRANIČNE STRAŽE	= V.P. 46

AKTIVNOST GARNIZONA — na dan 3. septembra 1943.²

Sektor trupa Ljubljana

— Noću uoči 3-eg oko 3,30 čas. vatrogasci uz pomoč vojnika na službi kod kontrolne stanice br. 20 uspeli su da ugase požar koji je izbio oko 2 časa u privatnoj kući koja se nalazi na oko 20 metara od pomenute kontrolne stanice. Žrtava nije bilo.

¹ Original se nalazi u arhivi Muzeja narodnog oslobođenja u Ljubljani.

Sektor Borovnica

— Akcija u zoni Krvava Peč — Mačkovec: Juče pre podne dve jedinice dok su prelazile iz zone k. 806 — Sv. Lenart (UM-CQ) prema Mačkovecu (UM-CQ) sukobile su se sa jakim partizanskim formacijama koje su pružile žilav otpor zaustavivši naše napredovanje.

U 15 č. između komunističkih bandita, kojima su pristigla pojačanja, i naših bataljona došlo je do ponovnih žestokih borbi.

Istovremeno druge jake grupe komunističkih bandita sa južnih obronaka Malinjeka (UM-CS) otvorile su žestoku vatru na II/51-og, koji je obrazovao otpornu tačku na k. 806 kod Sv. Lenarta kao zaštita komorske kolone.

Avijacija je stupila u dejstvo bombardujući i mitraljirajući partizanske formacije razmeštene na južnim obroncima Malinjeka i na k. 905 kod Mačkoveca.

6-ta baterija peš. artiljerije uputila je jedno odeljenje iz Vel. Lašča u Rob da potpomogne akciju jedinica koje operišu.

Jedinice XI granične straže počev od 23 časa juče sudeju u akciji vršeći zaprečavanje između k. 813 (UM-CO) i k. 796 (UO-CO).

Pritisak komunističkih bandita trajao je bez promene sve do sumraka, a posle toga počeo je osetno da popušta.

U 19 časova četa smelih I diviziona peš. artiljerije, jedan vod tenkova, 2-e čete 1/31-og tenkovskog, vod oklopnih automobila i četiri zaštitna automobila prebacili su se vozom iz Ljubljane u V. Lašče, odakle su noću stigli u Krvavu Peč kako bi snabdели municipijom jedinice koje operišu. Pretrpljeni gubici: 8 mrtvih, 40 ranjenih, od kojih su 16 preneseni u bolnicu.

Naneseni gubici: dosada utvrđen 51 mrtav.

Akcija je još uvek u toku.³ Jutros je oklopnim kolima izvršen pregled zone k. 827 (UM-CQ). U zoni nema komunističkih bandita.

Sektor Grosuplje

— Jedna patrola formacije M.V.A.C. iz Šenturja vodila je juče, 2 o.m., kratke borbe u zoni Kobiljek (US-VH/CZ) sa grupama komunističkih bandita.

³ U izveštaju Jedanaestog armiskog korpusa od 4 septembra 1943 god. navodi se: »Divizija »Cacciatori«: čišćenje u zoni Mačkovec (MU-CQ) — Cerknica — Malinjek (UM-CS) nastavljeno je juče 3-eg u jugoistočnom pravcu a jutros prema zoni Mikuneca (Novi Pot UQ-CM). Predala su se tri ustanika u Sodražici (VH-CK).« (Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta 21 R-9.)

Nismo imali gubitaka.

Sektor Ribnica

— U raznim garnizonima redovna kontrola nad područnim zonama.

⁴

GENERAL PRIVREMENI KOMANDANT
— L. Maggiore Perni —

Za tačnost prepisa
potpukovnik, načelnik štaba (M.P.)
(E. Formichi)
Formichi

BR. 198

NAREĐENJE KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 6 SEPTEMBRA 1943 GOD. KOMANDAMA PEŠADISKIH DIVIZIJA »ISONZO« I »LOMBARDIA« ZA PREDISLOKACIJU¹

PA TM 2 Cene 127 92 6/9 21.15 č.

Telegram V.P. 46, 6 septembar 1943

OD KOMANDE XI ARM. KORPUSA
KOMANDI DIVIZIJE »ISONZO«
KOMANDI DIVIZIJE »LOMBARDIA«

02/4860. Nastavak i potvrda usmenih saopštenja.

Komanda II armije naredila je da se divizija »Isonzo« oslobodi sadašnjih zadatka i da bude prikupljena u zoni Postojna, a da raspored severnog bloka (V i XI arm. korpus) bude povučen na front Gorjanci — Kupa — Vrbovsko — pruga do mora.
Prema tome:

- 1) — Divizija »Lombardia«:
 - a) — neka bez daljega počne sa evakuuisanjem Karlovca i neka smeni diviziju »Isonzo«

¹ Redakcija je kraj dokumenta zbog nevažnosti izostavila.

PA. 742 - Enc

12 12 64 18

TELESCRITTO

P.M. 46, 6 settembre 1943

DA COMANDO XI CORPO D'ARMATA
AL COMANDO DIVISIONE "ISONZO"
AT COMANDO DIVISIONE "LOMBARDIA"

02/4860 ALT SEGUITO ET CONFERMA COMUNICAZIONI VERBALI ALT
COMANDO SECONDA ARIELA HABET ORDINATO CHE DIVISIONE ISONZO SIA SGANCIATA DA ATTUALI COMPLI ET RACCOLTA ZONA POSTUMA, ET CHE SGHIACCIMENTO BLOCCO NORD (V ST XI CARL) SIA ARRETRATO AT FRONTE GORIANI - KUPA - VRBOVSKA - FERROVIA FINO AL MARE ALT
EN CONSEQUENZA:
1°)- DIVISIONE LOMBARDIA:
a)- INIZI SENZ'ALTRO SGOMBERO CITTADINE MARLOVAC ET SOSTITUISCA DIVISIONE ISONZO IN TERRITORIO ATTUALMENTE PRESIDIATO, MANTENENDOVI PRESIDE UN ALTO ET GIURISDIZIONE ZONA CRNOBELJ ALT
b)- CONFINSI ESECUZIONE LAVORI CHIMIGURA FRONTIERA SLOVENO/CROATA PRESIDIANDO ALTESSI TRATTI GIA' CONSTRUITI ALT
c)- COMUNICHI QUESTO COMANDO DATA INIZIO MOVIMENTI ET LEGGI SUCCESSIONE ALT
2°)- DIVISIONE ISONZO:
a)- RACCOLGA PROPRII REPARTI ORGANICI ZONA NOVO MESTO TREBNEJE NON APREMA SARANNO SOSTITUITI DA REPARTI LOMBARDIA LASCIANDO IN POSTO REPARTI ET ELEMENTI DI RISERVA, BATTAGLIONE SPECIALE NUMERO UNO, COLONNELLO PELESSIER ET ELEMENTI GENIO ADDETTI LAVORI CHIUSURA ALT
b)- INOLTERI SUBITO QUESTO COMANDO RICHIESTE TRANSPORTI TEKEDO PRESENTE SQUENTE SUCCESSONE MOVIMENTI: RGT. PANZERIA, ARTIGLIERIA, 98^a LEGIONE ALT
3°)- SERVIZI: DISPOSIZIONI A PARTE ALT

GENERALI GAMBARA 21200609

AM

na teritoriji koju sada poseda, zadržavajući postojeće garnizone i nadležnost nad zonom Črnomelj.

- b) — Neka produži sa radovima na zatvaranju slovenačko-hrvatske granice posedajući takođe i već izgrađene delove.
 - c) — Neka ovoj komandi saopšti datum početka pokreta i njihovo sledovanje.
- 2) — Divizija »Isonzo«:
- a) — Neka prikupi svoje organske jedinice u zoni Novo Mesto — Trebnje, čim budu smenjene jedinicama div. »Lombardia«, ostavljajući na mestu jedinice i elemente pojačanja, spec, bataljon br. I, ppuk. Peplissier i delove inženjerije koji su određeni za rade na zatvaranju.
 - b) — Neka odmah uputi ovoj komandi zahteve za transport, imajući u vidu sledeći red pokreta: peš. puk, artiljerija, 98 legija.
- 3) — Službe: posebna naređenja.

GENERAL GAMBARA 21200609

ZAPISNIK SA SEDNICE ŠTABA ODGOVORNIH NEMAČKIH
RUKOVODILACA, ODRŽANE 6. SEPTEMBRA 1943 GOD
KOD PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE
DR MÜLLER-HACCIUSA PO PITANJU UPRAVE U DONJOJ
ŠTAJERSKOJ¹

RA/A — 405 — Dr. Pi./Schw.

Poverljivo

Maribor, 7. septembar 1943

Z A P I S N I K

Predmet: Štabna konferencija od 6. sept. 1943 u 8 čas.

Pretsedava: Pretsednik pokrajinske vlade Dr. Müler-Haccius

Za ustanovu: Dr Rudolf Pichler

...

T

Izveštaj o situaciji:

Stanje bezbednosti, komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti, Sturmbannführer Umpenbach: Aktivnost bandi se nije bitno promenila. Pored nekih terenskih bandi na Pohorju se nalazi 60 bandita, takozvani Aleksandrov bataljon na Dobrovljama broji 120 i Kozjanska banda, koja deluje u severnom predelu Celja, 60 ljudi. Sada je stigao u Donju Štajersku takozvani štab 6 divizije sa namerom da formira novu brigadu. U vremenu od 19 do 30. 8. 1943 uhapsili smo određen broj bandita. Ponovo se pojavilo nekoliko bandita u srežu Ljutomer. U pitanju su oni koji su na otsustvu iz Pohorskog bataljona i ljudi koji bi trebalo da pridobiju nove saradnike.

Zaštitna policija, kapetan Bailer: Težište uništavanja bandi bilo je u pograničnom pojusu u Gorenjskoj. Savinjski bataljon bio je potpuno uništen. Na italijanskoj teritoriji opasnost je srazmerno mala. Na hrvatskoj teritoriji na prostoru od Kuma do Rogateca kreću se banditi na otstojanju dva do pet kilometara od granice u pravcu istok-zapad. Još se nismo susreli s njima. Prvobitna procena od 3000—4000 ljudi pokazala se prevelika. Verovatno ih nema više od nekoliko stotina.

Sledeća štavska konferencija održaće se u ponedeljak 20. septembra 1943 u 8 časova u Grazu-Grad, mala sala za sednice.

Za tačnost:
Schwab s.r.

Potpisao:
Dr Pichler s.r.

IZVEŠTAJ KOMANDE JEDANAESTOG ARMISKOG KORPUSA OD 9 SEPTEMBRA 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O NAPADU PARTIZANA NA ZELEZNIČKU STANICU MIRNA PEC¹

Predmet: *Pisani telegram*

V.P. 10, 9 sept. 1943 čas

OD KOMANDE XI ARM. KORP.

KOMANDI 2 ARMIJE

i na znanje

KOMANDI V, XXIII, XXIV ARM. KORP.

Br. 02/4906

IZVESTAJ OD 8 SEPTEMBRA

OPERATIVNA DELATNOST

Divizija »Isonzo«: zasede u zoni D. Kamnice (XL-CO Novo Mesto) dovele su do borbe u kojoj je artiljerija iz Novog Mesta uspešno učestvovala. Ustanici su se razbegli uz gubitke koji se sada ustanovljavaju. Na terenu je nađen leš jednog komandira čete. Naši gubici iznose dva mrtva i 5 ranjenih.

U toku cele noći uoči 8-og ustanici su jačim snagama napadali železničku prugu na deonici Trebnje — Novo Mesto, a naročito kod Mirne Peči (ZV-CO), napavši takođe i garnizon u tome mestu. Intervencijom oklopног motornog voza i trupa za pojačanje u službi za zaštitu pruge, koje su bile jako angažovane, uspostavlјena je situacija.

Srušena je stanična zgrada, skretničarska kabina i magacin robe na stanicu Mirna Peč. Skretnice i šine su oštećene. Saobraćaj je uspostavljen danas u 8 časova i 15 min. Utvrđeni neprijateljski gubici iznose: jedan ustanik mrtav i jedan zarobljen. Na našoj strani: jedan mrtav i dva ranjena.

Akcija se vodi u susednim zonama.

Kratki sukobi u zoni Kremen (XI-DE) i Dobrnič (ZP-CS) završili su se zarobljavanjem jednog ustanika i zaplenom jedne puške.

Pruga je prekinuta usled eksplozija mina na km 77,2 (XL-UM), km 82 (XL-CQ) i km 95,8 (ZP-CS). Saobraćaj je uspostavljen.

Divizija »Lombardia«

Prilikom sukoba u zoni Brlenić (MK-BU Samobor) ustaniči su naterani u bekstvo uz gubitke koji nisu ustanovljeni ali sigurno postoje.

Prema obaveštenjima neprijatelj je imao gubitke od 20 ljudi.

U naselju Horvati (PN-QH-CP) zarobljen je i streljan jedan ustanič.

Aktivnost nemačkog vazduhoplovstva — Nepoznati avioni su nadletali južni deo teritorije Armiskog korpusa. U Ljubljani je data vazdušna uzbuna od 0.21 časova do 1.47.

Delatnost avijacije — Tučenje malim bombama i mitraljiranje jakih ustaničkih formacija u Lenčeku (VE-CK Cerknica) i severno od železničke stanice Mirna Peć (ZV-CS Novo Mesto).

Pregled dnevnih gubitaka: naši: tri mrtva i 7 ranjenih. Neprijateljski: dva mrtva i tri zarobljena.

GENERAL GAMBARA

8 kopija

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoćniku nač. štaba
- 2 Operativnom odeljenju
- 1 Odeljenju »I«
- 1 Komandi Kr. karab.
- 1 Odeljenju telekomunikacija